

**VELDORNITHOLOGISCH
JAARBOEK VAN
NOORD-WEST-VLAANDEREN**

1981 - 1982

VELDORNITHOLOGISCH JAARBOEK VAN NOORD-WEST-VLAANDEREN 1981-1982

Algemene coördinatie
JAN DESMET & FRANK DE SCHEEMAEMER

Centralisatie veldwaarnemingen
FRANK DE SCHEEMAEMER

Eindredactie
JAN DESMET

Lay-out
JAN DESMET

Illustraties
BRUNO CALLEBAUT (tekeningen)
HEIDI DE MOOR & ANNY ANSELIN (figuren)

Uitgever
JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBESCHERMING afdeling BRUGGE v.z.w.

Uitgave
JUNI 1983

De samenstelling van het jaarboek 1981 / 1982 gebeurde door de leden en oud-leden van de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie afdeling Brugge in samenwerking met alle actieve veldornithologen van de volgende verenigingen of instellingen uit de regio :

JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBEHOUD afdelingen BRUGGE, KNOKKE-HEIST en BLANKENBERGE

WIELEWAAL afdeling BRUGGE

VOGELWERKGROEP SERINUS BEERNEM

VOGELRESERVAAT HET ZWIN

Ook de franstalige ornithologische vereniging AVES en het LABORATORIUM VOOR OECOLOGIE DER DIEREN - GENT verleenden hun medewerking.

Volgende auteurs verzorgden de teksten :

Anny Anselin, Diksmuideheirweg 114 8200 Brugge
Dirk Content, Scharphoutdreef 30 bus 1 8370 Blankenberge
Kris Decler, Legeweg 221 8020 Oostkamp
Leo Declercq, Kongostraat 118 8320 Brugge
Barbara De Coninck, Knotwilgenlaan 9 8000 Brugge
Paul Decuyper, Heidelbergstraat 59 8200 Brugge
Patrick Demaecker, Onderwijsstraat 114 8390 Knokke-Heist
Frank De Scheemaeker, Pastoriestraat 5 8200 Brugge
Thierry De Schuyter, Bondgenotenlaan 35 8390 Knokke-Heist
Jan Desmet, Wijngaardplein 5 8000 Brugge
Patrick Keirsebilck, Kortrijkstraat 206 8020 Oostkamp
Eckhart Kuyken, Labo voor Oecologie, K.L. Ledeganckstraat 35 9000 Gent
Patrick Lust, Kerkstraat 74 8390 Knokke-Heist
Marc Peeters, Dr. Verhaeghestraat 32 8370 Blankenberge
Jan Seys, Ter Straeten 4 8200 Brugge
Marc Seys, Oude Oostendse steenweg 21 bus 2 8000 Brugge
Michel Seys, Oude Oostendse steenweg 21 bus 2 8000 Brugge
Peter Sys, Duivelsputlaan 13 8300 Knokke-Heist
Filip Vanhee, Diksmuideheirweg 41 8200 Brugge
Roland Vannieuwenhuyze, Korte Dwarsstraat 21 8320 Brugge
Luc Van Rie, Jachtveldstraat 21 8200 Brugge

Deze derde uitgave werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het provinciebestuur West-Vlaanderen.

Belangstellenden kunnen dit derde Jaarboek bekomen door overschrijving van 245 Bfr. (inclusief port) op rekeningnr. 474-7054171-77 van Anny Anselin, Diksmuidse Heirweg 114, 8200 Brugge 2 met vermelding "Jaarboek 81/82".

Jaarboek 1 (79/80) en 2 (80/81) kunnen eveneens nog steeds besteld door overschrijving van resp. 125 en 180 Bfr. (inclusief port) op hetzelfde rekeningnummer.

Zonder port betaalt U de Jaarboeken resp. 100, 160 en 200 Bfr.

Een gedeelte van de opbrengst zal gestort worden op het Projectnummer 7 van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten v.z.w. voor de aankoop van (bedreigde) natuurterreinen in de Westvlaamse polders.

Woord Vooraf	7
Lijst van de waarnemers	8
Praktische inleiding	9
Situering regio	10
Weersgesteldheid juli 1981-juni 1982	11
DUIKERS, FUTEN, AALSCHOLVERS, ZWANEN, GANZEN EN EENDEN	15
Watervogelaantallen in de 'wetlands' van NW-Vlaanderen, juli 1981-juni 1982	17
De Kleine Zwaan in de Oostkustpolders, 1981/82	38
Aantallen en verspreiding van overwinterende ganzen in de Oostkustpolders : seizoen 1981/82	41
Broedbestand, verspreiding, aantalsverloop en geslachtsverhouding van water- vogels in het Brugse en de Oostkustpolders, juli 1981-juni 1982	47
VOGELS OVER ZEE	91
Zeetrek aan de Oostkust tijdens het najaar van 1981	93
Varia	99
ROOFVOGELS	101
De Wespandief in het Brugse	103
Het voorkomen van de Bruine Kiekendief (<i>Circus aeruginosus</i>) in Noord-West- Vlaanderen	109
Het voorkomen van de Blauwe Kiekendief (<i>Circus cyaneus</i>) van 15 juli 1981 tot 15 juni 1982 in de Brugse regio	113
Doortrek van de Grauwe Kiekendief in 1981/82	121
Voorkomen van de Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>) in de Brugse regio, juli 1981- juni 1982	123
De Buizerd (<i>Buteo buteo</i>) in het Brugse, seizoen 1981-1982	131
De Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	143
Het Smelleken (<i>Falco columbarius</i>) rond Brugge tijdens het winterhalfjaar 1981-1982	146
De Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>) in het Brugse, 1981-1982	150
Voorkomen van Kerk- en Ransuil in het Brugse en de Oostkust	155
STELTLOPERS E.D.	161
Broedende steltlopers in het Brugse en de Oostkust in 1982	163
Waarnemingen van reigerachtigen in de regio Brugge-Oostkust	167
Strandlopers in NW-Vlaanderen tijdens de periode 1 juli 1981-30 juni 1982	172
ZANGVOGELS EN VARIA	189
De IJsvogel	191
Grote Gele Kwikstaart	198
Nachtegaal	201
Waarnemingen van Paapje, Roodborsttapuit en Tapuit in het Brugse (1981- 1982)	203
Waarnemingen van enkele rietzangvogels en ralachtigen in Noord-West- Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen	217
Fenologie voorjaar 1982	221

De avifauna in deze regio wordt te kennen gegeven aan de Vlaamse
informatie moet het dan een koudkastje zijn dat een beetje over de
vogels van het Brugse en de Oostkust verspreiden. Het is misschien wel
eindmeest zijn, ergens in 1989 of 1990. Het is dus een kwestie van
voihouden, dat wel...

Geert De Weert
Geert De Weert
Geert De Weert
Geert De Weert
Geert De Weert

WOORD VOORAF

De ervaringen die we tijdens de voorbereiding van het Jaarboek 1981/82 opdeden zijn én hoopvol én kommernis wekkend. Vooral hoopvol om de steeds grotere schare medewerkers die ons hun veldwaarnemingen kenbaar maken. Mede hierdoor hebben vele bijdragen in dit derde Jaarboek hun regionale betekenis flink overstegen. De sterk op de regio toegespitste werving van vogelobservaties heeft er immers toe geleid dat omzeggens de helft van de hier behandelde stof anders nooit aan de openbaarheid zou zijn prijsgegeven. De aangehouden inspanningen die hieruit voortvloeien, maken het niet meer wenselijk de nu besproken regio in de toekomst nog verder uit te breiden. We lijken duidelijk een verzadigingspunt te hebben bereikt.

Maar er is ook kommer. Gezien de vele taken die de uitgave van zo'n Jaarboek met zich mee brengt lijkt het ten zeerste aangewezen dat zich meer vrijwilligers met de aanmaak van deze annuele uitgave gaan bekommeren. Er komt inderdaad genoeg werk aan te pas om een beperkt en goed op elkaar ingespeeld team een vol jaar in de weer te helpen. Denken we aan het inzamelen van observaties, stimuleren waarnemers, catalogiseren per soort, eindredactie, (financiële) administratie, distributie en verkoop, verzending, enz. Een team met duidelijke taakverdeling lijkt mij de enige wezenlijke garantie om de volgende edities zowel op als van de pers te krijgen! Trouwens, ook het financiële aspect (kostprijs fluks oprukkend naar de 100.000 Fr.) vereist stilaan een op verantwoordelijkheden uitgebouwde ploeg.

Een niet te verwaarlozen probleem is het grote aantal auteurs dat jaarlijks voor het Jaarboek de pen moet scherpener. Zo hebben enkelen onder hen zich ditmaal ernstig vergrepen aan het hen toegemeten tijdsbudget. Half november 1982 was als 'deadline' voor het indienen van alle manuscripten voorop geplaatst. In enkele gevallen is dit tijdstip vele maanden overschreden geworden en bereikte de laatste kopij ons slechts in april 1983... Voor deze werkwijze willen we in het vervolg waarschuwen. Mogen we aan potentiële auteurs met aandrang vragen slechts die soorten te aanvaarden welke ze ook daadwerkelijk binnen de afgesproken termijn kunnen afleveren? De Jaarboek-organisatie is er intussen alweer iets professioneler op geworden. Een nieuwe stap hierbij betekende de uitbesteding van het typwerk. Voorts werd de gehele vormgeving met nog grotere zorg omringd. Over het resultaat oordeelt u zelf. Vooral de herkenbaarheid die zich bij dit derde Jaarboek aftekent lijkt me een winstpunt.

Organisatie en presentatie, het worden de grote uitdagingen voor diegenen - mijn jaarboekactiviteiten zal ik aanmerkelijk terugschroeven - die dit initiatief in de toekomst blijvend leven zullen inblazen. Bij deze gelegenheid wil ik trouwens een speciaal woord van dank richten aan het adres van Frank De Scheemaeker. Zijn nooit aflatend enthousiasme zijn een garantie dat ook de edities 4 en 5 het licht zullen zien.

Ter afronding wil ik nogmaals mijn persoonlijke idee kenbaar maken dat het wellicht het meest praktisch is af te spreken slechts 10 Jaarboeken over de avifauna in deze regio rond te krijgen. Met deze schat aan grijpklare informatie moet het dan een koud kunstje zijn ooit een fraai boek over de vogels van het Brugse en de Oostkust te realiseren. Laat dit misschien de eindmeet zijn, ergens in 1989 of 1990. In ieder geval een kwestie van volhouden, dat wel...

Jan Desmet

LIJST VAN DE WAARNEMERS

AA	Anny Anselin	HB	Hendrik Borglevens	PDC	Paul Decuypere
ADB	Annemie De Bruycker	HDB	Hans De Blauwe	PDM	Patrick Demaecker
ADL	Ann De Love	HL	Heidi Lecompte	PeL	Peter Lust
AG	Axel Gurdebeke	HR	Hendrik Rappé	PeS	Petra Schutyser
AK	Anne Keukeleire	HS	Hans Soete	PF	Paul France
AT	Albert Theuninck	HV	H. Van Iwaarden	PH	Patricia Himpens
AV	Anne Vanmakelberghe			PI	Pieter Ingelaere
AVES	'AVES'	IB	Ineke Batselaere	PiV	Pierre Vermeire
		ID	Inge Deloof	PK	Patrick Keirsebilk
BC	Bruno Callebout	IP	Ingrid Pieters	PM	Patrick Meire
BD	Barbara De Coninck	IV	Ignace Vanhoutte	Pma	Pascal Matthys
BDN	Bart Denys			PPL	P. Paul Van Laeke
BJN	BJN-excursie	JD	Jan Desmet	PS	Peter Sys
BS	Bruno Schutyser	JeS	Jeroen Schaeverbeke	PT	Pierre Tavernier
BV	Bart Vandepitte	JH	J.L. Harrier	PVDB	Paul Vandembulcke
		JhR	Johan Royeaerd	PVDo	P. Vandousselaere
CG	Chris Ghyselen	JK	J.P. Kreps		
CH	Chris Hoorens	JM	Johan Maeckelberghe	RC	Rika Cornewal
CV	Christine Verscheuren	JN	Johan Neyrinck	RoP	Robrecht Pillen
		JS	Jan Seys (St.Andries)	RPI	Idem
DB	Dirk Bonte	JSS	Jan Seys (Koolkerke)	RP	Rik Pottier
DC	Dirk Content	JT	Jan Talloen	RV	Rolland Vannieuwen-
DD	Dirk Develter	JV	Jan Verscheuren		/huyze
DDr	Dirk Droulens	JVH	Johan Vanhee	RVT	Rudy Vantorre
DH	Daniel Huisseune	JVG	John Van Gompel	RVW	Rob Van Westrienen
DOD	Daniel Dobbelaere	JVS	Jurgen Van Steelandt		
DPD	Danny Depauw	JzV	Jozef Van Steenkiste	SB	Stefaan Brinckman
DV	Dirk Vercammen			SK	Stefan Keereman
DVD	Diane Vandaele	KD	Kris Decler	SL	Sabine Lejeune
DVe	Dirk Vere	KDB	Kris Debo		
DVT	Dirk Vantorre	KT	Kurt Timmerman	TDF	Thomas Defoort
		KV	Koen Verband	TDS	Thierry De Schuyter
EA	Emmanuel Ampe	KVD	Kurt Vandesande	TK	Thijs Kramer
EB	Erik Blaakman			TM	Thomas Michiels
EK	Eckhart Kuyken	LB	Luc Boudolf	TR	Tom Rappé
EV	Eric Vanhoo	LD	Luc De Cat		
EVD	Eddy Vanden Berghe	LDO	Luc De Coninck	VDL	Vandaele Luc
EW	Eddy Wille	LDq	Leo Declercq	VHG	Vanhulle Geert
		LT	Luc Teerlinck	VNS	Vanneste Sylvain
FA	Franky Allemeersch	LVB	Lieven Verheust	VR	Veroniek Raes
FB	Filip Bogaert	LVR	Luc Van Rie	VSM	Verstraete Marcel
FBe	Franky Beidts			VWGB	Vogelwerkgr. Brugge
FDR	Filip Deruwe	MaP	Marc Peeters		
FDS	Frank De Scheemaeker	MaS	Marc Seys	WDF	Wim Defoort
FV	Filip Vanhee	MB	Marc Becuwe	WEK	Weymeis Koen
FVDV	Filip Vandeveld	MC	Marc Callier	WIG	Wieme Gabriël
FVH	Frank Vanhoutte	MDB	Martine De Bruycker	WVDB	W. Vandebussche
		MDM	Manu Dumoulin		
GBu	Guido Burggraeve	MDP	Marc Depaepe	PA	Paul Ameloot
GDL	Guido De Laender	MDV	Mario De Vlieghe	PaL	Patrick Lust
GL	Geert Lejeune	MP	Marcel Pottier	PC	Paul Casier
GO	Guido Orbie	MS	Michel Seys	PD	Peter Devroye
GR	Geert Ryde	MVr	Marcel Vrielinck		
GS	Geert Stael				
GW	Geert Willaert	NL	Noël Lievrouw		

PRAKTISCHE INLEIDING

Voor u ligt het derde veldornitologisch jaarboek van NW-Vlaanderen. Het biedt een overzicht van de belangrijkste vogelwaarnemingen gedurende de periode 1 juli 1981 - 30 juni 1982. Daarbij werd grotendeels dezelfde verwerkingsmethode als in het tweede boek gevolgd.

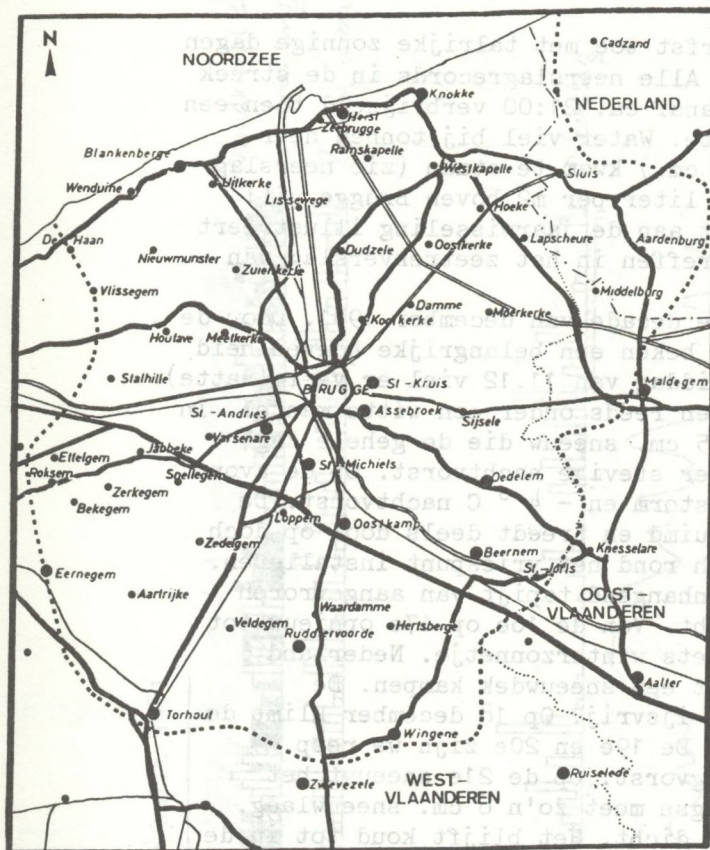
Het boek verscheen zo'n drie maand later op het jaar dan het vorige. Dit was te wijten aan het groter aantal waarnemers en te verwerken waarnemingen, het uitblijven van enkele verslagen, de moeilijkheden bij het vinden van een geschikte betaalbare typer en een tekort aan medewerkers bij de eindfase. Volgend jaar hopen we dan ook meer mensen bij het werk te betrekken. De auteurs zullen vóór 15 september alle waarnemingen op lijsten per datum en/of gebied krijgen.

Dank zij de bredere groep waarnemers en een veelzijdiger excursiegewoonte konden ditmaal representatieve gegevens voor de ganse polder verzameld worden. Ook de bossen te Beernem en Hertsberge werden intensiever bezocht. Niettemin blijft de zandstreek ten zuiden van de lijn Veldegem, Bekegem, Ruddervoorde, Waardamme en Hertsberge het minst bezocht.

Voor de volgende periode kan iedereen zijn waarnemingen in de regio op onderstaand adres kenbaar maken. Van de inzenders wordt voldoende zelfkritiek verwacht t.a.v. hun ingestuurde meldingen. Het aantal soorten wordt dit jaar iets uitgebreid, voor andere soorten worden periodes vooropgesteld. Een exacte lijst met wat jaarboekwaarnemingen zijn en hoe deze liefst doorgegeven worden, kan op onderstaand adres verkregen worden. Volgt nu een lijstje met de voornaamste wijzigingen. Worden aan de lijst toegevoegd : Groene Specht, Wielewaal, Putter, Europese Kanarie en Geelgors. Gekraagde Roodstaart enkel in de polder en langs de kust. Verder ook alle Plevieren, alle Strandlopers, Bosruiter en Kemphaan. Zijn een jaarboekwaarneming voor een bepaalde periode : Witgatje, Zwarte Ruiter en Overloper van 01.11 tot 01.03; Koperwiek van 01.05 tot 01.10; Kramsvogel van 01.05 tot 01.09; Roek en Bonte Kraai van 01.05 tot 01.10. Ook alle waarnemingen van Dwerg- en Drieteenmeeuw worden verwacht.

Tot slot rest mij nog iedereen te danken die meehielp aan het tot stand brengen van het jaarboek 1981/82.

Frank De Scheemaeker, Pastoriestraat 5, 8200 Brugge (tel. 050/31.54.51).

LEGENDE : ——— rijks grens ——— waterwegen
 provinciegrens ——— spoorlijnen
 ——— wegennet grens regio

Fig. 1 : Regio Brugge-Oostkust, overzicht van het besproken areaal.

Aardenburg
 Aatrijke
 Assebroek
 Beernem
 Bekegem
 Blankenberge
 Brugge
 Damme
 De Haan
 Dudzele
 Duinbergen
 Eernegem
 Ettelgem
 Heist
 Hertsberge
 Hoeke
 Houtave
 Jabbeke
 Knokke

Koolkerke
 Lapscheure
 Lissewege
 Loppem
 Meetkerke
 Middelburg
 Moerkerke
 Nieuwmunster
 Oedelem
 Oostkamp
 Oostkerke
 Ramskapelle
 Roksem
 Ruddervoorde
 Sijsele
 Sluis
 Snellegem
 Stalhille

St.-Andries
 St.-Joris
 St.-Kruis
 St.-Michiels
 St.-Pieters
 Torhout
 Uitkerke
 Varsenare
 Veldegem
 Vlissegem
 Waardamme
 Wenduine
 Westkapelle
 Wingene
 Zedelgem
 Zeebrugge
 Zerkegem
 Zuienkerke

De besproken regio omvat de polders en duinen van de Oostkust, een deeltje van West-Zeeuws-Vlaanderen, de agglomeratie Brugge en een groot gedeelte van de bosrijke zandstreek ten zuiden van Brugge (Fig. 1). Voor het onnauwkeurig situeren - uit veiligheidsoverwegingen - van zeldzame of kwetsbare broedgevallen werd de regio in 4 blokken ingedeeld (Fig. 2). Hierna volgt een alfabetische lijst van alle betrokken gemeenten.

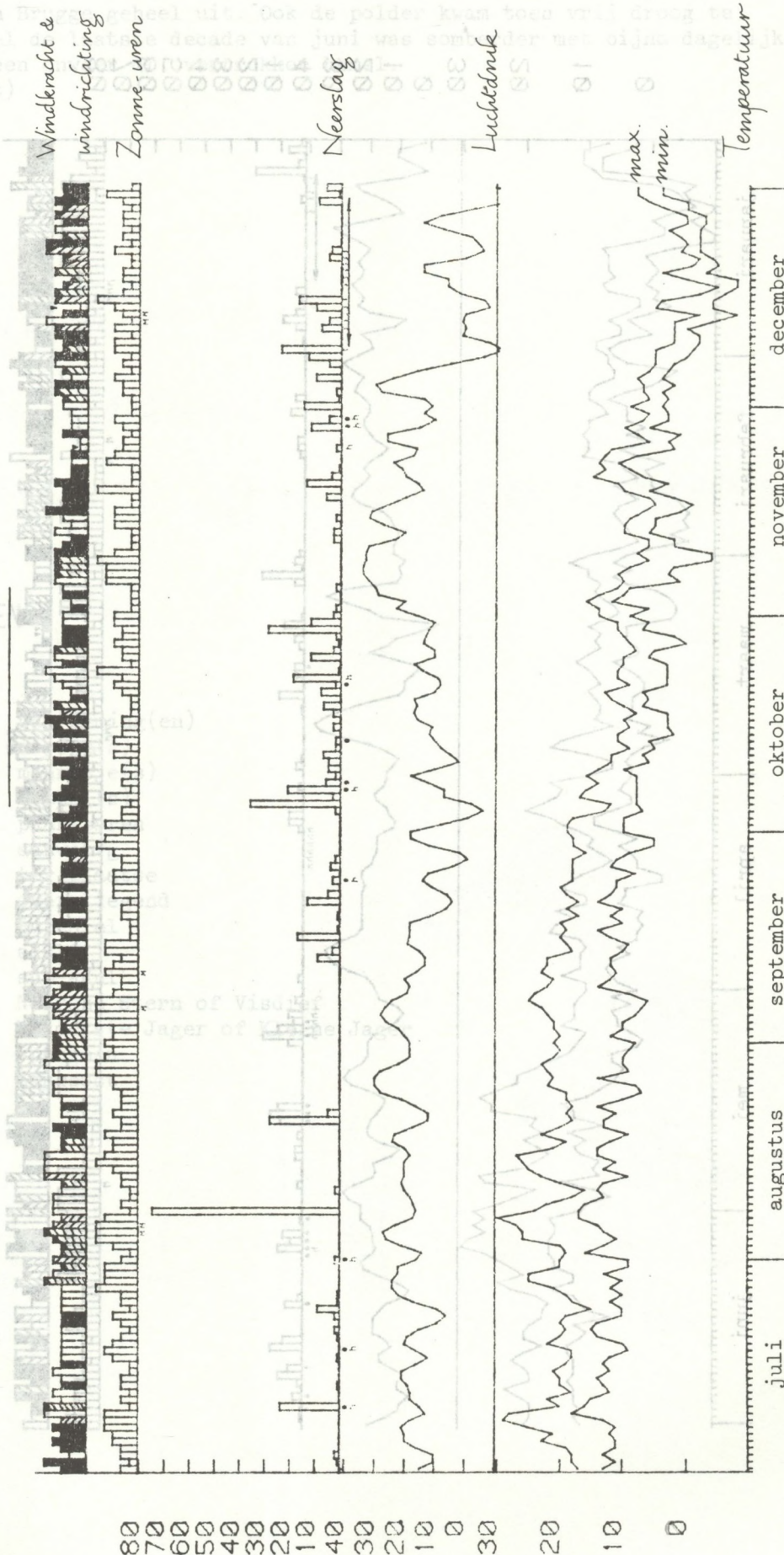
Fig. 2 : Indeling van de regio in vier blokken ter vage aanduiding van zeldzame broedgevallen.

De nazomer deed ons uitgeleide naar de herfst toe met talrijke zonnige dagen en weinig neerslag in augustus-september. Alle neerslagrecords in de streek werden echter kortstondig op 6 augustus vanaf ca. 21:00 verbrijzeld toen een geweldig onweer boven het Brugse losbarstte. Water viel bij tonnen neer zodat 3/4 van de binnenstad onder (tot 20 cm.) kwam te staan (zie neerslag-piek Fig.). Volgens het KMI viel toen 109 liter per m² boven Brugge uit! Hoe de weersomstandigheden evolueerden tot aan de jaarwisseling illustreert de Fig. Bijkomende informatie is aan te treffen in het zeetrekverslag van PaL verder in dit jaarboek.

Echte nachtvorst kregen we vanaf de tweede decade van december 1981. Door de neerslag (voor! in oktober!) hadden enkele beken een belangrijke hoeveelheid oppervlakte-water te verwerken. In de namiddag van 11.12 viel er veel (natte) sneeuw. Nederland en de Ardennen lagen toen reeds onder een witte mantel. In de nacht van 11 op 12 december viel zo'n 5 cm. sneeuw die de gehele dag bleef liggen. Van de 12e op de 13e december stevige nachtvorst. Op de avond van de 13e krijgen we na 21:00 een sneeuwstorm en - 4 ° C nachtvorst. De 14e is de wind naar zuidelijke sector geruimd en treedt deels dooi op doch de dagen daarop blijft de temperatuur zich rond het vriespunt installeren. De polder is bedekt met een dun en onsaamhangend tapijt van aangevoren sneeuw en ijs. Alle plassen liggen er dicht. Van de 16e op 17e opnieuw tot - 6° C. Overdag hooguit - 1° C en een flets winterzonnetje. Nederland (met uitz. van het Deltagebied) blijft met een sneeuwdek kampen. De zandwinningsputten alhier blijven evenwel ijsvrij. Op 18 december klimt de temperatuur in de namiddag op tot + 3° C. De 19e en 20e zijn we resp. gespaard en niet gespaard (- 2° C) van dagvorst. Op de 21e sneeuwt het de gehele dag in West-Vlaanderen. Het Brugse meet zo'n 6 cm. sneeuwlaag. Enkele zandputten vriezen nu gedeeltelijk dicht. Het blijft koud tot in de namiddag van 25 december mooie opklaringen tot 4° C op de barometer doen prijken en sneeuw en ijs hun gedaante moeten opgeven. Deze trage dooi sleept enige dagen aan tot hevige regen op 29 december een definitief punt zet achter de eerste winterperiode uit 1981/82. Op 30.12 is de dooi algemeen. Gezien het belang van deze decembermaand een globaal overzicht. Het was een sombere wintermaand met een gemiddelde temperatuur van 1,2° C (normaal 3,3° C). Ukkel noteerde 12 sneeuwdagen. Januari liet zich aanvankelijk zachter aankondigen doch wie dacht dat de winter voorbij was maakte de rekening buiten de waard want in de nacht van 5 op 6 januari ruimde de ZW-wind naar NO en viel de temperatuur van 11° C (5 januari) op 1° C. Hierboven was het duidelijk feest want die dag sneeuwde het tussen de zonnestralen door. Tijdens de nacht van 06 op 07.01 daalde het kwik tot - 8° C en bleef het ook overdag onder nul. Op 08.01 overdag hooguit - 3° C. Op 9 januari ontwaken de Westvlamingen met poedersneeuw voor de deur. Scandinavië kent nu zijn hardste winter sinds 1932, in Lapland duizelt het kwik bij - 52° C! Het blijft keihard vriezen. Van 09 op 10.01 - 10° C en overdag - 4° C. Tot en met 11.01 geven de meeste zandputten geen krimp. De polders blijven grotendeels gespaard van een wit tapijt, doch in en om Beernem zakt men op 11.01 tot 15 cm. in de sneeuw. Op 12.01 liggen alle vijvers potdicht en tijdens de daaropvolgende nacht wordt deze toestand na een - 10,6 in de kuststreek behoorlijk geconsolideerd. Op de 14e, opnieuw na een nacht "dat het kraakte", geraakte de scheepvaart op de Gentse Vaart geblokkeerd. Ook het brakke Boudewijnkanaal ligt nu op dichtvriezen doch het uitgestrekte nieuwe insteeddok te Lissewege-Ramskapelle vertoont geen splinter ijs! De 15e ontwaken we nogmaals met een ca. - 10° C achter de rug en de 16e krijgen we plots een aanvang van algemene dooi met een dagtemperatuur die zich tot 10-12° C wist op te werken. Nachten daarna was een lichte vorst zelden uit de lucht wat de zeer trage dooi (tot eind januari) van alle waterpartijen verklaart. Januari werd een koude maar zonnige wintermaand met een ijzig intermezzo en daarna langzame dooi.

Het voorjaar was koud, vooral maart. Enkel begin april komt de dagtemperatuur gevoelig boven de 10° C. Mei-juni waren behoorlijk warme maanden met veel dagen zonneschijn. In de eerste decade van juni droogde het opgespoten terrein van H. veel uit. Ook de polder kwam toen vrij droog te staan. Enkel in de laatste decade van juni was somtijds met bijna dagelijks regen uit een westerse wind. (Jan Desmet)

Tweede helft 1981

LEGENDA: Windkracht: 0-10, 11-20, 21-30, 31-40, 41-50, 51-60, 61-70, 71-80, 81-90, 91-100, 101-110, 111-120, 121-130, 131-140, 141-150, 151-160, 161-170, 171-180, 181-190, 191-200, 201-210, 211-220, 221-230, 231-240, 241-250, 251-260, 261-270, 271-280, 281-290, 291-300, 301-310, 311-320, 321-330, 331-340, 341-350, 351-360, 361-370, 371-380, 381-390, 391-400, 401-410, 411-420, 421-430, 431-440, 441-450, 451-460, 461-470, 471-480, 481-490, 491-500, 501-510, 511-520, 521-530, 531-540, 541-550, 551-560, 561-570, 571-580, 581-590, 591-600, 601-610, 611-620, 621-630, 631-640, 641-650, 651-660, 661-670, 671-680, 681-690, 691-700, 701-710, 711-720, 721-730, 731-740, 741-750, 751-760, 761-770, 771-780, 781-790, 791-800, 801-810, 811-820, 821-830, 831-840, 841-850, 851-860, 861-870, 871-880, 881-890, 891-900, 901-910, 911-920, 921-930, 931-940, 941-950, 951-960, 961-970, 971-980, 981-990, 991-1000, 1001-1010, 1011-1020, 1021-1030, 1031-1040, 1041-1050, 1051-1060, 1061-1070, 1071-1080, 1081-1090, 1091-1100, 1101-1110, 1111-1120, 1121-1130, 1131-1140, 1141-1150, 1151-1160, 1161-1170, 1171-1180, 1181-1190, 1191-1200, 1201-1210, 1211-1220, 1221-1230, 1231-1240, 1241-1250, 1251-1260, 1261-1270, 1271-1280, 1281-1290, 1291-1300, 1301-1310, 1311-1320, 1321-1330, 1331-1340, 1341-1350, 1351-1360, 1361-1370, 1371-1380, 1381-1390, 1391-1400, 1401-1410, 1411-1420, 1421-1430, 1431-1440, 1441-1450, 1451-1460, 1461-1470, 1471-1480, 1481-1490, 1491-1500, 1501-1510, 1511-1520, 1521-1530, 1531-1540, 1541-1550, 1551-1560, 1561-1570, 1571-1580, 1581-1590, 1591-1600, 1601-1610, 1611-1620, 1621-1630, 1631-1640, 1641-1650, 1651-1660, 1661-1670, 1671-1680, 1681-1690, 1691-1700, 1701-1710, 1711-1720, 1721-1730, 1731-1740, 1741-1750, 1751-1760, 1761-1770, 1771-1780, 1781-1790, 1791-1800, 1801-1810, 1811-1820, 1821-1830, 1831-1840, 1841-1850, 1851-1860, 1861-1870, 1871-1880, 1881-1890, 1891-1900, 1901-1910, 1911-1920, 1921-1930, 1931-1940, 1941-1950, 1951-1960, 1961-1970, 1971-1980, 1981-1990, 1991-2000, 2001-2010, 2011-2020, 2021-2030, 2031-2040, 2041-2050, 2051-2060, 2061-2070, 2071-2080, 2081-2090, 2091-2100, 2101-2110, 2111-2120, 2121-2130, 2131-2140, 2141-2150, 2151-2160, 2161-2170, 2171-2180, 2181-2190, 2191-2200, 2201-2210, 2211-2220, 2221-2230, 2231-2240, 2241-2250, 2251-2260, 2261-2270, 2271-2280, 2281-2290, 2291-2300, 2301-2310, 2311-2320, 2321-2330, 2331-2340, 2341-2350, 2351-2360, 2361-2370, 2371-2380, 2381-2390, 2391-2400, 2401-2410, 2411-2420, 2421-2430, 2431-2440, 2441-2450, 2451-2460, 2461-2470, 2471-2480, 2481-2490, 2491-2500, 2501-2510, 2511-2520, 2521-2530, 2531-2540, 2541-2550, 2551-2560, 2561-2570, 2571-2580, 2581-2590, 2591-2600, 2601-2610, 2611-2620, 2621-2630, 2631-2640, 2641-2650, 2651-2660, 2661-2670, 2671-2680, 2681-2690, 2691-2700, 2701-2710, 2711-2720, 2721-2730, 2731-2740, 2741-2750, 2751-2760, 2761-2770, 2771-2780, 2781-2790, 2791-2800, 2801-2810, 2811-2820, 2821-2830, 2831-2840, 2841-2850, 2851-2860, 2861-2870, 2871-2880, 2881-2890, 2891-2900, 2901-2910, 2911-2920, 2921-2930, 2931-2940, 2941-2950, 2951-2960, 2961-2970, 2971-2980, 2981-2990, 2991-3000, 3001-3010, 3011-3020, 3021-3030, 3031-3040, 3041-3050, 3051-3060, 3061-3070, 3071-3080, 3081-3090, 3091-3100, 3101-3110, 3111-3120, 3121-3130, 3131-3140, 3141-3150, 3151-3160, 3161-3170, 3171-3180, 3181-3190, 3191-3200, 3201-3210, 3211-3220, 3221-3230, 3231-3240, 3241-3250, 3251-3260, 3261-3270, 3271-3280, 3281-3290, 3291-3300, 3301-3310, 3311-3320, 3321-3330, 3331-3340, 3341-3350, 3351-3360, 3361-3370, 3371-3380, 3381-3390, 3391-3400, 3401-3410, 3411-3420, 3421-3430, 3431-3440, 3441-3450, 3451-3460, 3461-3470, 3471-3480, 3481-3490, 3491-3500, 3501-3510, 3511-3520, 3521-3530, 3531-3540, 3541-3550, 3551-3560, 3561-3570, 3571-3580, 3581-3590, 3591-3600, 3601-3610, 3611-3620, 3621-3630, 3631-3640, 3641-3650, 3651-3660, 3661-3670, 3671-3680, 3681-3690, 3691-3700, 3701-3710, 3711-3720, 3721-3730, 3731-3740, 3741-3750, 3751-3760, 3761-3770, 3771-3780, 3781-3790, 3791-3800, 3801-3810, 3811-3820, 3821-3830, 3831-3840, 3841-3850, 3851-3860, 3861-3870, 3871-3880, 3881-3890, 3891-3900, 3901-3910, 3911-3920, 3921-3930, 3931-3940, 3941-3950, 3951-3960, 3961-3970, 3971-3980, 3981-3990, 3991-4000, 4001-4010, 4011-4020, 4021-4030, 4031-4040, 4041-4050, 4051-4060, 4061-4070, 4071-4080, 4081-4090, 4091-4100, 4101-4110, 4111-4120, 4121-4130, 4131-4140, 4141-4150, 4151-4160, 4161-4170, 4171-4180, 4181-4190, 4191-4200, 4201-4210, 4211-4220, 4221-4230, 4231-4240, 4241-4250, 4251-4260, 4261-4270, 4271-4280, 4281-4290, 4291-4300, 4301-4310, 4311-4320, 4321-4330, 4331-4340, 4341-4350, 4351-4360, 4361-4370, 4371-4380, 4381-4390, 4391-4400, 4401-4410, 4411-4420, 4421-4430, 4431-4440, 4441-4450, 4451-4460, 4461-4470, 4471-4480, 4481-4490, 4491-4500, 4501-4510, 4511-4520, 4521-4530, 4531-4540, 4541-4550, 4551-4560, 4561-4570, 4571-4580, 4581-4590, 4591-4600, 4601-4610, 4611-4620, 4621-4630, 4631-4640, 4641-4650, 4651-4660, 4661-4670, 4671-4680, 4681-4690, 4691-4700, 4701-4710, 4711-4720, 4721-4730, 4731-4740, 4741-4750, 4751-4760, 4761-4770, 4771-4780, 4781-4790, 4791-4800, 4801-4810, 4811-4820, 4821-4830, 4831-4840, 4841-4850, 4851-4860, 4861-4870, 4871-4880, 4881-4890, 4891-4900, 4901-4910, 4911-4920, 4921-4930, 4931-4940, 4941-4950, 4951-4960, 4961-4970, 4971-4980, 4981-4990, 4991-5000, 5001-5010, 5011-5020, 5021-5030, 5031-5040, 5041-5050, 5051-5060, 5061-5070, 5071-5080, 5081-5090, 5091-5100, 5101-5110, 5111-5120, 5121-5130, 5131-5140, 5141-5150, 5151-5160, 5161-5170, 5171-5180, 5181-5190, 5191-5200, 5201-5210, 5211-5220, 5221-5230, 5231-5240, 5241-5250, 5251-5260, 5261-5270, 5271-5280, 5281-5290, 5291-5300, 5301-5310, 5311-5320, 5321-5330, 5331-5340, 5341-5350, 5351-5360, 5361-5370, 5371-5380, 5381-5390, 5391-5400, 5401-5410, 5411-5420, 5421-5430, 5431-5440, 5441-5450, 5451-5460, 5461-5470, 5471-5480, 5481-5490, 5491-5500, 5501-5510, 5511-5520, 5521-5530, 5531-5540, 5541-5550, 5551-5560, 5561-5570, 5571-5580, 5581-5590, 5591-5600, 5601-5610, 5611-5620, 5621-5630, 5631-5640, 5641-5650, 5651-5660, 5661-5670, 5671-5680, 5681-5690, 5691-5700, 5701-5710, 5711-5720, 5721-5730, 5731-5740, 5741-5750, 5751-5760, 5761-5770, 5771-5780, 5781-5790, 5791-5800, 5801-5810, 5811-5820, 5821-5830, 5831-5840, 5841-5850, 5851-5860, 5861-5870, 5871-5880, 5881-5890, 5891-5900, 5901-5910, 5911-5920, 5921-5930, 5931-5940, 5941-5950, 5951-5960, 5961-5970, 5971-5980, 5981-5990, 5991-6000, 6001-6010, 6011-6020, 6021-6030, 6031-6040, 6041-6050, 6051-6060, 6061-6070, 6071-6080, 6081-6090, 6091-6100, 6101-6110, 6111-6120, 6121-6130, 6131-6140, 6141-6150, 6151-6160, 6161-6170, 6171-6180, 6181-6190, 6191-6200, 6201-6210, 6211-6220, 6221-6230, 6231-6240, 6241-6250, 6251-6260, 6261-6270, 6271-6280, 6281-6290, 6291-6300, 6301-6310, 6311-6320, 6321-6330, 6331-6340, 6341-6350, 6351-6360, 6361-6370, 6371-6380, 6381-6390, 6391-6400, 6401-6410, 6411-6420, 6421-6430, 6431-6440, 6441-6450, 6451-6460, 6461-6470, 6471-6480, 6481-6490, 6491-6500, 6501-6510, 6511-6520, 6521-6530, 6531-6540, 6541-6550, 6551-6560, 6561-6570, 6571-6580, 6581-6590, 6591-6600, 6601-6610, 6611-6620, 6621-6630, 6631-6640, 6641-6650, 6651-6660, 6661-6670, 6671-6680, 6681-6690, 6691-6700, 6701-6710, 6711-6720, 6721-6730, 6731-6740, 6741-6750, 6751-6760, 6761-6770, 6771-6780, 6781-6790, 6791-6800, 6801-6810, 6811-6820, 6821-6830, 6831-6840, 6841-6850, 6851-6860, 6861-6870, 6871-6880, 6881-6890, 6891-6900, 6901-6910, 6911-6920, 6921-6930, 6931-6940, 6941-6950, 6951-6960, 6961-6970, 6971-6980, 6981-6990, 6991-7000, 7001-7010, 7011-7020, 7021-7030, 7031-7040, 7041-7050, 7051-7060, 7061-7070, 7071-7080, 7081-7090, 7091-7100, 7101-7110, 7111-7120, 7121-7130, 7131-7140, 7141-7150, 7151-7160, 7161-7170, 7171-7180, 7181-7190, 7191-7200, 7201-7210, 7211-7220, 7221-7230, 7231-7240, 7241-7250, 7251-7260, 7261-7270, 7271-7280, 7281-7290, 7291-7300, 7301-7310, 7311-7320, 7321-7330, 7331-7340, 7341-7350, 7351-7360, 7361-7370, 7371-7380, 7381-7390, 7391-7400, 7401-7410, 7411-7420, 7421-7430, 7431-7440, 7441-7450, 7451-7460, 7461-7470, 7471-7480, 7481-7490, 7491-7500, 7501-7510, 7511-7520, 7521-7530, 7531-7540, 7541-7550, 7551-7560, 7561-7570, 7571-7580, 7581-7590, 7591-7600, 7601-7610, 7611-7620, 7621-7630, 7631-7640, 7641-7650, 7651-7660, 7661-7670, 7671-7680, 7681-7690, 7691-7700, 7701-7710, 7711-7720, 7721-7730, 7731-7740, 7741-7750, 7751-7760, 7761-7770, 7771-7780, 7781-7790, 7791-7800, 7801-7810, 7811-7820, 7821-7830, 7831-7840, 7841-7850, 7851-7860, 7861-7870, 7871-7880, 7881-7890, 7891-7900, 7901-7910, 7911-7920, 7921-7930, 7931-7940, 7941-7950, 7951-7960, 7961-7970, 7971-7980, 7981-7990, 7991-8000, 8001-8010, 8011-8020, 8021-8030, 8031-8040, 8041-8050, 8051-8060, 8061-8070, 8071-8080, 8081-8090, 8091-8100, 8101-8110, 8111-8120, 8121-8130, 8131-8140, 8141-8150, 8151-8160, 8161-8170, 8171-8180, 8181-8190, 8191-8200, 8201-8210, 8211-8220, 8221-8230, 8231-8240, 8241-8250, 8251-8260, 8261-8270, 8271-8280, 8281-8290, 8291-8300, 8301-8310, 8311-8320, 8321-8330, 8331-8340, 8341-8350, 8351-8360, 8361-8370, 8371-8380, 8381-8390, 8391-8400, 8401-8410, 8411-8420, 8421-8430, 8431-8440, 8441-8450, 8451-8460, 8461-8470, 8471-8480, 8481-8490, 8491-8500, 8501-8510, 8511-8520, 8521-8530, 8531-8540, 8541-8550, 8551-8560, 8561-8570, 8571-8580, 8581-8590, 8591-8600, 8601-8610, 8611-8620, 8621-8630, 8631-8640, 8641-8650, 8651-8660, 8661-8670, 8671-8680, 8681-8690, 8691-8700, 8701-8710, 8711-8720, 8721-8730, 8731-8740, 8741-8750, 8751-8760, 8761-8770, 8771-8780, 8781-8790, 8791-8800, 8801-8810, 8811-8820, 8821-8830, 8831-8840, 8841-8850, 8851-8860, 8861-8870, 8871-8880, 8881-8890, 8891-8900, 8901-8910, 8911-8920, 8921-8930, 8931-8940, 8941-8950, 8951-8960, 8961-8970, 8971-8980, 8981-8990, 8991-9000, 9001-9010, 9011-9020, 9021-9030, 9031-9040, 9041-9050, 9051-9060, 9061-9070, 9071-9080, 9081-9090, 9091-9100, 9101-9110, 9111-9120, 9121-9130, 9131-9140, 9141-9150, 9151-9160, 9161-9170, 9171-9180, 9181-9190, 9191-9200, 9201-9210, 9211-9220, 9221-9230, 9231-9240, 9241-9250, 9251-9260, 9261-9270, 9271-9280, 9281-9290, 9291-9300, 9301-9310, 9311-9320, 9321-9330, 9331-9340, 9341-9350, 9351-9360, 9361-9370, 9371-9380, 9381-9390, 9391-9400, 9401-9410, 9411-9420, 9421-9430, 9431-9440, 9441-9450, 9451-9460, 9461-9470, 9471-9480, 9481-9490, 9491-9500, 9501-9510, 9511-9520, 9521-9530, 9531-9540, 9541-9550, 9551-9560, 9561-9570, 9571-9580, 9581-9590, 9591-9600, 9601-9610, 9611-9620, 9621-9630, 9631-9640, 9641-9650, 9651-9660, 9661-9670, 9671-9680, 9681-9690, 9691-9700, 9701-9710, 9711-9720, 9721-9730, 9731-9740, 9741-9750, 9751-9760, 9761-9770, 9771-9780, 9781-9790, 9791-9800, 9801-9810, 9811-9820, 9821-9830, 9831-9840, 9841-9850, 9851-9860, 9861-9870, 9871-9880, 9881-9890, 9891-9900, 9901-9910, 9911-9920, 9921-9930, 9931-9940, 9941-9950, 9951-9960, 9961-9970, 9971-9980, 9981-9990, 9991-10000, 10001-10010, 10011-10020, 10021-10030, 10031-10040, 10041-10050, 10051-10060, 10061-10070, 10071-10080, 10081-10090, 10091-10100, 10101-10110, 10111-10120, 10121-10130, 10131-10140, 10141-10150, 10151-10160, 10161-10170, 10171-10180, 10181-10190, 10191-10200, 10201-10210, 10211-10220, 10221-10230, 10231-10240, 10241-10250, 10251-10260, 10261-10270, 10271-10280, 10281-10290, 10291-10300, 10301-10310, 10311-10320, 10321-10330, 10331-10340, 10341-10350, 10351-10360, 10361-10370, 10371-10380, 10381-10390, 10391-10400, 10401-10410, 10411-10420, 10421-10430, 10431-10440, 10441-10450, 10451-10460, 10461-10470, 10471-10480, 10481-10490, 10491-10500, 10501-10510, 10511-10520, 10521-10530, 10531-10540, 10541-10550, 10551-10560, 10561-10570, 10571-10580, 10581-10590, 10591-10600, 10601-10610, 10611-10620, 10621-10630, 10631-10640, 10641-10650, 10651-10660, 10661-10670, 10671-10680, 10681-10690, 10691-10700, 10701-10710, 10711-10720, 10721-10730, 10731-10740, 10741-10750, 10751-10760, 10761-10770, 10771-10780, 10781-10790, 10791-10800, 10801-10810, 10811-10820, 10821-10830, 10831-10840, 10841-10850, 10851-10860, 10861-10870, 10871-

Erste helfte 1982

Het voorjaar was kil, vooral maart. Enkel begin april komt de dagtemperatuur gevoelig boven de 10° C. Mei-juni waren behoorlijk warme maanden met veel dagen zonneschijn. In de eerste decade van juni droogde het opgespoten terrein van Brugge geheel uit. Ook de polder kwam toen vrij droog te staan. Enkel de laatste decade van juni was somberder met bijna dagelijks regen uit een onweer of overtrokken hemel.
(Jan Desmet)

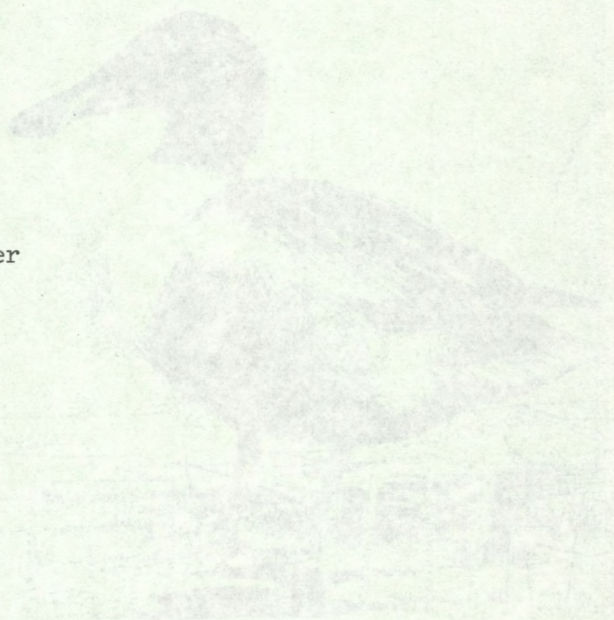
Duikers, ruten,

aalscholvers,

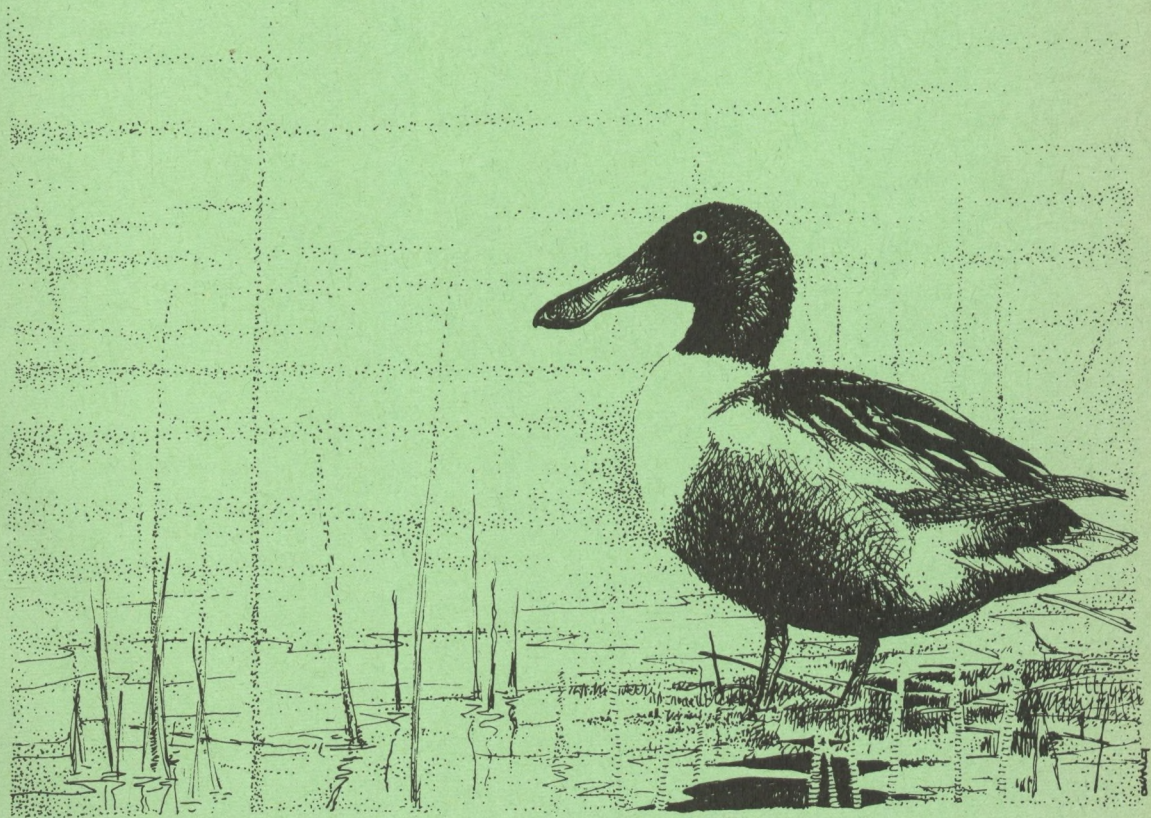
zwanen, ganzen en eenden

AFKORTINGEN

wnm.	waarneming(en)
w	wijfje(s)
m	mannetje(s)
k	koppel(s)
p	paar/paren
A	aanwezig
TP	ter plaatse
overvl.	overvliegend
juv.	juveniel
ad.	adult
subad.	sub-adult
novi	Noordse Stern of Visdief
miki	Middelste Jager of Kleine Jager
spec.	specimen
zp.	zangpost

**Duikers, futen,
aalscholvers,
zwanen, ganzen en eenden**

WATERVOGELAANTALLEN IN DE ' WETLANDS ' VAN NW-VLAANDEREN, JULI 1981- JUNI 1982.

door, Jan Desmet

I N L E I D I N G

Sinds onze streek door een ganse schare veldornithologen wordt verkend, moge het winterhalfjaar 1981/82 ongetwijfeld onthouden als een van de beste watervogelseizoenen.

Na de koudegolf begin 1979 viel West-Europa in 1981/82 opnieuw in een stevige greep van sneeuw en ijs. Grosso modo beleefden we winterse hoogdagen vanaf mid-december tot eind-januari. De regio zag zich overspoeld door duizenden ganzen, Wilde Eenden, Smienten en Meerkoeten. Volgend verslag legt de kwaliteiten van de belangrijkste pleisterplaatsen voor watervogels vast d.m.v. bijna 30 tabellen met begeleidende teksten. In totaal vormen zo'n 2.000 tellingen en losse meldingen het fundament van deze bijdrage. Het materiaal stamt uit 'wetlands' van diverse pluimage, we noemen stadswateren, polders, oude of jonge zandputten, kanalen, kleigroeven, kreken, enz.

Watervogels nemen voor de derde maal in lijn een niet onbelangrijk deel van het Jaarboek voor hun rekening. Hierdoor is het (inter-)nationaal belang van de regio steeds scherper af te lijnen. Tevens raken we beter geïnformeerd over de functies welke bepaalde biotopen vervullen... een gezonde basis voor natuurbehoud.

D A N K W O O R D

Beide watervogelbijdragen in voorliggend Jaarboek steunen op de telijver van tientallen medewerkers. Langs deze weg danken we iedereen voor zijn gewaardeerde inzet. Toch willen we graag enkele onversaagde krachten bij naam noemen. Bovenal dank ik Frank De Scheemaeker voor zijn nooit aflatend enthousiasme en dynamisme bij het aanporren van de waarnemers en het 'ronselen' van gegevens. Voorts zijn er de rasechte watervogeltellers uit 1981/82 zoals Thierry De Schuyter, Peter Sys, Filip Vanhee, Michel en Marc Seys, Guido Burggraeve, Anny Anselin, Jan Seys, Marcel Pottier, Leo Declercq, Eckhart Kuyken, John Van Gompel, Marc Peeters, Stefan Keereman, Kurt Timmerman, Patrick Keirsebilck, Paul Decuyper, Hans De Blauwe, enz. Hun ijverige medewerking werd ten eerste op prijs gesteld.

In het Jaarboek 1980/81 hebben we het watervogeloverzicht voor het eerst opgesplitst in twee afzonderlijke delen (Desmet, 1982a, b). Ook ditmaal droeg deze werkwijze onze voorkeur weg. In een eerste bedrijf werden destijds alle tellingen per gebied en chronologisch overgepend. Dit jaar hebben we hier een overstapje gemaakt en kwamen alle tellingen en losse wmm. rechtstreeks op de specifieke formulieren terecht (Fig. 1). De vorig jaar opgesomde criteria

WATERVOGELTELLINGEN PER LOCATIE / PER PERIODE				
6 -Plaats :		-Halfjaar :		
-Soort :		-Waarnemer :		
Opm.	Nr. Pen.	Tel gegevens	Tot. n x	V. gld.
	1a			
	b			
	2a			
	b			
	3a			
	b			
	1a			
	b			
	2a			
	b			
	3a			
	b			
	1a			
	b			
	2a			
	b			
	3a			
	b			
	1a			
	b			
	2a			
	b			
	3a			
	b			
	1a			
	b			
	2a			
	b			
	3a			

Fig. 1 : Formulier angewend bij de verwerking van de ingeleverde watervogelgegevens.

bij het samenstellen van de tabellen waren ook nu weer het leidmotief. Het zou ons te ver voeren een verklaring te bieden waarom nu eens decade-gemiddelden dan weer maxima per halve maand de voorkeur genoten. De uiteindelijke keuze vloeide steeds voort uit een afwegen van intensiteit (één of meer tellingen per decade/maand) spreiding (bijv. 46 tellingen doch alle uit augustus-september) en kwaliteit ('slecht' geteld, (on-)rust van het bezochte terrein) van het ingeleverde cijfermateriaal. Tabel 1 is een handig hulpmiddel om de waarde van de nu volgende tabellenreeks te bepalen. I.t.t. een gelijkaardige tabel bij Desmet (1982a) zijn nu enkel die dagen vermeld (per maand) waarop het betreffende gebied werd bezocht. Bij het berekenen van gemiddelden werden flagrante onderschattingen geschrapt. Maxima per decade of halve maand werden gehanteerd daar waar 'foute' cijfers schering en inslag waren.

Ongetwijfeld liggen de volledigste gegevens in de tabellen met decadegemiddelden vervat, zoals het Vijverhof op St.-Pieters. Gezien weinig andere plaatsen zo nauwgezet werden gevolgd dient veelal 'ruwer' cijferwerk voorgeschoteld. In gevallen zoals het Filipisdok (Tabel 9) is dit allermint een blaam. Er mag aangenomen dat de tabellen globaal een bevredigende totaalindruk nalaten waardoor de kwaliteiten van de regio goed uit de verf komen. Bijkomende details over de meeste gebieden komen in het artikel met de besprekingen per soort voor. Ook voor plaatsen die hier niet aan bod komen, moge naar de tweede watervogelbijdrage verwezen.

TOEKOMSTIGE DOORSTROMING GEGEVENS

Zoals in de lijn van de verwachtingen lag bereikte ons in 1981/82 nogmaals een bonte papierslag, gaande van minuscule vodjes tot en met hoopgevende, doch slecht ingevulde formulieren. Het moet ons van het hart dat we voor het afgelopen werkjaar, na herhaald benadrukken hoe het moest, allerminst met deze werkwijze waren opgezet. Om zoveel mogelijk ellende voor 1982/83 te vermijden, zullen we nogmaals in kort bestek de wijze van noteren uiteenzetten.

Alle wnm. van watervogels dienen ingeleverd per gebied op de daartoe geijkte formulieren (zie voorbeeld Fig. 2). Bezoekt U bijv. het Zwin en U noteert een Parelduiker dan wordt dit ingevuld op een formulier als Fig. 2 onder 'Zwin'. Hebt U er geen flauw vermoeden van welke en hoeveel bijkomende eenden pleisteren dan vermeldt men "niet geteld" of onder de waargenomen andere doch niet getelde soort "A" (= aanwezig doch niet geteld). Elke andere vorm van noteren en doorsturen van gegevens (met uitzondering van broedgevallen) wordt vanaf volgend seizoen geweigerd! Indien U niet in bezit bent van formulieren kunnen deze steeds bij de 'coördinator veldwaarnemingen' worden aangevraagd. Formulieren zoals Fig. 2 mogen bij hoge uitzondering gegevens van meerdere plaatsen bevatten. Beschikt U echter over drie of meer tellingen van één gebied vul dan a.u.b. slechts één formulier in. Ten einde niet té veel papier op te

[illegible]

Fig. 2 : Formulier vereist voor het doorspelen van watervogelwaarnemingen en -tellingen. Voor 1982/83 worden enkel deze lijsten in het verslag betrokken.

hopen is het voor deze doorlopende watervogeltellingen toegestaan deze pas na afloop van het boekjaar (dus na juni 1983) in te dienen bij FDS of JD. Alle volgende papieren kunnen uiteraard reeds vroeger aan de betreffende personen worden bezorgd.

BESPREKING GEBIEDEN

HET ZWIN EN OMGEVING

Het Zwin e.o. vormde traditioneel een van de belangrijkste thuishavens voor watervogels in de regio. Opnieuw kregen we grote aantallen Wilde Eenden en Bergeenden over de vloer. Wintertaling en Bergeend schitterden vooral in het najaar (net vóór de vorst) met als max. resp. 650 en 800 ex. Op 17.01 lagen alle vijvers in het reservaat onder ijs. Zoals telkens bij streng winterweer arriveren hier veel Smienten (+ 2.000 ex.), meerdere Middelste Zaagbekken (tot 34 ex. 10.01), Toppereenden (30 ex. 30.12) en Brilduikers (29 ex. 14.02). Opmerkelijke feiten waren de overzomering van een w Middelste Zaagbek in 1981 en de nadrukkelijke aanwezigheid van pleisterende Aalscholvers, zelfs 32 ex. op 10.01. I.t.t. de tabel in het vorige verslag (Desmet, 1982a) heeft onderstaande tabel enkel op aantallen binnen het reservaat betrekking. Meer informatie uit de tweede jaarhelft van 1981 is terug te vinden bij Lippens et al. (1982).

	DD	FU	AS	XZ	CA	BE	SI	KE	WT	WE	PY	SE	TE	QE	TO	ZE	BD	NO	MZ	YZ	MK
17.10	7	1	7		2	390	150	1	210	2100	45	2							1		
15.11	18		3	1		285	120	7	310	1800	18	35			1	1	4				
13.12			12			800	1500		650	2000	60	70	6	15			13	3	4	1	150
10.01	8	3	32	10		A	1500			2500	2	85			5		28	5	36	1	
17.01			1	13		780	30			1750							4	1		1	560
14.02				18		650	750		110	1650		65	2	30	6	1	29	12			
14.03			12			210	60			1200	6			2							
18.04						250				350	8	30							7		25

Tabel 2 : Het Zwin, acht tellingen van het reservaat door GBU.

DE VREDE - KNOCKE-HEIST

Dit gevarieerd waterrijk gebied bestaande uit oude kreken en diepe kleiputten vormt een aantrekkingspool voor vele eenden en steltlopers. Het ijs was een spelbreker in de tweede helft van januari. Toen huisden hier ondermeer zo'n 540 Meerkoeten. De aanwezigheid van diep en ondiep water, slikranden enzomeer garandeert steeds een wijde waaier aan pleisterende soorten. Zo zien we ondermeer de aanwezigheid van Fuut, Geoorde Fuut, Aalscholver, Pijlstaart, Krakeend, Nonnetje,

	XZ	KZ	BE	SI	WT	WE	PY	SE	TE	QE	MK
17.10		2		135	180	150	10	12	25	6	120
15.11	17			25	145	70			35	3	65
13.12			25		75						120
17.01											540
14.03				12	60	65		10			170

Tabel 3 : De Vrede, vijf totaal-tellingen van GBU.

Wilde en Kleine Zwaan. Er broeden o.a. Kluten en Bergeenden.

Dit jaar presenteren we twee tabellen die moeten toelaten het gebied op waarde te schatten. De tellingen van GBU die steeds het volledige complex omvatten werden in Tabel 3 ondergebracht. Tabel 4 geeft de vastgestelde max. per halve maand. Gezien het gebied niet mag worden betreden (tellingen vanop de openbare weg) zijn de meeste 'maxima' dan ook als minima te verstaan.

Tabel 4 : Maximale aantallen vogels per halve maand.

Net als vorige winter opmerkelijk door het verlies van Tafel- en Kluifend als ook de stevige winterpopulatie van de Meerkoet (300-400 ex.) en Kluifend van Kluifend (300-400 ex.) in 1982.

	DD	GF	AS	KZ	XZ	BE	SI	KE	WT	WE	PY	ZT	SE	TE	QE	BD	NO	MK
JUL 1						3									1			
JUL 2												4		4				
AUG 1													3					
AUG 2								1						4		3	47	
SEP 1									5				1		10		46	
SEP 2		2							25					2	21		100	
OKT 1		2		2	1	15			25	50				2	21		120	
OKT 2		1				10	135		180	150	10			42	25	7	75	
NOV 1					21		25		145	70				8	35	3		
NOV 2					10				95	10				21	28	4		
DEC 1						25			112					13	17	9		
DEC 2					3		310		50							10	1	4
JAN 1							50		6									104
JAN 2																		540
FEB 1					2				40					30	9	7	2	
FEB 2						3			10				10	28	1	2		
MAA 1		1				14	12		60	65			10	33	2	1		130
MAA 2		1				2	2		20	22			26	23	10			46
APR 1			2						4				3	1	10			
APR 2						8	2		9				2	3	4			
MEI 1								1				1	1	2				
MEI 2																		

Tabel 4 : De Vrede, maxima per halve maand.

Tellers: TDS 28, PS 12, JS 6, FV 5, MS 5, GBU 5.

PASSAGEULE

Dit uitwateringskanaal op Nederlands grondgebied vormt in de noordoost-hoek van de regio de grens van het hier behandelde areaal. Vooral palend aan de Willem Leopold en Oudelandse Polder is dit vaartje, gezien zijn niet geringe breedte een aanvaardbare pleisterplaats voor

	DD	XZ	BE	SI	WT	WE	PY	SE	QE	TO	YE	BD	NO	YZ	MK
17.10		3				37									
24.10		10	2			27									
07.11														1	
14.11		2													
19.12		6						2	6						
21.12									1						
23.12									2						
30.12									1	3					
03.01				250	50	200	8	10						132	
09.01														4	
22.02		4												1	

Tabel 5 : Passageule Retranchement - Kievitenpolder Cadzand.

Tellers: Enkele losse gegevens en tellingen van individuele medewerkers.

eendachtigen. We achtten het dan ook nuttig de enkele meldingen die ons bereikten in Tabel 5 onder te brengen. Typisch voor het vorstweder zijn de meldingen van Nonnetje en Grote Zaagbek. Ook de Roodkeelduiker werd hier gezien.

ZEGEMEER KNOKKE

	DD	FU	KZ	BE	SI	WE	SE	TE	QE	MK
SEP						256		5		142
OKT 1						221		46	10	142
NOV						77				166
DEC		1	2		1			20	15	
JAN		2	1	5		204		12	12	303
FEB			1		1	219		34	27	384
MAA							2	1	19	
APR									2	
MEI		1								
JUN		1	1	1					1	

Tabel 6 : Zegemeer Knokke, maxima per maand.

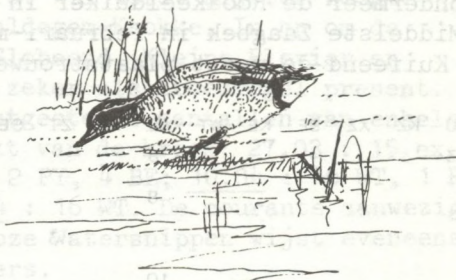
Tellers: PV 49, TDS 2, PS 1.

Net als vorige winter opmerkelijk door het verblijf van Tafel- en Kuifeend alsook de stevige winterpopulatie van de Meerkoet (300-400 ex.). Broedplaats van Knobbelswaan en Meerkoet in 1982.

CLOEDT - KNOCKE-HEIST

Sinds deze vijver door jachtdruk wordt verstoord is afgezien van verdere tellingen. Zodoende is ons uit het seizoen 1981/82 bitter weinig bekend. Tabel 7 geeft de summier resultaten.

	DD	FU	AS	BE	SI	WE	SE	TE	QE	MK
17.10						14		38		18
21.10			1				4	59	21	
27.10	1	1						23	3	
06.11	13							34	71	10
15.11	6				1	19	20	38	46	
24.12				4	35		35		43	
15.06									5	2

Tabel 7 : Cloedt Knocke, alle tellingen.

Tellers: TDS, PS en JD.

LAGUNA BEACH KNOCKE-HEIST

Ook deze plas te Heist werd afgelopen seizoen slechts zeer sporadisch bezocht. Volgende gegevens zijn ons bekend: 27.10 : 9 ex. Kuifeend; 15.11 : 120 ex. Wilde Eend, 19m 10w Kuifeend en 16 ex. Meerkoet; 04.04 : w Brilduiker. Naast tamme eenden broedden hier waarschijnlijk geen andere watervogels (15.06, JD).

KLEIPUTTEN HEIST

1982 was een zwart jaar voor de kleiputten te Heist. De aanleg van een spoorwegsegment dwars doorheen dit moerasgebiedje betekent ongetwijfeld een aderslating voor de hier aan te treffen natuurwaarden. Hier bovenop kwam de verkaveling van een groot deel van de polderweiden in de bufferzone (uitbreiding camping baan Heist-Ramskapelle). Vooral de schaalverkleining en opsplitsing van het gebied zal zijn invloed op de aanwezige (broed-)vogels doen gelden. Het gebied op ca. 40 excursies geïnventariseerd door PeL (mond. med.). Een artikel hierover is in voorbereiding voor de "Zeevonk".

KLEIPUTTEN DUJARDIN KNOCKE-HEIST

Nog een plas waar weinig kan over gemeld. Op 15.11 telde PS hier 2 ad. Knobbelswanen en 32 Meerkoeten. In 1982 broedden hier stellig Kleine Plevier, Meerkoet en Knobbelswaan. Een groot gedeelte van deze kleiputten is intussen opgevoerd en genivelleerd. Tijdens de afgelopen zomer gingen deze werken onverminderd door. Hoogstwaarschijnlijk zullen na afloop twee of drie visvijvers met gefixeerde oevers resteren. Vooral in het geval van de meest zuidelijke vijver is dit een betreurenswaardig feit (teloorgang fraaie verlandingsituaties met wilgenopslag, lisdodde spec., enz.).

KLEIPUTTEN HOEKE ST.-DONAAS

In 1982 traditioneel het broedoord van Fuut en Kuifeend. De kleinontginning rukt intussen onverminderd op in noordoostelijke richting (tot aan het gehucht 'De Nachtegaal'). Vooral het historische dijkenschap rond de Zwarte Sluis wordt hierdoor ernstig geschaad. In de Robbe-Moreelpolder, ten noorden van de kleiputten ligt een vrij recent stort in een verlaten kleinontginningsterrein (grens België-Nederland). Ook dit

seizoen hebben de aanwezige wintergasten sterk te lijden gehad onder de herhaalde verstoring door jacht. Op 14.11 bijv. werden minstens 15 Meerkoeten afgeschoten tijdens een jachtpartij (AA). Net als in ons vorig verslag (Desmet, 1982a) hebben we ons, gezien afschot en verstoring in Tabel 7 beperkt tot een weergave van maximum aantallen. Zeldzamere gasten waren ondermeer de Roodkeelduiker in februari en de observaties van Grote en Middelste Zaagbek in februari-maart. Onder de duikeenden was vooral de Kuifeend de meest plaatstrouwe, tot ca. 50 ex. op 22.02.

	RD	DD	FU	KZ	XZ	BE	KE	WT	WE	PY	ZT	SE	TE	QE	MZ	YZ	MK
JUL 1			3						8					4		19	
2														13		39	
AUG 1									8					19		65	
2																	
SEP 1											3			8			
2														8			
OKT 1									10					8			75
2								2	1	2			9	5			77
NOV 1		1	1					10	30			2	1	2			61
2		2						3					1	4		1	42
DEC 1				5			2						1	2		1	20
2				2													
JAN 1																	
2																	
FEB 1			2			4			10			2	2	8			23
2	1			7		1	3	26		3		30	50	2	5	200	
MAA 1			3			2			4			21	39	4	6	59	
2			6	3	7	19		37	17	2	1	8	2	18		30	
APR 1		1	5	3		20		15	20	6	2	8	29			33	
2		1	4			16		13			3	2	24			17	
MEI 1			4	1		6					2	4		8			17

Tabel 8 : Kleiputten Hoeke St.-Donaas, maxima per halve maand.
Tellers: FV, BJN, AA e.a.

KLEIPUTTEN HOEKE STEENBAKKERIJ

Over deze kleiputten tussen de steenfabriek en de Damse Vaart bereikten ons geen regelmatige tellingen uit het winterhalfjaar. Zeer waarschijnlijk is het een marginale pleisterplaats voor eenden. In 1982 nestelden hier 1 p. Fuut en verschillende Meerkoeten.

KLEIPUTTEN HOEKE STEENBAKKERIJ ZO - ZUID-OVER-DE-LIEVE

Uit dit gebied ontvingen we vnl. gegevens uit het voorjaar. De meeste wnm. hebben dan ook veelal betrekking op de hier aanwezige broedvogels: Dodaars, Zomertaling, Slobeend en Meerkoet. Fuut, Kuifeend en Knobbelswaan waren broedverdacht. De alhier verblijvende vogels wisselen nogal eens uit met de kreek Zuid-over-de-Lieve en de Kaleshoek te Lapscheure.

KLEIPUTTEN OOSTKERKE

Een kleinschalige maar zeer boeiende pleisterplaats voor watervogels tijdens de trekperioden. De resultaten van enkele tellingen zijn als volgt :
17.10 : 25 WE, 2 WT, 12 SE en 2 KZ; 14.11 : 6 WE, 2 WT, 142 SI, 4 SE, 4 KZ en 5 XZ; 12.12 : 6 KZ; 17.01 : 2 WE, 4 KZ, 21 MK; 14.03 : 2 WE, 21 WT, 5 SI, 2 PY, 15 SE, 2 BE, 4 ad. + 3 juv. XZ; 21.03 : 2 ZT; 23.04 : 2 WE, 2 ZT, 5 SE, 2 QE, 2 BE en 1 KZ; 26.05 : 15 WE, 1 ZT, 1 SE en 1 BE. Deze ondiepe kleiputten en omliggende weilanden zijn het broedgebied voor Tureluur, Kleine Plevier, Scholekster, Grutto, Wilde Eend en Meerkoet.

Tabel 6 : Zeggen Knokke, maxima per maand.
Tellers: PV 49, TDS 2, PS 1.

Net als vorige winter opmerkelijk door het verblijf van Tafel- en Kuifeend alsook de alvige winterpopulatie van de Meerkoet (300-400 ex.). Broedplaats van Knobbelswaan en Meerkoet in 1982.

HOEKEVAART EN ZWINNEVAART HOEKE - OOSTKERKE

Landschappelijk en historisch een van de meest waardevolle kreken in West-Vlaanderen is de Hoekevaart te Hoeke. Vanaf zijn aansluiting met de Zwinnevaart tot aan de Zwarte Sluis ligt deze bijna 3 km. lange kreek geïsoleerd tussen weiden en akkers. Wel wordt hij ter hoogte van de Hoekse molen doorkruist door de weg Maldegem-Knokke. In en om de kreek nestelden in 1982 Kluut, Scholekster, Slobeend, Kleine Plevier en Meerkoet. Ook de Zomertaling is hier vrijwel zeker als broedvogel present. De nu volgende tellingen weerspiegelen de vastgestelde aantallen van enkele soorten watervogels over het volledige traject van de kreek: 27.03 : 15 ex. WT, 2 ZT, 2 PY, 32 SI en 7 BE; 03.04 : 6 WT, 2 PY, 4 BE; 10.04 : 46 WT, 1 PY, 12 SI, 8 BE; 18.04 : 7 WT, 1 ZT, 12 BE; 23.04 : 16 WT. De courante aanwezigheid van groepjes doortrekkende Kemphanen en talloze Watersnippen wijst eveneens op de grote aantrekkingskracht voor steltlopers. Alle tellingen van JD en TDS.

VOORHAVEN ZEEBRUGGE

Net als vorig seizoen pleisterden hier Middelste Zaagbekken tijdens het winterhalfjaar. De Eider is vermoedelijk een dagelijkse gast. Ook Roodhalsfuut en tot 40 Futen vielen hier een tijdlang te bewonderen. Tijdens de stevige koude verbleven er een 150-tal Meerkoeten.

BOUDEWIJNKANAAL + OUDE DOKKEN LISSEWEGE-ZEEBRUGGE

Zoals steeds bij guur winterweer wekt het Filipisdok te Zeebrugge bij vele veldwaarnemers de hoogste verwachtingen. Niet onterecht daar het traditioneel een toevluchtsoord bij uitstek vormt voor tientallen Nonnetjes en andere eenden. Tijdens de afgelopen vorstmaanden (dec.-jan.) beleefde het

	DO	FU	BE	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	TO	BD	NO	MZ	YZ	MK
17 OKT	10	1														
05 NOV	42															
08 NOV	56	1														
13 DEC	15	4	15													
17 DEC	22		19													
18 DEC	50	1		40												
21 DEC	50	14														
24 DEC																
27 DEC	95	7														
28 DEC	135	5														
30 DEC																
31 DEC																
01 JAN		1														
07 JAN																
08 JAN		2	12													
09 JAN		2		5000	2											
10 JAN	80	6	20	1000	8	1										
11 JAN		6														
12 JAN	85	6	5			1										
13 JAN	60	4	5													
14 JAN		3														
15 JAN		3														
16 JAN	75	5														
17 JAN	86	7														
22 JAN																
24 JAN	40															
25 JAN		8														

Tabel 9 : Filipisdok + Boudewijnkanaal Lissewege-Zeebrugge, vastgestelde maxima op 27 teldagen.

Tellers: TDS, MaP, FV, FDS, JD, BL, PeL, MS e.a.

Filipisdok opnieuw markante hoogdagen. In totaal ontvingen we zo'n 48 tellingen gespreid over 27 verschillende dagen. Het leek best een tabel op te stellen met alle vastgestelde dagmaxima. Hierdoor bekomen we een behoorlijk beeld van het

voorbijge watervogelgebeuren. Deze werkwijze schakelt o.i. misleidende cijfers (onderschattingen) uit. Wel valt te betreuren dat dit gebied in na- of voorjaar weinig of geen bezoek kent.

KOMPLEX RAMSKAPELLE-LISSEWEGE-DUDZELE

Een combinatie van rust (jachtvrij), grootschaligheid, diversiteit én ijsvrij water tijdens de vorstperiodes heeft er toe geleid dat 'Ramskapelle' afgelopen winter veruit het belangwekkendste watervogelterrein van de regio is geworden. Enkele soorten treden hier naar regionale/nationale normen fors op het voorplan: Wilde Eend, Smient, Wintertaling, Slobeend en Tafeleend. Vooral de sterke numerieke verschijning van beide eerste soorten (zie Tabel 10 en 11) valt uit 1981/82 te onthouden. Zo bereikten de Smienten met naar schatting 20-25.000 individuen een ongekend hoogtepunt voor de streek. De Wilde Eend overschreed hier de kaap van de 10.000 in één groep, de Tafeleend deze van de 1.000. Uit de massa losse waarnemingen en (on-) volledige tellingen was het geen sinecure een min of meer betrouwbaar beeld van de aantalsevoluties per soort te schetsen. Uiteindelijk werd geopteerd voor twee tabellen met enerzijds de genoteerde soortmax. per maand en anderzijds de resultaten van 14 betrouwbare totaal-tellingen van het complex.

	RD	PD	DD	FU	RF	GF	AS	KZ	XZ	CA	BE	SI	KE	WT	WE	PY	ZT	SE	TE	WO	QE	TO	IE	BD	NO	MZ	YZ	MK
JUL							4				142		5	44			7	32	94			1						
AUG				39		1	2	8				4	5	476	3100	5	32	341				4	1					165
SEP				88	8	1	5				85	215		830	2000	3	11	350	18			3						197
OKT				132	4			5			86	1331	3	617	2613	35		460	64		20							
NOV				76	1			4	9		134	1986	51	818	3695	46		627	58		27						247	
DEC				50	2	1		3	14		20	7149	51	800	10061	97		500	995	1	400	4	1	10	25		4	400
JAN	1	1	30	15	3		3	9	1		26	14182		95	7118	15		98	302		412			30	84	13	10	553
FEB	1		2	45	2		3				34	1000	8	100	1100	19		70	304		129	2		17	8	15	1	150
MAA				8	10						131	1318	2	71	3000	23	4	69	131		50	1		12	6	8	1	1150
APR				12	41			5		2	163	74	2	35	73	5	2	114	13		32			7		1	1	163
MEI											127	6	4		794	3	44	3		22							6	
JUN				1	54		1	12			80	15	2	1	170	6	4	7		23						1	260	

Tabel 10 : Komplex Ramskapelle-Lissewege-Dudzele, maandmaxima per soort.

Tellers: Gebaseerd op de wnm. van tientallen personen w.o. TDS, FV, FDS, JD, enz.

	DD	FU	RF	AS	KZ	XZ	CA	BE	SI	KE	WT	WE	PY	ZT	SE	TE	QE	WO	TO	BD	NO	MZ	YZ	MK	
12 SEP	82	8						85	17		318	568		8	28	18	3								165
17 OKT	96	2						86	416	3	348	1731	13		407	31	10								160
26 OKT	132	4			5			35	1331	1	617	2613	35		460	64	20			3		1			197
07 NOV	76	1			2	9		134	1986	51	818	2607	37		426	58	19			2					191
14 NOV	61				4			43	1915	25	811	3695	46		640	142	34			1	3				326
12 DEC	50				3			15	3000	47	800	7000	49		500	472	36	1		3	2				400
16 DEC	25					5		20	7149	35	688	10061	97		384	995	82			10	5		1	70	
15 JAN	30	12		1				26	14182		95	7118	6		98	720	190			29	16	3	3	553	
27 FEB			1		3			34					9		60	304	129			16	4		1		
11 APR	6	23			2			91	60	2	14	73			66	13	21			7		1			
22 APR	3	30			5		2	151	74		35	35	4	2	80					1			1		
24 APR	12	41			2			163	5				2	1	80		2	30							
29 MEI					9			65	1	1				3	30		3	22							
30 MEI								127		4		794		1	38										

Tabel 11 : Komplex Ramskapelle-Lissewege-Dudzele, 14 totaal-tellingen van het gebied.

Tellers: TDS 11, TDS, FB, DB 1, JD, JRo, DD 1, JD, JRo 1.

Tijdens de zomer 1982 zijn de werken in de toekomstige Zeebrugse achterhaven licht gestagneerd. Nieuwe opspuitingen bleven uit. Wel werd de verbinding tussen het nieuwe dwarsdok en het Boudewijnkanaal t.h.v. Lissewege gerealiseerd. Ook de kersverse spoorlijn naar Knokke langs de zuid- en ooststrand van de industrieterreinen kreeg gaandeweg zijn definitieve vorm. In de loop van de zomer 1982 droogden twee opgespoten terreinen uit. Het gaat om het ot ten westen van de Palingpotplassen (= toekomstig ot) en het ot nabij de Blinker en Stinker (Zelzatebruggen). De unieke zilte graslanden (broedplaats Tureluur!) langs het Boudewijnkanaal kregen vooralsnog enig respijt. Als voornaamste evenementen voor het afgelopen seizoen memoreren we de talloze pleisterende

ganzen (Rot-, Brand-, Riet-, Kleine Riet- en Kolgans), aanwezigheid van Rood- keel- en Parelduiker, de grote winteraantallen van Grondel- en Duikeenden, de zomerwmm. van Middelste Zaagbek, Krakeend, Pijlstaart en Toppereend, overzomering van ca. 15 Smienten, meldingen van Witoogeend, Casarca en Purperkoet, enz. Het broedseizoen 1982 was zowel voor eenden als voor steltlopers een hoogvlieger.

Centraal in het complex ligt een middelgrote zandput die onder diverse namen (Oeverzwaluwput, put van Distri, put van Ramskapelle) zijn dagen slijt. Dit seizoen ontvingen we een kleine 40 tellingen van deze plas, bijna alle uit de eerste helft van dit boekjaar. De gegevens in tabel 12 zijn zonder enige twijfel grof onvolledig voor alles wat buiten de maanden aug. en sept. valt (samen 25 bezoeken). Voorzichtig afwegend tegenover voorgaand jaar zien we opnieuw een najaarsgroepje van Dodaarzen. Typisch voor deze vijver was het najaarsbezoek van Tafel- en Kuifeend. In de loop van de winter bezochten naar aloude traditie soms enige duizenden Smienten dit oord terwijl ook de genoemde duikeenden voor een uitschieter zorgden op 24.01.

	PD	DD	FU	RF	BE	SI	KE	WT	WE	PY	SE	TE	QE	BD	YZ	MK
AUG		12	3		1				10			6	1			38
SEP		11		1					138		3	20	4			69
OKT		10							47	2	12	29	2			29
NOV						1		1	72	1	13	141	7			79
DEC						3100				5	120	21	6		1	A
JAN	1	5					1	42					6	2		30
MEI			5		3						3					7

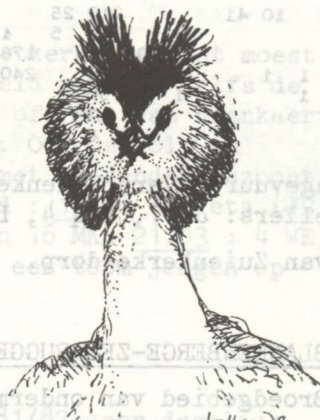
Tabel 12 : Distri Ramskapelle, maxima per maand.

Tellers: Van diverse personen ontvingen we 1 of enkele telresultaten zoals FV, TDS, en vele anderen.

BLAUWE TOREN

Broedplaats in 1982 van Fuut en Meerkoet. Deze winter uitmuntend als toevluchtsoord van honderden Meerkoeten. Tafel- en Kuifeend bleven ondermaats. Ook de diversiteit aan permanent aanwezige Gronddeleenden nam af. De maxima van Wilde Eend gingen iets de hoogte in. Als bijzondere gasten vermelden

	DD	FU	RF	SI	WT	WE	PY	TE	QE	MK
JUL 1		5						1		21
AUG 2		5				7				30
SEP 1		4								28
2		4			260					24
3	2	4		2	5		2			35
OKT 1		4			37		6			35
2					3					40
NOV 1	1	1		5	105		16	4		42
2		1					30	6		52
3										
DEC 1	1	1								69
2	2					6				131
3		2			1	300		1		630
JAN 1		3		70	5	100	1	5		280
2		1		830	3	80				383
FEB 1		1			71		11	2		187
2		2			4	60				174
MAA 2		2				66				80
3		2				70				51
MEI 2		6				69		1		3

Tabel 13 : Blauwe Toren, maxima per decade.

Tellers: MS 11, JD 11, FV 1.

we Roodhalsfuut, Aalscholver, Grote Zaagbek en Wilde Zwaan.

OPGESPOTEN TERREIN BRUGGE

De ondiepe plassen die na de winter op dit oud opspuitterrein achterbleven bleken in het voorjaar uitermate geschikt voor grondel- en Bergeenden. Zo verbleven er in febr.-maa. tot meer dan 200 Wilde Eend, 30 Wintertaling, 3 Krakeend en 17 Pijlstaart. De aantallen Bergeenden beliepen doorgaans een 20-30 ex., tot 54 op 16.12. Langs de grazige berm van het Boudewijnkanaal verbleven tot 800 Meerkoeten. In 1982 broedden hier, al dan niet met succes 4 p. Kluut, 1 p. Tureluur en 6 p. Strandplevier (JD, JVG). In juni 1982 droogde dit terrein geheel uit. Tellers: MS 11, JD 3, LDq 1, FDS 2, PDR 1, LDC 1.

BOUDEWIJNKANAAL HAVEN BRUGGE - HERDERSBRUG DUDZELE

Op dit traject verbleven dikwijls noemenswaardige aantallen Dodaarsen, tot 54 ex. op 16.12 en 38 ex. op 01.02. De harde winter dreef vele (duik-)eenden naar dit kanaal dat net niet 100% dichtvroor; vergevorderde ijsgang op de dag waarop de dooi inzette (15 jan.). Zo op 17.01 ondermeer 20 ex. Brilduikers en 10 ex. Grote Zaagbekken. Ook de Bergeend zocht hier soms met enige tientallen een verblijf, 42 ex. op 18.03. Deze soort drong tijdens de koude door tot in de Brugse haven; vb. 4 ex. in het Klein Handelsdok op 08.01.

VAGEVUURVIJVERS ZUIENKERKE

Vorig boekjaar 23 tellingen, nu slechts 14. De indrukken uit 1980/81 werden echter in grote lijnen bevestigd. We zien een kleine maar sedentaire winterpopulatie van de Dodaars, Wilde Eend en Meerkoet en een toename van Grondelende (Smient, Slobeend) bij aanhoudende vorst. Nieuw was de tijdelijke aanwezigheid van een grote groep Tafel- en Kuifeenden. Blijkens diverse wnm. werd de grote vijver een tijdlang gefrekwenteerd als slaappleaats door Kleine Zwanen die overdag foerageerden op akkerland ten

	DD	FU	RF	KZ	XZ	SI	WT	WE	SE	TE	QE	BD	NO	MK
15 AUG	1													
26 OKT	14													3
09 NOV	9			2				4						6
19 NOV	10													6
17 DEC	10				1	5	320		30	50				20
29 DEC	5						8		60		1			40
06 JAN	6						4	6	49	1				
11 JAN	6				10	41			210	25				20
14 JAN							6		125	5	4		1	15
03 FEB	2						12	10	67		176	47	2	15
06 FEB	7		1	1			70	50	140		240	55	1	15
19 FEB	5		1				1		50					13
18 MAA	6								2					
21 MAA	4								8					10

Tabel 14 : Vagevuurvijvers Zuierenkerke, alle tellingen.

Tellers: JD 7, LDq 4, LDC 2, JD, JRo, DD 1.

noordoosten van Zuierenkerke-dorp.

FRONTINTJES BLANKENBERGE-ZEEBRUGGE

Broedgebied van ondermeer Dodaars (eerste baltsroep op 21.03) en Meerkoet. Van aug. tot okt. kunnen tot ca. 300 Wilde Eenden in dit duinenplas-reservaat verblijven, 's avonds zelfs oplopend tot 500 à 700 ex. Op 16.10 nog 400 Wilde Eenden. Onregelmatige nooit talrijke bezoekers waren Tafel- en Kuifeend. Een Parelduiker pleisterde een 3-tal weken (jan.-febr.) in het gebied. Tellers: Dit overzicht werd samengesteld aan de hand van gegevens van JVG, MaP en DC.

HAVEN BLANKENBERGE

Overwinteringsgebied van 5 à 10 Dodaarsen. Tijdens de vorst zochten regelmatig enige eenden hun heil op deze plek; Kuif- en Tafeleend, Brilduiker (8w 17.01) en Middelste Zaagbek. Vermeldenswaard zijn voorts een Roodkeelduiker (07.01), Fuut (4 ex. 17.01), Eider (regelmatig ter plekke tot 15 op 28.01). Tientallen Meerkoeten in december-januari. Tellers : Samengesteld naar materiaal van MaP en JVG.

POLDER UITKERKE

Net als in 1980/81 zien we ons verplicht om uit de vele losse en onvolledige waarnemingen een uitgeschreven overzicht te destilleren. Er mag aangenomen dat vooral bij de Anatidae ernstige onderschattingen zijn gebeurd.

In augustus 10 Zomertalingen. Medio oktober enkele Smienten en groepjes Wintertalingen, voorts 2 Knobbelswanen. Eind oktober in de 'Reigerweiden' reeds meer dan 250 Smienten. Drie Kleine Zwanen op 12.11. Vanaf december verschenen groepen ganzen in de polder; bijna 700 ex. op 20.12 w.o. 5 Brand- en 170 Kolganzen. Op 22.12 bleven enige honderden ganzen slapen. Op 23.12 o.a. 5 Rotganzen. Op 24.12 zaten 5 Brilduikers en 1 Nonnetje op de Blankenbergse Vaart. Eind december bleef de ganzenslaapplaats gehandhaafd, ondermeer 2.000 ex. in de Reigerweiden op 27.12. 2.582 Smienten in de graslanden op 09.01. Op 16.01 zaten te Uitkerke 4.200 Kolganzen, 200 Riet-, 200 Kleine Rietganzen, 68 Kleine Zwanen en minstens 3 à 500 Smienten. De eerste Pijlstaarten, een 20-tal, verschenen op 06.02. In maart nogal wat Grauwe Ganzen; 11.03 : 70+320+25+2 ex. verspreid in de polder. Het broedseizoen 1982 werd volledig onthoofd door de kanalisatie van het Blankenbergse Vaartje deze zomer waardoor een groot deel van de polder diende drooggetrokken. Waarnemers : JVG, DC, MaP, EK.

PUT VLISSEGEM

Afgelopen winter werd deze afgelegen zandput bijna nooit bezocht. Op 06.01 bleek geen enkele watervogel aanwezig (EK, JD). Op 17.01 zaten 500 SI, 120 WT, 200 WE en 15 SE op het ijs (EK). Tijdens het broedseizoen vertoefden hier Bergeenden met jongen en kwam 1 p. Tureluur waarschijnlijk tot broeden (JD).

MOEREN MEETKERKE-HOUTAVE

Wie tijdens de winter de Lage Moere van Meetkerke bezocht moest vaststellen dat de Kleine Zwanen hier een vertrouwd beeld vormen. Zelfs de zandput nabij de Meetkerkse molen ('Put van Meetkerke' of 'Put van Blankaert') werd door hun aanwezigheid gesierd (48 ex. 23.02, JVG). Ook de Kol- en Kleine Rietganzen hebben dit gebied tijdens de winter met duizenden bezocht. Van de genoemde vijver werden volgende tellingen bekend : 15.08 : niets (JD); 18.12 : 20 MK (JVG); 02.02 : 14 WE, 4 WT, 2 SI, 1 BD en 16 MK; 21.03 : 4 WE, 22 MK (LDq). Ook hier dreven in 1982 2w Bergeenden met een toom jongen op het water (JD).

PUT ST.-PIETERS

In de lijn van de traditie zijn we voor 1981/82 zeer degelijk gedocumenteerd over het watervogelgebeuren op de zandput van St.-Pieters, en dit dank zij de vele bezoeken van MS en MaS. Beide seizoenen aan elkaar vergelijkend kunnen volgende opmerkingen genoteerd : 1. de Dodaars overwinterde

opnieuw doch ditmaal in hoger aantal als in 1980/81; 2. de Tafeleend was doorgaans iets minder talrijk doch de Kuifeend kwam met meer ijver opzetten; 3. in 1981/82 langdurig verblijf van Nonnetje, Brilduiker en Smient als gevolg van de vorst; 4. verdubbeling van de max. winterpopulatie van de Meerkoet terwijl ook de Wilde Eend lichte winst boekte. Zeldzamer was de aanwezigheid van Witoogeend en Kleine Zwaan.

	DD	FU	KZ	BE	SI	WT	WE	TE	QE	BD	NO	MK	SE
AUG 1	3	3											
2	A	1											
3	7											5	
SEP 1	25						3					9	
2	26												
3	27						2	1					
OKT 1	43											62	
2	57						5	8	1			69	
3	47						27	27	1			72	
NOV 1	37				1		64	55	1			76	
2	34						67	60	2			127	
3	25						42	16	2	1		171	
DEC 1	33						10	7	5	1		188	
2	36		1		1		25	49	19	1		318	1
3	27		1	1			235	60	96	4	2	620	
JAN 1	18				3		94	38	31	2	1	580	2
2	16		2	5	3		184	55	11	5	6	644	3
3	7				1		23	82	23	1	2	736	
FEB 1	12						81	43	31	2	1	454	
2	9					2	16	5	6	3		179	1
3	20						16	44	14	1		248	
MAA 1	18						10			1		261	3
2	12						8			2		100	
3	11				1		10		5	2		33	29

Tabel 15 : Put St.-Pieters, gemiddelden per decade.

Tellers : MS/MaS 155, JD 12 en enkele tellingen van LDC, FV en LDq.

DAMME

Oude pleisterplaats voor overwinterende wilde ganzen (weiden 'De Zeuge' en langs de Pijpeweg). Toch is de ganzenfaam van Damme in 1981/82 opnieuw gaan tanen a.g.v. steeds toenemende intra-regionale uitzwerming. In de zeer vochtig liggende weilanden langs de Pijpeweg zaten op 06.01 30 WE, 80 WT, 2 SI, 123 MK en ca. 700 Kieviten (EK, JD). Aanvullend twee tellingen uit De Zeuge van EK : 15.11 : +60 WE, 150 WT; 15.01 : 700 WE, 100 WT, 50 SI. In 1982 werd de kreek langs de Branddijk te Damme voorts dichtgestort.

PARKVIJVER AZ ST.-JAN ST.-PIETERS

Tabel 16 : AZ St.-Jan St.-Pieters

	DD	KZ	WE	TE	QE	MK
alle tellingen.	05 SEP	1	8			0
Tellers : MS 17, LDq 5,	02 NOV		39			11
FDS 1, SK 1, KT+SK 1.	03 NOV		45			11
	04 NOV	4	30			10
	05 NOV		22			11
	14 NOV	2	39			28
	21 NOV	1	25			33
	22 NOV	3	34			35
	23 NOV		21			
	28 NOV		17			42
	02 DEC		5			46
	10 DEC		10	2	1	52
	12 DEC	1				51
	16 DEC		7			
	20 DEC	1	6	35		48
	25 DEC	1	7	24	1	58
	27 DEC	1	7	37	1	94
	20 JAN		51	1	1	103
	02 FEB	1	30	48	3	160
	06 FEB			4	4	
	26 FEB		18	1		
	21 MAA		10	4	1	52

Tabel 16 geeft 14 tellingen van deze ondiepe parkvijver van het A.C. St.-Jan. De winterpopulatie van de Meerkoet lag in de lijn van 1980/81 tot het vorstweer de aantallen tot 160 ex. opstuwde. Dodaars, Knobbelzwaan, Tafel- en Kuifeend frekwenteren met regelmaat deze plas. Mits enige aanpassingen in het beheer van deze parkvijver komen Dodaars en Meerkoet hier in de toekomst gegarandeerd tot broeden.

EXPRESSWEGPUT ST.-ANDRIES

	BE	WE	TE	QE	BD	MK
JUL 3		3				
AUG 1		5				
2		16				
3		11				
SEP 1		1				
2		0				
3		5				
OKT 2		4				
3		27				
NOV 1		21				
2		61				0
3		80				1
DEC 1		9				2
2	2	138		2	1	33
3	4	147	1	1		67
JAN 1		83				14
2		41				102
3		18				0
FEB 1		0				17
2		0				17
3		28				13
MAA 1		26				9
2		15				6
3		11				4
APR 1		17				0
2		3				0
MEI 2		0				0

Tabel 17: Expresswegput St.-Andries, gemiddelden per decade.
Tellers: LVR 43, JD 17, FDS 10, FV 1, MS 1.

Dit jaar geheel ondermaats o.a. door langdurige verstoring als gevolg van grondwerken vanaf 28 december. I.t.t. 1980/81 overschreed de Wilde Eend niet eens de 200 ex. Ook de aanwezigheid van andere soorten was beduidend zwakker. De bijzonderste gegevens zijn afkomstig uit de eerste koudeperiode (tweede helft december): Grote Zaagbek, Nonnetje, Bergeend. De Meerkoet kende een zeer grillig aantalsverloop wat deels aan ernstige telfouten kan worden toegeschreven (foerageren diep in maïsacker ten noorden van de vijver).

KOUDE KEUKEN ST.-ANDRIES

	WE	MK
JUL 3	20	0
AUG 2	24	0
SEP 1	65	1
2	6	1
3	20	1
OKT 1	70	2
2	109	5
3	74	24
NOV 1	70	34
2	138	52
3	134	69
DEC 1	100	83
2	130	107
3	A 191	
JAN 1	80	220
2	109	260
3	A 303	
FEB 1	51	352
2	58	282
3	A 271	
MAA 1	25	192
2	19	127
3	22	38
APR 1	A	5
2	A	2
3	10	2
MEI 1	20	2
2	20	3

Tabel 18: Koude Keuken St.-Andries, gemiddelden per decade.

Deze kleine parkvijver op het domein Koude Keuken te St.-Andries heeft zich andermaal als bijzonder overwinteringsoord voor Meerkoeten ontpopt. De decadelgemiddelden voor januari-februari zijn hiervoor treffend. De Wilde Eenden betoonden een verflauwde interesse voor deze parkvijver. Andere bezoekers waren o.a. Kuif- en Tafeleend.
Tellers: FDS 53, JD 14, TDF 9, AA 1, LVR 1, BJN 1.

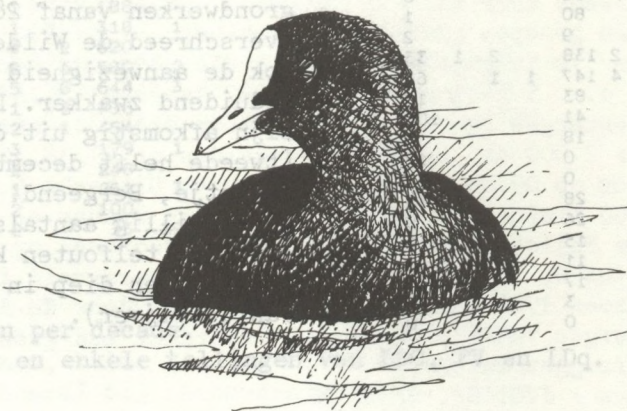
ZEVENKERKE LOPPEM

Zandput te Zevenkerke-Loppem waar Wilde Eend en Meerkoet het mooie weer maken. Beide bereikten in het afgelopen seizoen nooit eerder vastgestelde maxima. Dodaars, Wintertaling, Tafel- en Kuifeend zetten de zaak tijdens de meeste bezoeken kleur bij.

Tabel 19: Zevenkerke-Loppem, gemiddelden per decade.
Tellers: JD 45, LVR 14, PDC 5, AA 1.

	DD	FU	SI	KE	WT	WE	TE	QE	MK
JUL 3						151			6
AUG 1						198			8
2						267			12
3	1					501			14
SEP 1	1				2	472			17
2	3				1	401			28
3	3					330			37
OKT 1	3					195			48
2	3				1	443			49
3	2			2		428			81
NOV 1	1				1	438	2	2	92
2				6		256	4	2	116
3	1					242		1	111
DEC 1					1	251	2	1	115
2					1	411	2	2	137
3						434	9		160
JAN 1					1	611	16	1	214
2						1296	21		269
3				3		334		6	288
FEB 1						186	3	3	273
2		1	1			57		1	206
3		1			1	368	15	10	210
MAA 1						173	41	6	117
2				1	1	92	1	16	26
3		1			2	46	5	6	19
APR 1		1				35			9
2						24			1
MEI 1						29			1

Tabel 19: Zevenkerke-Loppem, gemiddelden per decade.
Tellers: JD 45, LVR 14, PDC 5, AA 1.

LAC VAN LOPPEM

	FU	WE	TE	QE	BD	MK
DEC 1		0				0
2			4		1	45
3		2				70
JAN 1		5	36			(40)
2		25	60	1		52
3						52
FEB 1		5	15			52
2			15			48
3		3	18			48
MAA 1						38
2			22			15
3	1	2	11			20
APR 1						4
2						1
MEI 1	0	0				0

Tabel 20: Lac van Loppem, gemiddelden per decade.
Tellers: JD 12, PDC 7.

Oude zandwinningsvijver te Loppem aan de zuidelijke op- en afrit van de E5. Het koud winterweer heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat afgelopen winter verschillende watervogelsoorten op de Lac pleisterden. Vooral Tafeleend en Meerkoet waren er de smaakmakers. Voor december viel er op de Lac nooit iets te bespeuren.

De Meerkoet die we in 1980/81 met ternauwernood 1 à 2 ex. aantreffen, was nu met 40 tot 70 individuen ter plekke.

FRIBONA OOSTKAMP

Tabel 21: Friboona Oostkamp, gemiddelden per decade.

Teller: alle gegevens PK.

Deze middenmoot-zandput voor eenden en Meerkoeten bood weerom weinig uitschieters. Wel zwol het aantal overwinterende Meerkoeten aan als gevolg van de vorst. In veel mindere mate geldt dit eveneens voor de Wilde Eend. In 1982 1 broedp. van de Fuut. De Meerkoet nestelde in 1981 doch niet in 1982.

	FU	WT	WE	MK
OKT 1	1		32	0
2	1		144	1
3	1		80	4
NOV 1	2		43	5
2	2	3	98	7
3	1		40	16
DEC 2	0		201	158
3			1	200
JAN 1	2		35	174
3			2	158
FEB 1	1		7	120
2			24	99
3		1	26	66
MAA 1			16	35
2	3		18	19
3	2		7	11

SPOORWEGPUT STEENBRUGGE-ST.-MICHIELS.

Tabel 22 : Spoorwegput Steenbrugge,
gemiddelden per decade.
Tellers : FDC 43, SK 31,
JD 5.

Broedplaats van Fuut (2 p.
in 1982). Kleine winteraantallen
Meerkoet en Wilde Eend tijdens het
winterhalfjaar. In de loop van 1982
werden nogal wat kappingen uitgevoerd
in het oeverstruweel. Hierdoor zijn
enkele geschikte nestplaatsen voor
de Fuut verloren gegaan.

	DD	FU	WE	TE	QE	MK
AUG 1	2	7	19			0
2		4	39			0
SEP 1	2	3	16			0
2	3	3	20			1
OKT 1	2	2	29			1
2	1	1	13			2
3	1	1	29			5
NOV 1	1	1	48			6
2	2	2	52			6
3	2	2	66			7
DEC 1	2	1	73	1		7
2	1		49	1	20	
3			8		21	
JAN 1			67		28	
2			23		30	
3			18		20	
FEB 1	1	1	32		17	
2	2	2	34		16	
3	2	2	24		14	
MAA 1	2	2	21	3	13	
2	4	4	10		13	
3	4	4	6		7	
APR 1	1	1	4	4	0	
2	4	4	4		0	
3	5	10			0	
MEI 2	A	A	A	2	0	

SPOORWEGPUTTEN OOSTKAMP

We ontvingen 21 tellingen van FDC en 1 van PDC+KD. De aanwezige
broedende Futen in 1981 hadden reeds in oktober de plaat gepoetst. In 1982
kwam het alhier niet meer tot een broedpoging. Wel drie wmm. van 1 ex. in maart.
Maximaal pleisteren 30-35 Wilde Eenden op deze plassen (eerste decade
december). Deze zeer ijsgevoelige vijvers lagen dicht van half december tot
ca. eind januari. Tijdens de periode met ijs hooguit nog 1 Meerkoet ter
plekke. In november-december tot 10 Meerkoeten en in februari-maart 4 tot
6.

VIJVERHOF ST.-MICHIELS

	DD	FU	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	YZ	MK
JUL 1	A					140					5
2	A					100					7
AUG 1	9					150					8
2	8					174					6
3	7					217					13
SEP 1	5					230					15
2	2					128					22
3	2					168					18
OKT 1	2					176					18
2	2					262					23
3	2					324					28
NOV 1	2					335					45
2	1					383		2			49
3	1					396					53
DEC 1	1					413					57
2	1	1	3	1	1	641	3	2	1	1	123
3	1	1	1	1		598		1	2	1	119
JAN 1			1			670	4			1	109
2			1		3	957		4	1	1	158
3						478			1	1	165
FEB 1			2		1	391			2	1	139
2						281			1		118
3					2	279		1	1		109
MAA 1						95					90
2						81					47
3						78					19
APR 1						49					3
2						46					3
3						49					0
MAY 1						63					0
2						A					0

Tabel 23 : Vijverhof

St.-Michiels
Tellers :
JD 135, SK 69,
KT 47.

Tellers: We ontvingen 20 tellingen van MF. Veelal
waren deze personen vergezeld door VWG, GO, MS, PT, KBB, JB.
Voorts gegevens van JD 5 (w.o. + JRo, DKB, PT 3, AA 1.

Zonder twijfel sleept het Vijverhof voor het voorbije seizoen de prijs van 'best geteld gebied' in de wacht. Tabel 23 benadert dan ook in hoge mate de reële aanwezigheid van watervogels op deze plas in 1981/82. Zeer ingrijpend voor het Vijverhof was de invloed van vorstweer op het totaalbeeld van soorten en aantallen (zie vorsteffect tweede decade december (Tabel 23)). Wilde Eend en Meerkooet vermenigvuldigden hun aantallen terwijl de diversiteit aan soorten beduidend toenam. Zo zagen we de aankomst van Dodaars, Smient, Krakeend, Wintertaling, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend en Grote Zaagbek. De Fuut daarentegen ruimde het veld bij gebrek aan voldoende open water. Vanaf maart was de nawerking van het winterweer voorbij en ontmoetten we enkel de drie vertrouwde soorten op de plas: Fuut, Wilde Eend en Meerkooet.

KIJKUIT BEERNEM

Van dit nieuwe kanaaltracé van de Gentse Vaart op het grondgebied van Beernem-St.-Joris (gehucht 'Kijkuit' en 'Warande') ontvingen we enige tientallen gegevens (vooral losse wnm.). Als maxima voor de diverse soorten onthouden we: Dodaars 1 ex., Wilde Eend 43 ex., Wintertaling 54 ex., Zomertaling 6 ex., Pijlstaart 7 ex., Slobeend 12 ex., Kuifeend 3 ex., Tafeleend 7 ex. en Meerkooet 19 ex. Andere gasten waren Toppereend, Grote Zaagbek, Casarca en Knobbelzwaan. Voor 1982/83 hopen we ons overzicht op courante tellingen te kunnen stoelen.

VESTINGEN BRUGGE

DE	BE	WT	WE	TE	QC	TO	BD	KK
19.12		1	1	2542	11	1	1	457
15.01				2600	52	40	7	503
13.02				973			1	436
15.03	1			623		2		172

Tabel 24 : Vestingen Brugge, 4 totaal-tellingen van HDB.

Zoals de laatste jaren is gebleken herbergen de Brugse Vestingen niet onaardige aantallen Wilde Eenden. Ook ditmaal zagen we dit bevestigd (Tabel 24). Favoriet zijn het Stil Ende (Tabel 25), de aftakking Oostendse Vaart-Graaf Visart Park, het traject Bevrijdingslaan-Smedenpoort, Begijnvest-Minnewater + omgeving. Tijdens de koude verschenen ook Brilduikers, Topper-, Tafel- en Kuifeenden op de stadswateren. Vooral nabij de Poertoren (Minnewater), waar permanent open water voor handen bleef waren talloze watervogels te gast (18 december tot 29 januari). Ook Dodaars en Fuut werden hier toen gezien.

Tabel 25 : Stil Ende Brugge, gemiddelden per decade.

	WE	MK
AUG 1	550	0
2	620	0
SEP 1	1074	1
2	878	1
3	647	1
OKT 1	665	1
2	670	1
3	482	2
NOV 1	503	4
2	585	6
3	603	9
DEC 1	420	21
2	135	33
3	135	48
JAN 1	313	68
2	340	94
3	343	106
FEB 1	335	105
2	244	92
3	213	37

Tellers: HDB 60, JD 5, LVR 1, LDq 1, MS 1.

FRIJONA OOSTKAMP

Tabel 21 : Frijona Oostkamp, gemiddelden per decade.

Deze middenmoet... en Meerkooeten... aan als gevolg van de vorst... mate geldt dit eveneens voor... In 1982 1 broedp. van de Fuut. De Meerkooet nestelde in 1981 doch niet in 1982.

GENTSE VAART

Alhoewel deels overlappend met de Brugse Vestingen (zuidrand van de stad) bespreken we de Gentse Vaart ditmaal als een apart gebied. Een eerste blikvanger vormde het Lappersfort (Gentse Vaart grondgebied St.-Michiels). Reeds in een voorgaand verslag wezen we (Desmet, 1982b) op de aanwezigheid van een nachtelijk foerageergebied van duikeenden in dit gebied. Zoals voorspeld hebben we deze plaats in 1981/82 nauwlettender gevolgd met het oog op meer specifiek onderzoek.

's Nachts foeragerende Tafel- en/of Kuifeenden waren hier ter plaatse vanaf de tweede decade van november tot in de eerste helft van april. De hoogste aantallen (Tafel + Kuifeend) hier 's nachts vastgesteld bedroegen voor de resp. maanden: november: ca. 100 ex.; december: ca. 132 ex.; januari: 351 ex.; februari: 230 ex.; maart: 204 ex. en april: 11 ex. Vanaf half december tot eind januari (zie hoger) verbleef een aantal van deze vogels nabij de Poertoren (Minnewater) waar nog enig open water restte. Tijdens dezelfde periode zagen we aan het Lappersfort op de Gentse Vaart regelmatig Brilduikers, zelfs 7-8 ex. op 12 & 13.01. Eveneens bijzonder was het opduiken van 1 tot 9 ex. Bergeenden in 't Lappersfort in de derde decade van december. Spectaculair was eveneens de grote groep Meerkooten die zich hier vrij lang vestigde (+ 300 ex.).

Verder zuidwaarts op de Gentse Vaart, bij de monding van de Rivierbeek te Moerbrugge-Oostkamp hielden zich eveneens een tijdje duikeenden en Meerkooten op (zie bespreking soorten). Ook deze gegevens zijn volkomen toe te schrijven aan voedselschaarste elders als gevolg van het winterweer (sneeuw- en ijsbedekking). Vanaf 12.01 kenden we een zware ijsgang die culmineerde in 100% ijs op 14.01 waardoor de scheepvaart volkomen klem kwam te zitten. Vanaf 20-21.01 zette de dooi in tot op 27.01 geen splinter ijs meer restte. Dit was tevens het eerste etmaal waarop de grote groep overdag rustende duikeenden nabij de Poertoren (op 26.01 nog 181 ex.) de plaat had gepoetst.

ROKSEM

Reeds in ons vorig verslag (Desmet, 1982a) hebben we de lofbazuin voor Roksem opgestoken. Mede dank zij het koude winterweer heeft deze zandput

	PD	DD	FU	RF	KD	AS	KZ	XZ	BE	SI	KE	WT	WE	PY	ZT	SE	TE	QE	TO	ZE	YE	BD	NO	YZ	MK	
JUL 1			15						12	1			23				5	2								25
2			12						2	1			A				15	10								41
3			1 34						15				100				6	3								145
AUG 1			16						6	2			200		2	10	14	11								158
2			1 22										400		5	10	1	2								148
3			2 20			7				1		8	670			14	8	11								101
SEP 1			4 17							1			766			63	24	6								164
2			12 15				1			4	2	15	1000			71	33	4								110
3			3 14								3	15	1034			62	10	3								114
OCT 1			1 12										10	A		22	10	30								31
2			1 15							78	1	85	1050		4	185	31	40								50
NOV 1			8 15				1		7	163	3	200	1580			246	84	58								45
2			2 19				1		1	180	13	409	1500		3	285	62	62			1					51
3			1 2 25				2		4	281	7	270	1695		1	342	48	72					2			65
DEC 1			30	1			2		6	270	12	365	2320		2	273	57	69					4	6		85
2			1 4				2	1	1	13	953	11	465	3059	14	461	139	185	1				3	8	520	
3			0			1			1	2000	5	280	3100	3		110	20	57					2	10	360	
JAN 1										1020	4	310	3240			155	5	55						11	200	
2							4	11	2	2160		160	3135	1		115	2	52				2	3	1	330	
3										369	2	110	2031			38	27	41				1	4	1	203	
FEB 1			1			5				207	2	79	1285	2	1	67	106	56					6		65	
2			3						13	95	3	35	1109			37	107	102					2		44	
3									2	40		5	450			9	6	38			1		8		80	
MAR 1			5							78	1	38	334			20	26	90					11		38	
2			3			1			4	24		46	90			44	24	116	1				12		A	
3			2						5	16		6	60			45	22	68							6	
4			2				7	14	11		2	65			18	1	70								3	
MEI 1			3				4		6			60			2		2									17

Tabel 26 : Roksem, maxima per decade.

Tellers: We ontvingen 20 tellingen van FDS en 15 van MP. Veelal waren deze personen vergezeld door VWGB, GO, MS, FT, KDB, JD.

Voorts gegevens van JD 5 (w.o. + JRo, DD), PT 3, AA 1.

(de grootste binnen de regio) andermaal bewezen wat hij waard is als pleister- plaats voor overwinterende of doortrekkende watervogels. Een greep uit de geno- teerde maxima moge dit illustreren: Fuut 34 ex., Smient 2.160 ex., Wintertaling 465 ex., Wilde Eend 3.240 ex. en Slobeend 461 ex. Andere trouwe klanten waren Dodaars, Aalscholver, Krakeend, Brilduiker en Grote Zaagbek. Ook de grote groepen ganzen in januari (vb. + 1.000 ex. w.o. Kol- en Kleine Rietganzen) waren een vertrouwd beeld op de put. Op deze 9e januari vertoefden een kleine 6.000 Anatidae in het gebied.

KREKEN WEST-ZEEUWS-VLAANDEREN

Binnen de regio op grondgebied van West-Zeeuws-Vlaanderen bevinden zich enkele oude krekens. Met verschillende vertakkingen situeert zich ten noorden en ten zuiden van het dorp St.-Kruis de St.-Kruiskreek (Tabel 27). Op deze pleister soms enige 10-tallen Wintertalingen terwijl ook een groep Grauwe Ganzen hier vast gedomicilieerd blijkt te zijn. Een opmerkelijke verschijning vormden de Grote Zaagbekken.

Rond Aardenburg bevindt zich ondermeer de lange Stierskreek waarvan we geen materiaal ontvingen. Doorgaans pleisteren hier wel enige Meerkooten (mond. med. Anny Anselin). Van de Ratte/Bonte Kof (Tabel 28) en De Plate/Bakkersdam (Tabel 29) bereikten ons wel enige tellingen. Op beide huisden in het winterhalfjaar tot enkele honderden Smienten.

	DD	KZ	RQ	KQ	GQ	BQ	BE	SI	WT	WE	PY	SE	TE	YZ	MK
12.07					27										
20.07					86										
01.10					53										
01.12			1									1			
16.12								150			1			137	
29.12			33	19				40			5				
09.01								150	3			3		200	
12.01				660			1								
20.01				1200											
24.01			111	28	71			35			1		25	141	
02.02			2				16	10				4		191	
08.02							A					4			
21.02				16	41	80		65	40	200		4	116		
09.03				4	4				4				175		
27.03		1													

Tabel 27 : St.-Kruiskreek, alle tellingen.

Teller:

	DD	KQ	GQ	SI	WT	WE	SE	XZ	MK
19 NOV	1				2				
14 DEC							6		
09 JAN				50					
22 JAN				250				12	300
24 JAN	1	51	7	565	13	460			306
02 FEB				35				2	250
21 FEB					9				
01 MAA				4	2				50
05 MAA					2				

Tabel 28 : Ratte/Bonte Kof, alle tellingen.

Teller:

	KQ	GQ	BE	SI	WT	PY	SE
04 JUL					1		4
24 OKT				16	38		10
19 NOV					30		
29 NOV				75	29		4
16 DEC	6	29		102	40	1	
20 JAN					14		
24 JAN				140			
08 FEB				100	A		A
01 MAA	6	10		108	4		
05 MAA				40			2
25 MAA				4	15		4

Tabel 29 : De Plate of Bakkersdam, alle tellingen.

Teller:

N A S C H R I F T

Tijdens het uittikken van de finale manuscripten van de twee watervogelbijdragen in dit Jaarboek ontvingen we een reeks zeer belangrijke aanvullingen van PeL. Waar mogelijk werden de teksten met dit materiaal gestoffeerd. Voor de tabellen was dit echter niet meer mogelijk. Ongelukkig kunnen pientere lezers nu tot de ontdekking komen dat bijv. in Tabel 10 herhaald foutjes zijn geslopen. Deze zijn echter door geciteerd voorval te verklaren. Aanvullingen kunnen voor Blankenberge en omgeving gevonden bij Van Gompel (1982) en voor Het Zwin en omliggende polders bij Lippens et al. (1982).

vlucht naar de Vasevuur-
putten ten zuiden van Zuiden-
kerke. Om een beter inzicht
te verwerven in de pleister-
plaatsen en verplaatsingen
zouden alle in negen maanden
verspreiding van het
akker, met name

DE KLEINE ZWAAN IN DE OOSTKUSTPOLDERS, 1981/82.

OVERZICHT WINTERHALFJAAR 1981/82. OVERZICHT PLEISTERPLAATSEN IN DE RECIO

In de Oostkustpolders, waar de kleine zwaan in grote aantallen voorkomt, dient men te denken aan de overwintering van de kleine zwaan in deze regio. De kleine zwaan (Cygnus pinnatifidus) is een van de meest voorkomende vogels in de Oostkustpolders. Het gebied is geschikt voor de kleine zwaan, omdat het gebied een groot aantal pleisterplaatsen heeft. De kleine zwaan is een vogel die in grote aantallen voorkomt in de Oostkustpolders. Het gebied is geschikt voor de kleine zwaan, omdat het gebied een groot aantal pleisterplaatsen heeft. De kleine zwaan is een vogel die in grote aantallen voorkomt in de Oostkustpolders. Het gebied is geschikt voor de kleine zwaan, omdat het gebied een groot aantal pleisterplaatsen heeft.

L I T E R A T U U R

- DESMET, J. 1982a. Overzicht van de belangrijkste watervogelgebieden in noordelijk West-Vlaanderen tijdens het winterhalfjaar 1980/81. Veldorn. Jb. NW-Vlaanderen 1980/81: 12-33.
- DESMET, J. 1982b. Voorkomen en bijzonderheden over de zwemvogels in noordelijk West-Vlaanderen, periode VII.1980-VI.1981. Veldorn. Jb. NW-Vlaanderen 1980/81: 51-89.
- LIPPENS, L., G. BURGGRABE en R. TRIO. 1982. Natuurreservaat Het Zwin. Belangrijke ornithologische waarnemingen in 1981. De Wielewaar 48: 321-323.
- VAN GOMPEL, J. 1982. Ornithologische waarnemingen in de omgeving van Blankenberge tijdens de winter '81-'82. VWG Med. Oostende 3: 61-64.

DE KLEINE ZWAAN IN DE OOSTKUSTPOLDERS, 1981/82.

door Marc Peeters en Jan Desmet

OVERZICHT WINTERHALFJAAR

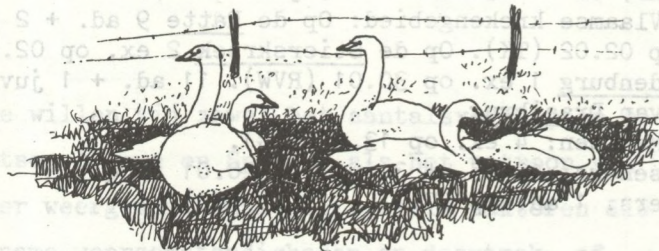
In de Oostkust kunnen we een viertal plaatsen aanwijzen die als vaste pleisterplaats dienst doen tijdens de overwintering van de Kleine Zwaan in onze regio. Deze gebieden zijn het Zwin (plus de aansluitende Nieuwlandpolders met De Vrede en het Dievegat), het poldercomplex tussen Blankenberge-Zuierenkerke-Nieuwmunster-Wenduine en de Moeren van Meetkerke-Houtave. Behalve deze gebieden zijn er her en der nog enkele plaatsen waar de zwanen onregelmatig en slechts voor korte tijd gesignaleerd werden.

De eerste zwanen arriveerden begin november en verspreidden zich in onregelmatige aantallen over de regio, behalve rond het Zwin misschien. Het zou goed mogelijk kunnen zijn dat de zwanen tijdens de maanden november en december zich eerst rond het Zwin en De Vrede concentreerden daar we toch tijdens de maand november een groepje van zo'n 20 ex. hadden dat enkele malen werd waargenomen bij De Vrede. Dit is niet geheel zeker daar er net zoals vorig jaar vrijwel geen gegevens doorgespeeld werden vanuit het Zwin, zodat het aantalsverloop niet kon vergeleken worden met de andere gebieden. Vanaf midden januari was er een grote groep zwanen (zo'n 60 ex.) die een tijdje ten westen van Zuierenkerke verbleef. Het was lang geleden dat zo'n grote aantallen in de streek voorkwamen. Medio januari moeten er stellig wel 90 ex. en op 17.01 zo'n 100 Kleine Zwanen in de Oostkust hebben verbleven. Dit wordt door Desmet et al. (1983) bevestigd. Hoge aantallen uit de laatste 17 winters dateren uit 1973/74 en 1975/76 met resp. + 70 en + 40 ex. Deze gegevens hebben enkel betrekking op het poldercomplex van Blankenberge-Uitkerke. Nadat deze concentratie zwanen een tijdje te Zuierenkerke verbleef, moet een deel zich naar de Moeren van Meetkerke verplaatst hebben. Dit stemt overeen met de veldwaarnemingen. Via P. Vandebulcke werd ook vernomen dat zo'n 25 à 35 ex. Kleine Zwanen vanaf 25.01 elke avond kwamen slapen in de Moeren van Meetkerke en de put van Meetkerke. In februari vertoefden zo'n 25 à 40 ex. zwanen in Meetkerke. Tijdens de laatste week van februari verplaatste de groep zich, zoals uit de wnm. moge afgeleid, van de Moeren naar de polders bij Houtave. Ze verbleven hier tot de eerste week van maart.

De geschetste verplaatsingen van de Kleine Zwanen (waarschijnlijk eerst rond het Zwin, dan te Zuierenkerke, nadien te Meetkerke en ten laatste te Houtave) zijn goed uit het waarnemingsmateriaal te destilleren. Tijdens hun aanwezigheid op deze plaatsen kregen we op geen andere plaats grote groepen zwanen te zien die een tijdje ter plaatse bleven.

De zwanen vertrokken begin maart en op 21.04 (late waarneming) werd het laatste ex. op terugtrek gezien boven 't Zwin. Voedselgebrek zou een mogelijke oorzaak kunnen zijn voor de verplaatsing van de concentratie zwanen. Wat opvalt is het hoge aantal juveniele vogels die aanwezig waren in het gebied: zo'n 25 %. De verhouding juv/ad ligt hoog ten overstaan van sommige vorige winters toen slechts af en toe jonge zwanen werden gesignaleerd.

Over de slaappleatsen is nog onvoldoende bekend. Het is zo dat er Kleine Zwanen zijn die gebruik maken van favoriete slaappleatsen (zoals te Meetkerke werd vastgesteld) maar er zijn wellicht ook zwanen die blijven slapen op plaats-
 sen waar ze overdag voedsel zoeken. De groep die zich een tijd nabij Zuienkerke-dorp ophield, ondernam, zoals bij diverse gelegenheden werd genoteerd, een slaapvlucht naar de Vagevuurputten ten zuiden van Zuienkerke. Om een beter inzicht te verwerven in de pleisterplaatsen en verplaatsingen zouden alle waarnemingen in het vervolg meer gedetailleerd moeten gebeuren met vermelding van uur, trekrichting, verhouding juv/ad, biotoopkeuze (grasland, akker, met vermelding welk gewas erop stond of nog op staat, ...).

OVERZICHT PLEISTERPLAATSEN IN DE REGIO 1981/82.

Zwin: Op 03.11 6 ex. (HB) en op 04.11 21 ex. De gehele winterperiode uit het reservaat gemeld. De zwanen uit het Zwin pleisteren naar gewoonte ook op het overige grondgebied van Knokke-Heist en Westkapelle. In de Willem-Leopoldpolder 28 ex. op 24.01 (BD, LD). De Vrede is een traditionele pleisterplaats. We ontvingen veel wnm. uit november. Enkele aantallen: 06.11: 15 ad. + 3 juv. (HB, MS); 07.11: 18 ad. + 3 juv. (JS, FV, DD); 08.11: 16 ad. + 3 juv. om 11:15 (BJN); 14.11: 18 ad. + 3 juv. (later vertrokken 6 ad. + 3 juv. richting Oostkerke) (MS, JS, MaS). Op 20.02 nog 2 ad. in dit gebied. In de polder achter 't bos van Knokke 3 ad. Kleine Zwanen op 09 en 12.01. Op het Duvegat tot 19 ex. op 05.02. Aan de Graaf Jansdijk 4 ad. en 4 juv. op 30.12 (PiV). Op de Passageule 4 ex. op 22.02 (TK).

Polderkomplex Uitkerke-Zuienkerke-Nieuwmunster: Vanaf begin november gesignaleerd. Op 15.11 tot 8 ad. + 2 juv. (BJN Bl'ge). Op 22.11 minimum 11 ad. + 2 juv. (BJN Brugge). Tot eind december waren 10 à 15 ex. niet ongewoon. Vanaf de jaarwisseling duidelijk toenemend. Op 27.12 30 ex. (JVG). 15 ad. + 14 juv. overvliegend op 02.01 (EK) en 29 ad. + 18 juv. op 06.01 (EK, JD). Op 15 en 16.01 sterke groep foeragerend op akkerland ten noordwesten van Zuienkerke-dorp: 48 ad. en 20 juv. (EK, JVG, MaS). Eind januari terug afnemend. In februari hooguit 2 à 4 ex. (SK, MaP, KT, RoP), toch 8 ad. op 03.02 (LDq).

Moeren Meetkerke-Houtave: Eind november (28.11) worden 9 ad. en 2 juv. in de Meetkerkse Moeren gesignaleerd (AA, PM). De gehele winter door zullen hier Kleine Zwanen voorkomen. Hoogtepunten: 03.01: 19 ad. + 2 juv. (JzV, EK); 11.02: 26 ad. + 8 juv. (LD); 21 ad. + 9 juv. (JZV, RoP); 18.02: 24 ad. + 7 juv. (LD); 20.02: 32 ad. + 12 juv. (BJN Brugge); 21.02: 35 ad. + 10 juv. (JZV); 22.02: 22 ex. (LD) en 38 ex. (JZV); 23.02: 34 ad. + 14 juv. op put Meetkerke (JVG). Laatste zwanen op 05.03: 2 ad. (MaS). Ook rond Houtave deze winter een gewone verschijning in behoorlijke aantallen. Enkele cijfers: 30.11: 9 ad. + 2 juv. (RoP); 09 & 12.12: 11 ad. + 2 juv. (EK); 30.12: 17 ex. (EK); 24.01: 19 ad. + 6 juv. overvliegend N; 28.01: 17 ad. + 7 juv. (RoP); 29.01: 13 ad. + 1 juv. (RoP); 30.01: 5 ad. + 2 juv., om 17:30 vlogen 24 ex. richting Meetkerke (FDS, MS); 25.02: 34 ad. + 12 juv. (RoP); 27.02: 34 ad. + 10 juv. (RoP) en 08.03: 15 ad. + 10 juv. (RoP). In het Groot Middelhof 17 ex. op 02 & 03.02 (LDq).

Komplex Ramskapelle-Dudzele-Lissewege: Vastgesteld vanaf november (6 ex. op 06.11: SK, KT, HK) tot in januari. Veelal pleisteraars op of nabij het nieuwe insteeddok. Maximaal 8 ad. (07.11, PiV) en 5 ad. (13 & 15.12, Bjn Brugge, DC).

Put St.-Pieters: 1 ad. op 27.12 (11:00) (MS).

L I T E R A T U U R

DESMET, J., D. DRAULANS en J. ROYE A ERD. 1983.

Watervogels in Vlaanderen tijdens het winterhalfjaar 1981/82. De Wielewaal 49:3-28.

49:3-28.

AANTALLEN EN VERSPREIDING VAN OVERWINTERENDE GANZEN IN DE OOSTKUSTPOLDERS: SEIZOEN 1981/ 82.

door Eckhart Kuyken

INLEIDING

Met deze korte bijdrage willen wij zowel het aantalsverloop op de traditionele ganzenpleisterplaatsen (Damme en Speien) als het patroon van uitzwerming over de gehele polder weergeven. Naast de normale factoren die hierop invloed uitoefenen, met name weersomstandigheden en doortrek- of aankomst/vertrekbewegingen in omringende landen, ging in deze winter speciale aandacht naar het effect van het totale jachtverbod op ganzen in Vlaanderen. Inderdaad, na zowat 15 jaar officieel jachtverbod voor de streek Damme-Moerkerke-Dudzele-Ramskapelle, werden nu ook alle overige polders "veilig" voor deze vogels. Uiteraard blijft jacht op andere soorten (Hazen, eenden...) in de pleisterplaatsen voor verstoring zorgen. Toch blijkt het aanbod van voldoende rustige voedsel- of uitwijkgebieden in hoge mate te zijn toegenomen, waardoor de concentraties van vaak vele duizenden ganzen sneller van het ene naar het ander graslandcomplex konden verhuizen.

AANTALSVERLOOP EN VERSPREIDING

Op 07.11 zien we de eerste 7 Kleine Rietganzen in Damme verschijnen en zitten er 25 Kolganzen bij Distrigas in Ramskapelle. In deze dagen draait de wind naar N-NO en krijgen we de eerste nachtvorst; nogal wat groepen ganzen trekken door, vooral naar ZW. Een week later zijn beide soorten al met resp. 200 en 85 ex. aanwezig en tegen eind november groeit dit aan tot 1.970 Kleine Rietganzen en 400 Kolganzen op 29.11. Pas deze dag worden de eerste ganzen in Speien gemeld. Ook 1 Canadagans en 1 Indische Gans worden in Damme gezien op 29.11 (PM) en op 05.12 (EK). Deze Indische Gans duikt de hele winter in diverse plaatsen op.

Het relatief zachte weer evolueerde naar een koudeperiode rond half december, met de eerste sneeuw op 08.12. Vanaf 12.12 blijft nogal wat sneeuw liggen door aanhoudende, maar niet strenge vorst tot 30.12; de wind komt vooral uit NO-ZO sectoren.

De eerste decade van december sluit af met 4.700 Kleine Rietganzen, verdeeld tussen Damme en Speien, en 830 Kollen in Damme zelf. Daarna neemt overal de trekintensiteit toe, met een piek tegen het jaareinde. Vooral ZW-trekkende groepen worden gemeld. Met 2.550 Kleine Rietganzen in Speien wordt al op 13.12 het wintermaximum voor dit gebied bereikt, waarna zeer snel een voorkeur voor de kustpolders volgt. In de hele streek lopen de Kolganzen op tot 6.700 ex. in Damme en zowat 1.000 ex. verspreid over diverse secundaire

Aantalsverloop van overwinterende ganzen in de Oostkustpolders, inclusief Damme; weergegeven zijn decadegemiddelden.

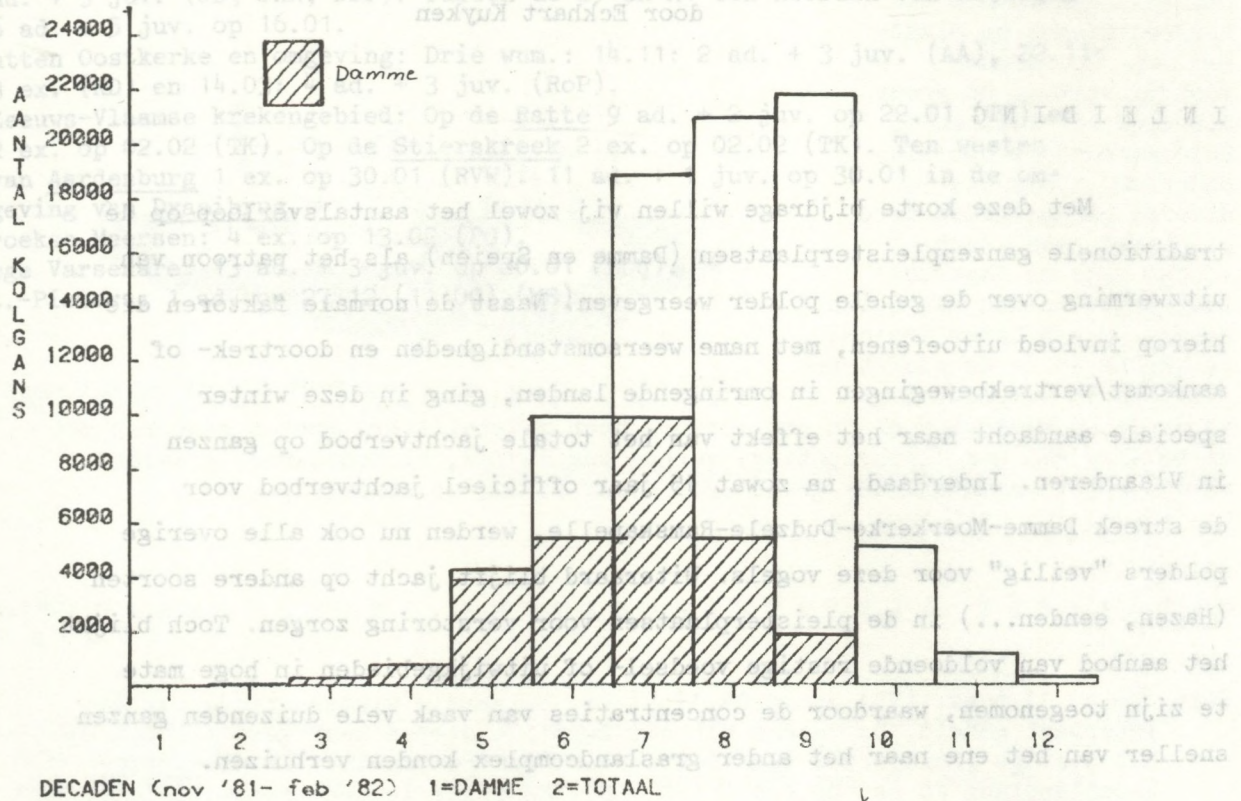

Fig. 1a : Kolgans (Anser albifrons)

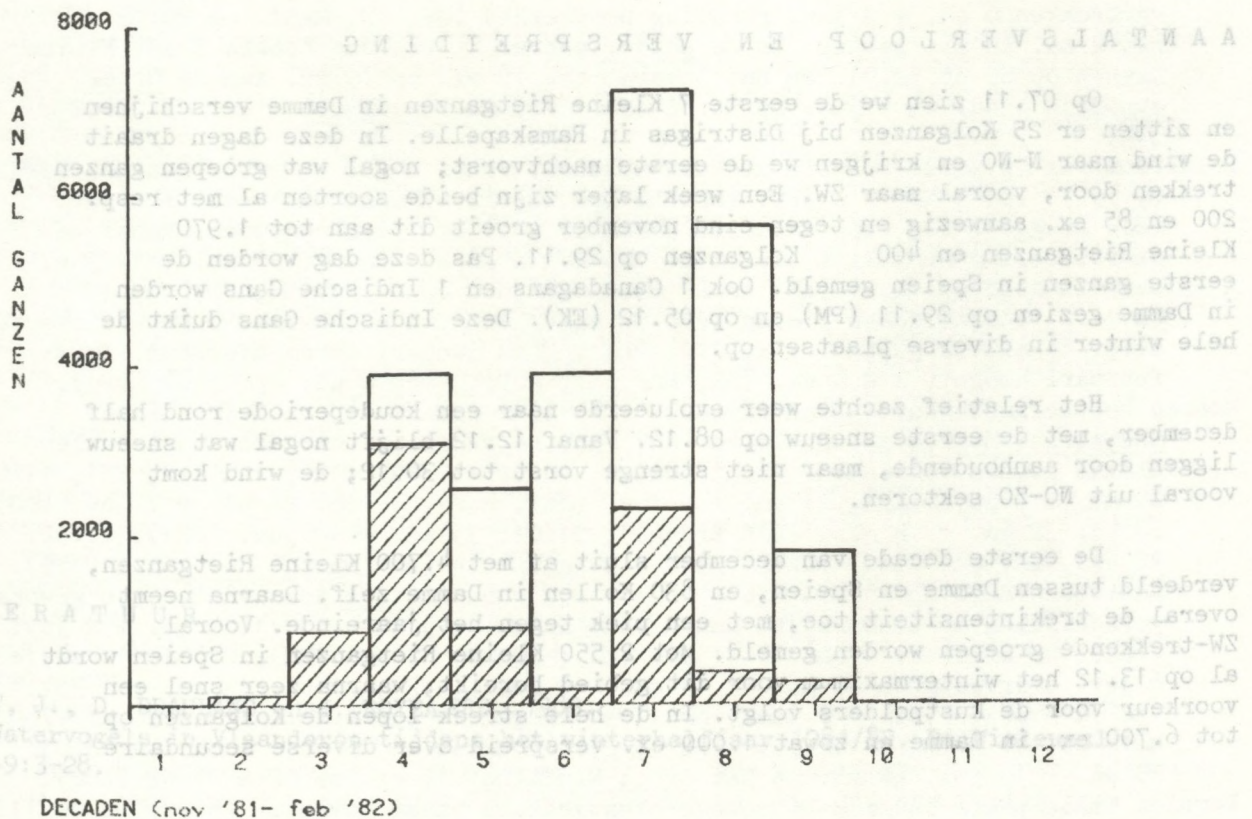

Fig. 1b : Kleine Rietgans (Anser brachyrhynchos)

pleisterplaatsen (18.12). De Kleine Rieten zwermen evenzeer uit tot ver buiten de traditionele pleisterplaatsen en vertonen tijdelijk een afname. Vanaf 12.12 verschijnen de eerste groepen Rietganzen en enkele Brandganzen. Ook buiten de Oostkustpolders laat deze aankomstgolf zich voelen. Op 19.12 tellen we in het IJzerbekken (vnl. Merkem, Lampernisse) 2.085 Kolganzen, 375 Kleine Rietganzen, 3 Rietganzen en, zeer uitzonderlijk hier, 52 Brandganzen. Verder is zeker de aanwezigheid van een Roodhalsgans te Damme op 19 en 20.12 vermeldenswaard, evenals 2 Witbuikrotganzen op 24.12 in de streek van Houtave-Uitkerke-Zuierenkerke, samen met 8 Rot- en 27 Brandganzen. De laatste dagen van december tellen we in deze streek, met inbegrip van Damme, ruim 11.500 Kollen, bijna 4.000 Kleine Rietganzen, 29 Riet-, 20 Brand- en 10 Rotganzen (29.12). De dag daarop zitten er 400 Riet- en 22 Brandganzen in de Zwinpolders (G.Bu.). De eerste week van januari is iets zachter, maar tussen 06 en 14.01 waait een koude wind, vooral uit NO en ZO; er valt sneeuw die blijft liggen tot ca. 20.01. Een sterke opschuiving van ganzen uit Nederland volgt. De totalen voor 02.01 bedragen 24.800 Kolganzen, 10.825 Kleine Rietganzen, 550 Rietganzen, 11 Brandganzen en 7 Grauwe Ganzen. Damme herbergt daarvan 8.320 Kol- en 2.720 Kleine Rietganzen; Speien is goed voor 1.650 Kleine Rietganzen en 220 Kolganzen. Daarbij komen nog eens 1.700 Rieten en 1.500 Kollen in de Zwinpolders, waar 9 Witbuikrotganzen (01.01) en 1 Dwerggans (05.01 en 14.01) gemeld worden. Op 05.01 wordt een maximum van 2.300 Rieten geteld (G.Bu.). Op 06.01 en 10.01 zien we 2 Dwergganzen in Damme, later 1 ex., dat tot 24.01 op deze plaats blijft vertoeven. In de loop van januari blijft een verdere toename gebeuren, samen met een sterke verspreiding over de gehele Oostkustpolders. De betekenis van gebieden

als de Lage Moeren, Houtave-Strooienhaan, het graslandcomplex langs de Blankenbergse Vaart (Uitkerke-Wenduine-Zuienkerke-Nieuwmunster) is niet te onderschatten. Wel kost het een verplaatsing van ruim 100 km. om één aantalsoverzicht van de regio te verkrijgen! Ook de streek van Assenede-Watervliet (Oost-Vlaanderen) en vooral de polders van de Beneden-Schelde herbergen nu ook duizenden ganzen, ca. 6.000 Kolganzen en 1.350 Rietganzen (Deman, Benoy). Op 10.01 tellen we het maximum-aller-tijden in Damme: 13.840 Kol-, 2.195 Kleine Riet-, 6 Riet-, 3 Brand- en 2 Dwerpganzen; in de overige polders slechts 3.050 Kol- en 2.700 Kleine Rietganzen. Hoewel de trekbewegingen over het gehele land een laagtepunt vertonen rond half januari, gebeuren in de polders nu intensieve uitwisselingen tussen de genoemde graslandcomplexen. Daarbij verschijnen ook ganzen op minder courante plaatsen (bvb. put van Rokssem: 1.700 op 09.01) en een westwaarts opschuiven is duidelijk: Klemskerke-Vlissegem-Oudenburg-Jabbeke-Zandvoorde. Gevolg is een drastische vermindering te Damme, ondanks streektotalen van ruim 30.000 ex. op 15.01. De meeste vogels slapen op diverse graslanden, hoewel avondtrek van 3.000 ex. naar het Zwin wordt gemeld (G.Bu.). Misschien betreft dit vooral vogels uit de Zwinpolders zelf en de concentraties uit de omgeving van Moerkerke-Lapscheure (Vlienderhage) die hier ongewoon zijn (op 17.01 1.700 Kolganzen met zelfs 1 Roodhalsgans, GDL). Na het verdwijnen van de sneeuw begint de laatste januari-decade met enkele dagen mist en nog steeds nachtvorst. Vele graslanden worden na intensieve begrazing bijna verlaten (o.a. Damme, Speien). In de polders van Houtave-Zuienkerke-Den Haan vormt zich tegelijk een toenemende concentratie van alle soorten ganzen op een groot akkercomplex, waar een partij bevroren en rottende suikerbieten niet konden geoogst worden. Vanaf half januari kwamen steeds meer Rietganzen hier op af, gevolgd door Kol- en Kleine Riet-, Grauwe- en Brandgans. Zelfs Kleine zwanen kwamen deze gedekte tafel bezoeken. Deze 5 à 10 ha. rottende bieten hebben concentraties veroorzaakt tot 30.000 of meer ganzen tot het begin van februari. Door sterke wisseling met omgevende graslanden is het aandeel van deze uitzonderlijke voedselbron moeilijk in te schatten. Reeds in 1979/80 hadden we de potentiële betekenis van dit akkercomplex tussen Vlissegem en Nieuwmunster speciaal voor Rietganzen vooropgesteld (Wielewaal 1981: pp. 467-476). De aantallen van deze soort einde januari liepen hier op tot 3.000 ex.; het zijn wellicht dezelfde vogels die normaal in de Zwinpolders de tweede winterhelft doorbrengen en daar dit jaar quasi afwezig bleven. De hoge concentratie ganzen op de rottende bieten en directe omgeving werden op 24.01 geschat op 24.500 Kol-, 1.680 Kleine Riet-, 1.800 Riet-, 1 Grauwe-, 25 Brand- en 3 Witbuikrotganzen. Damme wordt bijna niet meer bezocht: nog ca. 1.200 à 2.500 ex. Op 30.01 telde Mr. T. Lebreut uit Middelburg (helaas kort nadien overleden) 29.450 Kol-, 3.000 Riet-, 1.700 Kleine Riet-, 1 Brand- en 1 Grauwe Gans op dezelfde plaats. Het is deze telling die na verspreiding in jagerskringen

gebruikt werd als argumentatie voor afschot van ganzen, teneinde "enorme landbouwschade" te voorkomen. In die laatste week van januari was de uitzwerming - ondanks de aantrekkelijke bieten - nog zeer groot, vooral dan richting IJzervallei (Merkem, Lampernisse.). Zowel Kol- als Kleine Rietganzen werden door Marc Becuwe in grote groepen waargenomen: ca. 2.800 ex. op 23.01 maar door jagersverstoring op 24.01 alweer verdwenen; op 28.01 opnieuw aankomst tot 6 à 8.000 ganzen maar na verstoring door jagers en wandelaars opnieuw verdwenen zondagavond 31.01 (MB). Zonder twijfel pendelden deze vogels herhaaldelijk heen en terug tot de Brugse regio (trekwaarnemingen te Leffinge, Snellegem, ...). Februari brengt "normaal" winterweer met af en toe nachtvorst; in de eerste decade overheersen Z-ZW winden met weinig regen. Op 02.11 en 03.11 tellen we op en nabij de bietenvelden nog 12.600, resp. 13.175 ganzen; de Kleine Rieten bleken plots bijna geheel verdwenen, ook in Speien, waar de laatste ganzen op 17.01 werden gezien. Zelfs Damme was na januari vrijwel geheel verlaten, wat uitzonderlijk vroeg is.

Winter 1981/82.

Ganzenaantallen in Damme en overige Oostkustpolders.

DATUM	KOLGANS		KL. RIETGANS		RIETGANS		BRANDGANS		TOTAAL
	Damme	Polders	Damme	Polders	Damme	Polders	Damme	Polders	Streek
07.11	-	25	16	-	-	-	-	-	41
15.11	64	21	200	-	-	-	-	-	285
29.11	400	-	1.970	-	-	-	-	-	2.370
09.12	830	-	3.075	1.630	-	-	-	-	5.535
18.12	6.700	1.015	135	805	11	-	-	-	8.666
29.12	5.362	6.195	122	3.845	-	29	-	-	15.573
02.01	8.320	21.560	2.720	8.105	19	530	-	-	41.310
10.01	13.840	2.045	2.195	2.705	-	2(350)(x)	3	12(48)(x)	21.802
15.01	5.390	15.545	387	5.265	6	520(640)(xx)	2	-	27.127
24.01	2.562	21.884	473	1.678	-	1.804	1	-	28.427
02.02	-	10.030	-	30	-	2.570	-	-	12.637
10.02	-	3.405	7	25	-	745(1.000)	-	-	4.182
20.02	-	1.430	-	18	-	281(xxx)	-	-	1.734
28.02	-	450	-	-	-	25	-	-	486

OPM. : (x) cijfers voor Zwinpolders op 09.01 (G.Bu.)
 (xx) cijfers voor Zwinpolders op 14.01 (id.)
 (xxx) cijfers voor Uitkerke op 11.02 (J.V.G.)

Met de ZW-circulatie gebeurde een bijzonder snelle wegtrek. Op 10.11 zitten in de Oostkustpolders, vnl. bij Wenduine, nog hooguit 3.500 Kollen, een kleine 35 Kleine Rieten en 750 Rietganzen. Die dag zien we de laatste 7 ganzen in Damme. Tien dagen later, ondanks opnieuw kouder weer, blijft de afname doorzetten. Alleen rond Blankenberge en Knokke zitten nog enkele groepen, samen geen 2.000 ex. meer. (J.V.G., M.P., G.Bu.). De terugtrek van Grauwe Ganzen in de kuststrook vanaf half februari gaat gepaard met wisselende aantallen van Kol- en Rietganzen. Op 26.02 zien we de 45 laatste Kleine Rieten, 1 Brandgans, 275 Rieten en 190 Kollen in Uitkerke. Nog 17 Brandganzen worden hier gezien op 28.02 (J.V.G.). Op 09.03 zit de laatste groep Kolganzen bij het Dievegat te Knokke (G.Bu.). Eind maart meldt G.Bu. nog 13 à 22 Rotganzen, resp. op 26 en 29.03. De terugtrek van Grauwe Ganzen gebeurt nog tot half april in kleine aantallen.

vb. put van Roksen : 1.700 op 09.01) en een westwaarts opschuiven is duidelijk : Klemskerke-Vlissingen-Oudenburg-Jabbeke-Zandvoorde. Gevolg is een drastische vermindering te Damme, ondanks strektoevallen van ruim 30.000 ex. op 19.01. De laatste vogels slapen op diverse graslanden, hoewel avondtrek van 3.000 ex. naar het Zwin wordt gemeld (G.Bu.).

NABESCHOUWING

uit de Zwinpolders zelf en de concentraties uit de omgeving van Moerkerke-Lapscheure (Vlinderhage) die hier ongewoon zijn (op 17.01 1.700 Kolganzen met zelfs 1 Roodhalgans, GDL).

Na het verdwijnen van de speen begint de laatste januari-decaden enkele De grote aantallen ganzen in dit seizoen hebben optimaal gebruik gemaakt van de aanwezige voedselgebieden in de polders dank zij het totale jachtverbod. In tegenstelling tot de mening van de jagers zijn wij er van overtuigd dat alleen zonder jachtverstoring de ganzen in staat zijn te fourageren in gebieden naar hun keuze, zonder daar landbouwschade aan te richten. (zie ook Kuyken 1982 : Natuurreservaten '82/3 : 52-53).

Het was zeer duidelijk hoe de abnormaal grote aantallen in enkele concentraties uiteenvielen die een zeer efficiënte wisseling van geschikte voedselterreinen vertoonden. Dit betekende een duidelijke ontlasting van de traditionele plaatsen zoals Damme en Speien. De uitzonderlijke situatie met rottende bieten kan niet als landbouwschade worden beschouwd, daar deze percelen al niet meer oogstbaar waren vóór ze door de ganzen werden ontdekt. Het opruimen van deze rottende oogst in nauwelijks 14 dagen dient integendeel positief gezien te worden als natuurlijke bestrijding van plantenziekten.

De duidelijke voorkeur van vrijwel alle ganzen voor permanente graslanden (met in sommige winters als uitzondering delen van de Zwinpolders) zorgt in situaties zonder jacht voor een begrazingsdruk die voor elk terrein de draagkracht niet overschrijdt. Intensieve verstoring door jagers verplicht deze vogels steeds naar dezelfde traditionele gebieden terug te keren waar dan wél risico voor overbegrazing kan ontstaan. Extra-energieverlies door verschrikt rondvliegen maakt bovendien een groter voedselgebruik noodzakelijk.

DANKWOORD

We zijn veel dank verschuldigd aan talloze waarnemers, in het bijzonder G. Burggraave, G. De Laender, P. Meire, M. Peeters, R. Pillen, J. Van Gompel en C. Verscheure.

BROEDBESTAND, VERSPREIDING, AANTALSVERLOOP EN GESLACHTS- VERHOUDING VAN WATERVOGELS IN HET BRUGSE EN DE OOSTKUST- POLDERS, JULI 1981- JUNI 1982.

door Jan Desmet

INLEIDING

Het nu volgend rapport bundelt alle soortgebonden gegevens over water-
vogels in het Brugse en de Oostkust. Het dient gezien als een forse
aanvulling bij de voorgaande 'wetlands'-bijdrage.

In vergelijking met vorig jaar (Desmet, 1982) zijn slechts kleine
verschillen aan te stippen. Zo komt de Kleine Zwaan in een apart

verhaal aan de orde. Aan de broedvogelaantallen werd dit keer extra
zorg besteed door het propageren van een regionale inventarisatie
in 1982. Ook de I.W.R.B.-watervogeltellingen evolueren brokje bij
beetje naar volledigheid. Dit jaar haalden we eveneens het onderste
uit de kan wat betreft de geslachtsverhoudingen bij grondel- en duikeenden.

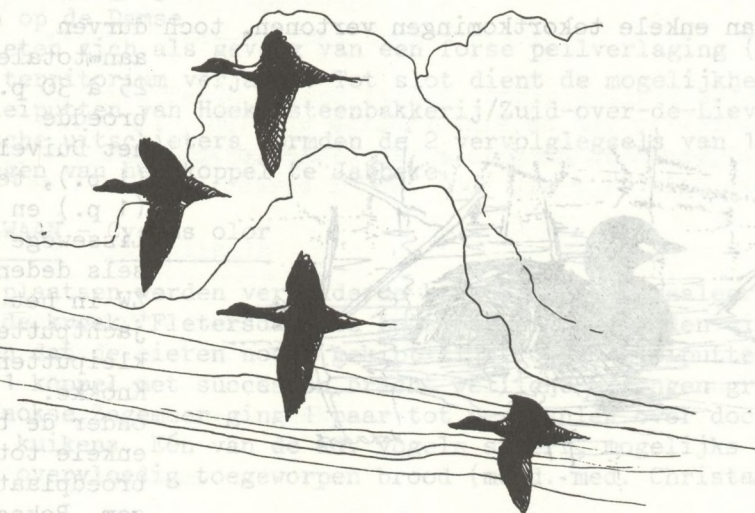
Voor deze vorm van veldonderzoek is een groeiende interesse vast te stellen.

Bij nogal wat soorten leidde dit tot betrouwbare steekproeven die een
nieuw licht kunnen werpen op het voorkomen en distributiepatroon

binnen de streek. Qua aanpak en presentatie heeft deze bijdrage

weinig visuele veranderingen ondergaan. Gezien het grote aantal te

bewerken gegevens was deze vorm van routine allerm minst te versmaden....

Voor de zomer 1982 werd met aandrang gevraagd extra uit te kijken naar broedgevallen van watervogels in de regio (Belgisch grondgebied). In extremis kwamen ook de steltlopers deze oproep vervoegen. Persoonlijk hebben we de streek op vele dagtochten doorkruist. Met name in de polders kregen vrijwel alle wetlands een of meerdere beurten. Aan de hand van stafkaarten 1/25.000 werden voorheen nooit of zelden onderzochte terreinen verkend. Zowel bij steltlopers als bij watervogels leverde dit soms onbekend of voorheen nooit eerder gepubliceerd materiaal op. Enkele personen werden voorgesteld extra aandacht te besteden aan percelen waar wijzelf te weinig terreinervaring bezaten (o.a. polder Uitkerke) of waar tijdsgebrek ons dwars zat (Zwin e.o.). Van heel wat personen ontvingen we na afloop van het broedseizoen waardevolle aanvullingen. In het bijzonder noem ik hier Robrecht Pillen, Frank De Schaeffer, Michel Sys, Leo Declercq, John Van Gompel, Peter Sys, Marc Peeters, Guido Burggraeve, Patrick Geldhof, Thierry De Schuyter, Gabriël Wieme, Peter Lust.

De steltlopercensus werd een onverwacht succes (zie andere bijdrage). De grondeleenden daarentegen legden ons evenwel een pad in de korf. De uiteindelijke resultaten voor soorten als Slobeend en Zomertaling laten onder geen beding toe een betrouwbaar beeld van hun regionaal broedbestand op te hangen. Voor deze moeilijke soorten lijkt het aangewezen in het vervolg een nieuwe inventarisatie te plannen onderbouwd door sterkere mankracht en afgelijnde taakverdeling.

DODAARS - Tachybaptus ruficollis

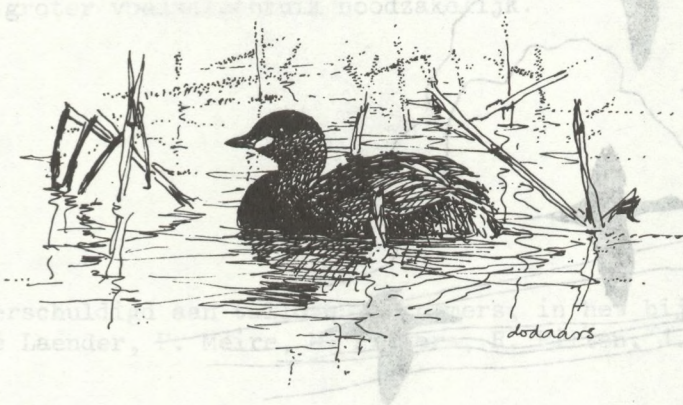
Resultaten.

Plas nabij stortterrein Bekegem ZW	2 p.
Zandput Zerkegem	1 p.
Bulscampveld Beernem	1 p.
Zandput St.-Pieters	1 p. + 3 juv.
Hoeke kleip. steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve	+2 p.
Hoeke oude kleiputjes Lemspolder	1 p.
Ramskapelle opgespoten terreinen Palingpot	+3 p.
Fonteintjes Blankenberge-Zeebrugge	+5 p.

De census van de Dodaars mag dan enkele tekortkomingen vertonen, toch durven we ons voor 1982

broedpopulatie van gewagen. De soort waarschijnlijk in te St.-Andries Hoeke St.-Donaas de jachtput te Mogelijke broed- voor te Stalhille Paddegat, op de Wenduine en in de Dujardin te Het feit dat zich

gevallen heden onbekende bevinden (Zerke- Bulscamp en Hoeke ons sterk voorop nieuwe gebiedjes nog zullen ontdekt worden. De broedsels op de Palingpot (deels opgespoten polder-weilanden nabij de Palingpotbruggen) wijzen ook uit dat Dodaarsen handig en snel van nieuwe terreinen weten gebruik te maken.

aan totale 25 à 30 p. broedde het Duivelsgat (1 p.), te (1 p.) en op Lissewege (1 p.). sels deden zich. ZW in het jachtputten van kleiputten van Knokke. onder de beves- enkele tot op broedplaatsen gem, Bekegem, Lemspolder) maakt te stellen dat

Resultaten.

Zandput Snellegem
Mil. Domein Zedelgem
Privévijver Jabbeke
Vijverhof St.-Michiels
Spoorwegput Steenbrugge
Oedelem Zandberghoeve
Erkegem Oostkamp
Fribona Oostkamp
Van Haelewijn Beernem
Blauwe Toren
Ramskapelle Palingpot
Hoeke kleiputten St.-Donaas
Hoeke steenbakkerijputten Damse Vaart
Stierskreek Zeeuws-Vlaanderen
Grote Gat Aardenburg Z.-Vl.

1 p. (2 juv.)
2-3 p.
1 p. (5 juv.)
2 p. (2/1 juv.)
2 p. (1/4, 1, 2 juv.)
1 p.
1 p. (3 juv.)
1 p. (2, 2 juv.)
1 p. (3 juv.)
1 p. (2 juv.)
3 p.
2 p.
2 p.
1 p.
1 p.

Na de toename in 1981 bleef de Fuut in 1982 wat temporiseren. Binnen de streek traden geen wereldschokkende verschuivingen op. Broedpogingen bleven ditmaal wel achterwege te St.-Pieters, Zevenkerke en spoorwegputten Oostkamp. Ook in 1981 hadden deze twee laatste be-

wezen marginale Futenbiotopen te zijn gezien toen geen jongen het levenslicht zagen.

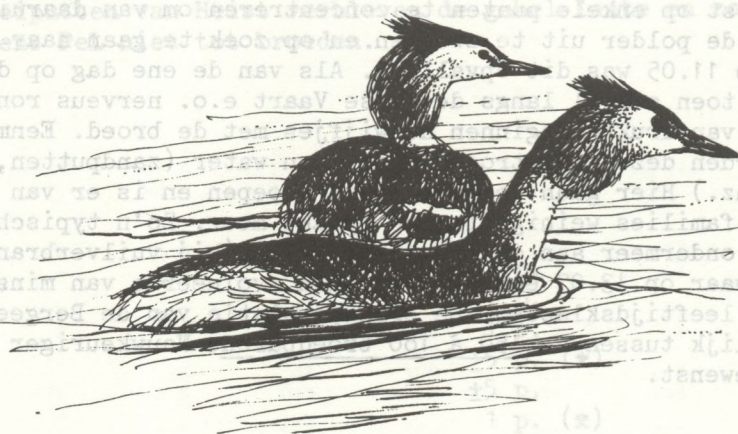
Voor Oedelem kregen we in 1982 bevestiging. De Futen op de Damse Vaart lieten zich als gevolg van een forse peilverlaging (oeverversterigingswerken!) uit hun territorium verjagen. Tot slot dient de mogelijkheid van een broedpoging in de kleiputten van Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve gesuggereerd. Broedbiologische uitschieters vormden de 2 vervolglegels van 1 p. op Steenbrugge en de 5 jongen van het koppel te Jabbeke.

KNOBBELZWAAN - Cygnus olor

Op drie plaatsen werden verwilderde broedparenesignaleerd. Op 11.05 1 ad. op nest in de kreek 'Fletersdam' te Lapscheure. Omwonenden wisten ons naderhand te vertellen dat de eieren nooit gekipt zijn. Op de kleiputten Dujardin te Knokke broedde 1 koppel met succes en bracht wellicht 6 jongen groot (situatie 15.06). Op het Knokse Zegemeer ging 1 paar tot nestaanleg over doch ook hier kwam het niet tot kuikens. Eén van de ad. vogels stierf, mogelijks door het eenzijdig menu van overvloedig toegeworpen brood (mond. med. Christa Rappé).

GRAUWE GANS - Anser anser ssp

In en om het Zwin broeden een onbekend aantal koppels. Het zijn de nazaten van de heringevoerde ondersoort 'rubrirostris' uit 1956. Buiten de direkte omgeving van het Zoute nestelen vermoedelijk 1 of enkele koppels op de Hoekevaart. Ook te Damme is de Grauwe Gans broedvogel. In een poel in De Zeuge vonden we op 14.05 een verlaten legsel van 6 eieren. In de nabije stadswallen (reservaat BNVR) kwam men als resultaat van meerdere inventarisaties 1 paar met 2 jongen en 1 verlaten nest (4 eieren).

Resultaten.

Stadswallen Damme	3 p.
Oostendse Vaart e.o. Stalhille	2 w. + juv.
Vlissegem Put	2 w. + 5 juv.
Speien Brugge	2-3 p. + juv.
Ramskapelle kompleks	20-30 p.
Put Meetkerke	2 w. + 8 juv.
Kreek Greveningedijk Westkapelle	ca. 50 juv.
Uitkerke	5-tal p.
Hoeke krekken en kleiputten	+5 p.
Noordede Klemkerke Z	2-3 p.
Lissewege Ter Doest e.o.	2-3 p.
Zwin e.o.	75 p.

De inventarisatie van de Bergeend op zo'n grote schaal eindigde op een sissier. Dit hangt nauw samen met de broedbiologie van de soort. Vooral de Bergeenden die losweg in de polder gaan nestelen zorgen voor grijze haren. De soort lijkt zich eerst op enkele punten te concentreren om van daaruit op een gegeven tijdstip over de polder uit te zwermen en op zoek te gaan naar een geschikte nestplaats. Op 11.05 was dit opvallend. Als van de ene dag op de andere dag ontmoetten we toen overall langs de Damse Vaart e.o. nerveus rondlopende paren. Na deze dagen van drukte beginnen de wijfjes met de broed. Eenmaal de jongen uit het ei worden deze meegetroond naar open water (zandputten, brede poldersloten en -krekken, enz.) Hier gaan de juv. op in groepen en is er van ontwarring van de afzonderlijke families weinig of geen sprake meer. Zo'n typisch voorbeeld ontmoetten we ondermeer aan de Greveningekreek (bij vuilverbrandingsinstallatie Westkapelle) waar op 13.07 een groep jongen evolueerde van minstens 4-5 verschillende leeftijdsklassen. De broedpopulatie van de Bergeend in de regio ligt vermoedelijk tussen de 150 à 180 broedparen. Nauwkeuriger veldwerk in de toekomst is gewenst.

WINTERTALING - Anas creccaResultaten 1981.

We ontvingen een nagekomen broedbepijls van de Wintertaling uit 1981. Op 06.07 zagen JVG en MaP een w + kleine jongen in de polder van Uitkerke-Wenduine. Samen met het broedsel te Ramskapelle zijn dit voor 1981 2 bevestigde gevallen in de regio.

Resultaten 1982.

Op 13.06 een paar met 1 juv. te Beernem Bulscamp (WiG). Dit is geen verrassing want reeds in 1975 (w + 7 à 8 ex. jongen op 01.07, EK) werd de soort hier als broedvogel opgetekend.

WILDE EEND - Anas platyrhynchos

Over de Wilde Eend zijn geen kwantitatieve gegevens op regionaal niveau voorhanden. Toch moet het tot de mogelijkheden behoren het broedbestand van de Wilde Eend betrouwbaar te taxeren. De handigste methode lijkt ons het tellen van wijfjes met tomen in enkele representatieve kilometerhokken in de polder en de Zandstreek. Ongetwijfeld nestelen honderden paren in het Brugse en de Oostkust. Op bijna alle sloten, veedrinkputten en vijvers kon men afgelopen zomer wijfjes met jongen opmerken.

ZOMERTALING - Anas querquedula

Resultaten.

Gentse Vaart zuid 'Paddegat' 1 p.
Polder Uitkerke 5 à 10 p.
Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve 2-3 p.
Hoekevaart-Zwinnevaart Hoeke/Oostkerke 1-2 p.
De Vrede-Dievegat-Hazegraskreek Knokke-Heist 1 p. (?)

Zomertalingen met zekerheid als broedvogel lokaliseren bleek een zeer arbeidsintensieve bezigheid. Alle aantallen zijn gebaseerd op schattingen van plaatsen waar de soort bijna zeker tot de broedvogels behoorde. Vooral voor Uitkerke lijkt een fout van 50% schijnlijkheid in volle broedseizoen van een ernstige polderpeilverlaging kreeg te lijden. In de kleiputten van Heist verbleven de gehelente en zomer ex. doch de soort kam er volgens PeL niet tot broeden.

SLOBEEND - Anas clypeata

Resultaten.

	17/18 OKT	14/15 NOV	12/13 DEC	15/17 JAN	13/14 FEB	11/14 MAY	17/18 APR
Vlissegem Burkelveld	182	194	177	179	32	31	24
Stalhille Kwetshaag	8	26	6	31	1 p.	64	47
Stalhille Paddegat Z	8	3	14	7	1 p.	12	
Komplex Ramskapelle	8	13	27	26	1 p.	3	11
Uitkerkepolder	130	25	23	100	+5 p. (*)	7	
Stadswallen Damme	2	345	940	828	+5 p.	336	434
Damme De Zeuge	33	2.515	7.112	15.234	1 p. (*)	1.460	67
Kleiputten Heist	355	4	45	10	1 p.	3	2
Hoekevaart deel West	355	608	1.809	1.647	430	292	80
Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve	355	7.615	10.907	15.872	21.392	4.748	616
De Vrede-Dievegat-Hazegraskreek Knokke-Heist	89	67	114	12	1 p.	37	13
					+1 p. (*)	12	13
					4 p. (*)	173	38

(*)= Uit het betreffende gebied werden jongen gesignaleerd.

Net als de Zomertaling een moeilijk te inventariseren grondeleend.

KUIFEEND - Aythya fuligula

Resultaten.

Komplex Ramskapelle 7 p.
Kleiputten Hoeke St.-Donaas 2 p.
Stalhille(brug)-Jabbeekse beek 1 p.
Zerkegem zandput 1 p.
Zedelgem Militair Domein +1 p. (?)

1982 betekende voor de Kuifeend het jaar van de vermoedelijk definitieve doorbraak. Het traditioneelste broedgebied in de regio (Hoeke St.-Donaas) hield het ook nu weer bij 2 paren met resp. 9+10 jongen. Minder helder was de situatie te Knokke-Heist en Ramskapelle. Het overschot aan mannetjes in mei-juni maakt het aannemelijk dat de bekomen 7 p. een minimumwaarde vertegenwoordigen. Toch deinzen we terug om de normen te hanteren die o.a. door Calendra (1981) werden gepubliceerd. Hierdoor

zou het broedbestand op een 30-tal broedparen kunnen gebracht... De broedsels te Stalhille en Zerkegem (8 juv.) waren nieuw. Dit verraaft de mogelijkheid dat elders broedparen over het hoofd zijn gezien. Na deze opmerkingen mag de regionale broedpopulatie voor 1982 met een gerust hart op ca. 15 p. geschat.

MEERKOET - *Fulica atra*

In 1982 hebben we een poging ondernomen een totaalbeeld te verkrijgen van de in het Brugse en de Oostkust broedende Meerkoeten. Alle details van dit onderzoek zullen in een aparte publikatie het licht zien (Desmet, 1983). De gegevens laten alvast toe de broedpopulatie voor 1982 op 140-150 paren te taxeren (West-Zeeuws-Vlaanderen buiten beschouwing gelaten). Hiervan dient het gros in de polders gesitueerd. Als belangrijke broedgebieden noemen we ondermeer de kleiputten Dujardin te Knokke (5 à 6 p.), het Knokse Zegemeer (7 à 10 p.), de Hoekevaart (9 à 10 p.), Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve (+8 p.) en de Fonteintjes (11 à 12 p.).

(*) = Uit het betreffende gebied werden jongen geslagen.

Net als de Nometaling van 1981 werden jongen geslagen op de volgende locaties:

Stalhille (1 p.), Zerkegem (1 p.), Dujardin (1 p.), Knokke (1 p.), Knokse Zegemeer (1 p.), Hoekevaart (1 p.), Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve (1 p.), Fonteintjes (1 p.).

Resultaten 1982.

Resultaten 1982.

Stalhille (1 p.), Zerkegem (1 p.), Dujardin (1 p.), Knokke (1 p.), Knokse Zegemeer (1 p.), Hoekevaart (1 p.), Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve (1 p.), Fonteintjes (1 p.).

1982 betrekende voor de Kuitendijkse broedgebieden. Het traditionele broedgebied van de Kuitendijkse broedgebieden was in 1975 niet meer aanwezig. Het gebied van de Kuitendijkse broedgebieden was in 1975 niet meer aanwezig. Het gebied van de Kuitendijkse broedgebieden was in 1975 niet meer aanwezig.

RESULTATEN WATERVOGELTELLINGEN

Afgelopen seizoen vonden in Vlaanderen 8 gecoördineerde watervogeltellingen plaats (Desmet et al., 1983). De doelstellingen hiervan zijn reeds bij herhaling beklemtoond. Grosso modo komt het er op aan een inzicht te verwerven in het verspreidingspatroon en de aantalssterkte van de diverse watervogelsoorten in Vlaanderen. Tabel 1 bundelt de resultaten uit 1981/82. Het aantal bezochte gebieden (Tabel 2) lag doorgaans hoger dan voorgaande winter. Toch was er wat betreft de numeriek sterkste brokken weinig verschil te merken; zo werden het Zwin, complex Ramskapelle, Roksem en de Brugse zandwinningsvijvers net als in 1980/81 plichtsbewust geteld. Te Knokke-Heist werden enkele vijvers veronachtzaamd (Zegemeer, kleiputten Dujardin, Cloedt). De grootste steek liet men dit jaar in het Blankenbergse vallen. Zo werd de Uitkerkse polder nooit aan een nauwkeurige telling onderworpen. Gegevens uit de Fonteintjes of het Blankenbergse jachthavengebied bleken na afloop eveneens schaars goed. Voorts blijven de polders ten noorden van de Oostendse Vaart problemen scheppen. De moeilijkste karwei lag deze winter in het poldercomplex van Ramskapelle-Lissewege-Dudzele. Hier waren echte gansedag 'expeditie's van doen om de zaak onder de knie te krijgen. Vooral de Smienten vormden de lastigste partij.

	12/13 SEP	17/18 OKT	14/15 NOV	12/13 DEC	16/17 JAN	13/14 FEB	13/14 MAA	17/18 APR
Parelduiker						1		
Dodaars	124	182	194	177	175	32	33	24
Fuut	37	8	26	6	31	47	64	47
Roodhalsfuut	3				3	2		
Aalscholver	5	8	3	14	7	5	12	
Knobbelzwaan	2	8	13	27	26	4	3	11
Wilde zwaan					1			
Kleine zwaan			26	23	100	48	7	
Bergeend	130	476	345	940	828	889	356	434
Casarca		2						
Smient	33	951	2.515	7.112	18.234	1.592	1.460	67
Krakeend		4	45	47	10	2	3	2
Wintertaling	355	808	1.889	1.847	430	282	292	80
Wilde eend	5.367	7.615	10.907	15.672	21.992	6.788	4.748	616
Pijlstaart	3	69	67	114	12	14	37	13
Zomertaling	16					1	12	13
Slobeend	420	445	970	896	132	333	208	209
Tafeleend	55	142	583	547	809	319	173	38
Witooogeend				1				
Kuifeend	20	29	190	116	307	138	133	108
Toppereend			2	2		7	1	
Eider	23				2		20	30
IJseend			1	1				
Zwarte zeeëend			2					
Brilduiker			10	19	92	46	16	7
Nonnetje				8	252	19	6	
Middelste zaagbek	1	1		4	49		23	8
Grote zaagbek				6	69		1	2
Meerkoet	579	902	1.400	3.364	12.014	3.866	2.404	81

Tabel 1 : Resultaten van de mid-maandelijke watervogeltellingen in de regio Brugge-Oostkust, 1981/1982.

Al bij al zijn de resultaten uit 1981/82 een innovatie gezien ze voor het eerst een overzicht bieden van de gevolgen van streng winterweer op de aanwezige watervogels in de regio. Zeer sterk komen Smient (januari), Wilde Eend (december-januari), Slobeend (november-december) en Meerkoet (januari) voor de dag. Al deze soorten scoorden hogere cijfers ten opzichte van vorig jaar.

Wintertaling en Bergeend bleven omtrent hun maximumpeil van januari 1981. Vorstgevoelige soorten (Krakeend, Slobeend, Wintertaling) achtten het hier voor gezien na de eerste koudegolf in december. Daartegenover stond de aankomst van sneeuw- en ijsvluchtende watervogels, vnl. zaagbekken.

	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA	APR
aantal getelde gebieden in 1981/82	21	41	48	39	58	55	44	14

Tabel 2 : Aantal bezochte gebieden tijdens de Vlaamse I.W.R.B.-tellingen van watervogels in de regio Brugge-Oostkust, 1981/82.

Halfweg januari verbleven bijna 75.000 watervogels (31 soorten, inclusief ganzen) in de regio. De door ons behandelde soorten waren goed voor ca. 54.500 individuen. Dit cijfer wordt vooral gedragen door drie soorten: Wilde Eend, Smient en Meerkoet. Bij de ganzen wordt het grootste contingent door de Kolganzen (ca. 21.000) geleverd. De streek van Brugge en de Oostkust is dan ook van (inter-)nationale betekenis voor watervogels (zie ook Desmet et al., 1983).

	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA	APR
Meerkoet	279	202	1.400	2.284	12.014	2.888	3.404	81
Grote zaagbek	1	1	1	1	1	1	1	1
Middelste zaagbek	1	1	1	1	1	1	1	1
Nonnetje	1	1	1	1	1	1	1	1
Brilduiker	1	1	1	1	1	1	1	1
Zwarte zeelans	1	1	1	1	1	1	1	1
Eider	1	1	1	1	1	1	1	1
Touwenend	1	1	1	1	1	1	1	1
Kulend	1	1	1	1	1	1	1	1
Witgeend	1	1	1	1	1	1	1	1
Tafelend	1	1	1	1	1	1	1	1
Stoebend	1	1	1	1	1	1	1	1
Loerling	1	1	1	1	1	1	1	1
Pijlreus	1	1	1	1	1	1	1	1
Wilde eend	1	1	1	1	1	1	1	1
Wintertaling	1	1	1	1	1	1	1	1
Krakeend	1	1	1	1	1	1	1	1
Smient	1	1	1	1	1	1	1	1
Gastvrij	1	1	1	1	1	1	1	1
Bergeend	1	1	1	1	1	1	1	1
Kleine zwam	1	1	1	1	1	1	1	1
Wilde zwam	1	1	1	1	1	1	1	1
Knobbelzwan	1	1	1	1	1	1	1	1
Aalscholver	1	1	1	1	1	1	1	1
Roodhalslief	1	1	1	1	1	1	1	1
Fout	1	1	1	1	1	1	1	1
Gobers	1	1	1	1	1	1	1	1
Parabluiker	1	1	1	1	1	1	1	1

Tabel 1 : Resultaten van de mid-maandelijkse watervogeltellingen in de regio Brugge-Oostkust, 1981/1982.

Al bij al zijn de resultaten uit 1981/82 een innovatie gezien ze voor het eerst een overzicht bieden van de gevolgen van streng winterweer op de winterse watervogels in de regio. Zeer sterk komen Smient (januari), Wilde Eend (december-januari), Slobeend (november-december) en Meerkoet (januari) voor de dag. Al deze soorten scoren hogere cijfers ten opzichte van vorig jaar.

BESPREKING SOORTEN

ROODKEELDUIKER - *Gavia stellata*

Hoeke St.-Donaas: 1 ex. op 05.02 (RoP). In de periode 20-26.02 dagelijks 1 ex. te zien (AA, BD, PM, P. Bogaert, BC, PK, KD, PiV, DB, SK, KT, enz.).

Zwin: Enkele meldingen van 1 pleisteraar: 30.12 (JS, FV), 21.02 (GBu), 23.02 (BD) en 01.03 (GBu).

Insteekdok Ramskapelle-Lissewege: 1 ex. op 22.01, 31.01 en 03.02 (MaP, BJN-LDq). Op 30.01 1 ex. op Distri (PVDq).

Bijkomend enkele losse gevallen. Eén ex. op het Blankenbergse Vaartje op 06.03 (DC), 1 ex. op de Passageule tussen Cadzand en Retranchement op 10.02 (HV) en 1 met stookolie besmeurd ex. aangespoeld op het strand van Blankenberge op 23.03 (JVG).

PARELDUIKER - *Gavia arctica*

De eerste wintergast verscheen op Roksem: 1 ex. 29.11 (MP, FDS, MS).

Alle andere gegevens

stammen uit januari-februari:

Fonteintjes Zeebrugge: 1 ex.

waargenomen op 28 & 31.01,

03, 12 en 20.02 (MaP, JVG, DC,

FBE). Deze vogel moet hier

zo'n 3 weken verbleven hebben.

Een BJN-excursie zag op 31.01

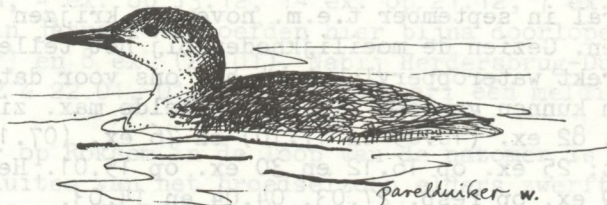
één Parelduiker op de zand-

put van Distri-Ramskapelle.

PeL vond 1 gewond ex. op het

Heistse strand nabij de

havenwerken van Zeebrugge op 03.02.

DUIKER SPEC. - *Gavia spec.*

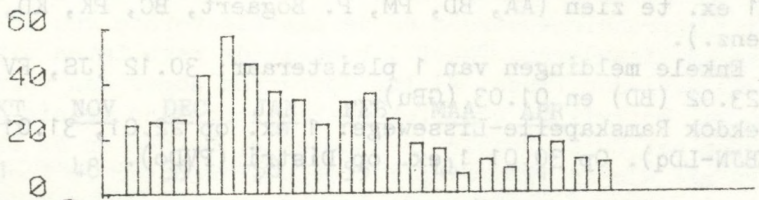
Eén ongedetermineerde duiker trek ZW over zee te Blankenberge op 31.10 om 13:55 (FDS, PaL, e.a.). Eén duiker op zee te Zeebrugge op 13.12 (TDS). GBu en BD zagen op zee voor het Zwin 4 voorbijvliegende en 8 zwemmende duikers spec. op 10.01.

DODAARS - *Tachybaptus ruficollis*

Dokken Zeebrugge + Boudewijnkanaal: Traditiegetrouw een van de drukst gefrekwen-teerde pleisterplaatsen in de regio. Helaas te weinig onderzocht voor en na de vorstpieken. Voor oktober-november zijn ons bekend: 10 ex. (17.10), 42 ex. (05.11) en 56 ex. (08.11). In december ontmoeten we een gelijklopende situatie als begin november doch eind december schieten de aantallen met een ruk de hoogte in tot 95 ex. op 27.12 en min. 135 ex. op 28.12. De 6 tellingen uit januari doen de aanwezigheid van ca. 60 à 90 ex. veronderstellen, zelfs 104 ex. op 17.01. Weinig informatie uit het voorjaar (34 ex. op 14.02). Naast dit concentratiepunt in de oude Zeebrugse binnendokken verblijven ook op het kanaaltrajekt Herderbrug (Dudzele) richting Brugse haven soms meerdere tientallen Dodaarsen. Vooral ter hoogte van de Pathoekeweg (OTBR). Enkele cijfers: 54 ex. op 16.12 en 38 ex. op 01.02. Nog 18 ex. op 24.02 en 2 achterblijvers op 18.03.

Put St.-Pieters: Zie Fig. 1. Uit juli is niets bekend. Uit augustus onthouden we 3 ex. op 04.08 en 7 ex. op 31.08. Vanaf begin september toenemend (11 ex. 03.09, 23 ex. 05.09). Gemiddeld zijn in de rest van september zo'n 26-29

Fig. 1 : Aantalsverloop (gemiddelden per decade) van de Dodaars, Tachybaptus ruficollis, op de zandwinningsput van St.-Pieters, september 1981-maart 1982.

vogels present. Een nieuwe knik omhoog noteert men op 29.09 (45 ex.). In oktober tot max. 64 ex. op 16.10. Een 30-40 ex. Dodaarzen weet zich het gehele najaar te handhaven. De max. zijn voor november 42 ex. (10.11) en voor december 49 ex. (10.12). In de laatste decade van december bijna gehalveerd, wat ook van het gehele voorjaar kan gezegd. Vooral in januari vormde het grotendeels dichtvriezen van de vijver een spelbreker. Max. januari 30 ex. (11.01), februari 24 ex. (26.02) en maart 19 ex. (05.03). Insteekdok Ramskapelle-Lissewege: Een eerste telling op 19.08 levert 39 Dodaarzen op. Vooral in september t.e.m. november krijgen we alhier vele tientallen Dodaarsen. Gezien de moeilijkheden bij het tellen van deze soort op dergelijk uitgestrekt wateroppervlak komt het ons voor dat meer dan 100 ex. hier niet ongewoon kunnen geweest zijn. De getelde max. zijn 132 ex. (26.10), 88 ex. (24.09), 82 ex. (10.09 en 17.10) en 76 ex. (07.11). Stellig afgenomen tijdens de vorst: 25 ex. op 16.12 en 30 ex. op 15.01. Het voorjaar scoort max. 16, 18 en 19 ex. op resp. 27.03, 04.04 en 14.03.

Distri Ramskapelle: De Dodaars is hier buiten de broedtijd bijna steeds te zien. Enkele maxima uit het najaar zijn 10 ex. op 05.10, 11 ex. op 28.09 en 12 ex. op 18.08. Uit het voorjaar weinig gegevens, o.a. 9 ex. op 22.02 en 7 ex. op 14.03.

Zwin: Verscheen op de plassen in het reservaat vanaf 06.09 (5 ex.). In oktober tot 24 ex. (08.10), wat voor dit gebied een behoorlijk hoog aantal is te noemen (med. PS). Ook nog 13 ex. op 13.10, 18 ex. op 15.11 en ca. 10 ex. op 21.12. Voorts 8 ex. op 10.01 doch verdreven door de vorming van ijs. Op de nabije Passageule tot 10 ex. op 24.10. Waarschijnlijk veel gebezigd gebied door Dodaarzen doch meer informatie ontbreekt. Op De Vrede 1 à 2 ex. in de loop van september-oktober en 3x 1 ex. in maart.

Hoeke St.-Donaas: 1 à 2 ex. (vermoedelijk) in oktober-november. Aanwezig in april.

Cloedt: Alle gegevens: 1 ex. (27.10), 13 ex. (06.11) en 6 ex. (15.11).

Zegemeer: 1 ex. op 21.10 en 1 tot 2 ex. in de derde decade van januari.

Blauwe Toren: Acht meldingen in de loop van het najaar (1 à 2 ex.).

Vagevuur Zuienkerke: Overwintenaar en doortrekker in klein aantal. Tot 14 ex. op 26.10 en 10 ex. op 19.11 en 17.12. Ook in januari-maart courant tot 4 tot 7 ex.

Blankenberge haven: 10 ex. (18.12), 8 ex. (21.12), 3 ex. (07.01) en 5 ex. (17.01).

Volgens MaP overwinterden 5 tot 10 ex. Dodaarzen in dit gebied.

AZ St.-Jan St.-Pieters: Wellicht het volledige najaar aanwezig. Max. 3 ex. op

27.11 en 4 ex. op 04.11. Voorts 1 ex. op 02.02.

Koude Keuken: 1 ex. 08.11.

Expresswegput: 1 ex. 30 & 31.01.

Put Zevenkerke: Vooral pleisterend gedurende het najaar in klein aantal (1 à 3 ex.), periode 2e helft augustus-november. Vanaf december tot in het voorjaar slechts 4 wnm. (max. 2 ex. op 22.02).

Vijverhof: Bijna dagelijks 1 ex. (eenmaal 2 ex. op 19.12) rond de jaarwisseling (14.12-12.01). Andere gegevens: 1 ex. op 08.11, 21 & 30.03.

Spoorwegput Steenbrugge St.-Michiels: 1 tot 3 ex. in november (2e en 3e decade) en in december. Slechts één voorjaarswnm. (1 ex. op 03.04).

Gentse Vaart Brugge-St.-Michiels: 1 ex. 12.01 en 08.02.

Monding Rivierbeek Gentse Vaart Moerbrugge: 1 ex. 24.01.

Privé put Heidelbergstr. St.-Michiels: 1 ex. op 12, 19 en 28.02.

Duivelsgat St.-Andries: 5 ex. op 23.10. Vermoedelijk broedgebied 1982.

Kijkuit Beernem: 1 ex. op 30.07, 12.08, 07, 09 en 14.03.

Vijver kasteel Merkenvelde Oostkamp: 1 ex. 21.02.

Slecht onderzocht is het voorkomen op allerhande sloten en grachten in de polders. Op de Blankenbergse Vaart nabij Zielebrug o.a. 3 ex. op 18.11. JzV vond een dood ex. onder de hoogspanningsleiding nabij het AZ St.-Jan (St.-Pieters) op 03.12. Ook één dode Dodaars op het Zwinstrand (07.02), dit ex. was door olie bevuild (PeL).

FUUT - Podiceps cristatus

Dokken Zeebrugge + Zeekanaal: Eén ex. op 17.10 en 08.11. De decembervorst stuwde enkele vogels naar deze dokken, 4 ex. op 13.12, 14 ex. op 21.12, 7 ex. op 27.12 en 5 ex. op 28.12. Ook in januari vertoefden hier bijna doorlopend 2 tot 6 ex., max. 7 ex. (17.01) en 8 ex. (28.01). Nabij Herdersbrug-Dudzele na de jaarwissel 3 à 4 ex. (12 & 22.01, 01.02). Uit februari één melding: 3 ex. (14.02).

Roksem: Een gracieuse stemmingmaker op Roksem in de loop van de nazomer is ongetwijfeld de Fuut. Kort na afsluiten van het broedseizoen elders zwerft of trekt de soort waardoor we reeds op 25.07 een piek van 34 ex. ontmoeten. Meer dan 20 ex. werden voorts geteld in de 2e helft van augustus (o.a. 22 ex. op 17.08), de 2e helft van november (max. 25 ex. op 22.11) en op 02.12 (30 ex.). Niettegenstaande het ijsvrij blijven van het water trekt de soort er vanaf de eerste vorst onderuit (niet meer op 16.12 t.e.m. eind januari). In het voorjaar hooguit enkele bezoekers, max. 5 ex. op 27.03.

Insteekdok Ramskapelle-Lissewege: Weinig bevredigende tellingen uit de eerste helft van het boekjaar. Max. 8 ex. op 12.09. Het staat echter vast dat de soort ondermeer in december niet in exceptionele aantallen voorkwam. Een sterkere bezetting valt daarentegen wel vanaf januari te constateren: 12 ex. op 15.01, 45 ex. op 05.02 en 34 ex. op 06.02. De aprilmax. zijn resp. 30 ex. (22.04) en 41 ex. (24.04). Verbazing wekken de 54 ex. die op 01.06 werden geteld. Het lijkt aannemelijk dat een groep niet broedende Futen op het nieuwe insteekdok overzomerde.

Voorhaven Zeebrugge: Slechts enkele tellingen die wijzen op een voor de regio belangrijke concentratie: 17.01 (8 ex.), 30.01 (18 ex.), 06.03 (74 ex.) en 14.03 (40 ex.).

Zwin: Een eerste najaarsgast op 01.09. Op 06.09 2 ex. Tot in november regelmatig 1 ex. In december 5 Futen op 06 & 31.12. Achteraf nog 3 ex. op 10.01. Eén ex. op zee vóór het Zwin op 17.01.

Put St.-Pieters: Na 15.08 werden geen lokale broedvogels meer gezien. Sporadisch 1 ex. in het najaar (14.10, 01.11, 25.12). Voorts 1 ex. van 31.01 tot en met 03.02, 26.02, 04.02, 04.03, 15 & 20.03.

Vijverhof: De laatste alhier geboren jongen verlieten de plas op 10 of 11.09. Twee adulten hielden het vol tot en met 07.11. In de periode 08.11-22.11 restte 1 ex. Ijs belette ook deze vogel langduriger te pleisteren. De periode zonder Futen (t.e.m. 06.02) werd enkel onderbroken door het opduiken van 2 ex. in een wak op 12.01. Vanaf 08.02 dagelijks 1 à 2 ex. (in mei-juni 3 à 4 ad.) present.

Spoorwegput Steenbrugge: De laatste autochtone pleisteraar verdween na 07.11 doch ook daarna (tot eind december) nog 4x 1 ex.. Na half december tot eind januari totaal afwezig (ijs!). Vanaf begin februari aankomst van de lokale broedvogels.

Blaauwe Toren: Een deel van de lokale broedpopulatie (1 ad. 3 juv.) tot in oktober ter plekke. Eind december 1 à 2 ex. (28 & 29.12). Vanaf januari opnieuw met 1 à 2 ex. te zien, tenzij tijdens de periode met ijs. Max. 3 ex. op 06.01.

Vagevuur Zuinkerke: 1 adult 15.08.

Haven Blankenberge: 1 ex. en 4 ex. op resp. 11.01 en 17.01.

Wenduine-Blankenberge, zee: 1 ex. op 31.01.

Zegemeer Knokke: 1 ex. op 09.12, 29.01, 02 & 04.02, 03.04, 07.05 en 24.06.

Hoeke St.-Donaas: Na de broedtijd nog 1 ex. op 17.10. Vanaf februari opnieuw te zien, max. 6 ex. op 28.03.

Cloedt Knokke: 1 ex. op 27.10.

Put Oedelem: 1 ex. op 12.11 en 3 ex. op 26.03.

Lac van Loppem: 1 ex. op 21.03.

Privé vijvertje Heidelbergstr. St.-Michiels: 1 ex. op 21 & 25.03.

Spoorwegputten Oostkamp: In het najaar het laatst op 12.09 (1 ex.). In maart 1 Fuut.

Put Zevenkerke: Drie wnm. van 1 ex. (15 & 22.02, 18.03).

Fribona Oostkamp: 1 à 2 ex. in oktober-november en 1 à 3 ex. in februari-maart.

Koude Keuken: 1 ex. op 31.03.

Expresswegput: 1 juv. op 05.08 en 1 ex. op 27 & 28.05.

Kijkuit Beernem: 1 ex. op 09 & 16.05.

Tussen 03-05.03 verzorgde JVG 4 Futen die alle, gekwetst of met stookolie, op het strand rond Blankenberge waren aangespoeld. De tweede koudegolf bracht een vrij massieve vorsttrek (over zee) van Futen te weeg. Op 06.01 telde FB vanop het Zwinstrand niet minder dan 451 ex. ZW in 40 minuten!

ROODHALSFUUT - Podiceps grisegena

Harde winters laten zich veelal kenmerken door het verschijnen van bepaalde soorten die bij zachter weder veelzeldzaam of in ieder geval schaarser zijn. Eén van deze is de Roodhalsfuut. Sys (1979) heeft heel wat observaties uit de memorabele winter 1978/79 gerecupereerd. Een vergelijking van deze bijdrage met de gegevens in 1981/82 verzameld maakt snel duidelijk dat 1981/82 voor deze soort geen al te hoge toppen heeft geschoren.

Zwin: 2 ex. van 13.09-25.09 (GBu) en 1 ex. op 31.12 (GBu).

Pier Blankenberge: 1 ex. trek NO op 25.09 (PDM, PaL, MaP) en 1 ex. (ter plaatse?) op 03.10 (BV).

Nieuwe Muur (Voorhaven) Zeebrugge: 1 ex. 06.09-16.09 (div. personen).

Insteekdok Ramskapelle-Lissewege: 1 ex. op 19, 20 en 23.08, 1 juveniel op 23 & 24.09, 1 ex. op 28.12, 3 ex. op 16.01, 1 ex. op 17.01, 2 ex. op 05.02 en 1 ex. op 06 & 27.02. Op Distri 1 adult op 28.09 (TDS en ontelbare andere waarnemers).

Blaauwe Toren: Telkens 1 ex. op 31.10, 01-04.11 en 14 & 29.11 (MS, JzV).

Vagevuur Zuinkerke: 1 ex. op 06 & 14.02 (div. waarnemers).

Zandput Roksem: 1 ex. op 05.12 (MS, FDS).

Fonteintjes: 1 ex. op 05.01 (JVG).

Heist zee: Voor de zeedijk van Heist werden voor een groot deel van de maand augustus 1 tot 2 ex. Roodhalsfuten geobserveerd: 2 ex. op 10 en 16, 1 ex. op 14, 17, 18, 19 en 22.08. Waarnemers waren PeL, PaL, TDS, DH en PiV.

Cadzand: op zee voor het haventje van Cadzand zag TK 2 ex. op 11.01. Op 22.12 vond TDS 1 dode Roodhalsfuut te Blankenberge.

KUIFDUIKER - Podiceps auritus

Zoals nogmaals bleek, de zeldzaamste futensoort in de regio. Meldingen uit drie gebieden. Alle wnm. draaien rond Nieuwjaar.
Zwin: Vanaf 29.12 tot ? 1 ex. (GBu). 1 ex. op zee voor het Zwin op 31.12 (BD, GBu).
Roksem: 1 ex. op 27.12 (BJN-Brugge).
St.-Donaasgat Hoeke: 1 ex. op 03.01 (LD).
Filipsdok Zeebrugge: 1 ex. op 30, 31.12 en 01 & 06.01 (div. personen). Het is de vraag of de determinatie op 01.01 korrekt is (zie Geoorde Fuut).

GEOORDE FUUT - Podiceps nigricollis

Vooraf tijdens de najaarstrek dit seizoen her en der in kleinen getale opduikend.

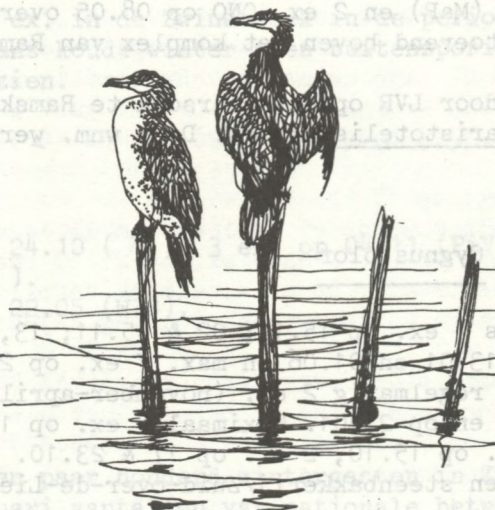
Zwin: 22, 23 en 26.07 1 ex. (GBu, BD). 2 ex. op 10 & 12.05 (TDS).
Komplex Ramskapelle-Lissewege: 2 ex. op 11 en 19.08, 1 ex. op 18, 20, 21, 22, 23 en 24.08. Eén zomerwnm. : 1 ex. op 17.06 aan de Palingpot in zomerkleed (LD). In de voorgaande meldingen zijn de gegevens van het insteeddok en de plassen nabij de Palingpot samengevoegd. Ook op Distri pleisterde de soort in de tweede helft van augustus. 2 ex. op 17.08 en 1 ex. op 16.08 en 18-25.08 (tallose waarnemers).
De Vrede: 2 ex. op 03 & 04.04 (PiV).
Filipsdok Zeebrugge: 2 ex. op 24.12, 1 ex. op 28.12 en 01, 09, 10 en 14.01 (vele waarnemers).

AALSCHOLVER - Phalacrocorax carbo

De Aalscholver was bijna het gehele jaar door met enkele ex. in de regio vertegenwoordigd. De drukst bezochte pleisterplaatsen waren het Zwin, Ramskapelle en Roksem.

Zwin: Veel wnm. vanaf eind juli tot eind april. In de 2e helft van augustus 1 à 4 ex., zelfs 8 ex. op 24.08. In september dagelijks 3 à 9 ex., 10 ex. op 25.09 en 18 ex. op 05.09. Voor oktober tot december worden doorgaans een 3 tot 8 Aalscholvers gesignaleerd, max. 10 ex. op 25.10 en 12 ex. op 13.12. De aanhoudende koude in januari zorgt voor een aanvoer van nieuwe ex., 21 ex. op 09.01 en 32 ex. op 10.01. Tot begin april worden regelmatig 10 vogels opgetekend, o.a. 15 ex. op 11.01 en 21.02, 12 ex. op 14.03 en 11 ex. op 03.04. In De Vrede 2 ex. op 11.10.

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Op het nieuwe insteeddok aanwezig in de nazomer (begin juli-eind september). Reeds 5 ex. op 09.07, w.o. 1 juveniel. Tijdens de gehele periode 1 tot 5 ex. ter plekke. Een eerste juveniel werd reeds op 05.07 opgemerkt. Laatste ex. op 23.09. Tijdens de winterperiode bijna geheel afwezig: 1 ex. op 15.01 en 3 ex. op 16.01. In dezelfde periode soms 1 tot 3 ex. op Distri en 2 ex. op 13.01.

Roksem: Vroegste wnm. op 30.08, één vogel ter plekke en 6 ex. opvliegend. 1 à 2 ex. eind september-begin oktober. Vanaf eind november (29.11) 1 adult + 1 juveniel in het gebied. Deze vogels poetsten de plaat tijdens de eerste vorst (niet op 20.12). Vanaf januari slechts 3 wnm., 5 ex. op 13.02 en 1 ex. op 21.03 en 04.04.

Put St.-Pieters: Twee wnm. Eén ex. op onbekende datum. Voorts 1 ex. gearriveerd op 11.01 in de late namiddag en 's avonds bij schemer (17:43) vertrekkend. ZW na een tijdje in de hoge bomen langs de plas te hebben vertoefd.

Blauwe Toren: Eén juveniel druk duikend op 15.08.

Cloedt: 1 ex. op 21.10.

Zegemeer: 1 ex. op 23.10.

Vanaf eind juli kwamen de eerste najaarstrekken door: 13 W te St.-Michiels op 30.07 (07:15) (LDq). Op 12.08 8 ex. NO boven zee te Blankenberge (MaP). In de derde decade van augustus een eerste piekje; 3 groepjes ZW (40, 8 en 2 ex.) en 3 NO. Forsere passage laat zich in de tweede helft van september gevoelen (12 groepjes ZW en 3 groepjes NO). In totaal gaat het om 219 ex. ZW en 6 NO. De grootste groepen zijn 67 ex. ZW te Knokke-Zwin op 27.09 om 08:38 (TDS) en 35 ex. ZW aan de Pier van Blankenberge op 30.09 (PDM, PaL, TDS). De grootste aantallen (172 ex.) schoven op 14.10 langs de Oostkust voorbij; aantal genoteerd vanaf de Kievittepolder te Cadzand tussen 07:30 en 08:30 (TK). De hekkensluiters in het najaar waren 8 ZW-trekken op 06.11 (10:50) gezien door MS. In totaal zag men in het najaar 463 ex. ZW en 40 ex. NO.

Ten gevolge van het harde winterweer was er enige vorsttrek. Een uiting hiervan waren o.a. de verhoogde aantallen in het Zwin en de kortstondige pleistergevalen her en der. Op 07.01 1 ZW aan de Pier van Blankenberge (PaL) en 10 ex. ZW koers zettend over St.-Michiels op 10.01 om 10:14 (JD, KT). Zelfde dag (10.01) 9 ex. ZW (15:50) en 2 NO (15:18) over het Zwinstrand (PeL).

De voorjaarstrek kwam op dreef medio maart; 23 ex. N te St.-Andries op 15.03 (ca. 15:00) (JS) en 11 ex. NO boven het centrum van St.-Andries op 20.03 (FDS). Eind maart (27.03) 2 groepen: 7 ex. O boven het Waggelwater te Brugge (MS) en 33 ex. NO boven zee te Blankenberge (MaP). In de eerste en tweede decade van april passeert de hoofdmoot: 116 ex. N (12 groepjes) en 6 ex. Z (3 groepjes). De grootste groepen N werden alle op 04.04 gesignaleerd: 18 kleiputten Heist (DVT, PaL, PeL), 19 Zwin (PS), 17 Zwin (BD, GBu) en 17 Beernem (SER). In mei 13 ex. NO op 02.05 (07:25) in de Fonteintjes, 3 ex. NO op 08.05 nogmaals boven de Fonteintjes (MaP) en 2 ex. ONO op 08.05 over de kleiputten van Heist (PDM, PeL). Eén rondtoerend boven het complex van Ramskapelle op 14.05 (JD).

Op 29.07 werd door LVR op het dwarsdok te Ramskapelle een Kuifaalscholver Phalacrocorax aristotelis gezien. Deze wnm. werd aan het BAHC ter homologatie voorgelegd.

KNOBBELZWAAN - Cygnus olor

Roksem: Telkens 1 ex. op 15.10; 02 & 15.11; 13, 17 & 20.12 en 16.01.

4 ex. op 13.01 en 01.06 en max. 7 ex. op 26.04.

Zegemeer: Zeer regelmatig 2 ex. (november-april). In januari 4 ex. in de 2e decade en op 21.01. Maximaal 5 ex. op 13.01.

De Vrede: 1 ex. op 15.10, 2 ex. op 17 & 23.10.

Hoeke kleiputten steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: 1 tot 4 ex. in de periode maart-mei.

Kleiputten Oostkerke: 2 ex. op 17.10, 4 ex. op 14.11, 6 ex. op 12.12, 4 ex. op 17.01 en 1 adult wegvliegend op 23.04.

Hoeke kleiputten St.-Donaas: Vrij courante gast. Hoogste cijfers betreffen 5 ex. op 12.12 en 7 ex. op 22.02. Eind maart-begin april een 3-tal. Op 14.05 1 ex.

Polder tussen Damme en Dudzele: 3 ex. op 24.01.
 Komplex Ramskapelle-Lissewege-Dudzele: Regelmatig te gast het gehele jaar door.
 Max. najaar 4 ad. 1 juv. op 26.10 en 4 ex. op 14.11. Niet op het insteedkolk op 15.01 doch 9 ex. op 31.01. Meerdere niet-broeders overzomerden in 1982; 5 ad. op 22.04, 9 ad. op 29.05 en 12 ex. op 17.06. Deze laatste hielden zich alle op nabij de Palingpot.
 Jachtput Lissewege: 1 ad. op 09.06.
 Polder Uitkerke: 2 ad. 1 subad. op 13.12, 10 ad. 1 juv. op 20.01 en een k op 28.04. Volgens MaP de gehele winter 2 ex. aanwezig. Van Gompel (1982) vermeldt 3 overwinteraars die eveneens de Fonteintjes en zee aanvroegen. In de Fonteintjes 2 ad. op 16.10 en 12.02.
 Vagevuur Zuikerkerke: Alle wnm.: 2 ex. op 09.11, 1 juv. op 17.12, 7 ad., 3 juv. op 11.01 en 1 subad. op 06.02.
 St.-Pieters zandput: Eveneens verschijnend bij het inzetten van de koude. Een eerste maal 5 ex. op 20.12. Op 21.12 4 ex. bevuild door stookolie; 3 ex. op 12.12 en 4 ex. (1 met stook) op 23.12. In de 3e pentade van januari 4 ex. op 11.01, 7 ex. op 12.01 en 1 ex. op 13 & 14.01.
 AZ St.-Jan St.-Pieters: 2e en 3e decade van november: 2 ex. In de 3e decade van december 6 à 7 ex.
 Vijverhof: In december regelmatig vogels die met de lokale tamme populatie geen uitstaans hadden. Zo landden op 19.12 om 10:15 4 vreemde Knobbels die om 16:40 weer op de wicken gingen. Op 25 & 26.12 1 ad.+1 juv. met stook. Op 30.1 en 05.01 2 ad. 2 juv. Zelfde (individueel herkenbare) familie landde op 03.01 in de drassige meersen langs het St.-Trudoledeken te (Ver-)Assebroek.
 Gentse Vaart-Lappersfort St.-Michiels: 3 ex. op 29.12.
 Spoorwegput Steenbrugge/St.-Michiels: 2 ex. op 03.04.
 Kijkuit Beernem: Eén landend op 27.07, 1 juv. op 05.12 en 1 ad. op 06.12.

WILDE ZWAAN - Cygnus olor

18.12: 2 ad. 1 juv. tussen Nieuwmunster-Strooienhaan. Zowel zittend als rondvliegend (EK).
 16.12: 2 ex. Ramskapelle complex (JD, JhR, DDR).
 19.12: 1 ad. in gezelschap van 3 Kleine Zwanen in De Vrede (PS).
 27.12: 1 ex. complex Ramskapelle (MaP).
 28.12: 1 ad. zandput Blauwe Toren (LDq, ID).

Volgens Lippens et al. (1982) verbleef 1 ex. in de Zwinstreek in de periode 08.11-31.12. Er mag gesteld dat de nochtans koude winter geen buitensporige aantallen Wilde Zwanen in de regio liet zien.

CASARCA - Tadorna ferruginea

Zwin: 5 ex. op 26.09 (PS), 2 ex. op 17 & 24.10 (?), 3 ex. op 04.11 (Piv).
 Komplex Ramskapelle: 2 ex. op 22.04 (?).
 Kijkuit Beernem: m tijdelijk aanwezig op 22.05 (WIG).

BERGEEND - Tadorna tadorna

Zwin: Vanaf oktober (390 ex. op 17.10) een paar honderd wintergasten in Zwin. Vooral in december, januari en februari aantallen van nationale betekenis (zie Desmet et al., 1983): 800 ex. (13.12), 780 ex. (17.01) en 650 ex. (13.02). Op 18.04 nog 250 ex. Ook in De Vrede is de Bergeend het gehele jaar door present, zij het in kleine verbanden, max. 15 ex. (01.10), 25 ex. (13.12) en 14 ex. (07.03). Het is waarschijnlijk dat de ware max. hier veel hoger reiken.

Ramskapelle: In juli resp. 142 ex. (08.07), 135 ex. (19.07) en 120 ex. (28.07). Gedurende het najaar wordt dit cijfer enkel op 07.11 geëvenaard (134 ex.). Tijdens de koude was de Bergeend weinig talrijk (15 à 30 ex.). Pas vanaf maart-april opnieuw meer dan 100 ex. als gevolg van de voorjaarsstrek, o.a. 131 ex. (13.03), 151 ex. (22.04), 163 ex. (24.04) en 127 ex. (30.05). Op 17.06 nog 80 ex.

Filipsdok/oude zwaai kom Zeebrugge: In december resp. 15 ex. (13.12) en 19 ex. (17.12). Ook in de eerste en tweede decade van januari (vorst) aanwezig, max. 12 ex. op 09.01 en 20 ex. op 10.01.

Roksem: In juli o.a. 12 ex. (04.07) en 15 ex. (25.07). Na 02.08 (6 ex.) niet meer vastgesteld tot 18.10 (3 ex.). Regelmatig kleine groepjes (3 à 13 ex.) in de loop van november-december. Vanaf de laatste decade in december tot eind februari (13 ex. op 27.02) zelden opgemerkt (vorstperiode). In het voorjaar max. 14 ex. op 23.04. Ook in het broedseizoen pleisterend: 6 ex. op 26.05 en 4 ex. op 01.06.

Kleiputten Hoeke St.-Donaas: Voorjaarsgast met de klemtoon op eind maart tot in mei. Max. 19 ex. op 27.03 en 20 ex. op 01.04.

Hoekevaart: Regelmatig in kleine groepjes pleisterend langs deze historische kreek. Cijfers voor het gehele traject zijn 7 ex. (27.03), 8 ex. (10.04) en 12 ex. (18.04).

St.-Kruiskreek: 16 ex. op 02.02.

Put St.-Pieters: Tijdens de trekperiodes twee meldingen, 1 ex. op 18.09 en 2 ex. op 27.03. Iets regelmatig tijdens de vorst. In december 8 ex. op 23.12 en het frekwentst in de 2e decade van januari, o.a. 10 ex. op 12 & 13.01 en 13 ex. op 16.01.

Blauwe Toren: 2 ex. op 21.03.

Havendokken Brugge: 9 ex. op 08.01.

Boudewijnkanaal t.h.v. OTBR/Pathoekeweg: 54 ex. op 16.12, 23 ex. op 08.01 en 42 ex. op 18.03 zijn de maxima. Regelmatig uitwisseling met OTBR.

Opgespoten terrein Brugge (OTBR): Gewone gast in het winterhalfjaar. Max. zijn 46 ex. (10.12), 28 ex. (01.02), 27 ex. (07.02), 26 ex. (31.01) en 36 ex. (21.03).

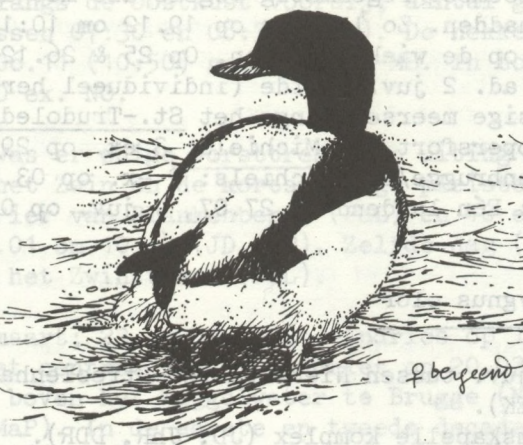
Zevenkerke: 2 ex. op 18.12.

Vijverhof: Enkele wnm. onder invloed van de decemberkou. 4 ex. overvliegend op 18.12, 1 ex. op 24.12 en 4 ex. op 27.12 (ca. 15' ter plaatse).

Spoorwegput Steenbrugge: De 4 ex. alhier verblijvend op 27.12 werden door een hond opgejaagd en verdwenen richting Vijverhof waar ze kort oponthoud maakten.

Gentse Vaart-Lappersfort: Verrassend waren de Bergeenden die in de 3e decade van december doorlopend aan 't Lappersfort pleisterden. Maximaal 9 ex. op 22.12 doch eveneens 7 ex. (24.12), 6 ex. (25.12) en 5 vogels (23.12) werden er gezien. Deze Bergeenden waren zowel dag- als nachtaktief. Laatste wnm. op 29.12 (1 ex.).

Expresswegput: Ook hier een duidelijke vorstinflux in de 2e helft van december. Volgende aantallen kwamen voor: 3 ex. (18 & 19.12), 4 ex. (21.12), 5 ex. (22, 26 en 27.12), 6 ex. (25.12) en 7 ex. (24.12). Niet meer vanaf 28.12.

Kijkuit Beernem: Niet zo zeldzame verschijning tijdens het winterhalfjaar (13 wnm.). Hoogtepunt viel in november-december: 5 ex. op 28.11 en 06.12 en 7 ex. op 13.12. In februari-maart 6 wnm. van 1 of 2 vogels.

Buiten het broedseizoen soms verzeilend over het Zegemeer te Knokke, de Passageule, Hoeke kleiputten Zuid-over-de-Lieve, kleiputten Oostkerke, put Cloedt te Knokke, zandput Oedelem, De Plate en De Ratte nabij Aardenburg.

SMIENT - Anas penelope

De Smient heeft zich als gevolg van de koude zeer talrijk in de kustpolders vertoond. Desmet et al. (1983) veronderstellen dat mogelijks zo'n 60.000 ex. in de kustpolders moeten verbleven hebben. In september en oktober telde men resp. 33 en 951 ex. in de streek. Deze cijfers zouden zich uiteindelijk tot ca. 18.000 ex. medio januari weten op te trekken.

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Uit juni 1981 werden geen meldingen binnengestuurd. In augustus hoogstens 4 ex. op 19.08. In september sijpelen de eerste vogels door, o.a. 17 ex. op 12.09, 40 ex. op 24.09, 120 ex. op 27.09 en 215 ex. op 28.09. Medio oktober (17.10) zijn dat er 415 ex. en eind oktober 1.331 ex. (26.10). In november signaleert men 1.986 ex. op 07.11 en 1.914 ex. op 14.11. Uit december bereiken ons een 7-tal tellingen die wijzen op een aanwezigheid van minimum 4 à 5.000 ex. Een uitgebreide survey op 16.12 bekwam 7.149 ex. Vooral in januari bereikten de aantallen een uitzonderlijk hoog peil. Op 03.01 lagen zo'n 15 à 20.000 eenden op het dok waarvan vermoed dat 80 à 90 % Smienten betrof. Op 14.01 werden de Smienten op ca. 20 à 25.000 ex. geraamd en bekwam een deels mislukte totaaltelling op 15.01 14.182 ex. De meeste cijfers die we uit februari kennen liggen ongetwijfeld té laag. De midden-maart telling (13.03) scoort een 1.318 Smienten. Op 14.03 zijn dat er 802 ex. en op 28.03 nog 253 ex. In april werden nog hooguit enige tientallen vogels vastgesteld, ondermeer 60 ex. op 11.04 en 74 ex. op 22.04. Volgens TDS hebben de meeste achterblijvers het gebied rond 22.04 verlaten. In mei maximaal 4m 2w op 14.05. We vernamen voorts dat meer dan 10 ex. Smienten hebben overzomerd in 1982. Hiervan is een bevestigende telling voorhanden; min. 15 ex. op 30.06. Naast deze grote aantallen kunnen nog enkele kanttekeningen geplaatst. Het tellen van de Smienten te Ramskapelle schiep een levensgroot probleem. In niet onbelangrijke mate is dit te wijten aan de voedsel- en/of drinkvluchten die van en naar het als draaischijf fungerende nieuwe insteeddok plaatsgrepen. Deze verplaatsingen verliepen massaal en binnen kort tijdbestek. Vanuit het zuidwesten zagen we op 14.01 ca. 11.000 Smienten (tussen 16:45-17:20) op het insteeddok neerstrijken. Favoriete voedselterreinen buiten het complex zelf situeerden zich ondermeer in de weilanden rond Lissewege-Ter Doest. Hier verbleven op 15.01 rond 14:00 zo'n 8.000 ex. Andere bekende foerageerplaatsen waren o.a. enige graslanden nabij de zandput Blauwe Toren (ten oosten spoorlijn): 830 ex. op 12.01. JVG zag op 27.12 minstens 4 à 5.000 Smienten in de schemering vanuit NO in de 'Reigerweiden' te Uitkerke landen. De put Distri kreeg andermaal onregelmatig grote groepen Smienten op visite, o.a. 3.100 ex. op 16.12, ca. 1.000 ex. op 28.12 en 680 ex. op 24.01. Ook het Boudewijnkanaal vormde meermaals een tijdelijke rustplaats, zo 5.000 ex. op 09.01 t.h.v. de militaire depot te Lissewege. Naar PeL (dagboek, mond. med.) zijn deze grote aantallen Smienten niet geheel nieuw. Reeds tijdens de harde winter 1978/79 verbleven tot 10.000 Smienten in het complex en werden voedselvluchten richting Ter Doest ondernomen.

Zwin en omgeving: Tijdens de vorst werd het Zwin door vele honderden Smienten bevolkt. Op 01 & 16.09 resp. 5 en 10 ex. In oktober-november meer dan 100 ex. In december 1.500 ex. op 13.12 en 2.200 ex. op 27.12. Op 10.01 nog 1.500 ex. doch op 17.01 resten nog een 30-tal. Mid februari (14.02) 750 ex. Was niet aanwezig op 18.04. Ook De Vrede herbergt met regelmaat enige 10-tallen Smienten. Op 17.10 reeds een opvallende 135 ex. Maximaal 310 ex. op 19.12. Tot in april-mei gesignaleerd. Uiterste datum, m op 26.05. Overzomerling? Op de Passageule achter het Zwin 250 ex. op 03.01. Op zee voor het Zwinstrand 293 ex. op 17.01.

Uitkerke: Zoals reeds aangehaald moeten ook te Uitkerke dikwijls enkele duizenden Smienten hebben vertoefd al is de toestand hier verre van doorzichtig. Een eerste maal 2 ex. op 23.09. Op 22.10 vertoefden er in de 'Reigerweiden' min. 250 ex. Op 09.01 2.582 ex. en op 16.01 3 à 5.000 ex. Uit het voorjaar geen materiaal.

Roksem: In 1981 overzomerden 1 à 2 vogels, o.a. m op 04 & 12.07 en 2w op 03.08.

In de laatste decade van september 3 tot 4 ex. (4 wnm.). In oktober-november de eerste doortrekkers/wintergasten: 24 ex. op 18.10, 78 ex. op 25.10, 150 ex. op 02.11, 163 ex. op 08.11, 180 ex. op 15.11 en 281 ex. op 29.11.

Pas in de tweede helft van december onder invloed van de vorst fors toenemend: 693 ex. op 17.12, 1.000 à 1.200 ex. op 20.12, +1.900 ex. op 27.12, 2.000 ex. op 31.12. Op 09.01 nog een 1.020 ex. op de vijver. Door de vorming van ijs kregen de Smienten het moeilijk en een deel verhuisde naar alle waarschijnlijkheid naar aanpalende weilanden, zo op 16.01 60 ex. op de put en 2.100 ex. in de graslanden. Na de vorstpiek fel afzwakkend; 207 ex. op 13.02 en 95 ex. op 20 & 27.02. Deze groep neemt langzaam af in de loop van maart-april. Wellicht verdwenen eind april de laatste Smienten.

Vagevuur Zuinkerke: 320 ex. op 17.12 en ca.

70 ex. op 06.02. Betreft het troepjes in de polder rondolende Smienten die tijdelijk op de plas neerkwamen?

St.-Pieters: Ter plekke in klein aantal tijdens de vorstperiodes, grazend op de oevers. In december 4 tot 7 ex. op 17, 23 & 24.12. In januari vastgesteld op 8 verschillende dagen; o.a. 6, 7 en 16 ex. op 08, 10 & 12.01. Niet in februari en later.

Vijverhof: De Smient verbleef hier op 23 dagen vanaf 16.12 (9 ex.) tot en met 09.02 (3 ex.). Per wnm. werden gemiddeld zo'n 2,6 ex. genoteerd. De grootste troepjes verbleven hier tijdens de 4e pentade van december met max. 10 ex. op 17.12. De geslachtsverhouding beliep 29m t.o.v. 28w.

Blauwe Toren: Aanwezig in de eerste helft van januari, o.a. 70 ex. op 09.01 en 15 ex. op 11.01. Uitzonderlijk was een groep van 830 ex. die opvliegend uit nabije weilanden voor een poos op het ijs van de vijver bleef zitten.

Zevenkerke: Vroegste gast (w) op 29.09. In totaal 7 wnm. met als maximum 8 ex. op 24.10 en 12 ex. op 19.11.

Fribona: 2 ex. op 19 & 20.12.

Expresswegput: 4 ex. op 19.12 en 7 ex. op 24.12.

Put Oedelem: k op 19.12 en m op 26.03.

Cloedt Knokke: 35 ex. op 24.12.

Zegemeer: m op 02.02.

Hoekevaart Hoeke: Enkele gegevens betreffende het gehele traject; 32 ex. op 27.03 en 12 ex. op 10.04.

Kleiputten Oostkerke: 142 ex. op 14.11.

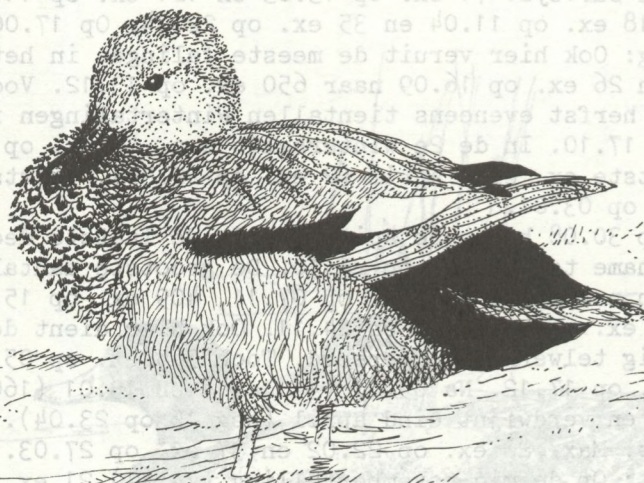
Damme: Nooit grote aantallen. Langs de Pijpeweg 2 ex. en ca. 50 ex. op resp. 06 & 24.01. In 'De Zeuge' 50 ex. op 15.01.

Zoals ondermeer reeds bij het Zwin aangestipt pleisterden nu en dan troepjes Smienten gewoon op zee. Tussen Zeebrugge-Blankenberge 30 ex. op 14.01 en 50 ex. tussen Blankenberge-Wenduine op 31.01.

Boven de polders werd blijkens de informatie geen spectaculaire vorsttrek gezien. PeL constateerde op 10.01 over het Zwinstrand wel duidelijke dagtrek van Smienten. Tussen 15:02-15:50 vlogen hier resp. 24, 31, 4, 13, 39 en 15 ex. ZW voorbij. JVG noteerde een troepje van 40 ex. NO op 14.01 (11:00) boven het strand van Blankenberge-Zeebrugge.

Voorts vernamen we dat op diverse jachten in de polder rond Zuinkerke-Uitkerke soms enige tientallen Smienten werden buit gemaakt. PeL vond op 04.04 een dood m aan het nieuwe dwarsdok van Ramskapelle-Lissewege.

- Ramskapelle-Lissewege: Sterkste pleisterplaats van de soort in de regio. Jaarvogel. In juli-augustus ondermeer 5 ex. op 21.07 en 13.08. Vooral november blijkt een belangrijke aanvoermaand met 51 ex. op 07.11. Ook december volgt dit cijfer; 51, 47 en 35 ex. op resp. 05, 12 & 16.12. Bezoeken op 14 en 15.01 weten geen Krakeenden te ontdekken. Dit ligt in de lijn van de nationale bevindingen (zie Desmet et al. 1983). In het voorjaar komt de soort eveneens veel zwakker voor de dag. Max. nog 8 ex. op 27.02. Krakeenden werden gezien tot in mei-juni: 1, 4 en 2 ex. op 29 & 30.05 en 01.06. Op Distri 1k op 03.01 en 1m op 13.01. Op de nabije kleiputten van Heist 5 wnm. in maart-april: 1m op 13, 18 & 19.03 en 1k op 02 & 21.04.
- Filipsdok/Boudewijnkanaal
Zeebrugge: Drie wnm. in januari; 2 ex. op 09.01, 8 ex. op 10.01 en 1 ex. op 16.01.
- Zwin: Waarnemingen (7) uit de laatste drie maanden van 1981. Max. 1 ex. in oktober en december en tot 7 ex. (15.11) en 3 ex. (19.11) in november. 1 ex. in De Vrede op 23.08.
- Roksem: Overwinteraar en doortrekker in klein aantal vanaf de 3e decade van september (1k op 24.09) tot eind maart (1m op 27.03). Hoogste aantallen in november-december: 13 ex. op 15.11, 12 ex. op 07.12 en 11 ex. op 17.12.
- Boudewijnkanaal Brugge-Herdersbrugge/Dudzele: 2 ex. op 09.01 en 01.02, 9 ex. op 10.01.
- St.-Pieters: 1m op 01.01. Zoals steeds een zeldzame gast op deze zandput.
- Lissewege jachtput : 1m op 16.01.
- Hoeke kleiputten St.-Donaas: 1m op 18.10 en 2m 1w op 23.02.
- Hoeke kleiputten steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: 1m op 27.03.
- Oostendse Vaart en omgeving: 2m op de vaart (15.02) te St.-Andries t.h.v. de Moeren. Op 16.01 2w foeragerend op drassig poldergrasland ten zuiden van de vaart (St.-Andries) en 1m idem ten noorden in het Noordgeleed/Stalhille.
- Uitkerke: 2 ex. op 14.02.
- Vijverhof: 1 tot max. 3 ex. (20.12) aanwezig op 9 verschillende dagen in de 2e helft van december. Tijdens de 2e winterhelft slechts 1 wnm.: 1 ex. op 09.02.

♂ krakeend
(naar Hs)

In totaal werd van 170 waargenomen Krakeenden (periode augustus-april) het geslacht vermeld. Het betrof 96m-74w of een procentuele verhouding van 56,5 % m-43,5 % w.

WINTERTALING - Anas crecca

De Wintertaling kwam in 1981/82 behoorlijk voor de dag. Zoals zal blijken kregen we ondermeer te Roksem en Ramskapelle-Lissewege opvallend sterkere maxima dan vorig seizoen. De resultaten van de midmaandelijkse watervogeltellingen schommelden in december en januari rond de 1.850 ex. Hoe dan ook het gaat hier om minima gezien uit de polders ten noordwesten van Brugge (Uitkerke, Vlissegem, Houtave-Stalhille-Meetkerke) geen bevredigende resultaten binnenliepen. De reële piek van de streek ligt naar alle waarschijnlijkheid boven de 2.000 vogels.

Komplex Ramskapelle: In juli liggen twee tellingen voor die wijzen op een aanwezigheid van 30-50 ex.: 44 ex. op 08.07 en 31 ex. op 28.07. Reeds medio augustus (468 ex. op 19.08) blijkt de soort fors te zijn toegenomen. Voor september onthouden we 600 ex. op 17.09 en 830 ex. op 23.09. Los van enkele lagere cijfers (300-500 ex.), die wellicht aan onderschatting zijn toe te schrijven, was het complex in het najaar vermoedelijk door een 800-tal Wintertalingen bevolkt. Zo noteert men 818 ex. op 07.11, 796 ex. op 14.11 en 750 à 800 ex. op 12.12. Vanaf januari is er nooit meer sprake van dergelijke cijfers. Op 03 en 15.01 resp. nog slechts 160 en 95 ex. ter plaatse. Deze vaststelling ligt in de lijn van de Vlaamse fluktuaties (Desmet et al., 1983) maar wekt toch verbazing. Medio maart twee totaal-surveys: 71 ex. op 13.03 en 121 ex. op 14.03. Voorts 69 ex. op 27.03, 18 ex. op 11.04 en 35 ex. op 22.04. Op 17.06 zag LD 1w.

Zwin en omgeving: Ook hier veruit de meeste talingen in het najaar met een toename van 26 ex. op 16.09 naar 650 ex. op 13.12. Voorts 110 ex. op 14.02. Tijdens de herfst eveneens tientallen Wintertalingen in De Vrede. Max. 180 ex. op 17.10. In de 2e winterhelft o.a. 40 ex. op 02.02 en 60 ex. op 14.03. Laatste ex. eind april (2 ex. op 22.04). Voorts 50 ex. op de Passageule op 03.01.

Roksem: 8 ex. op 30.08 beten de spits af. In de laatste decade van oktober is er een toename tot 85 ex. op 25.10. De grootste aantallen arriveren in de loop van november: 200 ex. op 07.11, 409 ex. op 15.11 doch slechts 270 en 240 ex. op resp. 22 en 24.11. Ook hier dient de mogelijkheid van onnauwkeurig telwerk gesuggereerd. Toch 365 ex. op 05.12 en een hoogtepunt van 465 ex. op 17.12. Na 09.01 (310 ex.) en 13.01 (160 ex.) neemt de soort gestaag af en verdwijnt eind april (nog 1k op 23.04).

Hoeke St.-Donaas: Max. 26 ex. op 22.02 en 37 ex. op 27.03. Nog 13 ex. op 18.04.

Kleiputten Heist: Op de mid-novembertelling (14.11) 21 ex. In maart-eerste helft april vrijwel steeds aanwezig tot max. 6m 5w op 19.03 en 6m 4w op 11.04, tevens de laatste voorjaarsmelding.

De Plate/Bakkersdam nabij Aardenburg: In oktober-november ca. 30-40 ex. 40 ex. op 16.12.

St.-Kruiskreek Zeeuws-Vl.: Max. 40 ex. op 21.02.

Duivelsgat St.-Andries-Brugge: Voorjaarsdoortrekker met 3, 9, 26 en ca. 18 ex. op resp. 18, 19, 26 en 28.03.

In de streek van Oostkerke-Hoeke-Lapscheure is de Wintertaling een gewone verschijning op alle kreken, kleigroeven en andere drassige terreinen. Van de Hoekevaart (gehele traject) beschikken we over enkele degelijke overzichten uit maart-april: 15, 43, 7 en 16 ex. op resp. 27.03 en 10, 18 & 23.04. Van het poldergebied rond Uitkerke is weinig bekend. Op 16.10 meerdere groepjes in het complex. Te Damme 150 ex. op 15.11. Opvallend waren de gegevens verzameld te Oostkamp (weiden 'Joyeuse Pensée') met o.a. 43 en 64 ex. op resp. 14.11 en 02.12. Ook te Kroonhove-Oostkamp 5 ex. op 20.02 en 1k op 14.03. Er mag gesteld dat de Wintertaling op alle 'natte' plaatsen in de regio kan opduiken. Op de zandputten in de regel nooit een gast die op het voorplan treedt. De enige uitzondering van noemenswaardige omvang is de reeds besproken put te Roksem. Uitschieters dit seizoen waren de poldervijvers Zuierenkerke/Vagevuur (tot 50 ex. op 06.02) en Vlissegem (120 ex. op 17.01). De hoogste aantallen voor de andere zandwinningsvijvers zijn: Zevenkerke (4 ex. op 23.03), Blauwe Toren (5 ex. op 09.11 & 05.01), Expresswegput (1 ex. op 11.01 & 15.03),

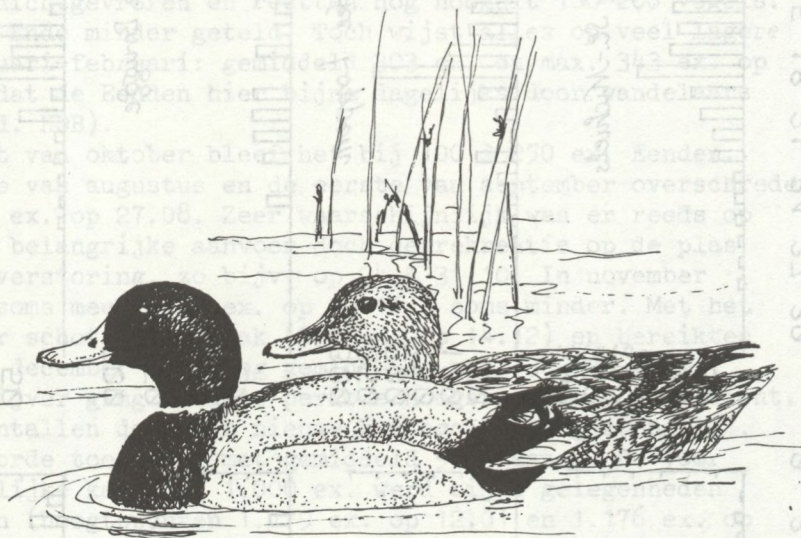
Koude Keuken (niet), Lac van Loppem (niet), Fribona (6 ex. op 11.11), Kijkuit (54 ex. op 28.02), Vijverhof (14 ex. op 14.01), St.-Pieters (9 ex. op 20.02) en Meetkerke (4 ex. op 02.02). Op het Vijverhof en St.-Pieters werd de soort resp. op 21 en 6 wnm.-dagen vastgesteld.

De geslachtsverhouding van de Wintertaling werd niet zo bijster goed onderzocht. Van oktober tot en met april 1981/82 is enkel van 358 ex. het geslacht doorgegeven. Dit stond voor 229m en 129w ofwel een procentuele sex-ratio van 63 % m - 36 % w.

WILDE EEND - Anas platyrhynchos

Met de Wilde Eend ging het in 1981/82 opnieuw crescendo. De ca. 22.000 ex. medio januari vormt het hoogste cijfer ooit in de regio vastgesteld. Dit betekent een aandeel van 25 % in het totale Vlaamse contingent in deze periode (88.241 ex. zie Desmet et al., 1983). Volgt nu een bespreking van de belangrijkste concentratiepunten op rij.

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Een eerste overzichtstelling op 19.08 wees op een aanwezigheid van ca. 3.100 Wilde Eenden. In september reikt een gegeven tot ca. 2.000 ex. (06.09) terwijl 4 andere aantalsopgaven de 600 ex. niet halen. De andere najaarstellingen hadden volgende resultaten: 1.359 ex. op 17.10, 2.613 ex. op 26.10, 2.607 ex. op 07.11, 3.590 ex. op 14.11, ca. 7.000 ex. op 12.12. De sterke toename naar het einde van 1981 toe valt te correleren met het harde winterweer. Toch zorgde 16.12 voor een complete verrassing, toen niet minder dan 10.061 Wilde Eenden op het ijsvrije insteedok samenge-

hoopt bleken. Gezien toen niet eens het gehele complex werd geteld moge gewag gemaakt van meer dan 11.000 ex. deze dag te Ramskapelle-Lissewege-Dudzele ! Dit is naar onze vaststellingen de grootste concentratie ooit in de Oostkust gesignaleerd. Uit januari slechts 1 telling voor: 7.118 ex. op 15.01. Op 31.01 is er nog sprake van 'duizenden'. Tot in maart hebben zich hier toen naar alle waarschijnlijkheid 1.500 à 3.000 ex. opgehouden. Het hoogste cijfer in de lente bedraagt 794 ex. op 30.05. Tijdens de zomermaanden was de soort slechts zeer zwak vertegenwoordigd (170 ex. op 09.06).

Roksem: Mede dank zij het voortreffelijke telwerk krijgen we een fraaie curve van het aantalsverloop. Een eerste duidelijke aanvoer manifesteert zich vanaf de 2e helft van augustus: 400 ex. op 17.08, 670 ex. op 30.08 en 766 ex. op 01.09. Wat opvalt is de zeer gelijkmatige toename. De maxima voor september-oktober schommelen rond de 1.000 ex. Op 02.11 plots 1.580 ex., een aantal dat zich de gehele maand staande houdt (1.520 ex. op 06.11, 1.500 ex. op 15.11, 1.695 ex. op 22.11). De eerste pentade van december scoort opnieuw hoger (2.350 ex. op 05.12) en onder invloed van de vorst klimt dit cijfer op tot ca. 3.000 Wilde Eenden: 3.059 ex. op 17.12, +3.000 ex. op 27.12 en 2.900 ex. op 31.12. Ook op 09.01 zijn er nog 3.240 ex.

Fig. 2 : Aantalsverloop (gemiddelden per decade) van de Wilde End, Anas platyrhynchos, op 8 pleisterplaatsen in NW-Vlaanderen, augustus 1981 - april 1982.

Hierop wordt de situatie troebeler. Ijsvorming doet vermoedelijk een deel van de Eenden naar nabije graslanden uitwijken. Uitwisseling werd duidelijk waargenomen (FDS, mond. med.). Zo zien we op 16.01 1.135 ex. op de vijver en 2.000 ex. op weiland ten noordoosten van de plas. In februari herbergt het gebied op 3 tellingen 1.100-1.300 ex. Wilde Eenden. Vanaf maart volgt een traditionele scherpe aantalsdaling tot nog slechts 165 ex. op 27.03 en 65 ex. op 23.04. Op 01.06 78m en 17w.

Zwin: De resultaten van de eendentellingen in het Zwin liggen vervat in Tabel 2 van voorgaand watervogelrapport. Hierin ontbreekt het septemberaan- tal: 1.350 ex. op 16.09. Blijkens de overige gegevens medio elke maand be- liepen de aantallen steeds ca. 2.000 ex. Het wintermax. viel op 10.01 met 2.500 ex. Op 17.01 zijn dit er 1.750 ex. en op 14.02 1.650 ex. Spijts het winterweer kwamen in het Zwin geen hogere aantallen voor in vergelij- king met 1979/80. Op zee voor het Zwin 65 ex. op 17.01.

Brugse Vestingen: Belangrijk dagrustgebied voor Wilde Eenden die 's nachts hun kost rond stad ophalen. Op 19.12 en 16.01 resp. 2.642 ex. en 2.600 ex. ter plekke. In het voorjaar een navenante afname met nog 973 ex. op 13.02 en 623 ex. op 15.03. Het drukt bezette traject in 1981/82 was ongetwijfeld het Stil Ende nabij de Ezelpoort (zie Tabel 25 eerste rapport). De hoogste aantallen Eenden roestten hier in de nazomer-herfst met de hoogste pentade- gemiddelden in september. Als max. krijgen we 1.000 ex. tot 1.200 ex. op 09, 10 & 12.09. In oktober reiken de cijfers net over de 700 ex.: 736 ex. op 09.10, 746 ex. op 12.10 en 707 ex. op 19.10. In november en december zijn de max. resp. 647 ex. (21.11) en 437 ex. (03.12). Reeds op 13.12 lag het Stil Ende half dichtgevroren en restten nog hooguit 100-200 vogels. Begin 1982 werd 't Stil Ende minder geteld. Toch wijst alles op veel lagere aantallen gedurende januari-februari: gemiddeld 303 ex. en max. 343 ex. op 01.02. Kan nog vermeld dat de Eenden hier bijna dagelijks door wandelaars worden bijgevoederd (med. HDB).

Vijverhof: Tot in de 1e helft van oktober bleef het bij 100 à 250 ex. Eenden. Enkel de laatste pentade van augustus en de eerste van september overschreden dit aantal met o.m. 360 ex. op 27.08. Zeer waarschijnlijk was er reeds op enkele dagen in oktober belangrijke aanvoer doch de recreatie op de plas zorgde voor overmatige verstoring, zo bijv. op 24 & 31.10. In november courant 300 à 400 ex.; soms meer (465 ex. op 29.11), soms minder. Met het koude winterweer kwam er schot in de zaak (537 ex. op 14.12) en bereikten we in de 4e pentade van december een hoog gemiddelde van 736 ex. (max. 865 ex. op 19.12). De vijver ging in deze periode hoogstens voor 50 % dicht. In januari werden de aantallen door een nieuwe koudegolf 'aangezwengeld'. Vooral de 2e decade scoorde toen hoog met gemiddeld 957 gasten. De voor het Vijverhof uitzonderlijke kaap van 1.000 ex. werd bij 6 gelegenheden benaderd of overschreden (hoogtepunten 1.179 ex. op 12.01 en 1.176 ex. op 18.01). Nu lag de vijver vrijwel geheel bevroren en rustten alle Eenden op het ijs. Na deze piek volgt een geleidelijke afname met als maximum voor februari 547 ex. (21.02), maart 119 ex. (02.03) en april 73 ex. (01.04).

Zevenkerke: Eind juli pleisteren hier een 150 ex. In augustus vallen de max. in de 3e decade met o.a. 600 ex. op 23.08. Het najaar levert als max. 690 ex. (02.11) en 506 ex. (18.12) op. Pas in januari manifesteert zich een duidelijke vorstinvloed met 770 ex. op 09.01 en 3x meer dan 1.000 ex. in de 2e decade: 1.180 ex. op 12.01, 1.153 ex. op 15.01 en een absoluut hoogtepunt van 1.546 ex. op 16.01. Met 415 ex. (21.02) en 443 ex. (22.02) hebben we de hoogste aantallen voor de periode februari- maart genoemd. In april-mei resteren een 20-35 ex. In juni opnieuw toenemend: 138 ex. op 01.06.

Voor andere pleisterplaatsen in de regio moge verwezen naar de tabellen in de eerste watervogelbijdrage. Op de Blauwe Toren bleven de aantallen aan de lage kant, max. 260 ex. op 20.09 en 300 ex. op 29.12. De Expresswegput sloot hierbij aan en kreeg het sterkste bezoek in de 2e helft van december (max. 374 op 22.12). St.-Pieters daarentegen toonde zich voor het eerst iets beter met het gros van de bezoekers in de 3e decade van december (305 ex. op 28.12) en medio januari

(350 ex. op 13.01). In februari en maart langzaam afnemend. De Koude Keuken werd geprefereerd in het najaar (max. 146 ex. op 14.11). In februari 40-60 ex. en in maart 15-25 ex. Veel mannetjes in juni; 39m 9w op 03.06 en 20m 5w op 28.06. De spoorwegput van Steenbrugge lokte naar gewoonte weinig Eenden, max. 93 ex. op 12.12. Fribona bleef even matig als vorig jaar (max. 258 ex. op 19.12). De maxima uit andere gebieden zijn: Vagevuur Zuienkerke (210 ex. op 11.01), Filipsdok e.o. Zeebrugge (60 ex. op 18.12), De Vrede (150 ex. op 17.10), Gentse Vaart-Lappersfort (319 ex. op 12.01), Boudewijnkanaal Brugge-Herdersbrugge/Dudzele (75 ex. op 22.01), AZ St.-Jan (70 ex. op 16.12), Hoeke kleiputten St.-Donaas (30 ex. op 08.11), Beernem Kijkuit (43 ex. op 24.01), Lac van Loppem (25 ex. op 12.01), Zegemeer Knokke (228 ex. op 26.09), Duivelsgat St.-Andries (29 ex. op 19.03), Spoorwegput Oostkamp (34 ex. op 09.12), Spuikomgebied Blankenberge (75 ex. op 07.01), Oedelem put (480 ex. op 19.12), Kasteelvijver Rijkevelde (350 ex. op 05.12), kleiputten Oostkerke (25 ex. op 17.10), visvijver Van Haelewyn Beernem (378 ex. op 17.01), Damme De Zeuge (700 ex. op 15.01). Voor de Fonteintjes zie gebiedsbesprekingen. Het ligt voor de hand dat bij de minste plas her en der in de regio 20-30 en meer Wilde Eenden verzamelen kunnen blazen. Ondermeer na de vorst in januari zaten heel wat Eenden op natte weilanden (o.a. op 16.01 langs de Oostendse Vaart). Op 15.01 zaten op enkele lokaliteiten grote groepen op akker- en weiland; tot 1.500 ex. in maïs te Oostkerke/Groene Wandeling en 600 ex. ten noordwesten van Nieuweghe/Houtave.

Tijdens het voorbije winterseizoen werd van 16.006 Wilde Eenden het geslacht bepaald in de periode oktober-maart (Tabel 3).

	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAR
Vijverhof	T:: 640	2.559	2.743	1.819	253	144
	%: 54,3-45,7	52,5-47,5	50,- 50,-	51,8-48,2	53,4-46,6	59,7-40,3
Zevenkerke	T:: 508	783	466	1.946	213	433
	%: 58,7-41,3	55,3-44,7	56,2-43,8	51,0-49,0	50,2-49,8	57,5-42,5
Andere	T:: 617	1.008	726	243	693	102
	%: 55,9-44,1	53,3-46,7	50,8-49,2	48,6-51,4	51,9-48,1	59,8-40,2
TOTAAL	T:: 1.765	4.350	3.935	4.008	1.269	679
	%: 56,1-43,9	53,2-46,8	50,8-49,2	51,2-48,8	52,0-48,0	58,3-41,7

Tabel 3 : Geslachtsverhouding van de Wilde Eend, Anas platyrhynchos, in NW-Vlaanderen, oktober 1981 - maart 1982.

Voor al het Vijverhof en te Zevenkerke werden veelvuldig steekproeven verricht. Zoals bekend komt bij de meeste alhier overwinterende grondeleenden een al dan niet groot overschot aan mannetjes in de groepen voor. Bij de Wilde Eend zien we het grootste overwicht aan mannelijke vogels in maart, wat niet vreemd is aan het van start gegane broedseizoen. In de andere maanden halen de mannetjes steeds de overhand met als max. 56,1 % in oktober. De balans is het best in evenwicht in december. Vooral in het Vijverhof manifesteerde zich een overschot aan wijfjes in de laatste pentade van december (45,9 % m - 54,1 % w, n = 743). Ook in de andere gebieden winnen de wijfjes het pleit in januari al dient gezegd dat de steekproef te zwak is (kwantiteit, methodiek). Het interpreteren van sex-ratio's dient immers steeds met omzichtigheid te gebeuren. De wijze waarop de steekproeven in het veld worden verzameld bepaalt in grote mate hun relevantie.

PIJLSTAART - *Anas acuta*

Komplex Ramskapelle-Lissewege: In de 2e helft van juli werd de Pijlstaart (steeds in wijfjeskleed) 5x vastgesteld met als maximum 7 ex. op 28.07. In augustus-september nooit méér dan 5 ex. (05.08). Toename in oktober-november: 11 ex. op 17.10, 35 ex. op 26.10, 37 ex. op 07.11 en 46 ex. op 14.11. In december max. 97 ex. op 16.12. In januari o.a. 15 en 6 ex. op 10 & 15.01. Een klein doortrekkiepiekje volgt in februari-maart: 19 ex. op 27.02, 23 ex. op 13 & 14.03, 17 ex. op 27.03 en 12 ex. op 04.04. De hekkensluiters worden op 25.04esignaleerd (5 ex.). In de aangrenzende kleiputten van Heist 1k op 27.03.

Zwin: Het hoogste aantal Pijlstaarten viel net als vorig boekjaar in het Zwin te zoeken: 120 ex. op 27.12. Vanaf oktober tot eind april is de Pijlstaart hier te gast, vooral in het najaar soms enige 10-tallen. Op 18.04 nog 8 ex. Eveneens 8 op de Passageule op 03.01. Eén m op zee voor het Zwin op 21.04.

Roksem: Schaarse gast (oktober-februari). De aantallen belopen hooguit enkele ex.

Toch 14 ex. op 17.12.

De Vrede: 10 ex. op 17.10. Opmerkelijk is de wnm. van 1m op 26.05.

Hoeke St.-Donaas: Doortrekker in klein aantal, max. 6 ex. op 03.04.

Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: Ook hier in het voorjaar (maart-april) enige tijdelijke pleisteraars, tot 5 ex. op 13.04.

Hoekevaart: Eind maart-begin april werden 3x 1 of 2 vogels gezien.

Put St.-Pieters: Twee wnm.: 1w op 01.01 en 1m op 13.01.

Blauwe Toren: Tijdens de twee voorgaande winters regelmatig in klein aantal present tijdens het winterhalfjaar. Nu slechts 1 gegeven: 1w op 08.01.

Opgespoten terrein Brugge/Pathoekeweg: Voorjaarsdoortrekker (eind januari-1e helft maart) in aantal variërend van 1 à 6 tot max. 17 ex. op 07.03.

Uitkerke: Voorjaarsdoortrekker, o.a. ca. 20 ex. op 06.02.

Vijverhof: 1w op 12 & 21.11.

Zevenkerke: 1w op 13, 24 & 25.10 en 19.11. 1k op 05.01.

Van 320 ex. ontvingen we sex-ratio gegevens. Hiervan vielen er 291 ex. binnen de periode oktober tot en met april. Aldus krijgen we voor het winterhalfjaar een goed opgaande verhouding van 52,6 % m - 47,4 % w. In de tweede winterhelft (januari-april) staan de mannetjes het sterkst: 62,3 % m t.o.v. 37,7 % w.

Dit seizoen ontvingen we tevens enige wnm. van overtrekkende vogels. Voor het najaar zijn dit:

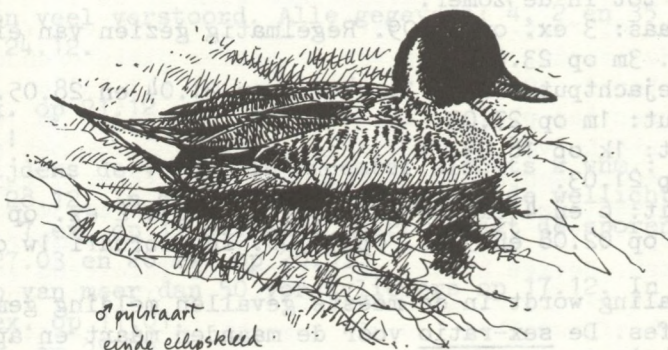
14.10: 13 ZW 09:04 en 1 NO (09:06) Tillegem/St.-Michiels (JD).

17.10: 27 ZW 09:40 Zwin (MS).

19.10: 3 ZW 09:22 Tillegem/St.-Michiels (JD).

02.11: 8 ZW 11:30 Fribona/Oostkamp (PK).

Vrij spectaculair was de vorsttrek van eenden die op 17.12 te Roksem werd vastgesteld (DD, JhR, JD). In ca. 2 uur rond de middag passeerden tussen Jabbeke en Ettelgem (over de put van Roksem) ettelijke groepen eenden waartussen zich driemaal Pijlstaarten bevonden; resp. 20, 40 en 6 ex. Deze dag moeten vele 10-tallen Pijlstaarten ZW over de provincie zijn getrokken.

In het voorjaar 14 ex. NO op 15.02 over de Lage Moere te Meetkerke (JzV) en 1m NO boven het Zwin op 04.04 (BD).

ZOMERTALING - Anas querquedula

Komplex Ramskapelle-Lissewege-Dudzele: Decademaxima nazomer; juli 1: 9 ex.; juli 2: 17 ex.; juli 3: 32 ex.; augustus 1: 32 ex.; augustus 2: 31 ex.; augustus 3: 20 ex.; september 1: 11 ex.; september 2: 8 ex. Laatste 2 vogels vastgesteld op 13.09. De vroegste ex. in het voorjaar werden op 13.03 gezien: 4 ex. Max. vanaf toen is 6 ex. op 01.06.

Kleiputten Heist: In maart-april waren groepjes van 4 ex. en meer geen zeldzaamheid. Maxima zijn 6m 5w (19.03), 6m 4w (11.04) en 4m 3w (13, 28 & 28.03).

Zwin: Vanaf eind augustus in het Zwin, o.a. 8 ex. op 30.08 en eveneens 8 ex. vanaf 06 tot 16.09. Uitzonderlijk is de wnm. van 2 ex. in volle winter (06.12) door GBu en BD.

De Vrede: In de nazomer 1 à 4 ex. tot begin september. Het voorjaar is slecht gedocumenteerd, o.a. 1m op 26.05.

Uitkerke: Broedgebied. Onvoldoende gegevens.

Kleiputten Hoeke/Zuid-over-de-Lieve: Voorjaarswnm. vanaf eind maart (1m op 27 & 28.03) tot in de zomer.

Hoeke St.-Donaas: 3 ex. op 05.09. Regelmatig gezien van eind maart tot begin mei, max. 3m op 23.04.

Wenduine Eendejachtput: 2k op 14.04; 1m op 21.04 en 28.05.

St.-Pieters put: 1m op 27.03.

Zevenkerke put: 1k op 16.03.

Fribona: 1m op 21.03.

Beernem Kijkuit: 6 en 4 ex. op resp. 27 & 28.03; 2 ex. op 03.04.

Roksem: 1 ex. op 02.08 en 5 ex. op 17.08. In februari 1w op de 13e.

Bij de Zomertaling wordt in de meeste gevallen melding gemaakt van het aantal mannetjes-wijfjes. De sex-ratio voor de maanden maart en april bedroeg 60 % m - 40 % w (n = 145). De wnm. uit mei en juni betreffen bijna alle mannetjes. Dit vanwege het feit dat de wijfjes zich met hun kroost goed weten verborgen te houden in rietkragen e.d.

SLOBEEND - Anas clypeata

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Reeds in juli krijgen we hier enige 10-tallen Slobbers, max. 94 ex. op 28.07. In augustus is er een beduidende toename met als max. 341 en 298 ex. op resp. 19 & 28.08. Uit daarop volgende jaarstellingen valt een constante aanwezigheid van 400 à 600 ex. binnen het complex te onthouden, max. 627 ex. op 14.11. Zeer waarschijnlijk ten gevolge van de vorst fors afnemend: 384 ex. op 16.12 en 98 ex. op 15.01. In maart-april is er nog amper sprake van 60-100 ex. bij ieder bezoek. Toch wijst ondermeer de observatie van 114 ex. in één groep op hogere maximumwaarden. In mei opvallend veel mannetjes, zo 44m op 19.05 en 27m 3w op 30.05.

Op Distri zijn 10-30 Slobeenden gewoon, max. 120 ex. op 16.12.

Roksem: Aankomst begin augustus. In augustus 10-15 ex., in september 60-70 ex. Meer dan 100 vanaf de 3e decade van oktober (185 ex. op 25.10). Reeds in november was de Slobeend beduidend talrijker dan vorig jaar (gemiddeld 267 ex.) en maximaal 342 ex. op 22.11. De decemberkou zorgt eerst voor sterke aanvoer (tot 461 ex. op 17.12) waarna de aantallen kort daarop ineensinken: 80 en 110 ex. op resp. 27 & 31.12. In januari max. 155 ex. (09.01) en 115 ex. (13.01). Na half januari nooit meer dan 100 ex. (max. 67 ex. op 13.02). Eind maart-begin april is er vermoedelijk een kleine voorjaarspiek met max. een 60-tal op 04.04. Eind mei (2 ex. op 26.05) verdwijnend.

Filipsdok e.o. Zeebrugge: De tabel in voorgaand watervogelrapport illustreert treffend de twee doorkomstgolven van deze soort als gevolg van de kou. 18 en 21.12 scoorden resp. 45 en 23 ex. terwijl het hoogtepunt van de tweede piek (08-16.01) op 10.01 viel met 63 ex.

Zwin: Doortrekker en wintergast met enige tientallen. Meer dan 50 ex. op 01.11 en 70 ex. op 13.12. Gegevens uit de 2e winterhelft: 85 ex. op 10.01, 65 ex. op 14.01 en 30 ex. op 18.04. In De Vrede is de Slobeend eveneens een gewone verschijning in groepsverbanden tot 30-40 ex. Max. uit na- en voorjaar zijn resp. 42 ex. (25.10) en 23 ex. (27.03). Voorts 10 ex. op de Passageule op 03.01.

Opgespoten terrein Brugge/Pathoekeweg: Enige najaarswnm.: 15 ex. op 11.12. In het voorjaar (februari-maart) talrijker met regelmatig 20-30 ex. (max. 36 ex. op 02.02).

Hoeke kleiputten St.-Donaas: Vooral in het voorjaar kleine groepjes present, max. 5 ex. (03.04) en 8 ex. (10.04).

Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: Algemeen voorkomend vanaf februari, ondermeer 27 ex. op 14.02, 19 ex. op 14.02, 15 ex. op 27.03 en 20 ex. op 13.04.

Hoekevaart: Broedvogel en doortrekker, o.a. 8 ex. op 27.03 en 10 ex. op 10.04.

Kleiputten Oostkerke: In het voorjaar werden hier regelmatig mannetjes gesignaleerd. Mogelijks gaat het om de partners van in de omgeving met broedzittende wijfjes.

Cloedt Knokke: Weinig geteld en veel verstoord. Alle gegevens: 4, 2 en 35 ex. op resp. 21.10, 15.11 en 24.12.

Zegemeer Knokke: 1k op 20.03.

Havengebied Blankenberge: 2 ex. op 21.12.

Blauwe Toren: geen enkele wnm.!

Put St.-Pieters: Ter plekke tijdens de vorst. In december slechts 2 wnm.: 9 ex. op 17.12 en 2 ex. op 28.12. In de 1e en 2e januaridecade wellicht dagelijks enkele tot max. 7 ex. op 11.01. Eind maart draagt de sporen van doortrek: 29 ex. op 27.03 en 26 ex. op 28.03.

Vagevuur Zuienkerke: Een groep van meer dan 50 vorstvlinders op 17.12. In januari (3 wnm.) tot 25 ex. op 11.01.

Koude Keuken St.-Andries: 3 ex. op 28.03.

Expresswegput: 1m op 09.01.

Minnewater-Poertoren Brugge: 1w op 28.12.

Vijverhof St.-Michiels: Verschijnend op 10.12 (2 ex.) en alhier tot 10.01 verblijfhoudend. Vooral de 4e pentade van december (max. 15 ex. op 17.12) en de volle 1e decade van januari (max. 9 ex. op 08.01) bijna dagelijks van 1 tot 4 vogels.

Zevenkerke: Weinig talrijk en schaars voorkomend (4 wnm. van 1 ex. op 13 & 24.10, 19.11 en 31.03). Drie overvliegend op 21.08.

Put Oedelem: 4 ex. op 12.11 en 10 ex. op 26.03.

Meer nog dan bij de Wilde Eend en in dezelfde orde als bij de Wintertaling domineren de mannetjes de sex-ratio bij de Slobeend. Voor de periode oktober tot en met april ligt deze verhouding als volgt: 65,6 % m - 34,4 % w (n = 773). In volle broedseizoen (mei-juni) zijn het bijna geheel de mannetjes die het mooie weer maken: 93 % m - 7 % w (n = 115).

KROONEEND - Netta rufina

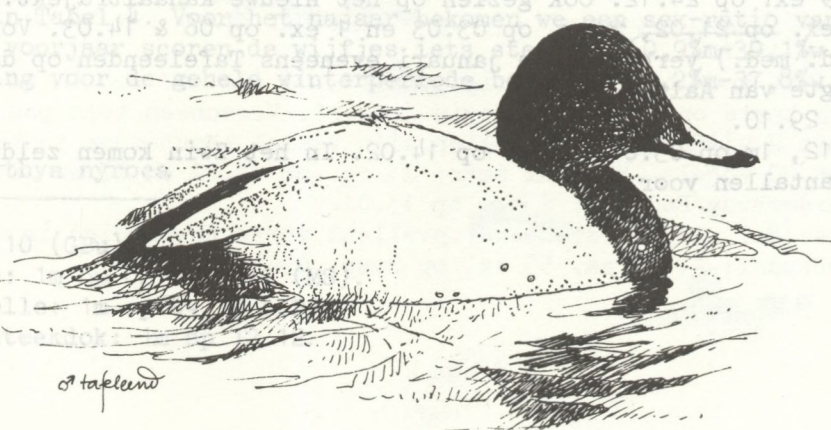
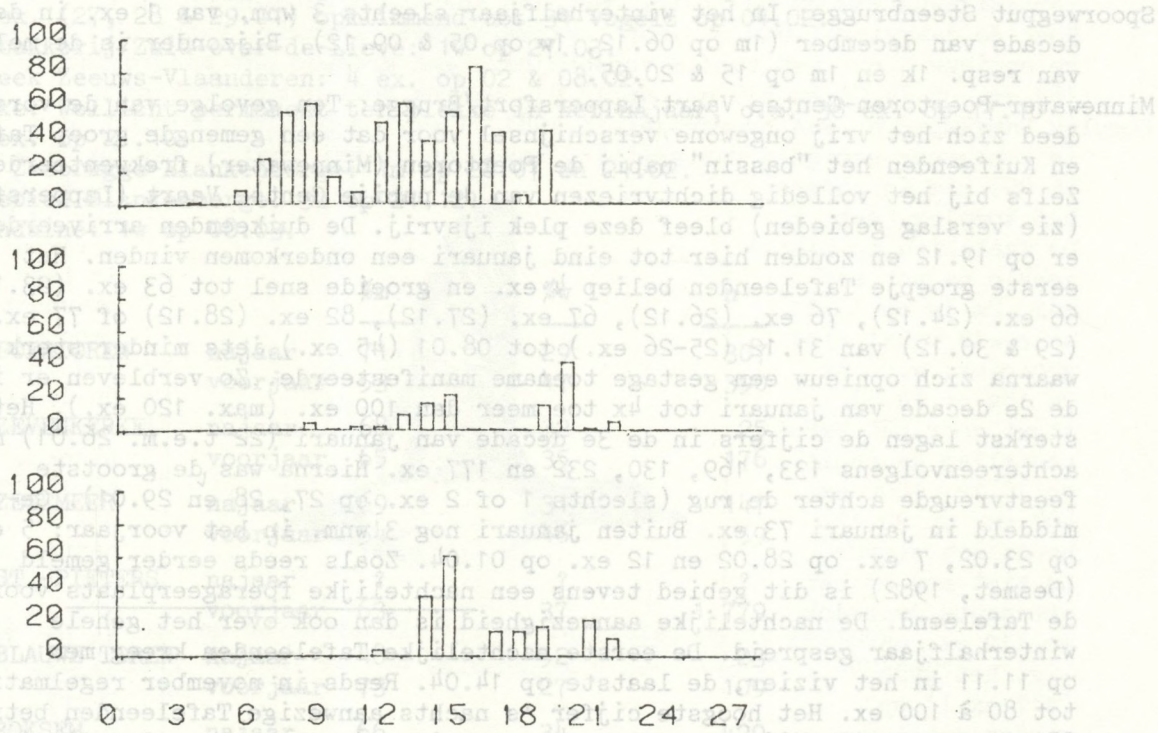
04.12.81: 1m op de zandput nabij Distri/Ramskapelle. (HB).

01.05.82: 1m op de plasjes in de Zwinbosjes/Knokke-Zoute (TDS, FB, DB).

TAFELEEND - Aythya ferina

- Roksem: Er liggen wnm. voor van juli t.e.m. april. De juliwnm. zijn 5, 15 en 6 ex. op 04, 12 en 25.07. Ook in augustus doorlopend te gast met o.a. 14 ex. op 03.08. In september toenemend tot max. 24 ex. (01.09) en 33 ex. (21.09). Ook in oktober tot 31 ex. op 25.10. Een regelmatige verdubbeling van de aanwezige aantallen tekent zich af naar de jaarwisseling toe: 71 ex. (02.11), 84 ex. (06.11), 89 ex. (08.11) en max. 139 ex. op 17.12 (vorstinvloed). In januari is de soort schaarser en tijdelijk afwezig (16, 17, 23 en 24.01). De voorjaarspiek situeert zich overtuigend in de loop van februari met 106, 79 en 107 ex. op resp. 13, 20 en 27.02. In maart verzwakken de cijfers (max. 26 ex. op 21.03). Na 24 ex. (04.04) en 22 ex. (12.04) wordt de laatste Tafeleend (m) op 23.04 genoteerd.
- Komplex Ramskapelle: De vroegste vogels (2m op 18.08) vertoefden op de put nabij Distrigas. Er zijn ons geen juli-meldingen uit het gebied bekend. Het volledige najaar pleisterden hier Tafeleenden, tot 6 ex. in augustus (31.08) en 20 ex. in september (11.09). De hoogste cijfers voor Distri vielen op 26.10 (70 ex.) en 14.11 (81m, 60w). Zeer talrijk verscheen de soort op het nieuwe insteekdok: 472 ex. op 12.12. Vanaf mid-december met de eerste vorst zien we zelfs een verdubbeling van dit aantal met ca. 1.000 ex. op 16, 17 en 28.12. Op 24.12 werden er 638 ex. geteld. Het zeer sterke cijfer van 1.302 Tafeleenden kwam er op 02.01. Voorts nog 1.100 en 720 ex. op resp. 14 en 15.01. Op 24.01 356 ex. Tafeleenden op Distri alleen. Het verder verloop van de alhier pleisterende vogels is slecht gedocumenteerd: 304 ex. (27.02), 131 ex. (13.03) en 255 ex. (14.03). De gehele zomer ter plekke, o.a. 6m 1w op 15.06 en 3m 1w op 30.06.
- St.-Pieters: Intocht van de Tafeleend op 23 en 24.09 met resp. 5 en 4 ex. Daarna bleef de soort achterwege tot vanaf 12.10 (4 ex.) bijna dagelijks Tafels op deze plas lagen. In het najaar zijn de 2e en 3e november-pentade (max. 113 ex. op 14.11) als de laatste decade van december (o.a. 97 ex. op 30.12) het sterkst. Hevige hinder ondervindt de Tafeleend van de ijsvorming medio januari met weinig of geen ex. op 14, 16, 18, 19, 20, 21 en 22.01. Eens het ijsdek afgesmolten (24.01) bezoekt in de laatste pentade van januari tot tweemaal toe een grote groep de vijver: 351 ex. op 27.01 en 175 ex. op 31.01. Deze cijfers worden in februari niet meer gehaald, max. 101 ex. op 01.02, 114 ex. op 04.02 en 110 ex. op 26.02. Na 26.02 volgden geen wnm. meer.
- Filipsdok Zeebrugge: De aanwezigheid van Tafeleenden alhier kan toegeschreven aan de vorstperikelen medio december en begin januari: Een eerste aanvoer culmineert in een piekje van 30 ex. op 18.12. Een tweede, sterkere golf in de tweede decade van januari bereikte volgende hoogtepunten: 146 ex. op 12.01 en 142 ex. op 15.01.
- Vagevuur Zuienkerke: Eén ex. op 29.12 en 14.01. Een opvallend grote concentratie in de eerste decade van februari: 176 ex. op 03.02 en 240 ex. op 06.02.
- Blauwe Toren: Eén vogel op 09.07. Achteraf pas onregelmatig verschijnend vanaf eind september (2 ex. op 29 & 30.09) en beduidend minder talrijk dan voorgaand winterhalfjaar. Maxima 30 ex. op 14.11, 55 ex. op 19.02, 28 ex. op 18.03, 27 ex. op 21.03. Laatste ex. (m) op 19.05.
- AZ St.-Jan St.-Pieters: Tijdens elk bezoek van 25.12 tot 21.03 bleek de soort vertegenwoordigd (1-4 ex.) met als max. 48 ex. op 02.02.
- Expresswegput St.-Andries: Slechts 4 wnm.: 7 ex. op 24.12 en telkens 1m op 30.12, 22.02 en 25.03.
- Koude Keuken St.-Andries: Schaarse gast. 1m op 19.12 en 25.03, 1w op 11.01.
- Stil Ende Brugge: 1w op 04.01, 3w op 23.01.
- Vijverhof St.-Michiels: Pleisterend op 19 verschillende dagen: oktober 1 x, november 3 x, december 7 x, januari 6 x en februari 2 x. Maxima in de 2e helft van december (8 ex. op 18 & 24.12) en op 12.01 toen 22 ex. Tafeleenden van de vijver opvlogen. Laatste vogels (6 ex.) op 22.02.

Fig.3: Aantalsverloop van de Tafeleend, Aythya ferina, op drie zandwinningsputten in NW-Vlaanderen, september 1981-april 1982. Van boven naar onder: put St.-Pieters, put Zevenkerke-Loppem en Lac van Loppem (gemiddelden per decade).

Lac van Loppem: Ongetwijfeld een van de verrassingen was het langdurig pleisteren van Tafeleenden op de Lac. Vooral gezien deze zandput de laatste jaren sterk aan belang had ingeboet. In het najaar slechts één observatie: 3m 1w op 18.12. Vooral in januari-februari-maart kregen we nu eens wel, dan weer niet bezoek van enige Tafeleenden. Begin januari zijn dat 23 ex. op 03.01, 36 ex. op 07.01 en ca. 60 ex. opvliegend op 12.01. Niet aanwezig op 05, 15, 16 en 24.01. In februari 5x 13 à 18 ex. (niet op 22 & 23.02). In maart niet op 04, 08, 16, 26 en 31.03 doch 22 ex. op 14.03, 16 ex. (baltsend!) op 18.03, 11 ex. op 21.03, 6 ex. op 23.03 en 7 ex. op 25.03. Vanaf de laatste pentade in maart niet meer gezien.

Zevenkerke: Eerste wnm. 3e decade oktober (1m op 25 & 28.10). Najaarsmax. 7 ex. op 14.11 en 9 ex. op 29.12. Talrijker in de eerste helft van januari (62 ex. op 12.01), 3e decade van februari (46 ex. op 28.02) en eerste decade van maart (48 ex. op 04.03). Laatste ex. op 26.03: 6 vogels.

Spoorwegput Steenbrugge: In het winterhalfjaar slechts 3 wnm. van 1 ex. in de 1e decade van december (1m op 06.12, 1w op 05 & 09.12). Bijzonder is de melding van resp. 1k en 1m op 15 & 20.05.

Minnewater-Poertoren-Gentse Vaart Lappersfort/Brugge: Ten gevolge van de vorst deed zich het vrij ongewone verschijnsel voor dat een gemengde groep Tafelen en Kuifeenden het "bassin" nabij de Poertoren (Minnewater) frekwenteerde. Zelfs bij het volledig dichtvriezen van de nabije Gentse Vaart (Lappersfort) (zie verslag gebieden) bleef deze plek ijsvrij. De duikeenden arriveerden er op 19.12 en zouden hier tot eind januari een onderkomen vinden. Het eerste groepje Tafeleenden beliep 4 ex. en groeide snel tot 63 ex. (23.12), 66 ex. (24.12), 76 ex. (26.12), 67 ex. (27.12), 82 ex. (28.12) of 77 ex. (29 & 30.12) van 31.12 (25-26 ex.) tot 08.01 (45 ex.) iets minder sterk waarna zich opnieuw een gestage toename manifesteerde. Zo verbleven er in de 2e decade van januari tot 4x toe meer dan 100 ex. (max. 120 ex.). Het sterkst lagen de cijfers in de 3e decade van januari (22 t.e.m. 26.01) met achtereenvolgens 133, 169, 130, 232 en 177 ex. Hierna was de grootste feestvreugde achter de rug (slechts 1 of 2 ex. op 27, 28 en 29.01). Gemiddeld in januari 73 ex. Buiten januari nog 3 wnm. in het voorjaar: 5 ex. op 23.02, 7 ex. op 28.02 en 12 ex. op 01.04. Zoals reeds eerder gemeld (Desmet, 1982) is dit gebied tevens een nachtelijke foerageerplaats voor de Tafeleend. De nachtelijke aanwezigheid is dan ook over het gehele winterhalfjaar gespreid. De eerste nachtelijke Tafeleenden kreeg men op 11.11 in het vizier, de laatste op 14.04. Reeds in november regelmatig tot 80 à 100 ex. Het hoogste cijfer 's nachts aanwezige Tafeleenden betrof 251 ex. op 11.01. Bij een andere gelegenheid zal getracht worden dit interessante materiaal in een ruimer kader te situeren (ondermeer de bevestigde uitwisseling put St.-Pieters-Lappersfort, enz.). Dient nog aangestipt dat zich eind december 1w Tafeleend met kleurafwijking (crèmeachtige 'schimmelkop') in het gebied ophield. De bekendgemaakte waarnemingsdata zijn 24, 28 en 30.12.

Monding Rivierbeek in Gentse Vaart, Moerbrugge: Vastgesteld in de 2e helft van januari: 20 ex. op 17.01, 43 ex. op 24.01, 2 ex. op 27.01 en 3 ex. op 31.01. In februari 2 ex. op 19.02. Ook deze gevallen dienen op rekening gebracht van het winterweer.

Beernem Kijkuit + nabije Gentse Vaart: 15 ex. op het water van de Gentse Vaart op 23.12 en 19 ex. op 24.12. Ook gezien op het nieuwe kanaaltraject: 2 ex. op 20.02, 11 ex. op 21.02, 2 ex. op 03.03 en 1 ex. op 06 & 14.03. Volgens I. Hoste (mond. med.) verbleven in januari eveneens Tafeleenden op de Gentse Vaart ter hoogte van Aalter-Bellem.

Put Oedelem: 2w op 29.10.

Zwin: 6 ex. op 13.12, 1m op 03.01, 2 ex. op 14.02. In het Zwin komen zelden of nooit grote aantallen voor.

De Vrede: Op 29.07 4 ex. Was permanent aanwezig van begin september (1m op 01.09) tot begin december (17 ex. op 05.12). In oktober-november bijna steeds 10-30 ex. (max. 35 ex. op 15.11). Was niet te zien vanaf 12.12 tot minstens het eerste half van januari wat deels door de vorming van ijs werd veroorzaakt. In het voorjaar te gast van februari tot april. Vooral in februari-eerste helft maart courant 25-30 vogels (max. 33 ex. op 07.03).

Kleiputten Hoeke St.-Donaas: In oktober-november 6 wnm. waaronder 5x 1 ex. en 9 ex. op 18.10. Iets sterker in het voorjaar met o.a. een 30-tal op 22.02 en 21 ex. op 13.03 (zie ook Kuifeenden). Na eind maart (2 en 1 ex. op 27 & 28.03) niet meer gemeld.

Zegemeer Knokke: De Tafeleend bereikte het Zegemeer vanaf 22.09 (3m 1w) en zal hier tot in maart (1m op 20.03) te zien zijn. In oktober dagelijks present in schommelend aantal (2-20), zelfs 46 en 41 ex. op resp. 23 en 26.10. In januari door ijs teruggeslagen. In de laatste januari-pentade resp. 4, 7 en 12 ex. (27, 28 & 29.01) opklimmend tot 34 vogels op 04.02.

Hoeke steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: 1w op 27.03.

St.-Kruiskreek Zeeuws-Vlaanderen: 4 ex. op 02 & 08.02.

Cloedt Knokke: Wellicht permanent ter plekke in het najaar, o.a. 38 ex. op 17.10 en 59 ex. op 21.10.

Fonteintjes Zeebrugge-Blankenberge: 1m op 28.07 en 21.02.

Jachthavengebied Blankenberge: 3k op 21.12.

Jachtput Wenduine: 1w op 08.03.

		%m	%w	n
POERTOREN	najaar	71	29	307
	voorjaar	53	47	390
ZEVENKERKE	najaar	68	32	25
	voorjaar	65	35	176
ZEGEMEER	najaar	69	31	147
	voorjaar	54	46	59
ST.-PIETERS	najaar	?	?	?
	voorjaar	63	37	1.779
BLAUWE TOREN	najaar	48	52	23
	voorjaar	73	27	109
ROKSEM	najaar	66	34	420
	voorjaar	67	33	367
ANDERE	najaar	62	38	885
	voorjaar	59	41	980
REGIO	najaar	65,0	35,0	1.807
	voorjaar	60,9	39,1	3.860

Tabel 4 : Geslachtsverhouding van de Tafeleend, Aythya ferina, in de regio Brugge-Oostkust, winterhalfjaar 1981/82.

Van de Tafeleend werden 5.667 ex. op geslacht gedetermineerd. De resultaten liggen vervat in Tabel 4. Voor het najaar bekomen we een sex-ratio van 65,0% m-35,0% w. In het voorjaar scoren de wijfjes iets sterker: 60,9% m-39,1% w. De geslachtsverhouding voor de gehele winterperiode bedraagt 62,2% m-37,8% w.

WITOOGEEND - Aythya nyroca

Zwin: 1m op 22.10 (GBu).

Put St.-Pieters: 1m op 02 & 16.12 (MS).

Distri Ramskapelle: 1m op 04.12 (HB).

Ramskapelle insteekdok: 1m op 12.12.

KUIFEEND - *Aythya fuligula*

De resultaten van de mid-maandelijke tellingen zijn voor de Kuifeend alles behalve oogstrelend. Met een aanwezigheid van slechts 20 ex. (september) tot hooguit 307 ex. (januari) is deze duikeend niet zo'n talrijke overwintelaar als misschien wordt gedacht. Wel blijkt uit doorlopend onderzoek dat de soort bij wijlen soms veel sterker voor de dag komt. Zo kunnen op een of enkele lokaliteiten aantallen pleisteren die het mid-maandelijke telmateriaal evenaren of zelfs overtreffen. Dient echter opgemerkt dat we van enkele goeie kuifeendgebieden in 1981/82 slecht op de hoogte zijn, m.n. voor Laguna Beach en Cloedt (beide te Knokke-Heist) is dit het geval.

Dokken Zeebrugge/Boudewijnkanaal: Onder invloed van de vorst rond mid-december

verschijnend (3m 8w op 17.12), met een kortstondige piek op 21.12 : 96 ex.

Rond de jaarwissel was de soort vrijwel geheel afwezig. Vanaf 08.01 zien we opnieuw 3 ex. ten tonele verschijnen, een groepje dat aangroeide tot

163 ex. op 14.01 en 315 ex. op 15.01. Daarna volledig verdwijnend.

Komplex Ramskapelle: Was broedvogel in 1981, 1 ex. op Distri op 18.08. Pas

in september geregeld vastgesteld, zowel op Distri (max. 4 ex. op 05 & 26.09) als in andere

het complex (max. 6

De aantallen op Distri

gehele najaar aan

max. 2m 5w op 14.11.

we reeds vanaf eind

groepjes, w.o. 7m

9m 18w op 14.11.

stuwt voor het eerst

aantallen de regio

op 16.12, +200 ex.

400 ex. op 28.12.

houdt dit sterke

Zo ziet men op het

ontsnapte dwarsdok

en 412 ex. op

ligt het gros

(477 ex.!) op

worden enkel nog

meer dan 100

noteerd, 155 ex.

ex. op 27.02. De grootste aantallen voor maart zijn 56 ex. op 14.03 en 98 ex.

op 27.03. Binnen het complex wisselen de achterblijvers nu regelmatig van

rustgebied (diverse waterrijke opgespoten terreinen). De interesse voor

het grootschalige, diepe insteeddok gaat geheel teloor. Enkele tellingen uit

het voorjaar en de zomer: 30m 38w op 04.04, 10m 6w op 08.05, 19m 3w op 29.05,

10m 2w op 01.06 en 22m 1w op 15.06.

Zwin: Waarnemingen vanaf november tot eind april (2m 2w op 28.04). Hoogtepunten zijn

15 ex. op 14.12, 5m 10w op 03.01 en 30 ex. op 14.02.

De Vrede: Twee juliwmm.: 1w op 03.07 en 1 ex. op 08.07. Regelmatig kleine aantallen

(1-10 ex.) vanaf begin september (3w op 01.09) tot april (2m 2w op 17.04).

Passageule: 2 ex. op 19.12.

Zegemeer Knokke: Bijna doorlopend aanwezig vanaf 13.10 (2m 3w) tot in april (1k op

21.04) met een korte onderbreking begin januari. Verscheen toen pas terug

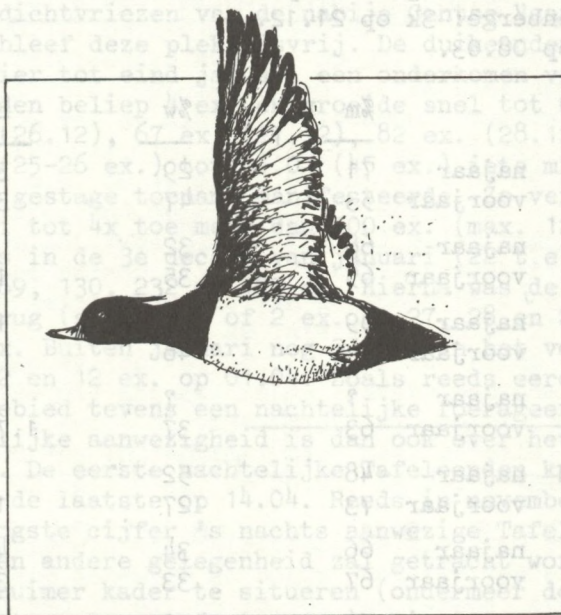
vanaf 21.01 met 2 wijfjes. De aantallen zijn veelal bescheiden en belopen in

de regel 5 tot 20 vogels. Eénmaal meer: 21 ex. op 02.02 en 27 ex. op 04.02.

Boudewijnkanaal Herderbrug/Dudzele: 3 ex. op 17.01.

Vagevuur Zuikerkerke: Net als de Tafeleend opvallend vertegenwoordigd in de 1e

decade van februari: 47 en ca. 55 ex. op resp. 03 & 06.02.

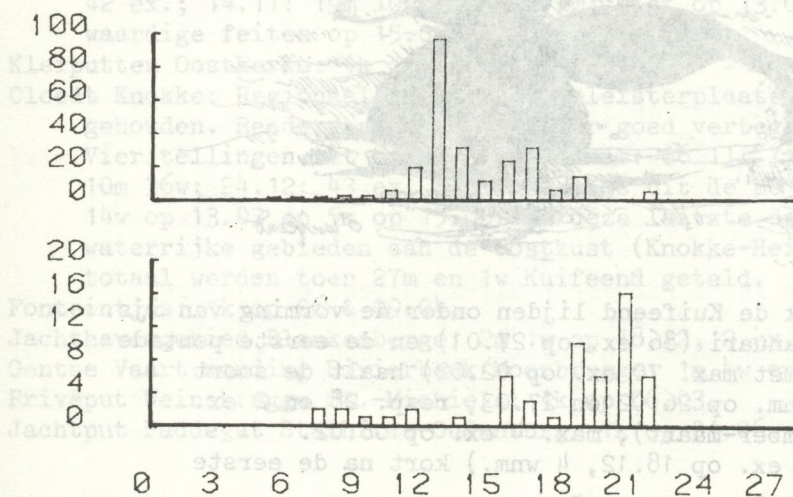

Fig. 4 Aantalsverloop van de Kuifeend, Aythya fuligula, op de zandput van St.-Pieters (boven) en van Zevenkerke-Loppem (onder), september 1981-april 1982.

Blauwe Toren: Zwak seizoen. Alle wnm.: 4 ex. op 09.11, 6 ex. op 14.11, 2 ex. op 03.02 en 2 ex. op 08.02.

Put St.-Pieters: Vanaf mid-oktober op de plas (1 en 2 ex. op 14 & 15.10). Bijna

dagelijks en in klein aantal wordt de soort vanaf de 2e pentade in november tot in de eerste helft van december waargenomen. Een

eerste toename manifesteert zich na mid-december:

9 ex. op 15.12,

12 ex. op 16.12,

48 ex. op 17.12

en 69 ex. op

20.12. Deze groep

groeit aan tot

160 ex. op 30.12.

1 januari draagt

hier nog de sporen

van met 134 ex. Daarna gaat ook de Kuifeend lijden onder de vorming van ijs.

Pas in de laatste pentade van januari (86 ex. op 27.01) en de eerste pentade

van februari (gemiddeld 47 ex. met max. 70 ex. op 02.02) haalt de soort

nogmaals enig niveau. Laatste wnm. op 26.02 en 27.03, resp. 28 en 2 ex.

AZ St.-Jan St.-Pieters: 5 wnm. (december-maart), max. 4 ex. op 06.02.

Expresswegput: Enkele vogels (max. 5 ex. op 18.12, 4 wnm.) kort na de eerste vorstinval.

Koude Keuken: 1w op 11.10, 1k op 28.03.

Hoeke kleiputten St.-Donaas: Vrijwel het gehele jaar door ter plekke wat met zijn status als broedvogel te maken heeft. In het najaar weinig talrijk (1-5 ex.).

Het sterkst in het voorjaar. Ca. 50 ex. op 22.02 en 39 ex. op 13.03 zijn

meteen de uitschieters doch doorgaans bijna permanent met 15-30 ex. vertegenwoordigd.

Stil Ende: 4 wnm. van 1m; 29.01, 01 & 25.02, 06.03.

Vijverhof: Vastgesteld op 29 wnm.dagen; november (2), december (5), januari (9), februari (11) en maart (2). Bijna steeds 1-2 ex. Hoogste aantallen in december, ondermeer 8 ex. op 18.12 en 9 ex. op 26.12.

Zevenkerke: Wintergast vanaf eind oktober tot einde maart. In het najaar soms 1 tot 3 ex., max. 6 ex. op 09.11. Vooral in het voorjaar (laatste decade februari-eind maart) is de bezetting sterker met als max. 14 ex. op 16.03 en 17 ex. op 18.03.

Kijkuit Beernem: Bijna doorlopend vanaf 24.01 tot 28.02; 1k op 06 & 07.03 en 1m 2w op 14.03.

Roksem: Er mag aangenomen dat de Kuifeend de volle 12 maanden van het werkjaar 1981/82 op Roksem verbleef. 2 tot 11 ex. in juli-augustus-september. Vanaf

18.11 voor het eerst meer (30 ex.). Het gemiddelde voor november belooft 53

ex. (uitersten 30-72 ex.). De najaarspiek op 17.12 is wellicht door de

aanvoer van vorstvluchters te verklaren. In januari maximaal 55 ex. op 09.01.

Afwezig op 12, 23 en 24.01. In het voorjaar vallen de hoogste aantallen op

27.02 (102 ex.), 27.03 (90 ex.), 04.04 (130-tal ex.) en 05.04 (101 ex.).

Hiermee bevestigt Roksem zich als de enige pleisterplaats waar met regelmaat

meer dan 100 Kuifeenden pleisteren. Laatste vogels op 26.05 (1k).

Spoorwegput Steenbrugge/St.-Michiels: Twee wnm.: 1m 3w op 12.12 en 2m 1w op 07.03.

Minnewater-Gentse Vaart Lappersfort/St.-Michiels: Zie ook Tafeleend. Na de eerste 6 vogels op 19.12 loopt het cijfer eind december op tot max. 66 ex. op 27.12. Ook hier verzwakkend vanaf 31.12 (2 ex.). Op 10.01 (54 ex.) steeds talrijker met als hoogste scores 93 ex. (15.01), 74 ex. (16.01), 72 ex. (23.01) en 101 ex. (25.01). Na 26.01 (4 ex.) niet meer overdag aanwezig. Gemiddeld waren in januari 35 Kuifeenden ter plekke.

De eerste 's nachts foeragerende Kuifeenden in het Lappersfort werden op 25.11 betrapt. In het 2e half van december zijn dat er courant enige tientallen (+75 ex. op 18.12 en ca. 65 ex. op 23.12). Het grootste aantal bedraagt +150 ex. op 22.01. Op 10.04 laatste ex. (4 vogels).

Hoeke kleiputten steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve: Aanwezig in het voorjaar tot max. 9m 9w op 27.03.

Laguna Beach Heist: Doorgaans een van de drukst gefrekwenteerde pleisterplaatsen in de regio. Deze winter weinig geteld. Alle gegevens: 27.10: 9 ex.; 14.11: 42 ex.; 14.11: 19m 10w; 10.01: 2m. Niet op 13.03 en 04.04. Geen meldenswaardige feiten op 15.06.

Kleiputten Oostkerke: 1k op 23.04.

Cloedit Knokke: Regionaal belangrijke pleisterplaats doch te weinig in de gaten gehouden. Reeds vanaf eind oktober goed vertegenwoordigd: 21 ex. op 21.10. Vier tellingen uit november-december: 06.11: 71 ex.; 14.11: 45 ex.; 15.11: 10m 36w; 24.12: 43 ex. Twee gegevens uit de 2e helft van dit boekjaar; 5m 14w op 13.03 en 5m op 15.06. Op deze laatste dag werd het gros van de waterrijke gebieden aan de Oostkust (Knokke-Heist e.o.) bezocht. In totaal werden toen 27m en 1w Kuifeend geteld.

Fonteintjes: 1k op 06 & 09.04.

Jachthavengebied Blankenberge: 2m 1w op 18.12, 2 ex. op 17 & 23.01.

Gentse Vaart monding Rivierbeek/Moerbrugge: 1m 4w op 24.01.

Privéput Weinebrugge St.-Michiels: 1k op 06.03.

Jachtput Paddegat Stalhille-Oudenburg: 1k op 01.06.

		%m	%w	n
ZEVENKERKE	najaar	18	82	17
	voorjaar	55	45	109
ZEGEMEER	najaar	39	61	109
	voorjaar	44	56	117
ST.-PIETERS	najaar	?	?	-
	voorjaar	49	51	780
ROKSEM	najaar	58	42	458
	voorjaar	53	47	557
POERTOREN	najaar	24	76	168
	voorjaar	35	65	257
ANDERE GEBIE- DEN	najaar	34	66	284
	voorjaar	50	50	976
REGIO	najaar	43,2	56,8	1.036
	voorjaar	48,9	51,1	2.796

Tabel 5 : Geslachtsverhouding van de Kuifeend, *Aythya fuligula*, in de regio Brugge-Oostkust, winterhalfjaar 1981/82.

Bij 3.832 Kuifeenden werd melding gemaakt van de sexe (zie Tabel 5). In het najaar is een overschot aan wijfjes (56,8 %). In het voorjaar ligt de verhouding gelijkopgaand. Dient vermeld dat de mei- en junigegevens uit het kompleks van Ramskapelle niet in acht werden genomen. Voor het gehele seizoen is de sex-ratio 47,3 % m - 52,7 % w.

TOPPEREEND - Aythya marila

Zwin: In de gehele regio is de Toppereend enkel in het Zwin een courante wintergast. Op 15.11 1 ex. Eind december aankomst van grotere groepjes onder invloed van de vorst, zelfs 30 ex. op 31.12. Ook in januari-februari wellicht regelmatig aanwezig. Vooral in de eerste helft van januari ontvingen we 6 wnm. (4 verschillende data) van 5 à 8 pleisteraars. Op 14.01 6 ex.

Komplex Ramskapelle: 1m op 18, 19 & 22.07; 4 ex. op 09.08; 4w op 24.12. In februari-maart enkele ex. ter plaatse; 2w op 06.02; 1w op 27.02; 1 ex. op 13.03; 1w op 26 & 27.03.

Oude dokken Zeebrugge: Tijdens de vorst werden op 6 verschillende dagen Toppers op het Filipsdok e.o./Boudewijnkanaal Lissewege-Zeebrugge gezien. Maximaal 5 ex. op 27.12 en 5 ex. op 09.01.

Roksem: 1w op 16.12 en 04.04.

Passageule: 1w op 30.12.

Kijkuit Beernem: 1m op 11-15.08.

Brugge nabij 'Buffelbrug': 1m 2w 1 immatuur op 31.12 (PK).

Waggelwater Brugge: 1m 3w op 23.12 (MS, KDB, HDB).

Stil Ende Brugge: 1m + 1 ex. w-kleed op 18.01 (HDB).

Gentse Vaart Lappersfort e.o.: 1w op 29.12; 1w op 25.01; 1w op 26.01, immatuur m op 28.01; idem op 08.02 & 17.02 (SK, KT, LDq).

Het algemeen beeld gaf enkele gasten in de nazomer (juli-augustus) en een gevoelige toename tijdens de vorstperiodes. Typerend hiervoor was de aanwezigheid van Toppereenden rond de Brugse binnenstad en de toename langsheen de kust (Zeebrugge, Zwin). Slechts 2 wnm. uit maart en 1 wnm. uit april. Op 72 ex. werd een totaal van 21 adulte mannetjes geboekt.

EIDER - Somateria mollissima

Voorhaven Zeebrugge: Er zijn gegevens uit de nazomer en januari-maart. Waarschijnlijk is de soort hier het gehele jaar door present. Maxima 22 ex. (17.08), 23 ex. (10.09), 35 ex. (30.01) en 20 ex. (17.03).

Blankenbergers havengebied: Wellicht regelmatige verschijning in de winter. Alle gegevens: 1 ex. op 26.11 en 27.12; 2 ex. op 17 & 20.01; 15 ex. op 28.01.

Zwin: 1m in het reservaat op 30 & 31.12. Op zee voor het Zwin vermoedelijk overzomerend; 30 ex. op 16.04; 36 ex. op 21.04; 30 ex. op 09.05; 34 ex. op 15.05; 25 ex. op 21.05; 15 ex. op 22.05; 12 ex. op 01.06. Het gaat hier om de hoogste cijfers.

IJSEEND - Clangula hyemalis

13.08: 1w Ramskapelle (TDS).

14.11: 1w Pier Blankenberge (PeL, EE, PaL, DC).

13.12: 1w/juv Ramskapelle (TDS, MaP, BjN-MS).

24.12: 1m Zwin (GBu).

ZWARTE ZEEËEND - Melanitta nigra

In de regio vooral bekend als zeetrekker (zie verslag P. Lust).
Daarbuiten een onregelmatige verschijning op onze binnenwateren.

Zwin: 1w op 07, 08 & 15.11 en 21.03. 1 ex. op 14.02.

Roksem: 1m op 15.11 en 14.03.

Op het nieuwe insteeddok te Ramskapelle-Lissewege-Zeebrugge werd geen enkele zeeëend gezien. 1w in de vaargeul van Blankenberge op 20.11.

GROTE ZEEEEND - Melanitta fusca

Pleistergevalen in het binnenland bleven opnieuw zeer schaars. 1w op de Passageule op 06.11. Te Roksem ter plaatse in de 2e helft van januari; 2m op 16.01; 1w op 23.01 en 1m op 30.01.

BRILDUIKER - Bucephala clangula

Komplex Ramskapelle: Eerste vogels op 07.11: 2w. De Brilduiker moet hier tot in april (uiterste datum 22.04: 1juv. m) dagelijks verbleven hebben. Vanaf mid-december (10 ex. op 16.12) iets talrijker met vooral in januari-februari 15 à 30 ex. als normaal aantal. Gezien de Brilduikers vrij solitair opereren zijn gevoelige onderschattingen meer dan waarschijnlijk. Zo noteert men op 31.03 'zeer veel' en worden minstens 24w gelokaliseerd. De hoogste aantallen betreffen 2m 28w op 15.01 en 1m 24w op 17.01. Hierop volgt een langzame afname en verdwijnt de soort in de 2e helft van april. Op 11.04 nog 2m 5w. Eén wmm. op Distri (2w op 31.01).

Zwin: Vanaf 07.11 is er sprake van Brilduikers in het Zwin (2 ex.). Dit stel groeit aan tot 4 ex. vanaf 15.11 en op 30.11 worden reeds 12 ex. genoteerd. In december blijkt hier weinig verandering op te treden, max. 2m 13w op 27.12. In de eerste decade van januari een 14 à 19 ex., zelfs 28 ex. op 09.01. Het dichtvriezen van de vijvers vormde ook hier een spelbreker, nog 4 ex. op 17.01 doch reeds medio februari waren opnieuw 29 ex. Brilduikers present. Geen ex. tijdens de watervogeltellingen medio maart en medio april. Op de Passageule 2w op 19.12 en 3w op 30.12.

Roksem: Niet in oktober en op 03, 06 & 07.11 doch 3w op 15.11. In november-december liggen de aantallen laag (1 à 4 ex.). Ook in januari hooguit 3 à 4 ex. Ten gevolge van het ijs zelfs op 5 bezoeken niet vastgesteld. Maxima daarna: 6w (13.02), 2m 6w (14.03), 2m 9w (27.03) en 1m 11w (04.04). Op 12 en 23.04 niet meer ter plekke.

De Vrede: Hoogste aantallen in de eerste decade van februari: 4w op 01.02 en 7w op 06.02. Voorts 1w op 09.01, 28.02 en 07.03 en 2w op 20.02.

Oude dokken Zeebrugge: Slechts 1 gegeven uit de eerste vorstperiode: 1 ex. op 28.12. In januari geregeld 2 à 5 ex. met als uitschieter 4m 23w op 16.01. Niet meer na 24.01 (2w).

Boudewijnkanaal Brugge-Herdersbrugge/Dudzele: Ook hier meerdere vogels op het ijsvrije water in januari-begin februari. Maximaal 2m 18w op 17.01 en 1m 3w op 01 & 02.02.

St.-Pieters: Deze winter te gast van november tot maart. Een eerste w op 19.11. Wellicht hetzelfde ex. hield hier tot en met 06.12 verblijf. Onder invloed van de vorst opnieuw verschijnend op 17.12 (1m 4w). Een 4 à 5 ex. vogels verbleef hier de rest van december. De eerste decade van januari iets zwakker doch in de 3e pentade verschijnen de maxima op de plas, tot 1m 9w op 12.01, 1m 11w op 13.01 en 11w op 14.01. Ook de 1e en 3e pentade van februari leveren uitschieters met o.a. als maxima resp. 8w (01.02) en 1m 5w (15.02). In maart hooguit 3 ex. in de 4e pentade. De laatste observatie betreft 1m op 28.03.

Blauwe Toren: 1w op 03.02.

Zevenkerke: Eén ex. op 12 & 31.01, 05 & 28.02.

Zegemeer: Vastgesteld in de laatste pentade van januari (2x) en in februari (5x). Steeds 1 à 2w. Uiterste datum 2w op 26.02.

Laguna Beach: 1w op 04.04.

Blankenbergs Vaartje polder Uitkerke: 5w op 24.12; 3w op 25.12 en 1w op 03.01.

Vagevuur Zuilenkerke: Min. 2 ex. op 14.01 en resp. 2w en 1w op 03 & 06.02.

Plassen 'Dujardin' Zuilenkerke/Blauwe Toren: 3w op 01.02.

Put Meetkerke: 1w/juv. op 02.02.

Waggelwater: 1 juv. m w op 24 & 27.01.

Expresswegput: 2w op 18 & 19.12 en 1w op 21 & 24.12.

Stil Ende Brugge: 1w op 23.01.

Vesting Smedenpoort Brugge: 10 ex. op 30.01.

Minnewater-Poertoren-Gentse Vaart Lappersfort/St.-Michiels: Op 19.12 reeds 1 ex. te gast. Tot 1m 2w (23 & 24.12) in december. In januari ziet men de soort zeer regelmatig (1-2 ex.) met als hoogtepunten 7w (12.01), 8w (13.01) en 5w (18.01). De voorkeur van deze vogels ging uit naar de kom nabij de Poertoren en de brede bocht van de Gentse Vaart ten zuiden van de ringlaan (brug).

Gentse Vaart Moerbrugge: 1m. 3w op 16 & 17.01.

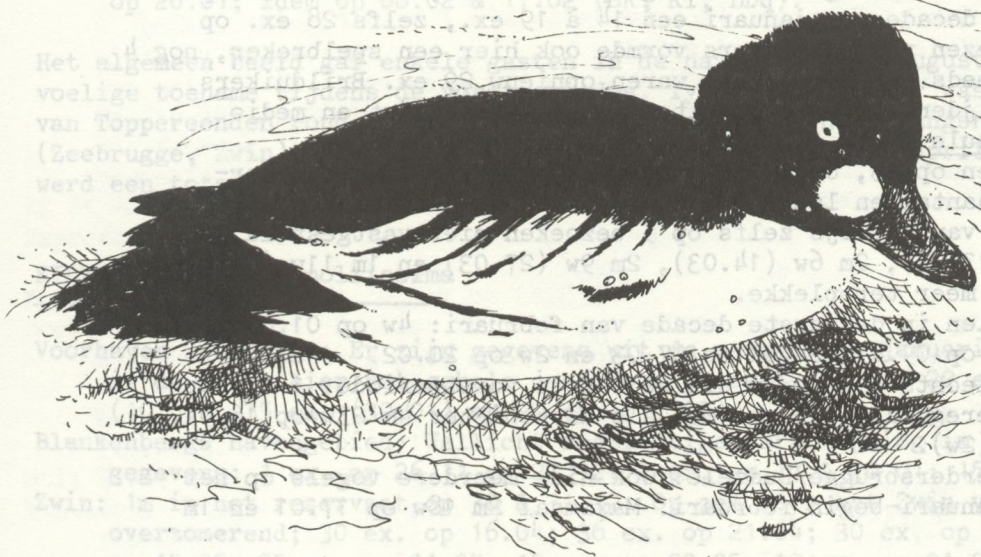
Spoorwegput Steenbrugge/St.-Michiels: 1m kortstondig geland op 18.12.

Vijverhof: Eénmaal in het najaar: 1w op 18.12. In januari op 5 dagen ter plekke met als bijzonderheden 3w op 11.01 en 1m op 12.01.

Lac van Loppem: 1w op 18.12.

Privé putje Heidelbergstr. St.-Michiels: 1w op 12.01.

Jachthavengebied Blankenberge: 1w op 21.12, 1m op 13.01 en 8w op 17.01.

♂ brilduiker
8C(naam PM)

Tijdens het afgelopen winterhalfjaar 1981/82 werden in totaal ca. 800 Brilduikers geteld. Hiervan ontvingen we van 702 ex. informatie betreffende het geslacht. Onder m verstaan we de adulte en immature mannetjes, onder w de adulte wijfjes en juv. ex. in wijfjeskleed. De sex-ratio voor het gehele winterhalfjaar bedroeg 8,7 % m - 91,3 % w. In november bedroeg de verhouding 5,1 % m - 94,9 % w (n=40). Voor de vorstmaanden december en januari was dit 8 % m - 92 % w (n=462). De 67 individuen uit maart-april laten een verhouding zien van 20,9 % m - 79,1 % w (n=67). De Brilduiker werdesignaleerd vanaf november tot in april. Hier volgen de aantallen per maand: november (43 ex.), december (140 ex.), januari (381 ex.), februari (159 ex.), maart (61 ex.) en april (24 ex.).

NONNETJE - Mergus albellus

Oude dokken Zeebrugge/Boudewijnkanaal: Een eerste maal 2w op 18.12. In de 3e decade van december plots sterk opzettend: 28 ex. (21.12), 34 ex. (24.12) tot max. 42 en 43 ex. op 27 & 28.12. Na 01.01 (35 ex.) mogelijks iets verzwakkend doch tijdens de tweede koudegolf zeer hoog scorend, zelfs 150-160 ex. op 13, 14 & 16.01. Op 24.01 nog 50 ex. doch op 28.01 niet meer ter plaatse.

Komplex Ramskapelle: Vroegste wnm. alhier op 12.12 (2w). Voorts voor december min. 5m 20w (17.12) en 6m 13w (28.12). In januari als hoogste cijfers +84 ex. (16.01) en 60 ex. (17.01). Het is onduidelijk in hoeverre er uitwisseling met het Filipsdok optrad. In februari-maart max. 1m 7w op de opspuitplassen nabij Zelzatebruggen op 08.02. De voorgaande Nonnetjes pleisterden bijna alle op het nieuwe insteeddok. Eind maart nog 6w (27.03).

Zwin: Samenvallend met de eerste vorst ook 3w arriverend (13.12). 10 ex. op 19, 20, 21 & 22.12. Ook rond de jaarwisseling te gast; 9w op 30.12, 8w op 05.01. Op 14.02 nog 12 ex. en op 27.03 een laatste bekende wnm. van 1w. Op De Vrede 3m 1w op 09.01. Op de Passageule vier meldingen uit de 2e helft van december; 1m 5w (19.12), 1w (21 & 30.12) en 2w (23.12).

Boudewijnkanaal Brugge-Herdersbrug/Dudzele: 5w op 22.01 's avonds opvliegend richting Zeebrugge.

Blankenbergs Vaartje polder Uitkerke: 1w op 24.12 en 2w op 03.01.

Vagevuur Zuilenkerke: 1w op 14.01.

Expresswegput: 1w op 31.12.

Put St.-Pieters: Naar gewoonte een van de betere pleisterplaatsen voor het Nonnetje. Aanwezig van 17.12 (1w) tot en met 03.02 (3w). In december 1 à 3 ex. ter plekke. Pas in de 3e pentade van januari een piek; 2m 7w (12.01), 2m 13w (13.01), 3m 18w (14.01). Daarop werd de soort tijdelijk door het ijs verdreven. 3w op 22.01.

Vijverhof: 3w schuw opvliegend op 09.01.

Van het Nonnetje werd met grote vlijt de verhouding mannetjes-wijfjes genoteerd. Voor 1.747 ex. zijn we gedocumenteerd, dit slaat op zo goed als alle waargenomen individuen in de regio. Het resultaat laat op de kop 1m-4w zien (20 % m - 80 % w). In januari (n=1.395) zien we een sex-ratio van 20,4 % m - 79,6 % w.

Naast de pure zeetrekgegevens is er nog een wnm. van 25 NO vliegende Nonnetjes (14.01) over het strand van Blankenberge-Zeebrugge (JVG).

MIDDELSTE ZAAGBEK - Mergus serrator

Oude dokken Zeebrugge: Op 27 & 28.12 resp. 4m 4w en 4m 5w. De andere dagmaxima kunnen in Tabel 9 van voorgaande bijdrage worden teruggevonden. Hoogtepunt vormde 22.01 met 5m 10w. Na 28.01 (3m 5w) zijn geen wnm. meer bekend.

Voorhaven Zeebrugge: Net als vorige winter de sterkste regionale concentratie herbergend. Alle gegevens: 3m 28w (17.01), 3m 40w (30.01), 88 ex. (06.03), 27 ex. (07.03) en 2m 21w (14.03). Voorts 15 ex. op zee nabij Zeebrugge op 19.01.

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Eén herfstwnm.: 1w op 26.10. Pas na de jaarwisseling met regelmaat op het nieuwe insteeddok verschijnend. Maxima voor januari-februari zijn 3m 5w (16.01), 5m 2w (23.01), 2m 11w (31.01) en 4m 11w (05.02). Zeer waarschijnlijk zijn dit minimumwaarden. De Middelste Zaagbek blijft hier ook langer rondhangen. In maart tot 1m 7w (07.03) en 5w (26.03). Vanaf april rest 1w dat hier naar alle waarschijnlijkheid heeft overzomerd (o.a. wnm. op 16.05 en 09.06).

De nog niet in Tabel 6 aan de orde gekomen. Tevens geven we resultaten uit enkele minder onderzochte terreinen: Zwin (560 ex. op 17.01), De Vrede (540 ex. op 17.01), Zegemeer (384 ex. op 02.02), Kleiputten St.-Donas Hoek (200-tal ex. op 22.02).

Zwin: In 1981 overzomerde 1w in het Zwin. Deze vogel werd door vele waarnemers gemeld vanaf juli tot begin november. Pas in december is er sprake van nieuwe vogels. 1m op 10 & 12.12, 4 ex. op 13.12, enz. De vorst vanaf 13.12 wordt beantwoord met een piek in de laatste decade van december, zo 19 ex. op 27.12 en 5m 21w op 29.12. Ook in januari middelgrote groepjes. Op 09.01 zelfs 14m 15w in het Zwin en 3m 11w op zee en 36 ex. in het Zwin op 10.01. Voor februari zien we o.a. 20 ex. op 05.02 en 12 ex. op 20.02. In maart wellicht een tijdelijke rustpauze (geen op 14.03) doch in april-mei voorjaarspassage met courant 1 tot 3 ex. vanaf de 2e decade in april tot in de eerste helft van mei (nog 1w op 12.05). Max. 7 ex. op 18.04.

Havengebied Blankenberge: 1w op 06.12, 1w op 13, 17 & 23.01.

Blauwe Toren: 1w op 28.12.

Hoeke kleiputten St.-Donaas: 2w en 4w op resp. 23.02 en 13.03.

De groepjes Middelste Zaagbekken die in de regio terecht kwamen bestonden voor 26,6 % uit mannetjes (73,6 % w). Deze steekproef steunt op 420 individuen.

GROTE ZAAGBEK - Mergus merganser

Boudewijnkanaal + oude dokken Zeebrugge: Eerste vogels op dezelfde data als de Middelste Zaagbekken: 1w op 27 & 28.12. In januari op 7 dagen gezien met als belangrijke uitschieter 16.12, nl. 4m 12w op 't kanaal en 7m 23w op het zwaaidok. Op 17.01 7w en op 14.02 1w.

Komplex Ramskapelle-Lissewege: Onregelmatig op het nieuw dwarsdok vanaf de 2e helft van december tot in april (nog 1w op 22.04). Op 28.12 4w. Hoogste aantallen in januari met o.a. 1m 9w op 16.01 en 2m 8w op 31.01. Op 16.01 en 2m 8w op 31.01. Op 16.01 en 2m 8w op 31.01.

Zwin: Een eerste maal 1 ex. op 13.12. Op 21.12 17 trekkers. Opmerkelijk is een groep van 32 pleist- raars op 31.12. Hierna nog twee meldingen: 1w op 10 & 17.01. Voorts 2 over- vliegende m ZW op 10.01. Een overtrekkend w Z aan De Vrede op 07.11.

Roksem: De Grote Zaagbek verbleef traditiegetrouw op de zandput van Roksem tijdens de wintermaanden december en januari. Vroegste signalement op 02.12 (2m 4w), laatste wnm. op 30.01 (1m). Enkel in december noemenswaardige aantallen met als max. 8 ex. op 17.12 en een 10-tal ex. op 31.12.

Boudewijnkanaal Brugge-Herdersbrug/Dudzele: De Grote Zaagbek was hier wellicht tijdelijk een regelmatige verschijning. Jammer genoeg onvoldoende geteld: 1w op 28.12, 3m 6w op 15.01, 10 ex. op 17.01, 1w op 01 & 02.02.

Passageule: 1w op 23 & 30.12, 4w op 09.01, 1w op 22.02.

Hoeke kleiputten St.-Donaas: 1w op 22 & 23.11 en 12.12. Ook op voorjaarstrek: 20.02 (2m 3w), 25.02 (3w) en 06.03 (6w).

Stierskreek Zeeuws-Vlaanderen: Soms vrij talrijk in het winterseizoen. Alle ons bekende aantallen zijn 2m 2w (19.12 en 20.01), 22 ex. (23.01), 4m 21w (24.01) en 1m 3w (21.02). Volgens RVW was de Grote Zager in januari-februari een algemene verschijning op alle kreken van West-Zeeuws-Vlaanderen.

Jachthavengebied Blankenberge: 1w op 17.01.

Jachtput polder Wenduine: 1w op 14.04.

Jachtput Lissewege: 1m 4w opvliegend op 16.01.

Blauwe Toren: 1w opvliegend om 14:15 (19.12), 1m op 28.12, 1k op 29.12 en 4w op 09.01.

St.-Pieters: 4w op 28.12, 1 ex. op 31.12.
 Expresswegput: 1w op 21.12.
 Vijverhof: Een eerste wnm. heeft betrekking op 4w (18.12). Op 19.12 niet doch vanaf 20.12 tot en met 12.02 vond hier een deels met olie besmeerd w onderdak. Dit betekent een aanwezigheid van ca. 55 dagen! Naast deze vogel werden op 28.12 nog 3 rondtoerende w opgemerkt.
 Lac van Loppem: 4w schuw het veld ruimend op 29.12.

De sex-ratio van in de regio geziene Grote Zaagbekken correspondeert met wat we bij Nonnetje en Middelste Zaagbek vaststelden, een afgetekende dominantie van wijfjes. Bij de Grote Zaagbek lag de verhouding 24 % m - 76 % w (n=258). Net als bij de Middelste staat ca. één m voor 3 wijfjes.
 De eerste Grote Zagers werden vastgesteld in november, de laatste in april. Op 19.12 zagen MS, JS en FVH 2w NO vliegend (richting Zwin) vanop de zeedijk te Knokke. PeL noteerde 2m ZW 15:32 op 10.01 over het Zwinstrand.

MEERKOET - *Fulica atra*

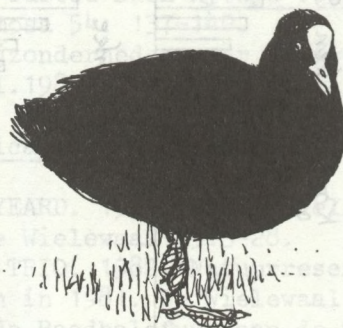
Gebied	DEC	JAN	FEB	MAX	DATUM
Roksem	251	286	56	520	20.12
Vijverhof	104	146	125	252	18.12
St.-Pieters	404	653	323	849	19.01
Zevenkerke	137	248	227	328	16.01
Fribona	156	170	90	225	19.12
Expresswegput	52	60	15	114	16.01
Koude Keuken	138	256	299	361	06.02
Blauwe Toren	267	281	182	630	29.01

Tabel 6 : Winterpopulatie van de Meerkoet, *Fulica atra*, op 8 zandwinningsvijvers in en om Brugge, winterhalfjaar 1981/82. Opgenomen zijn de maandgemiddelden van december, januari en februari + het wintermaximum (aantal + datum).

De Meerkoet heeft afgelopen winterhalfjaar 1981/82 voor een pracht"vertoning" gezorgd! Vooral de sterk toenemende aantallen vanaf de eerste vorstnachten en -dagen in december vestigden de aandacht op deze soort. Tabel 6 illustreert overtuigend dat alle maxima deze van 1980/81 overtreffen, met als knallers ondermeer St.-Pieters en de Blauwe Toren.

De resultaten van de I.W.R.B.-tellingen in de regio medio januari lagen dan ook in de lijn van de (hooggespannen) verwachtingen. Met 12.012 ex. herbergde het Brugse en de Oostkust

alle Vlaamse Meerkoeten al., 1983)! Niet alleen aantallen op de zandput- op talloze andere plaatsen groepen te noteren. Bijnaar regionale maatsta- concentratie van 2.145 accidenteerde polder- Ramskapelle-dorp en oosten van 'Blinker 05.02 waren er dit nog traject. Medio januari van alle Koeten op poldergraslanden (langs kanalen) ver afgelegen van direct aan- vliegware waterpartijen.

zo'n 36 % van (zie Desmet et vertoefden grotere ten (Tabel 6), ook vielen forse zonder imposant ven was toen de ex. in de ge- graslanden tussen Zelzatebruggen ten en Stinker'. Op 500 op hetzelfde verbleef zo'n 33,2 %

De diverse tabellen in de vorige watervogelbijdrage schetsen een ruim beeld van het aantalsverloop van de soort. Ter aanvulling hierop volgden de maxima van de gebieden die nog niet in Tabel 6 aan de orde kwamen. Tevens geven we resultaten uit enkele minder onderzochte terreinen: Zwin (560 ex. op 17.01), De Vrede (540 ex. op 17.01), Zegemeer (384 ex. op 02.02), Kleiputten St.-Donaas Hoeke (200-tal ex. op 22.02),

Fig. 5

: Aantalsverloop (gemiddelden per decade) van de Meerkoet, *Fulica atra*, op 8 pleisterplaatsen in NW-Vlaanderen, augustus 1981-april 1982.

Oude dokken Zeebrugge (750 ex. op 10.01), Komplex Ramskapelle volledig (1.150 ex. op 13.03 en 1.273 ex. op 14.03), Vagevuur Zuikerkerke (40 ex. op 29.12), AZ St.-Jan (160 ex. op 02.02), Lac van Loppem (70 ex. op 29.12), Spoorwegput Steenbrugge/St.-Michiels (66 ex. op 18.12), Minnewater-Gentse Vaart Lappersfort (315 ex. op 24.12), Stil Ende Brugge (106 ex. op 01.02), Spoorwegputten Oostkamp (10 ex. op 28.11 en 02.12), Hoeke kleiputten steenbakkerij/Zuid-over-de-Lieve (120 ex. op 14.03), Kleiputten Oostkerke (21 ex. op 17.01), put Meetkerke (20 ex. op 18.12), hachthavengebied Blankenberge (131 ex. op 18.12), monding Rivierbeek Gentse Vaart Moerbrugge (33 ex. op 16 & 17.01), put Oedelem (22 ex. op 03.01), privé put Heidelbergstraat St.-Michiels (19 ex. op 19.02). Op het Blankenbergs Vaartje in de Uitkerkse polder overwinterden een 30-tal Meerkoeten. In de kleiputten van Dujardin te Knokke 237 ex. op 11.02. Op de Hazegraskreek te Knokke, in de wandel Da Costa genaamd, 161 Meerkoeten op 01.02. Vermelden we nog de nazomerpiek van Meerkoeten te Roksem (3e decade juli-1e decade oktober) en de toch wel opvallende voorjaarsaantallen op de diverse opgespoten terreinen te Ramskapelle-Lissewege-Dudzele (zie hoger). Een najaarsconcentratie op de Blauwe Toren bleef dit seizoen achterwege. De bastaard MeerkoetxWaterhoen, waarvan reeds vorig jaar melding gemaakt, overwinterde ook nu weer op het Vijverhof te St.-Michiels. Nadere bijzonderheden worden bij een andere gelegenheid gepubliceerd.

Een bijkomende bijzonderheid was het opduiken van een albino Meerkoet op het Minnewater. De waarnemingsdata alhier zijn 12, 14, 16, 18 & 27.01 (KT, SK, LDq, JD). Doch hier bleef het niet bij want ook op 24.01 werd 1 albino Meerkoet gesignaleerd op het Waggelwater te Brugge (MS, HDB, MaS) en op 30.01 1 ex. op een klein privé-plasje nabij de brug over de E5 van de Gistelsesteenweg (St.-Andries-Varsenare) (MS, FDS). Ging het hier om eenzelfde ex. ?

L I T E R A T U U R

- CALANDRA, V.C. 1981. Breeding of Tufted Duck Aythya fuligula in De Beemster (Noord Holland) in 1979. *Limosa* 54: 137-140.
- DESMET, J. 1982. Voorkomen en bijzonderheden over de zwemvogels in noordelijk West-Vlaanderen, periode VII.1980-VI.1981. *Orn. Jb. NW-Vlaanderen* 1980/81: 51-89.
- DESMET, J. 1983. De Meerkoet Fulica atra als broedvogel in NW-Vlaanderen. De Wielewaal: in druk.
- DESMET, J., D. DRAULANS en J. ROYEARD. 1983. Watervogels in Vlaanderen tijdens het winterhalfjaar 1981-1982. De Wielewaal 49:3-28.
- LIPPENS, L., G. BURGGRAEVE en R. TRIO. 1982. Natuurreservaat Het Zwin. Belangrijke ornithologische waarnemingen in 1981. De Wielewaal 48:321-323.
- SYS, P. 1980. Het voorkomen van de Roodhalsfuut aan de Oostkust tijdens de winter 1978/1979. *Zeevonk* 8 (1): 46-51.
- VAN GOMPEL, J. 1982. Ornithologische waarnemingen in de omgeving van Blankenberge tijdens de winter 1981/1982. *VWG Med. Oostende* 3: 61-64.

Vogels over zee

ZEETREK AAN DE OOSTKUST TIJDENS HET NAJAAR VAN 1981.

door Patrick Lust

AUGUSTUS

De trektelperiode begon met traditionele vertraging op 10 augustus. Een hoog drukgebied boven de Britse Eilanden leverde ons fraai zomerweer met zwakke noordelijke wind en bitter weinig trek. Op

16.08 nam de wind toe tot krachtig uit N-NO.

Meteen werd een eerste Noordse Pijlstormvogel opgemerkt.

Ook enkele jagers trokken ZW waaronder 1 juv. Kleinste

Jager (het zou deze soort overigens bij deze ene wmm. blijven).

De Scholekster, tegen deze tijd over zijn doortrekhoogtepunt heen, kwam nog even op gang met als uitschieter 60 ex.

ZW in 1 uur. Ook de sterns deden hun

best, waarbij de Grote Stern (die het gehele najaar ondermaats bleef) tot 24 ex. ZW/uur bereikte. 17.08 was opnieuw rustiger; enkel een zeer dichtbij NO vliegende Kuhls Pijlstormvogel veroorzaakte de nodige animo.

Op 18.08 had het hoge drukgebied zich boven de Azoren gevestigd. Een snelle depressie gaf neerslag en ZW-wind op 19.08. Op 20.08 werd dit 7 Bf W-NW, waarbij de wind afnam op 21-22.08. Er waren nu meer jagers (max. 7 ex. ZW/uur op 20.08) en novi's (max. 1.046 ex. ZW/uur op 20.08!)

te zien. Ook op 20.08 vielen de aantallen Dwergmeeuwen (182 ex. ZW/8uur) en Zwarte sterns (71 ex. ZW/6 uur) op. Daarnaast werden 2 Vale

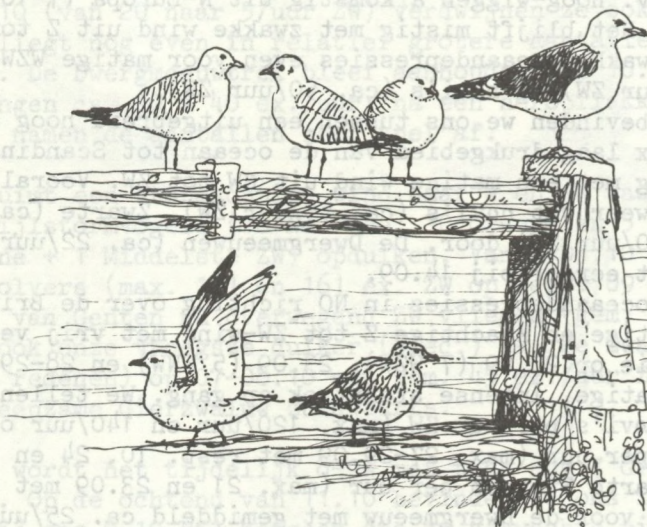
Stormvogeltjes en 1 Vorkstaartmeeuw waargenomen. Gedurende die drie dagen was er bovendien veel steltloperstrek (resp. 11/2u., 20/3u. en 19/4u. ZW).

Op 21.08 passeerden 5 Kleine Strandlopertjes. Daarna vestigde zich opnieuw een hoog drukgebied boven de Britse Eilanden. Op 23.08 kregen we een krachtige N-wind. Die dag trokken nog wat jagers en sterns voorbij

(waaronder 2 Lachsternen), samen met 1 Noordse Stormvogel en een eerste Brilduiker. Op 23 en 24.08 waren de Regenwulpen in hun dagje met resp.

76/3u. en 119/2u. ZW. Tot het einde van de maand kregen we dan rustig, meestal zonnig en mistig weer met weinig of geen trekbeweging. Vermeldens-

waardig zijn de Krombek en nog eens 5 Kleine Strandlopers die op 31.08 ZW vlogen.

Begin september vestigt het hoog drukgebied zich boven Scandinavië; dit bezorgt ons een rustig nazomerweertje met matige en later zwakke wind uit NO-hoek en vrij zonnig maar later mistig weer. De eerste dagen valt er enkel matige sterntrek te beleven, vooral novi's (ca. 30/uur ZW en NO) en Grote Sterns (ca. 15/uur ZW). Op 03.09 vliegt een adulte Reuzenster ZW. Ook een Boomvalkje en een Bruine Kiek zorgen voor wat afwisseling. Geleidelijk aan zien we meer pleisterende zangvogeltjes w.o. Bonte vliegenvangers, Tapuiten, Fitis, Tjiftjaf, piepers en Gekraagde Roodstaart. Op 02.09 verblijft gedurende een 5-tal minuten 1 Grote Pieper ter plaatse. Vanaf 05.09 wordt het erwtesoep-mistig en op 06.09 tellen we bij gebrek aan beter wat libellentrek (oa. 1 Aeschna mixta).

Daarna komen we o.i.v. hoog-wiggen afkomstig uit N-Europa (7-10.09) en later Z-Europa (10-12.09). Het blijft mistig met zwakke wind uit Z tot ZO. Enkel op 08 en 11.09 zorgen zwakke oceaandepressies even voor matige WZW-wind met resp. Zwarte Sterns (18/uur ZW) en navi's (ca. 50/uur ZW).

Van 13 t.e.m. 17.09 bevinden we ons tussen een uitgebreid hoog drukgebied der Azoren en een complex laag drukgebied van de oceaan tot Scandinavië. Het wordt af en toe regenachtig met een matige wind uit NW tot ZW. Vooral op 14 en 15.09 (4-5 W-WZW) trekken weer wat novi's (ca. 55/uur ZW), Zwarte (ca. 15/uur ZW) en Grote Sterns (ca. 20/uur ZW) door. De Dwergmeeuwen (ca. 22/uur ZW) en miki's (9 ex. ZW) houden het eerder bij 14.09.

Vanaf 18.09 trekken oceaandepressies in NO richting over de Britse Eilanden. We krijgen nu vooral matige en krachtige Z tot ZW-wind met vrij veel neerslag. Er staat een W-circulatie op 20.09 (7 WZW), 23.09 (5 WNW) en 28-29.09 (4 W). Meteen komt een vrij regelmatige, intense sterntrek op gang. We tellen nu dagelijks gemiddeld zo'n 100 novi's per uur ZW (max. 120/uur en 140/uur op resp. 20 en 29.09), ca. 5 Grote Sterns per uur (max. 27-29.09 met resp. 10, 24 en 12 ex./uur ZW) en eveneens ca. 5 Zwarte Sterns per uur (max. 21 en 23.09 met resp. 19 en 13 ex./uur ZW), hetzelfde geldt voor de Dwergmeeuw met gemiddeld ca. 25/uur ZW en max. op 20 en 28 en 29.09 met resp. 69, 70 en 65 ex./uur ZW. Vooral op de dagen met W-circulatie noteren we nu ook enige jagers (max. 23 en 28.09 met resp. 12 en 25 ex. ZW), Zwarte Zeeëenden (max. 23, 28 en 29.09 met resp. ca. 30, 50 en 20 ex./uur ZW), een late Dwergsternentrek (op 23 en 29.09 resp. 56 en 74 ex. ZW), enkele Noordse pijlers (oa 21.09 4 ZW en 23.09 5 ZW) en de enige Grauwe Pijlstormvogel van deze maand (1 ZW op 30.09 bij 6 ZW).

Een relatief groot aantal steltlopertjes trekt ZW op de dagen na de resp. front-passages (21, 24 en 30.09). Vooral de ochtend van 24.09 (zonnig en 4-6 Z) is

opmerkelijk

Bonte Strand-

30 Schol-

15 Kluten,

benevens

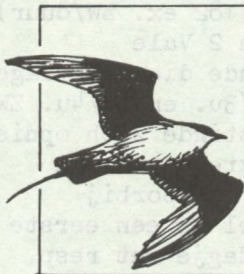
steltlopers

(voor ons

hoge) trek

totaal

een goeie

goed met (4 u.) zo'n 250
lopertjes, 35 Drieteentjes,
eksters, 250 Bontbekpluvieren,
25 Zwarte Ruiters en 10 Kanoeten,
(helaas) nog zo'n 250 (kleine)
spec. ZW. Vanaf 23.09 komt een
naar later zou blijken ongewoon
van Aalscholvers op gang; in
tellen we er de laatste week
450 ZW met als max. 204 ex. op

27.09. Ook de Blauwe Reiger trekt in deze periode opvallend goed door met max. 69 ex. ZW op 28.09 (in totaal 90 ZW). Op 23.09 passeert een Dougallsstern. Tijdens de meer zonnige periode van 27-29.09 passeren ook meerdere roofvogels w.o. 2 Bruine Kiekendieven, 1 Visarend, 1 Zwarte en 1 Rode Wouw en 1 vroege Sperwer.

O K T O B E R

Tijdens de eerste helft van oktober blijven de oceaandepressies het weer bepalen, met veelal matige tot (ZW) krachtige Z tot ZW-winden en af en toe neerslag. Stormfrontpassages noteren we op de namiddag van 04.10 (8-9 W-NW), de namiddag van 10.10 (8-9 W), 11.10 (9-10 WNW) en 13.10 (8-9 WNW), meteen ook de 'beste dagen'.

Op 01.10 is het tijdelijk fris en mistig met een matige ZO-wind. Prompt trekken de eerste Kievitten (ca. 240) ZW; 7 Lepelaars ZW.

De stormtrek van eind september nam af, behalve voor de novi's die gemiddeld 35/uur ZW bleven trekken tot 06.10 (max. 52,63/uur ZW op resp. 04 en 05.10); na een matiger doortrek tot 15.10 (van 20 naar 5/uur ZW) verdwijnen ze ook snel van het toneel. De Grote Stern vliegt nog even in relatief grotere aantallen (ca. 2-3/uur) ZW op 05, 06 en 11-15.10. De Dwergmeeuwtrek bleef aanhouden tot 10.10 met, naargelang de windrichtingen ca. 20 à 40 ex./uur; na een heropflakking op 12-13.10 (ca. 22/uur ZW) namen de aantallen zeer snel af.

Op de middag van 04.10 ruimt een stormachtige wind naar W en NW waarbij voor het eerst hogere aantallen Pijlstormvogels (16 Noordse, 30 Grauwe en 5 spec. W) en jagers (96 miki + 9 Kleine + 1 Middelste ZW) opduiken. Vanaf 05.10 passeren opnieuw dagelijks Aalscholvers (max. 101 en 161 ex. ZW op resp. 09 en 14.10), terwijl de (weinige) Jan van Genten nu overwegend ZW vliegen (gem. 3 ZW - 1 NO per dag). Die dag trekt ook onze vroegste duiker (spec.) ZW. De Zwarte Zeeëend piekt even (om ongekende redenen) op 07-08.10 met gem. 45 ex./uur ZW. En op 08.10 keilt een laatste eenzame Gierzwaluw zuidwaarts.

In de namiddag van 10.11 wordt het tijdelijk 8-9W met toch nog 7 Grauwe Pijlen en ca. 45 Eidereenden ZW. Op de ochtend van 11.10 bevinden we ons in een NW-stormveld (Kanaal 10-11 Bf, bij ons 9-10 Bf) hetgeen ons de verwachte piek voor Jan van Genten en Grote Jagers opleverde. De aantallen Genten bleven relatief laag (ca. 100 ZW), terwijl de Grote Jager daarentegen die dag de kroon spande met liefst 33 ex. ZW. De andere jagers (40 miki + 7 Kleine) + 7 Middelste ZW, Pijlstormvogels (42 Grauwe, 13 Noordse + 1 'mauretanicus', 1 spec. en 1 Grote Pijlstormvogel ZW) en stormvogeltjes (5 Vale, 15 Stormvogeltjes en 4 spec. ZW) laten zich evenmin onbetuigd. De Zwarte Zeeëend piekte nog even met ca. 30 ex./uur ZW, terwijl we die dag verder nog 1 Zwartkopmeeuw, 1 Franjepoot spec. en 9 Rosse Grutto's ZW noteerden.

Op 13.10 passeerden krachtige buienlijnen (8-9 WNW-NNW). Opnieuw dezelfde gezichten, hoewel de aantallen beduidend lager waren (geldt zowel voor de vogels als de tellers) : 19 Genten, 10 Grote-, 2 Middelste- en 3 Kleine Jagers, 25 miki's, nog 5 Grauwe- en 5 Noordse Pijlstormvogels, de verrassende 2 Grote Pijlstormvogels en 7 "Stormvogeltjes" (3 Vale, 4 Spec.) ZW. Voor het eerst was er beduidend doortrek van Drieteenmeeuwen (ca. 100), terwijl ook nog 1 ad. Vorkstaartmeeuw waargenomen werd. Tenslotte was er nog een duidelijke doortrek van steltlopers, met de max. op 13.10 voor Bonte Strandloper (ca. 600 ZW) en Zilverplevier (ca. 40 ZW) of op 14.10 zoals voor de Scholekster (ca. 40 ZW), en Bergeenden (max. 424 ZW op 14.10).

Vanaf 15.10 ontwikkelt zich een zwak hoog drukgebied boven de Noordzee. De depressie passeert nu ten zuiden van ons land. Het wordt rustig mistig herfstweer met meestal zwakke Z(W) tot O-telijke wind. Vooral op 16.10 wordt het wat frisser. De Kievitten piekten op 16 en 19.10 (telkens 2 (Z) ZW) met resp. ca. 870 en 410 ex. ZW. Tijdens deze dagen stelden we ook een duidelijke ZW-trek vast bij de Blauwe Kiekendief (6 ZW), Sperwer (20 ZW!) en Spreeuwen (ca. 3.000 ZW) die hun maximale doortocht kenden op 19.10 met resp. 1.000, 8.000 en 1.560 ex. ZW. Die dag telden we eveneens de opvallendste zangvogeltrek met o.a. zeer veel Graspiepers, Veldleeuweriken, Vinken (spec.) en Kneus, relatief hoge aantallen Goudhaantjes + Vuurgoudhaantjes, Putters, lijsters (2 Beflijste), mezen, ... Totaal onverwacht (3 ZW en dichte mist) maar

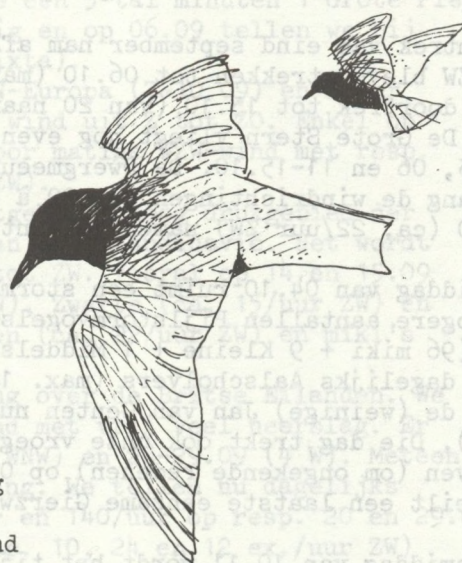
prachtig om zien was een Grauwe Pijl die gedurende een 15-tal minuten in of bij de branding zowel vliegend als zwemmend te zien was. Na een drietal minuten van vervaarlijke aanvallen vanwege een tweektal Zilvermeeuwen verdwijnt deze Pijl 't zeegat in'.

In de loop van 19.10 komen we o.i.v. een diepe depressie bij Scandinavië, terwijl zich boven de oceaan een krachtig hoog drukgebied ontwikkelt. De wind wakkert snel aan tot krachtig en tijdelijk stormachtig uit Z-ZW, later langzaam ruimend naar NW en N; we krijgen veel neerslag en zo goed als geen vogels. Op 23.10 brengt een H-wig ons rustiger weer met vrij zwakke veranderlijke wind, meestal vergezeld

mist. Be-
enige groepjes
eenden is het
wakker blijven
die dag zien
'hoofdbrok'
Ganzen (32
wat Aal-

van
halve
Kuif-
opnieuw
geblazen;
we wel de
der Grauwe
ex. ZW) en
scholwers.

Omstreeks
verdwijnt
en we krijgen
doortocht
fronten afkom-
de noordelijk
depressies.
aanvankelijk
en een eer-
wind, gelei-
van Z naar
westelijke

28.10
deze wig
opnieuw de
van regen-
stig van
passerende
Dit bracht
veel neerslag
der matige
delijk ruimend
W-NW. Deze
circulatie

bracht op 29-31.10 nog wat jagers en Dwergmeeuwen (max. 31.10 : 662 ZW) voor onze kust. Tussen 28 en 31.10 trokken de Roeken voorbij met max. 66 ZW op 30.10 en dan vergezeld van ca. 630 Kauwtjes (hetgeen we eerder lage aantallen mogen noemen). Hoewel de temperaturen behoorlijk stegen, vlogen op 28.10 nog 140 Kievitten ZW, terwijl duikers van dan af bijna dagelijks gezien werden. Op 30.10 noteerden we nog een laatste Dwergstern en 4 late Grutto's; op 31.10 vlogen er, naast 1 Rosse Franjepoot, behoorlijk wat Brilduikers (ca. 20) en Drieteenstrandlopertjes (175!) ZW.

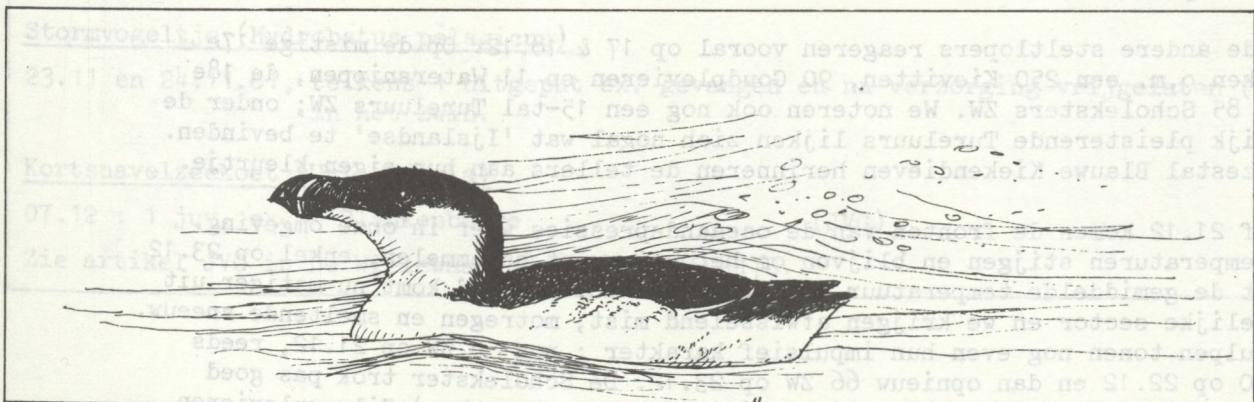
Van 01 t.e.m. 03.11 bevindt zich een hoog drukgebied boven Europa. De wind waait uit ZW-hoek, krachtig en vergezeld van motregen op 1 & 2, zwak (en mistig) op 03.11. Van 01 t.e.m. 05.11 noteerden we een sterke ZW-trek van Spreeuwen (+ 32.000) met als hoogtepunt 03.11 (+ 20.000); op dezelfde dag trok ook een laatste Grote Stern ZW.

Op 04.11 passeert het koufront van een depressie, op 05.11 gevolgd door een luchtdrukgebied tussen GB en Scandinavië. De wind zwakt geleidelijk af en ruimt naar NNO, later ZO. Het wordt wat 'kouder'. Deze situatie houdt aan van 04 t.e.m. 08.11. Op 04 & 05.11 (4 NW) trekt de hoofdmacht der Rotganzen met resp. 320 & 380 ZW. Van 04 tot 08.11 voor het eerst nogal wat (ongerichte) trek van Smienten (ca. 400 ZW, ca. 750 NO), Wilde Eend (ca. 100/ca. 300), Wintertaling (ca. 30/60), Middelste Zaagbek (ca. 30/20), Futen (ca. 120/60) en alkachtigen (ca. 30/10). De Bergeenden zijn wat doelbewuster met ca. 200 ZW, evenals de duikers met ca. 40 ZW. Ook de duikeendjes verschijnen ten tonele met (resp. max.) behoorlijk wat Brilduikers (07.11 : 17 ZW) en enkele Kuif- en Tafeleenden. Op 05.11 trokken 134 Drieteentjes ZW, in de 3 daaropvolgende dagen vlogen er 93 terug NO.

Vanaf 09.11 vestigt het hoog luchtdrukgebied zich O-W over Europa met matige Z-wind en mist. De trek valt zo goed als stil. Een nieuw H-gebied boven de Britse Eilanden brengt koudere en krachtige NW-NNOwind op 13 & 14.11 met ca. 1.100 Dwergmeeuwen ZW en de laatste novi's (nl. 2 ad Noorse Stern) ZW; 2 Middelste en 1 Grote Jager vliegen ZW op 14.11. Van 15 t.e.m. 17.11 vestigt dit H-gebied zich boven Europa (Spanje-N.Rusland) : veel mist en geen trek.

Vanaf 18.11 komen we voor het eerst in november meer o.i.v. het complex lagedruk-gebied met een opeenvolging van doorgaans diepe depressies en W-NW-stroming op 20.11 (7 WZW), 24-25.11 (7-9 W-WNW) en 28-29.11 (6-8 WNW-NNW). Tijdens de eerste stormperiode kregen we de eerste verwachte rush van de Drieteenmeeuw (ca. 1.950 ZW), terwijl de Dwergmeeuwen met 4.350 ZW ook nog goed doorkwamen. Op 24.11 werden bovendien nog 2 Vorkstaartmeeuwen, ca. 50 Jan van Genten, 1 Noorse Stormvogel, de 4 laatste Grauwe Pijlen en 1 Kuhls Pijlstormvogel ZW-vliegend waargenomen. Op 28.11 werd ook nog een Kuhls op het strand gevonden door FB. Opmerkelijk was ook de Paarse Strandloper met resp. 11 en 46 ZW.

De tweede NW-wind-periode brengt nog meer Drieteenmeeuwen (ca. 2.250 ZW) en de laatste hoge aantallen van de Dwergmeeuw (ca. 200 ZW). Dit keer vliegen er ook nogal wat alkachtigen (19 ZW) en Middelste Zaagbekken (31 ZW) voorbij de telpost. Op 29.11 zien we meteen ook de laatste Grote Jagers (1 ZW), miki's (4 ZW), Noordse Pijl (1 ZW) en Vaal Stormvogeltje (1 ZW). Tijdens deze laatste week was er ook nog een matige doortrek van Rotgans en Bergeend met max. op 30.11 resp. 61 en 45 ZW.

DECEMBER was een Grauwe Pijl die gedurende een 15-tal minuten in het NOVEN
de branding zowel vliegend als zwellend te zien was. Na een drietal minuten
vervaarlijke aanvallen vanwege een tweetal Zilvermeeuwen verdwijnt deze Pijl

Gedurende de eerste week duurde het onstabiele weer van eind november voort.
Een Z-Atlantisch H-gebied, met een complex t.h.v. Scandinavië zorgde (toch
op 03 & 06.12) voor meestal harde NW-N-winden. De temperaturen bleven boven
het vriespunt. Vooral op de winderige dagen viel er matige ZW-trek van Zeeëen-
den, Middelste Zagers, Rotganzen en Bergeenden te beleven, terwijl nog kleine
aantallen Smienten regelmatig NO trokken. Op 02.12 werd een tweede Storm-
vogeltje gezien (4 NW), terwijl bij de krachtige NW-winden op 05.12 voor
het laatst (relatief) veel Dwerf- en Drieteenmeeuwen voorbijvlogen; die dag
ook 16 ex. 'Alk/Zeekoet' ZW.

Vanaf 08.12 komen we o.i.v. enkele zwakke depressies. Op 09.12 passeert met
veel (mot)regen het koufront; de temperaturen dalen tot omstreeks het vries-
punt, bij een krachtige van Z naar N krimpande wind. Opnieuw een 15 alkachtigen,
benevens 38 kanoetjes ZW. Een zwak H-gebied boven ons land duwt de depressie-
activiteiten van 10 tot 12/13 nog wat verder zuidwaarts. Op 10.12 (2 ZZW) zien
we 12 duikers ZW; ook enkele steltlopers reageren met resp. 700 Kievit, 35
Tureluur, 45 Wulp, 260 Goudplevier en een uitzonderlijk late Groenpootruiter
ZW. Op 11 & 12.12 sneeuwt het flink; enkel 2 Kleine Alken (ZW) op 11.12 zijn
vermeldenswaardig. Een matige ZO-wind laat op 13.12 de temperatuur tijdelijk
volledig onder het vriespunt dalen : opnieuw een 1.300 Kieviten en een 120
Goudplevieren ZW. Een diepe depressie zorgt op 14.12 even voor een zeer
krachtige westcirculatie, terwijl de temperaturen laag blijven. Bij de
steltlopers noteren we nu ca. 165 Bonte Strandlopers, 40 Tureluurs en 30
Zilverplevieren ZW, terwijl 110 Drieteentjes NO wensten te vliegen. Daarnaast
was er nog een kleine heropflakking van de zeeëenden en Rotganzen (67 ZW)
te bespeuren. Smienten en Wintertalingen evenals Futen vlogen nu (in matige
aantallen) zowel ZW als NO op 14 & 15.12.

Van 16 tot 20.12 bevindt zich opnieuw, en nu krachtiger, een H-gebied boven
de Noordzee. De wind waait krachtig uit oostelijke sector en de temperaturen
dalen volledig beneden het vriespunt (op 17 t/m 19 ongev. -4/-8 ° C); ras-
echte winterdagen dus. Vooral de Wulpen reageerden snel met 16-18.12 resp.
69/143/394 in luid roepende groepjes ZW. Brilduikers bereikten met 40 ZW op
16.12 hun maximum; die dag trokken ook nog 14 alkachtigen, w.o. een groepje van
4 Papegaaiduikers NO. Andere eendachtigen reageerden vooral op 17 & 18.12
met zo'n 3.000 Smienten, 600 Pijlstaarten, 400 Wilde Eenden (waaronder
opmerkelijk veel 'parkeenden'), 175 Tafeleenden, 140 Kuifeenden en verder
51 Slobeenden, 75 Wintertalingen en 39 Eidereenden naar het ZW.

Daarnaast tellen we 42 Nonnetjes ZW. Grote Zaagbekken werden dagelijkse kost,
hoewel de aantallen bijzonder laag bleven, met max. 7 ZW/4 NO op 18.12. Bij
de Zwarte Zeeëend (max. 434 op 19.12) en de Middelste Zager (19 ZW op 20.12)
kregen de aantallen pas later wat meer gewicht. Van 16 t.e.m. 19.12 verkiezen
de Futen het NO (tot 66:270); op 20.12 schijnen ze ons meer 'normaal' met 43-
22 ZW. Op 16 & 17.12 noteren we ook een 40-tal Kleine Zwanen ZW.

Ook de andere steltlopers reageren vooral op 17 & 18.12. Op de mistige 17e
trekken o.m. een 250 Kievitten, 90 Goudplevieren en 11 Watersnippen, de 18e
o.a. 85 Scholeksters ZW. We noteren ook nog een 15-tal Tureluurs ZW; onder de
talrijk pleisterende Tureluurs lijken zich nogal wat 'Ijslandse' te bevinden.
Een zestal Blauwe Kiekendieven herinneren de tellers aan hun eigen kleurtje.

Vanaf 21.12 komen de fronten van de oceaandepressies weer in onze omgeving.
De temperaturen stijgen en blijven om het vriespunt schommelen, enkel op 23.12
daalt de gemiddelde temperatuur nog even 2,6 ° C. De wind komt nu matiger uit
oostelijke sector en we krijgen afwisselend mist, motregen en smeltende sneeuw.
De Wulpen tonen nog even hun impulsief karakter : nog 56 ZW op 21.12, reeds
65 NO op 22.12 en dan opnieuw 66 ZW op 23.12. De Scholekster trok pas goed
door op 22.12 met 203 ZW, terwijl de (discreet ZW-getrokken) Zilverplevieren

(82 NO) diezelfde dag volop terugkeren. De meeste eendachtigen hielden die dag ook tweerichtingsverkeer, waaronder 14 Krakeenden ZW en 102 Pijlstaarten NO. De lage gemiddelde temperatuur van 23.12 alarmeerde ook nog zo'n 15 Tureluurs, 20 Nonnetjes, 130 Bergeenden en 400 Smienten ZW. En nog een 7-tal Blauwe Kiekendieven, alle ZW.

De hoge druk-wig afkomstig van het H-gebied boven Z-Europa en het complex L-gebied boven de nabije oceaan wordt op 25 & 26.12 NW tot westelijke wind over ons land aangevoerd. Enkel de trek van de Fuut komt opnieuw goed op gang met resp. 47 en 90 NO tegenover resp. 23 en 43 ZW. Daarna komen we opnieuw o.i.v. het complex L-gebied boven de Atlantische Oceaan dat zich langzaam verder oostwaarts verplaatst met een matige ZW-wind. Vanaf 27.12 stijgt de gemiddelde temperatuur eerst langzaam, dan vrij snel (27-30.12). Terugtrek viel vnl. te noteren bij de Smient (ca. 1.600), Wilde Eend (ca. 100), Scholekster (ca. 80), vanaf 29.12. Kievit (ca. 85), Zilverplevier (47) en ook de Grote Zaagbek (21).

Roofvogels

Broedgevallen meeuwen en sterns in het Zwin in 1982 (naar GBu)

Zwartkopmeeuw	6 p
Kokmeeuw	5.000 p
Stormmeeuw	2 p
Zilvermeeuw	12 p
Visdief	375 p
Noordse Stern	1 p
Dougalls stern x Visdief	1 p

Andere interessante zeevogelwaarnemingen in het Zwin .

Reuzenster - Sterna caspia : 11.08 : 1 ad. (GBu).

Witvleugels - Chlidonis leucopterus : 02.06 : 2 ex. in prachtkleed (GBu).

Grote Burgemeester - Larus hyperboreus : 01.10 : 1 ex. (GBu).

Op eilandjes in het nieuwe Zeebrugse dok in de polder van Ramskapelle-Lissewege nestelden in 1982 min. 8 p Visdief (TDS, JD, FDS, e.a.).

Aanvullende zeevogelwaarnemingen.

Kuhls pijlstormvogel (Puffinus diomedea)

28.11 : 1 dood ex. Strand Wenduine (MaP, e.a.)
(olie)

06.02 : 1 dood ex. Zuienkerke (MaP, FBe)

Zie artikel van FBe, PeL en JVG in De Wielewaal 48 (juli) : 233-236.

Stormvogeltje (Hydrobatus pelagicus)

23.11 en 24.11.81, telkens 1 uitgeput ex. gevangen en na verzorging vrijgelaten (GBu) in het Zwin.

Kortsnavelzeekoet (Uria lomvia)

07.12 : 1 juv. ex. Blankenberge (JVG)

Zie artikel JVG in De Wielewaal 48 (mei) : 169-170.

Roofvogels

DE WESPENDIEF IN HET BRUGSE.

door Barbara De Coninck

INLEIDING

Voor onze streken is de Wespendif een ware zomervogel. We krijgen hem hier te zien vanaf april tot eind september, hoofdzakelijk op trek maar met goed wat geluk ook wel als broedvogel. De vogel houdt eraan om 's winters onze koude continenten te verlaten en te gaan overwinteren in de wouden van Tropisch Afrika en in mindere mate in Oost-Afrika. We beschikken over een totaal aantal van 100 wnm., waarbij precies 222 ex. werden geobserveerd.

BROEDGEVAL EN OVERZOMERING

In 1981 kon 1 geslaagd broedgeval worden opgetekend, en wel in blok 4. Bovendien verbleven volgens LVR tussen 01.08 en 26.09 minstens 11 verschillende ex. min. 1, max. 9 dagen rond de bossen van Sint-Andries. Het zouden 3 ad., 5 juv. en 3 niet nader geïdentificeerde vogels geweest zijn. Het voorjaar van 1982 bleek goed te zijn voor een "waarschijnlijke broedpoging", opnieuw in blok 4, terwijl daar eveneens een geslaagd broedgeval werd vastgesteld. Volgens LVR verbleef daarenboven in juni van dat jaar een onvolwassen ex. in blok 3.

DOORTREK

Najaarstrek 1981

Reeds in de laatste juli-heptade werden de eerste zuidwaarts trekkende Wespendifen signaleerd. De primeur ging naar LVR op 27.07, terwijl diezelfde week nog 4 andere ex. werden waargenomen.

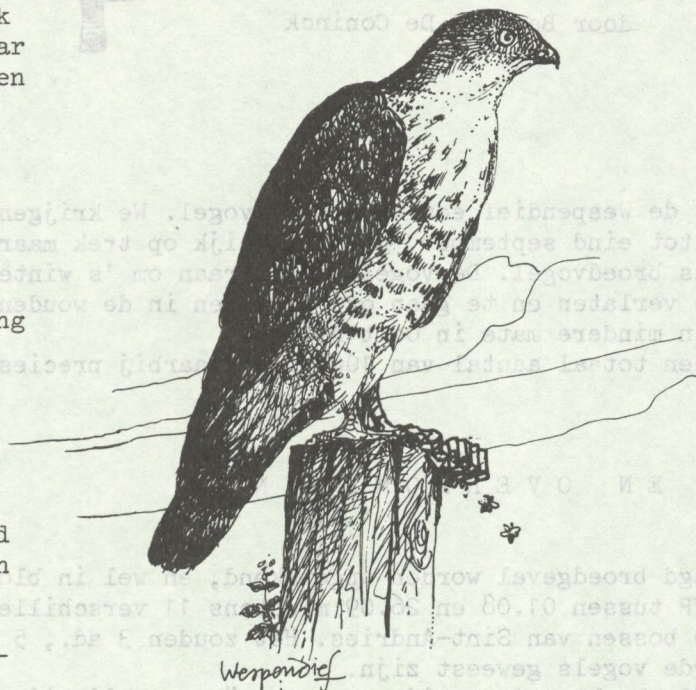
We beschikken verder nog over een aantal andere julimeldingen, waarvan hoogstwaarschijnlijk mag worden aangenomen dat ze betrekking hebben op zwerfende ex. in en om blok 3. Het is immers een bekend verschijnsel dat Wespendifen meteen na de broedtijd vaak aan het zwerven gaan, zodat men met enig geluk een dergelijk pleisterend ex. in de kijker kan krijgen. Uitgaande van deze hypothese werden deze wnm. d.m.v. niet nader verwerkte stippellijnen op de grafiek aangeduid.

Het merendeel van de observaties bereikte ons in augustus: we beschikken over niet minder dan 37 geziene ex., vooral geconcentreerd in de laatste augustusweek. Dit resultaat blijkt mooi overeen te stemmen met de conclusies van P. GEROUDET ("Les Rapaces diurnes et nocturnes d'Europe", 1978), waarbij wordt gesteld dat pas vanaf half augustus de najaarstrek van deze bijzonder mooie roofvogel goed op gang komt. Bij een blik op de weerkaart kan worden opgemerkt dat de laatste augustus-heptade voor roofvogeltrek inderdaad hoge beloften inhield: de maximumtemperatuur overschreed immers steeds de kaap van 20° C, terwijl de gemiddelde temperatuur van de voorafgaande week slechts 19,4° C had bedragen. En we weten allemaal dat voor 'n optimale doortrekdag hoge temperaturen en optimale zichtbaarheid worden vereist, vanwege het voor trekkende vogels zeer belangrijke oriëntatiegevoel. Ook 3 augustus is wellicht een geliefde vliegtag geweest: niet minder dan 6 trekkende ex. werden toen waargenomen. De temperatuur loog er dan ook niet om: 26° C t.o. 20° C de dag daarvoor!

Volgens de literatuur bereikt najaarstrek van de Wespendif haar absolute hoogtepunt in september.

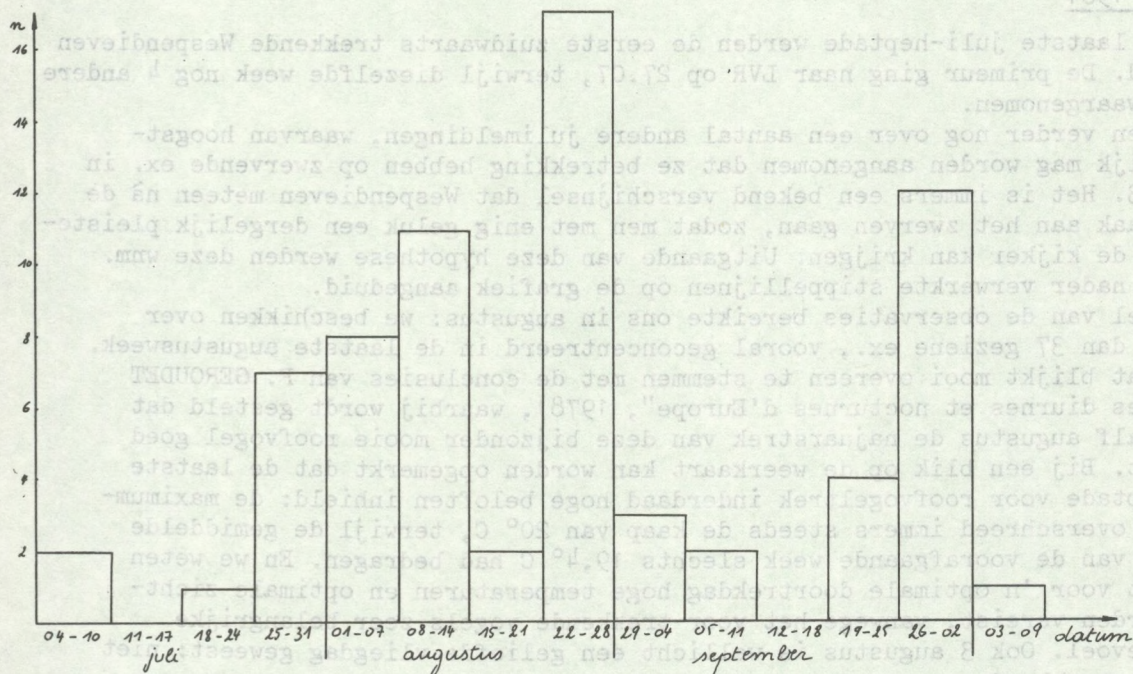
19 geziene ex. over 15 mogen dan wellicht ook schat worden, mede daar actieve waarnemers toen de schoolbanken ver- Vermeldenswaardig is septemberwaarnemingen perken tot een tijds- 11 dagen, en dat van 19 dagen er 11 met waren, althans in Ofschoon deze opmerking detail is, blijft het van het feit dat de keur bij zonnig weer gaat.

Najaarstrek van deint tegen eind om in oktober voorgoed De oktoberwaarnemingen schaars: 4 ex. over 3 ons afzwaaiende vogel met lede ogen voorbij- 1982, Wespendif.

De wnm. onder- veel reeds op toefden. dat alle zich be- spanne van de overige regen gezegend onze regio. slechts een een illustratie vogel bij voor- aan 't trekken

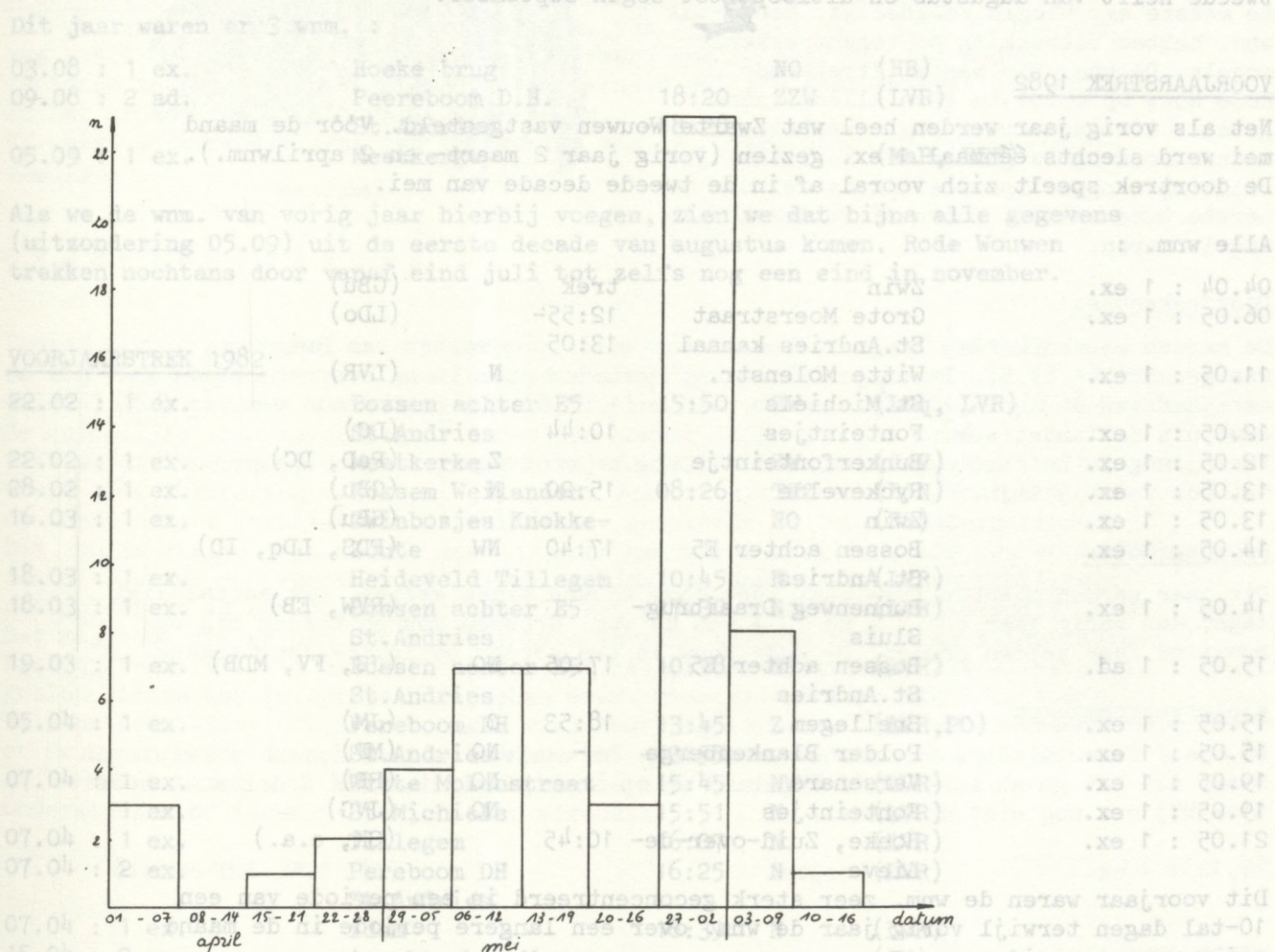
Wespendifeën september uit, te eindigen. zijn dan ook wnm. De laatste zag LVR op 05.10 glijden. Tot in

Doortrekverloop Wespendif, najaar 1981.

Na zijn winters verblijf in de wouden van Tropisch-Afrika slaat de Wespendif op een innig warme dag zijn vleugels uit om opnieuw op trek te gaan. Ditmaal gaat de vliegbeurt Noord- of Noordoostwaarts, in de richting van het Europese vasteland, waar de vogel zijn broedgebied heeft. Zo gebeurt het dat op een prille, warme voorjaarsdag een eerste trekkende vogel onze contreien overvliegt. Zo werden dan op 04.04 de eerste Wespendifen, 3 in aantal, waargenomen. Dit is 'n erg vroege waarneming: aprilmeldingen zijn eerder schaars, want het is vooral in mei dat de vogel hier doortrekt. Zoals het de literatuur ook bevestigt, lag dit jaar de doortrekkiepiek opnieuw in de laatste heptade van mei: niet minder dan 23 vogels werden toen in notitieboekjes opgetekend. De meest noordelijke broedvogels zien nog een kans om in juni door te trekken, wat helemaal niet zo verwonderlijk is daar de eileg bij de Wespendif nimmer voor begin juni een aanvang neemt. Voor verdere details verwijzen we graag naar onderstaande grafiek.

Graag had ik een woordje van dank gericht aan de vele waarnemers: LVR in eerste instantie, maar ook BuG, LD, FDS, AA, PK, JS, MaS, MS, PDC, SK, KT, LDq, ID, BC, PD, DD, GS, PS, HB, FV, CV, EK, HDB, JM, MP, TDF, ADB, MDB, PaL, PeL, DC, AG, Aves e.a.

Doortrekverloop voorjaar 1982.

DE ZWARTE WOUW - *Milvus migrans*

door Luc Van Rie

NAJAARSTREK 1981

In het najaar is de Zwarte Wouw bij ons een schaarse doortrekker. Dit jaar waren er 5 wnm., wat meer is in vergelijking met vorige jaren.

Alle gegevens :

28.07 : 1 ex.	Dudzele/Zeebrugge	12:20	TP	(TDS)
24.08 : 1 ex.	Peereboom D.H.	18:09	ZW	(LVR)
	St. Andries	-18:17		
29.08 : 1 ex.	Idem	16:07	ZW	(LVR)
		-16:10		
30.08 : 1 ex.	Ramskapelle	voormiddag	TP of W	(LVR)
04.09 : 1 ex.	Vloetem		ZW	(RP)

Opmerkelijk is de juliwnm. te Dudzele/Zeebrugge. Als we een vergelijking maken met vorige jaren, zien we dat de doortrek geconcentreerd is in de tweede helft van augustus en uitloopt tot begin september.

VOORJAARSTREK 1982

Net als vorig jaar werden heel wat Zwarte Wouwen vastgesteld. Vóór de maand mei werd slechts éénmaal 1 ex. gezien (vorig jaar 2 maart- en 2 aprilwnm.). De doortrek speelt zich vooral af in de tweede decade van mei.

Alle wnm. :

04.04 : 1 ex.	Zwin	trek		(GBu)
06.05 : 1 ex.	Grote Moerstraat	12:55-		(LDo)
	St.Andries kanaal	13:05		
11.05 : 1 ex.	Witte Molenstr.		N	(LVR)
	St.Michiels			
12.05 : 1 ex.	Fonteintjes	10:44		(DC)
12.05 : 1 ex.	Bunkerfonteintje		Z	(PaD, DC)
13.05 : 1 ex.	Ryckvelde	15:20	N	(GBu)
13.05 : 1 ex.	Zwin			(GBu)
14.05 : 1 ex.	Bossen achter E5	17:40	NW	(FDS, LDq, ID)
	St.Andries			
14.05 : 1 ex.	Bunnenweg Draaibrug-Sluis			(RVW, EB)
15.05 : 1 ad.	Bossen achter E5	17:05	NO	(JS, FV, MDB)
	St.Andries			
15.05 : 1 ex.	Snellegem	18:53	O	(JM)
15.05 : 1 ex.	Polder Blankenberge	-	NO	(MP)
19.05 : 1 ex.	Varsenare		NO	(RP)
19.05 : 1 ex.	Fonteintjes		NO	(JVG)
21.05 : 1 ex.	Hoeke, Zuid-over-de-Lieve	10:45		(SK, e.a.)

Dit voorjaar waren de wnm. zeer sterk geconcentreerd in een periode van een 10-tal dagen terwijl vorig jaar de wnm. over een langere periode in de maand mei waren gespreid.

Groepsgrootte

De Zwarte Wouw is in onze streek een solitaire doortrekker. Geen enkele wnm. heeft betrekking op samentrekkende Zwarte Wouwen.

Doortrekroutes

De hoofdroutes lopen langs de kuststreek en langs de bossen ten zuidwesten van Brugge. In de polders komen slechts zelden Zwarte Wouwen langs. Waar de roofvogels vanaf de bossen ten zuidwesten van Brugge trekken, blijft vooralsnog een open vraag.

DE RODE WOUW - Milvus Milvus

door Luc Van Rie

NAJAARSTREK 1981

Net als vorig jaar moet hier opgemerkt dat bij ons weinig wouwen in het najaar gezien worden. De doortrekroute ligt oostelijker, over Oost-België en West-Duitsland.

Dit jaar waren er 3 wnm. :

03.08 : 1 ex.	Hoeko brug	NO	(HB)
09.08 : 2 ad.	Peereboom D.H.	18:20	ZZW (LVR)
	St.Andries	-18:28	
05.09 : 1 ex.	Meetkerke		(MaP, BFE)

Als we de wnm. van vorig jaar hierbij voegen, zien we dat bijna alle gegevens (uitzondering 05.09) uit de eerste decade van augustus komen. Rode Wouwen trekken nochtans door vanaf eind juli tot zelfs nog een eind in november.

VOORJAARSTREK 1982

22.02 : 1 ex.	Bossen achter E5	15:50	ZW	(LDq, LVR)
	St.Andries			
22.02 : 1 ex.	Meetkerke		ZW	(JzV)
28.02 : 1 ex.	Roksem Weiland	08:26	TP?	(BJN)
16.03 : 1 ex.	Zwinbosjes Knokke-		NO	(PS)
	Zoute			
18.03 : 1 ex.	Heideveld Tillegem	10:45	N	(LVR)
18.03 : 1 ex.	Bossen achter E5	17:30	N	(LVR)
	St.Andries			
19.03 : 1 ex.	Bossen achter E5	10:18	N?	(LVR)
	St.Andries			
05.04 : 1 ex.	Pereboom DH	13:45	Z	(LVR, PO)
	St.Andries	-13:55		
07.04 : 1 ex.	Witte Molenstraat	15:45	NW	(LVR)
	St.Michiels	15:51	N	(LVR)
07.04 : 1 ex.	Tillegem	16:07	N	(LVR)
07.04 : 2 ex.	Pereboom DH	16:25	N	(LVR)
	St.Andries			
07.04 : 1 ex.	idem	16:39	N	(LVR)
15.04 : 2 ex.	Assebroekse Meersen			(JV)
15.04 : 1 ex.	Put Distrigas	15:30	N	(HDB, ThD)
	Ramskapelle			
21.04 : 1 j.	Pereboom DH	17:13	NO	(MS, MaS, JzV)
	St.Andries			
08.05 : 1 ex.	idem	15:35	ZW	(MS, MaS)

11.05 : 1 ex. Steenbakkerij Hoeke ca. 15:30 (JD, PDM)
 12.05 : 1 ex. Pereboom DH --Oostkerke (JS, MS, MaS)
 St. Andries
 14.05 : 1 ex. Bossen achter E5 NO (LDq, ID)
 St. Andries
 15.05 : 1 ex. Ramskapelle 15:10 NO (TDF, JSS)

Uit onderstaande reeks kunnen we een nagenoeg identiek beeld van de doortrek afleiden als vorig jaar. De doortrek vindt voornamelijk plaats vanaf eind februari (3 x derde decade). In maart enkel 4 ex. in de 2e decade. Vanaf begin april tot half mei elke decade gegevens met als hoogtepunten de 1e decade van april (7 ex.), 2e decade van april (3 ex.) en de 2e decade van mei (4 ex.).

De 6 ex. waargenomen op 07.04 zijn wel opmerkelijk : die dag was het regenachtig koud weer met soms langdurende opklaringen, er waaide een sterke noordelijke tegenwind, alle Rode Wouwen vlogen zeer laag. De meeste ex. vlogen noordelijk. Een 4-tal wnm. hebben betrekking op tegentrekkende vogels. De wnm. van een zuidtrekkende Rode Wouw op 05.04 is geen alleenstaand geval : die dag werden nog verscheidene andere roofvogels gezien die in zuidelijke richting vlogen. Opmerkelijk is wel dat de eerste twee wnm. in februari zuidtrekkende vogels waren.

Rode wouw

Doortrekroutes

De meeste wouwen worden langs de bossen ten zuid-zuid-westen van Brugge waargenomen (+ 65 %). In vergelijking met verleden jaar is er een verschuiving merkbaar van de kust (+ 4 %) naar de polder (+ 22 %). De resterende wnm. (+ 9 %) komt uit de Zandstreek. Vooralsnog is het een open vraag welke route de roofvogels volgen wanneer ze het bos voorbij zijn.

Groepsgrootte.

Dit jaar werden slechts twee maal twee Rode Wouwen samen gezien. Dit aantal ligt lager dan vorig jaar : , nu 10 % van de wnm. Groepen wouwen worden bij ons nooit of zeer zelden gezien. De Rode Wouw is een eerder solitaire doortrekker.

Winterwaarnemingen

Dit jaar is er slechts één winterwaarneming. De tendens om te blijven overwinteren zoals dit het geval is in Zuid-Engeland en op sommige plaatsen in Nederland, heeft zich bij ons nog niet doorgezet.

27.12 : 1 ex. Zwinbosjes (DC, TDS, BJN-Heist)

AREND SPEC.

12.02 : Tussen Blankenberge en Lissewege 1 arend spec. (mogelijks juv. Zeearend) (JVG)

20.03 : 1 ex., samen met buizerd - Zwinbosjes (PS)

HET VOORKOMEN VAN DE BLAUWE KIEKENDIEF (CIRCUS CYANEUS)

VAN 15 JULI 1981 TOT 15 JUNI 1982 IN DE BRUGSE REGIO.

door Jan Seys

INLEIDING

Wie het voorbije winterhalfjaar regelmatig de polders ten noorden van Brugge heeft doorkruist, kan moeilijk ontkennen dat deze winter sensationeel was, alleen al door de uitzonderlijk hoge aantallen Blauwe Kiekendieven. In de laatste tien jaar hebben we iets dergelijks niet meegemaakt, tenzij misschien in de beruchte winter van 1978-79.

Veel heeft te maken met de weerkundige grens die zich instelde over ons landje, waardoor onze polders als ideale vluchtoorden dienst konden doen.

In Scandinavië, maar ook in Nederland, vielen pakken sneeuw en werden zeer lage temperaturen genoteerd, met als resultaat dat vele soorten vogels die barre weersomstandigheden ontvluchtten en bij ons op kleine oppervlakten samenhookten.

Ter illustratie van die hoge concentraties, kan ik de 460 waarnemingen van 806 à 826 ex. (115 à 118 mannetjes) van de Blauwe Kiekendief aanhalen, terwijl 1979/80 en 1980/81 resp. slechts 154 wnm. van 218 à 221 ex. (32m) en 164 wnm. van 254 à 261 ex. (20m) opleverden. Uiteraard spelen daar ook nog andere factoren in mee zoals het groter aantal mensen dat z'n waarnemingen doorstuurde en het groter aantal slaapplaattellingen.

Nu volgt achtereenvolgens een bespreking van de "overwinterings- en trekwaarnemingen".

OVERWINTERINGEN

Vooraf had ik graag nog iets rechtgezet. De term "overwintering" gebruik ik niet om een vast verblijf van diezelfde exemplaren "gedurende de ganse winter" aan te duiden, maar veel meer als een ruimer begrip om alle winterwaarnemingen (uitgezonderd de duidelijke trekwaarnemingen) onder één noemer te kunnen plaatsen.

Vaak wordt immers nog de fout gemaakt bij bepaalde soorten te spreken van bijvoorbeeld "overwintering van 3 ex.", wat dan volgens die auteur zou moeten wijzen op een constant verblijf van ditzelfde ex. gedurende de hele winterperiode.

Dit zou in strijd zijn met de meer en meer aanvaarde stelling, als zou er voor een aantal soorten een voortdurende wisselwerking bestaan tussen de verschillende slaapplaatsen in een bepaald gebied. In het geval van de Blauwe Kiekendief komt het mij voor dat er een dynamische wisselwerking bestaat tussen de slaapplaatsen binnen ZW-NO (vermits dit de trekrichting is) gerichte streken. Dit alles dient gezien binnen het integrale W-Europese overwinteringskwartier van deze soort.

Volgens deze theorie zou onze regio wisselwerking vertonen met Zeeuws-Vlaanderen en de Noordfranse departementen Nord en Pas de Calais, maar bijna niet met de Ardennen en Luxemburg. Verdere gegevens die deze zienswijze zouden kunnen ondersteunen of tegenspreken, dienen afgewacht.

Zwin, Zwinnebosjes, Dievegat, W.-L. Polder, Hazegraspolder, Hazegraskreek:
Er overzomerden min. 3 ex. Ook hier een toename begin augustus: 02.08: 4 ex.;
06.08: 5 ex. Dagelijks persoonlijke wnm. tussen 15 en 31.08 leverden min.
4, max. 6 ex. op in de polder achter 't Zwin. Ook in de Zwinnebosjes waren
steeds 1 à 2 juv. aanwezig. Slaapplaatstellingen wijzen hier ook op hogere
aantallen. Op 20.08: 16 ex., op 23.08: 10 ex., 30.08: 13 à 14 ex. Overdag
werden tot 12.09 geregeld 6 ex. gezien. Eind september neemt het aantal
wnm. gevoelig af. Op 11.10 komen nog altijd 3 ex. slapen.

In het totaal beschikken we over 95 wnm. betreffende 268 ex. (60 juv., 32
wifjes, 18 mannetjes, 22 wifjes of juv., 4 immatuuren en 132 spec.). Het
merendeel van de wnm. komt van TDS, PS, PK en FDS. Daarnaast ook wnm. van
PiV, FV, PDM, PDC, BD, LDO, LVR, HB, GBu, BV, MAP, KDB, DH en PaL;
Polder in de driehoek Knokke-Westkapelle-Ramskapelle: Uit dit minder bezocht
gebied liggen zes augustus- en één september-wnm. voor van 1 of 2 ex. Eerste
wnm.: 04.08: 1 ex., laatste wnm.: 06.09: 1 ex. Deze ex. gaan ofwel naar
't Zwin of naar Ramskapelle slapen. Drie wnm. van FDS en BV, één van HB.

Hoeke: Na het geslaagde broedseizoen aldaar slechts drie wnm.: 02.09: 1w; 22.09:
1m; 31.10: 1m + 1w. Twee wnm. van HB, één van PDC.

Kreken rond Aardenburg: Een slaapplaatstelling op 23.08 leverde 4 ex. op. Mogelijk
betreft het vogels die er broedden. In september nog 2 wnm. die op pleisteraars
wijzen. (FDS, LVR, JS, FV, TK).

Polder Uitkerke: Twee wifjes overzomerden. Op 09.08 telt JVG min. 7 ex. Daarna
bereikten ons slechts twee septemberwnm.: 04.09: 2 ex. en 06.09: 2 ex. In
tegenstelling tot Ramskapelle wordt dit gebied weinig onderzocht in 't
najaar. Waarschijnlijk waren steeds 2 à 5 ex. aanwezig. Alle wnm. van
MaP, DC en JVG.

Polder Stalhille-Houtave-Vlissegem: Ook deze prachtige polderstukken worden te
weinig gevolgd in 't najaar om een goed beeld te krijgen van het aantal

Bruine Kiekendieven
pleistert. Drie wnm.
zoeken bewijzen dat
Waarschijnlijk heb-
eigen slaapplaats:
27.08: 1 ex.; 01.09:
JzV, FDS en LVR).

Meetkerke: Hier reeds
op 19.07: 2 ex.
nog 4 augustus-
wnm. van meestal
13.09 1m + 1w.
8 wnm. betreffende
1x BD, LDO, JD,

dat er
op drie be-
er zeker vertoeven.
ben ze een
04.08: 1 ex.;
1 juv. (JVG,
een eerste wnm.
Daarna volgen
en 3 september-
2 wifjes. Op
In het totaal
13 ex. (4x JzV,
MaP, BJN).

Najaarsdoortrekkers

In totaal werden slechts 22 ex. consequent op trek waargenomen. Dit staat in
schril contrast met het groot aantal najaarspleisteraars. De wisselende aantallen
op de slaapplaatsen doen echter veronderstellen dat heel wat onopgemerkte trek in
de polder moet plaatsvinden. Opvallend is ook wel dat 12 ex. boven de bossen ten
zuiden van Brugge en slechts 10 ex. boven de polder gezien werden. Het betrof op
twee wnm. van 2 ex. na steeds solitaire ex. De helft waren juv.. Verder passeerden
3 man, 3 wif, 2 wif of juv. en 3 spec.. Op 31.07 verscheen de eerste trekker.
In augustus passeerden er 7 ex., in september 12 ex. en in oktober nog eens twee ex.

Het merendeel van de wnm. komt van LVR aan de 'Peereboom' te St.-Andries. Daarnaast ook van TDS, FV, MS, HDB, FVH, KDB, FDS, DD, PDM, MaP, BC en PD.

door Frank De Scheemacker

WINTERPERIODE

Er liepen dit jaar 5 wnm. binnen tussen november en februari:

07.11.81: Westkapelle 1 ex. (BV)

11.01.82: Zwinnebosjes 1 ex. (PS)

13.01.82: Houtave 1w of immat. (MS)

22.01.82: Uitkerke 1w (MaP)

08.02.82: Uitkerke 1w (MaP)

De laatste wnm. betreft mogelijks ex. die uit Nederland wegtrokken wegens de vorst.

VOORJAAR 1982

In totaal werden 185 ex. op voorjaarsdoortrek waargenomen. De eerste drie ex. trokken door op 22.03. Daarna krijgen we twee opvallende doortrekkieken die perfect met de hogere temperaturen in die periode correleren. Een eerste eind maart-begin april met 70 ex. (topdag 05.04 met 45 ex.) en een tweede halfmei met 54 ex. (topdag 15.05 met 30 ex.). De gelijkenis met het doortrekkpatroon uit het voorjaar 1980 en 1981 wekt verbazing. Het laatste ex. werd op 17.06 opgemerkt.

In totaal werden 21 man, 41 vrouw, 28 immature ex., 50 wijfjes of immature ex. en 45 spec. opgemerkt. Van de op geslacht gedetermineerde vogels zijn er aldus 15 % man, 30 % vrouwtjes, 20 % immatuur en 35 % wijfje of immatuur. 80 % van de mannetjes trekt door vóór 10.04. Het aantal wijfjes en immaturen ligt mooi gespreid over de ganse doortrekperiode.

Ondanks het feit dat Brugse vogelaars meer naar de bossen ten zuiden van Brugge i.p.v. naar de polder en de kreken op excursie gingen, steeg het aantal voorjaarsdoortrekkers nog lichtjes. Dit is te danken aan de tellingen van waarnemers aan de kust die op de goede trekdagen langs de fameuze doortrekkroute juist achter de duine- en appartementenrij telden. Niet minder dan 132 ex. werden langs deze route opgemerkt. De bossen ten zuiden van Brugge leverden 19 ex. op, de kreken 22 ex. en de polder ten noorden van 't kanaal Brugge-Oostende 11 ex. De trekkroutes van de Bruine Kiekendief lijken daarmee eens te meer bevestigd.

We kregen slechts van 103 ex. het observatie-uur binnen. 46 % van de ex. werd tussen 15 en 18 uur gezien. Slechts 27 % werd vóór het middaguur opgemerkt. Dit is beduidend lager dan de vorige jaren.

Waarnemers.: TDS (43 ex.), MaP (33 ex.), JzV (20 ex.), MaS (18 ex.), HB (17 ex.) en PS (13 ex.).

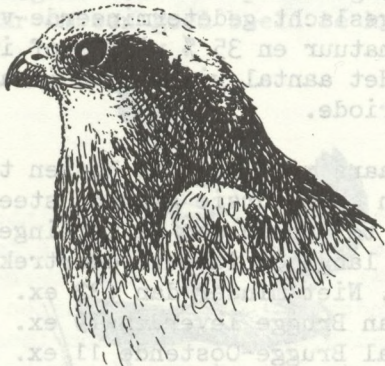
Daarnaast ook wnm. van LVR, HDB, DC, BD, LDo, MS, JS, FDS, PD, FV, TDF, KT, EB en RVB.

Voorjaarspleisteraars 1982

Er liepen zeer veel voorjaarswaarnemingen van pleisterende ex. binnen. De polder rond het Zwin spande zeker de kroon met 25 wnm. betreffende 34 ex. Meestal werden 1 of 2 ad. wijfjes opgemerkt. Op 8 en 31 mei ook één mannetje. Volgens Lippens (mond. med.) was er een gezamenlijke slaappleats van 5 ex. eind mei. Nogmaals een bewijs dat slaappleatsstellingen een hoger aantal vogels bieden. Uit de polder van Ramskapelle ontvingen we 10 wnm. van meestal één wijfje. Ook de polder ten zuiden van Heist herbergde geregeld enkele ex. in 't voorjaar: 8 wnm. Ook in de polder van Uitkerke, Wenduine en Vlissegem werden pleisteraars opgemerkt: 10 wnm.

B R O E D G E V A L L E N 1 9 8 2

In het totaal liepen zo'n 50 waarnemingen binnen, vooral van FDS.

HET VOORKOMEN VAN DE BRUINE KIEKENDIEF (CIRCUS AERUGINOSUS) IN NOORD-WEST-VLAANDEREN.

door Frank De Scheemaeker

INLEIDING

De Bruine Kiekendief bleef ook dit jaar een algemene verschijning in de polder en de kreken vanaf eind maart tot half oktober. We ontvingen 411 wnm. betreffende 871 ex. Dit aantal ligt lager dan verleden jaar, maar is vooral te wijten aan het feit dat we de Bruine Kiekendief tijdens het broedseizoen niet zo intensief volgden. Het aantal doortrekkers bleef ongeveer constant. Het aantal broedkoppels nam af.

NAJAARSWAARNEMINGEN 1981

Najaarspleisterraars

Naast de broedkoppels overzomerden zeker een achttal Bruine Kiekendieven in de polder en rond de kreken. Vanaf eind juli - begin augustus namen de aantallen sterk toe. Gecoördineerde slaapplaatsstellingen tussen 20 en 27 augustus wezen uit dat minimum 35 ex. in de polders rond Ramskapelle, het Zwin en de kreken rond Aardenburg verbleven. Een slaapplaats in Uitkerke, Houtave en/of Meetkerke werd toen niet gevonden. Verondersteld mag worden dat daar 5 à 10 ex. verbleven in die periode. Het totale aantal voor de regio zou dan 40 à 45 pleisterraars bedragen. Vanaf 15.09 nam het aantal wnm. gevoelig af. Toch zou de Bruine Kiekendief nog tot eind oktober in de regio rondzwerven.

Ramskapelle: Min. 1 ex. overzomerde. Op 25.07 waren ook twee juv. (eerstejaars)

aanwezig. De hogere temperaturen begin augustus doen het aantal Bruine Kiekendieven sterk toenemen.
Op 06.08 tellen we overdag
min. 4 ex., op 08.08 6 ex. Tellingen
gedurende de rest van de maand
leveren overdag steeds 4 à 9
ex. op. Slaap- plaatstellingen
wijzen echter uit dat nog
hogere aantallen in het gebied
en de omliggende polder (West-
kapelle, Heist en Zeebrugge)
verbleven. De voornaamste
resultaten: 19.08: 12 ex.; 20.08:
15 ex.; 23.08: 11 ex. en 30.08:
9 ex. Op 05.09 tellen we
overdag nog 8 ex. Daarna nog ten
hoogste 3 ex. op één excursie. De geslachtsverhoudingen wijzen uit dat zich
toch nog schommelingen voordoen in het gebied. Een laatste wnm. van één mannetje
op 18.10.

In het totaal zijn 77 wnm. betreffende 201 ex. voorhanden. (80 juv., 39 wijfjes, 17 mannetjes, 2 wijfjes of juv., 10 immatuuren en 51 spec.). het gros van de wnm. komt van PK, TDS, LVR en FDS. 1 à 5 ontvingen we van PS, PDM, MS, JS, FV, BD, LDo, PVDo, MaP, FBe, BC, LDq, ID, GS, KDB, HDB, FVH, PA, DV, HB, RV, PI.

BESPREKING OVER WINTERINGS GEBIEDEN

a) Hoeke-Sluis-Middelburg

In dit gebied ligt SLP 1 (slaapplaats 1). Deze slaapplaats werd vanaf begin oktober nauwgezet week na week geteld om een volledig beeld te krijgen van het aantalsverloop. Op 19.12 echter werd de slaapplaats omwille van jacht niet bezet. Deze datum vormde het begin van de sensationele slaapplaats in het Zwin en voor Hoeke mochten we dus vast en zeker ook wel op aanzienlijke aantallen rekenen. Na 19.12 werd de slaapplaats als gevolg hiervan nog slechts drie maal geteld, vermits ze voor enige tijd verstoord was geweest. Tellingen leverden volgende resultaten :

	TOTAAL	m	w	A/O	Tellers
11.10	: 0	:	:	A	JS
17.10	: 0	:	:	0	JS,MS
24.10	: 1	: 0	: 1	0	JS,MS,MaS
28.10	: 0	:	:	A	JS,MS
02.11	: 0	:	:	0	JS
06.11	: 0	:	:	0	MS
14.11	: 0	:	:	0	JS,MS,MaS
23.11	: 0	:	:	A	JS
29.11	: 0	:	:	A	JS,PD
05.12	: 2	: 1	: 1	A	JS,MaS,Fis
** 12.12	: 2	: 1	: 1	0	MS
	: 2	: 0	: 2	A	JS
***19.12	: 0	:	:	A	AA,FDS
30.12	: 1	: 0	: 1	0	JS,FV
06.01	: 9 à 12	: 1	: 8 à 11	A	MS
17.01	: 3	: 0	: 3	A	JS,FDS,LVR,PD

* A = avondtelling, 0 = ochtendtelling

*** Op 12.12 's morgens kwamen de 2 ex. van een ongekende plaats dichtbij de normale slaapplaats. 's Avonds werd wel 1m waargenomen, dat echter koers zette richting Zwin: dit is mogelijk een voorbeeld van slaapplaatsuitwisseling.

*** Wel probeerden zich een vijftal ex. te zetten, maar vluchtten tenslotte voor de gewerschoten en het lawaai richting Zwin (mond. med. AA en FDS).

Opmerkingen : In tegenstelling tot vorig jaar, kwamen nu wel mannetjes slapen. 1m bleef waarschijnlijk in de streek gedurende de eerste helft van december. Opmerkelijk daarbij is dat dit mannetje niet steeds in SLP 1 kwam slapen (cfr. *). Ook op 06.01 sliep er 1m, maar niets wijst erop al zou dit hetzelfde ex. betreffen. Toch is het aantal waargenomen mannetjes nog steeds zeer laag te noemen (6 wnm.), zoals de telling van 06.01 aanwijst (1m tegenover 8 à 11 w). De mogelijke oorzaak (andere prooi keuze en dus een ander jachtgebied) werd al in het vorig jaarboek aangehaald (Seys 1982).

Dankzij de zeer vroege wekelijkse tellingen kon uitgewezen worden dat het mannetje op 24.10 waarschijnlijk die SLP 1 als tijdelijke rust-kozen.

Pas vanaf 05.12 werd de slaap-bezet (met uitzondering dan er losse wnm. tot 03.04.

Een gedeelte van de kreek, waarde te hebben inge-het lage aantal Kieken-z'n slaappleats kwam met vorig jaar. Dit deelte haalde nog hoogte en op som-de vegetatie vol-(mogelijks door

plaats gedurig van 19.12) en zijn

bleek duidelijk in boet, te merken aan dieven dat daar nog zoeken in vergelijking sterk verlande ge- amper een halve meter mige plaats en was ledig neergedrukt sneeuwval).

b) Zwinstreek

Zoals vorig jaar al plaats rond het Zwin) door z'n grote variatie zondere aantrekkings- vogelsoorten, zoals Kiekendief. Dit jaar eens bewezen door de die in Zwinpolders hun Vanaf half oktober werden

die vermoedelijk gingen slapen in SLP 2

vanaf de tweede week van december de aan-

wnm. van mannetjes, fors toenamen. Een vijftal ex. zouden toen in SLP 2 geslapen hebben (voldoende gegevens ontbreken spijtig genoeg). Op 19.12 's avonds kwamen de Kiekendieven plots van overal met niet minder dan 24 ex. (16w, 8m) slapen! (JS, MS, MaS, DD). Opmerkelijk daarbij is dat overdag "slechts" zo'n zevental verschillende ex. gezien werden, wat erop wijst dat het grote deel van de Kiekendieven van wat verder uit de polder kwam. Dit wijst nogmaals op het belang van slaappleatstellingen.

Twee dagen later, 21.12, werden dan verschillende telposten uitgezet met de bedoeling een nauwkeuriger telling te bekomen. Spijtig genoeg was het die avond mistig (minder dan 500 m. zicht) en sneeuwde het bijna voortdurend.

Die avond kwamen min. 22 ex. (16w, 6m) slapen (JS, MS, MaS, FV, GBu, PD, PPL). Dit grote aantal Kiekendieven dat het Zwin als slaappleats opzocht, dacht ik te mogen toeschrijven aan de sneeuwval in die periode.

Op 21.12 bijvoorbeeld lag de ganse polder ondergesneeuwd (7 cm. sneeuwlaag) doch het Zwin lag er geenszins wit bij. De invloed van het zoute water en het "kuipeffect" zijn daar waarschijnlijk niet vreemd aan.

Mogelijk zijn aanvankelijk een aantal Kiekendieven aangelokt geworden door de betere slaapomstandigheden in het Zwin. Immers, vanaf 08.12 tot 29.12 was er sprake van een min of meer dikke sneeuwlaag. Langzaamaan zouden zich dan meer en meer ex. gevestigd hebben, door de aantrekkingskracht die uitgaat van gemeenschappelijke slaappleatsen.

Dit zou volgens Watson verband houden met het sociale gedrag van deze soort en met het veiligheidsaspect - vele ex. samen hebben meer kans onraad te bespeuren dan één enkel ex.

Tot begin januari blijft dit aantal waarschijnlijk rond de 20 ex. hangen, om dan geleidelijk af te nemen, naarmate de sneeuw afsmelt in de rest van de polders en andere slaappleatsen weer meer in trek komen.

Dit zou bijvoorbeeld kunnen verklaren waarom op 30.12 slechts 1 ex. doch op 06.01 plots 9 à 12 ex. komen slapen op SLP 1 tegen Sluis!

Op 09.01 werden in het Zwin min. 8 ex. (1m, 7w) geteld (JS, MS) en op 11.01 nog 11 ex. (3m, 8w) (TK). Daarna werd niet meer geteld, maar wnm. overdag gaan nog tot een eind in april, o.a. nog 2 à 3w op 04.04 (TDS) en telkens 1w op 18, 19,

(= omgeving Zwin). Zeker is dat

bleek (vroege slaap- heeft het Zwin e.o., op- aan biotopen, een bij- kracht op heel wat o.a. de Blauwe werd dit nog maar spectaculaire aantallen toevlucht zochten.

geregeld ex. waargenomen - (c) Meest

20 en 21.04 a/d Vrede (PaL).

Opmerkingen:

- Op 19.12, 25.12 en 28.12 werd telkens 1 onv. m waargenomen.

- De richting waaruit de Kiekendieven de slaappleats bereiken en de wnm. overdag zijn een aanwijzing voor de jachtgebieden die ze overdag opzoeken.

Zo, bleek en de streek aantrek- Ook aan "De regelmatig en vermoe- ex. die bosjes op de nomen. Deze bij een be- gelegen tussen Daarnaast zoe- ex. de streek op. Ook de sterk in trek malen werden ex. waarge- graslanden af- en zwervend bosjes !

vooral de Hazegraspolder rond de Vrede een sterke kingskracht te hebben. Meurinck" werden zeer ex. waargenomen (PS), delijk waren het deze 's avonds aan de Zwinne- slaaptrek werden waarge- gebieden sluiten aan langrijk jachtgebied het Zwin en Westkapelle. ken een kleiner aantal rond Sluis en Cadzand Zwinnebosjes blijken te zijn. Verschillende daar intensief jagende nomen, traagjes de zoekend of zelfs biddend boven de jonge conifeer-

- 2w werden neergeschoten gevonden dicht bij De Vrede.

c) Meetkerke-Houtave-Uitkerke-Zuierenkerke-Wenduine-Den Haan

Dit gebied wordt als één geheel beschouwd omdat het voor de Blauwe Kiekendief een aaneengesloten jachtgebied vormt.

Centraal in de wnm. uit dit gebied staat de slaappleats aan het "Kleine Middelhor" te Vlissegem-Houtave.

Terwijl bijna alle bij ons gekende slaappleatsen rietvelden of kreken zijn (uitgez. het Zwin), betrof het hier een veld met luzerne van + 15 cm. hoogte. Watson vermeldt dat hijzelf geen enkele slaappleats kent op droge terreinen, maar dat ze allemaal te vinden zijn in rietvelden, kreken of moerassige stukken. De gegevens van deze slaappleats zijn vervat in volgende tabel :

DATUM	AANTAL	m	w	Tellers
24.12	15	3	12	JVG
02.01	12 à 13	-	12 à 13	FV,FDS
03.01	12	-	12	JS,PD,DD
08.01	15	3	12	JVG
10.01	14	1	13	JS,MS,LS
13.01	13	2	11	MS
16.01	10	3	7	JS,MS,AA
17.01	7	2	5	AA,BC,KD
30.01	2	-	2	MS,FDS
13.03	-	-	-	FDS

Opm. : Nog 4 andere tellingen werden door JVG verricht, maar niet als dusdanig doorgegeven. Ook MP en RP beschikken nog over tellingen, die helaas niet gedetailleerd werden doorgegeven.

Uit deze tellingen blijkt dat de aantallen toch van dag op dag durven veranderen. Dit wordt vooral duidelijk als we de aantallen mannetjes beschouwen. Vermoedelijk houdt dit verband met een andere, nog niet gekende slaappleats binnen dit uitgestrekte gebied. Dat bleek o.a. ook op 03.01 toen overdag zowel in Meetkerke, in Uitkerke als a/h "Kleine Middelhof" 1m werd waargenomen, maar 's avonds geen enkel mannetje kwam slapen op de slaappleats!

De eerste telling werd verricht op 15.12, en het aantal steeg tot 15 ex. o.a. op 24.12. Vanaf half januari was er sprake van een afname. Op 13.03 was de slaappleats al verlaten, wat vroeg is in vergelijking met andere slaappleatsen.

Van waar kwamen nu al die Kiekendieven?

Het merendeel van de Kiekendieven kwam uit richting kust, op 1 à 2w na, dat uit richting Houtave-Meetkerke kwam (eigen wnm.). Naar Van Gompel (mond. med.) zouden 4 à 5 ex. afkomstig zijn van de Uitkerkse polder (vnl. het oostelijk deel), 3 à 5 ex. van Nieuwmunster-Houtave-Stalhille en 3 à 5 ex. uit de omgeving van Vlissegem. De eerste ex. zouden in Uitkerke aanwezig geweest zijn op 18.10 (1w). In november waren er al 2 à 3 ex. aanwezig en vanaf december was er sprake van 4 à 5 ex. (1m) te Uitkerke (JVG). MaP en FBE schatten het aantal overwinteraars alhier op een 3-tal ex. De laatste wnm. gebeurde op 05.04 a/d Eendekooi in Wenduine. Ook uit Klemskerke zijn 3 wnm. bekend (VHG).

Al deze wnm. samen maken het geheel eigenlijk alleen maar complexer om te begrijpen. In ieder geval doet gans die polderstreek dienst als jachtgebied met als zwaartepunt Uitkerke-Vlissegem-Nieuwmunster en als belangrijkste (maar waarschijnlijk niet enigste) slaappleats het "Klein Middelhof".

Opmerkingen :

- Op 27.12 vond JVG een gewond ex. dat hij ter verzorging meenam. Ook in Nieuwpoort werd 1w gevonden met haar poot in een klem. Ze leefde nog, maar overleed kort daarna door uitputting (SB). Samen met de twee geschoten wijfjes bij het Zwin komt dit op zeker 4 ex. die door jacht en stroperij om het leven zijn gekomen!
- Op 16.01 nam JD 1w waar op slaaptrek naar het Pompje (tegen de O'de Vaart).

d) Ramskapelle-OTBR-Lissewege

Door de uitzonderlijke weersomstandigheden in Nederland en noordelijker werden hier eveneens meer wnm. verricht dan vorig jaar. Vanaf 07.11 (1m : EK) waren voortdurend ex. aanwezig tot 16.04 (2w : SK, HK, KT). Ook hier was er een duidelijke stijging in het aantal wnm. vanaf de tweede week van december. De meeste wnm. gebeurden in het stuk tussen Dudzele en Zeebrugge en slechts enkele wnm. kwamen binnen van het vroeger interessante opgespoten terrein in Brugge (OTBR). Dit gebiedje met z'n rietkraagjes, plassen en deels verruigde graslanden werd immers definitief opgehoogd. Ook Ramskapelle ondergaat heden hetzelfde lot, wat in de nabije toekomst het einde betekent van dit eens zo prachtige poldergebied. Deze winter vonden de Kiekendieven nog wel voldoende, weliswaar versnipperde jachtgebiedjes om er met nog tamelijke aantallen te verblijven. Zo werden op 17.12 7 ex. (6w, 1m : FV), op 27.12 eveneens 7 ex. (5w, 2m : MaP, FBE) en op 28.12 7 à 8 ex. (5w, 2 à 3m : FV) waargenomen. Deze aantallen zullen vermoedelijk nog hoger gelegen hebben, maar te weinig slaappleatstellingen liggen voor om dit met zekerheid aan te tonen. Er zal sprake kunnen geweest zijn van twee slaappleatsen binnen dit ene gebied. Eén van de twee was met zekerheid gekend en leverde op 30.12 een minimum van 6 ex. (5w, 1m) op (JS). De meeste ex. hadden zich bij mijn aankomst al in het riet gezet en door het geregeld opvliegen bleek er sprake te zijn van min. 6 ex. De tweede slaappleats (als die er was) zou tegenaan het Zeekanaal kunnen gelegen zijn, vermits daar een concentratie van verschillende ex. op te merken was laat op de avond (FV). Meer gegevens, die de situatie zouden kunnen verduidelijken, ontbreken echter.

Opm. : - één juv. m. werd waargenomen op 28.12 door FV.

e) Krekengebied St.-Kruis + omgeving Oostburg

In dit gebied waren deze winter twee slaappleatsen gekend die door TK en anderen nauwgezet werden geteld.

In de Biezenkreek kwamen heel de winter een aantal Kiekendieven slapen. Maximaal werden 7 à 8 ex. vastgesteld. Opvallend hierbij is dat het op één mogelijke uitzondering na, allemaal vrouwtjes betreffen! Dit sluit prachtig aan met de situatie rond Sluis-Hoeke, waar de vrouwtjes een zelfde overwicht hebben, in een gebied dat van hetzelfde type is als dat van het krekcomplex.

Overdag werden bijkomend 2 wnm. van mannetjes verricht aan de krekken. Ook in het "Grote Gat" van Oostburg is een slaappleats gevestigd, maar verdere gegevens ontbreken. Wel is er een wnm. binnengekomen van een juv. m aan het "Grote Gat" op 21.02 (excursie "Duimptje").

Op 18.12 werd aan de Zwarte Sluis post gevat, doch geen enkele Kiekendief kwam slapen (LVR). De Biezenkreek herbergt waarschijnlijk de ex. van St.-Kruis-Bakkersdam-Ratte, terwijl het "Grote Gat" eerder het toevluchtsoord is van de Kiekendieven van Oostburg-Schoondijke en omgeving.

Wel kan hierbij de vraag gesteld of deze twee slaappleatsen jaarlijks bezet worden of louter, dan toch voor de Biezenkreek, moeten toegeschreven worden aan de uitzonderlijk grote aantallen deze winter. De winter van 1982/83 zal wel de oplossing brengen.

f) Krekengebied St.-Jan in Eremo

Te weinig bezocht. Drie wnm. van 2w en 1 wnm. van 1w. Waarschijnlijk is er daar wel ergens een slaappleats aanwezig.

g) Damme

Hier werden tussen 19.12 en 03.02 verschillende wnm. van 1w verricht en op 03.02 waren het er zelfs twee.

Omdat bijvoorbeeld in "De Zeuge" te Damme weinig of nooit Blauwe Kiekendieven worden waargenomen, moeten we aannemen dat dit opnieuw te maken heeft met de uitzonderlijke concentraties deze winter, waardoor de Kiekendieven minder geschikte plaatsjes moeten opzoeken om nog voldoende voedsel te vinden of omdat er meer beweging was en dus meer kans ze waar te nemen op minder geschikte plaatsjes.

h) Bossen St.-Andries

Op 12.12 werd 1w waargenomen aan het Duvelgat (= moerasig privé-bos). De week daarop, nl. op 20.12, kwamen plots 2w achter elkaar aangevlogen over het Duvelgat, na een tijdje gevolgd door 1m. De dieren bleven ter plaatse wat rondtoeren en verdwenen uit zicht. Bij schemering werd het mannetje en één van de wijfjes waargenomen op slaaptrek boven Zevekerkebos. Mogelijk sliepen ze daar ergens in een heideveldje of iets dergelijks.

Daarna volgden nog enkele wnm. : 28.12 : 1w Doornstraat slaaptrek Z (LVR, PDS); 31.12 ('s morgens) : 2w vertrekkend uit omgeving Duvelgat in de richting van de polders (LVR); 15.01 : 1w Zevekerke TP jagend, dan richting Loppem (LVR).

Volgens deze wnm. zouden dus enkele Kiekendieven, die overdag in de polders vertoefden, 's avonds een slaappleats opgezocht hebben in de bossen. Belangrijk is wel dat een gelijkaardige situatie zich voordeed in de strenge winter van 1978/79, nl. "overwintering van 1w + 1m in Beisbroek en omgeving". Dit blijkt dus vooral typerend te zijn voor uitzonderlijke winters, zoals 1978/79 en een deel van 1981/82.

i) Beernem-Wingene-Ruiselede-Oedelem

Enkele toevallige wnm. eigen aan dergelijke winter : 31.12 : 1w Wingene (VSM); 03.01 : 1w Beernem (VWG-Beernem), 1w Oedelemberg slaaptrek richting Damme (JD); 23.01 : 1w Ruiselede (DPD), 14.02 : 1w Oostkamp-Beernem (KD). Mogelijks zijn een deel hiervan trekwaarnemingen, die niet als dusdanig werden gedocumenteerd.

j) Roksem

27.12: 1w Roksem (BJN o.l.v. HDB).

Niettegenstaande vele bezoeken slechts 1 wnm. Waarschijnlijk trek.

k) Vivekapelle

10.01: 1w (TDS)

12.02: 2w + 1 juv. m (HB)

18.03: 2 ex. (1w) (HB)

Waarschijnlijk sluiten deze wnm. aan bij die van Damme en is er dus sprake geweest van een langduriger verblijf in die streek.

Najaar 1981

DOORTREK

24.08 : 1w

25.08 : 1w

Van de 107 trekwaarnemingen die dit winterhalfjaar werden verricht, is een tabel gemaakt :

	Aantal ex.	Aantal m	Aantal niet gedet. ex.	richting (overwegend)
AUG.	0	0	0	-
SEPT.	4	0	0	ZW-W
OKT.	13	0	3	Z-ZZO
NOV.	23	0	13	Z-ZW (1 x NNW op 04.11)
DEC.	13	0	5	Z-ZW (2 x N op 31.12)
JAN.	3	1	0	Z-ZWW (1 x NO op 12.01)
FEB.	6	1	0	Z-ZW (1 x NO op 10.02)
MAART	11	2	1	NNO-O (1 x NW op 28.03 + 1 x ZW-W op 05.03)
APRIL	30	1	5	N-NO (1 x ZO op 01.04 + 1 x NW op 16.04)
MEI	4	0	0	N-NO

totaal : 107 ex. waaronder 5m (= 6 %), berekend uit gesexte ex. en 27 ex. die niet
===== als m of w werden doorgestuurd (vorig jaar 42 ex. waaronder 5m (= 12 %).

- Bij die 107 trekkers waren er 23 ex. die over de Zandstreek trokken (= 21 %) en 84 ex. over de polders of langs de kust (= 79 %) (vorig jaar 17 % -- 83 %).
- Opvallend bij vorige tabel is de late ZW-trek: nog tot en met februari (05.03). Normaal is de terugtrek dan al goed gestart en de ZW-trek stilgevallen. Daarom komt het ook dat het hoogtepunt van de lentetrek april was en niet maart, zoals vorig jaar.
- Ook was er meer wintertrek, dit vanwege de harde vorst en de sneeuwval half december - begin januari.
- Opm. : op 19.12 werd in een maïsveld in de Assebroekse Meersen 1w waargenomen tussen de stoppels. Dit ex. zou daar enkele dagen verbleven hebben (KD, Chris Ghyselen, JV).

Doortrek van de Grauwe Kiekendief in 1981/82

door Jan Seys

De Grauwe Kiekendief is bij ons een jaarlijkse doortrekker in klein aantal. Daarbij blijkt dat de trek steeds intenser is in het voorjaar dan in het najaar. Ook worden steeds minder mannetjes dan wijfjes waargenomen. Dit heeft, net zoals bij de Blauwe Kiekendief, voor een deel te maken met het feit dat 1e jaars (en vaak nog 2e jaars) mannetjes bijna niet van wijfjes te onderscheiden zijn. Mogelijks kiezen de mannetjes ook een andere trekroute, maar dit zou moeten nagegaan worden a/d hand van wnm. uit andere streken. Hier volgen de wnm. van het voorjaar 1981 en het najaar 1982 :

Najaar 1981

17.08 : 1m	Dievegat	(BDG, GBu)
24.08 : 1w	Zwin	(GBu)
25.08 : 1w	Pereboom St. Andries	ZW 16:41-46 (LVR)
27.08 : 1 juv.	Ramskapelle	11:10 (FDS, TDS, PK)
	(ter plaatse)	

Voorjaar 1982

23.04 : 1w	plaats ongekend	(NL)
12.05 : 1 ex.	Zwin	(GBu)
14.05 : 1w	Oostvaart Speyen	NO 13:15 (JzV, MaS)
15.05 : 5 ex.	Fonteintjes	NO (JvG)
15.05 : 2m + 1 ex.	Fonteintjes	NO (MaP, FBE) } <u>zelfde ?</u>
16.05 : 1w	Fonteintjes	N 08:40 (TDF, MS, HDB, LT)
23.05 : 1m	Lapscheuregat Sluis	NO 15:30-50 (JS)
26.05 : 1w	Heist kleiputten	NO 13:00 (TDS)

In het najaar werden alle wnm. verricht in de tweede helft van augustus. In het voorjaar bleek de tweede helft van mei het interessants, op één aprilwnm. na. Opmerkelijk is wel dat 14.05 en 16.05 7 Grauwe Kiekendieven werden waargenomen.

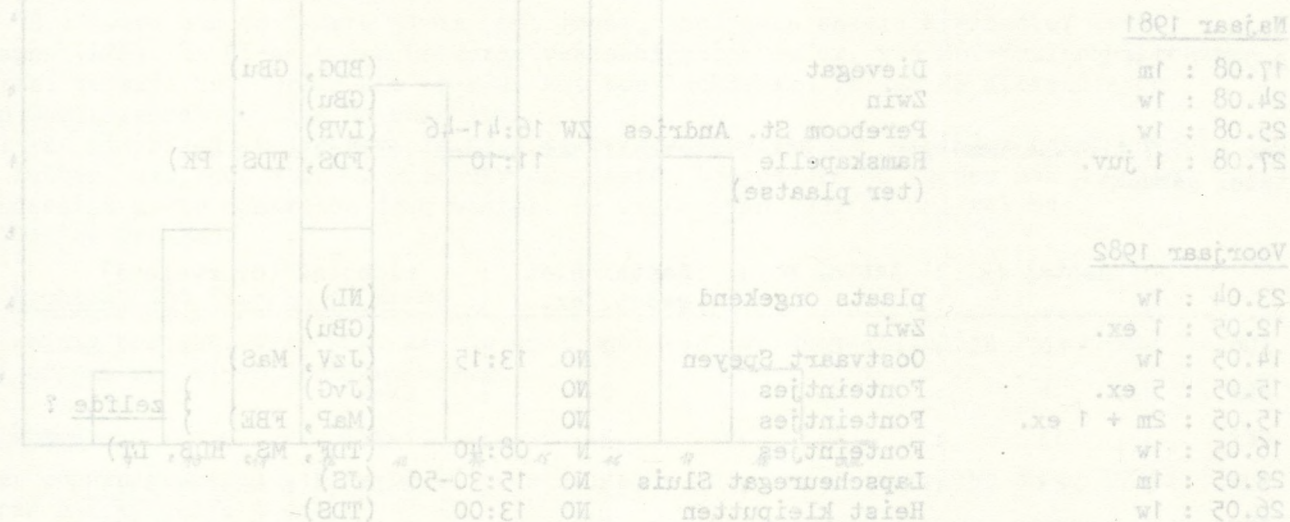
HAVIK - Accipiter gentilis

door Luc Van Rie

De Havik is doorgaans een uitgesproken standvogel. In de winter worden op enkele plaatsen buiten het broedgebied Haviken gezien. Het gaat hier dan vnl. om juveniele vogels. Na de desastreuze toestand van het aantal broedkoppels in de jaren 1950/1960 is de soort bijna geheel op zijn vroeger peil. Een aanmerkelijke stijging van het aantal broedkoppels schijnt zich nog altijd door te zetten; nieuwe broedplaatsen worden echter slechts langzaam ingenomen. Dit jaar werden aanzienlijk wat Haviken waargenomen in onze streek. Net als de vorige jaren overwinterde er een mannetje Havik rond het Zwin. De aanwezigheid van deze soort toont nogmaals het belang van de Zwinbosjes aan. Hier is voldoende dekking aanwezig die belangrijk is in het jachtpatroon van deze soort (verrassingsaanval). De aanwezigheid van de vele duiven speelt waarschijnlijk ook wel een grote rol. De eerste wnm. viel op 12.10 aan het Zwin (JV), de laatste op 31.01 (PS). Daartussen liggen nog 9 observaties van PS, HB, DC. Op 19.01 werd een wijfje Havik waargenomen door PaL, daarvoor waren ook al twee onzekere meldingen van 1w Havik aan de Zwinbosjes. Op 06.01 werd ook aan Tobroek (Knokke) 1w Havik gezien (PaL). Op 20 en 21.03 telkens 1m (PS). Het is echter de vraag of dit hier steeds hetzelfde ex. betrof (50 dagen tussen deze wnm. en de vorige).

Alle overige waarnemingen

05.10 : 1 ex.	Nieuwege	13:44	Z	(MaS)
11.01 : 1 juv.	Vloetem			(MP)
21.02 : 1 ex.	Assebroekse Meersen			(JV)
17.03 : 1 ex.	Siemens Oostkamp	07:30	Z	(PK)
27.03 : 1 ex.	Waggelwater	12:25	TP	(MS)
04.04 : 1 ex. (trek)	Zwin	11:00	NO	(GBu, BD, LDo)
04.04 : 1 ex. (trek)	Zwin	14:58	NO	(GBu, BD, LDo)
14.04 : 1m	Bossen achter E5	17:15	ZO	(JS, LVR, HDB)
	St. Andries			
21.04 : 1 ex.	Dudzele			(GO)

In het najaar werden alle wmm. verricht in de tweede helft van augustus. In het voorjaar bleek de tweede helft van augustus de meest vruchtbare tijd te zijn. Het aantal waarnemingen was opmerkelijk is wel dat de waarnemingen in de tweede helft van augustus werden waargenomen.

HAVIK - Accipiter gentilis. Het aantal waarnemingen was opmerkelijk is wel dat de waarnemingen in de tweede helft van augustus werden waargenomen. Het aantal waarnemingen was opmerkelijk is wel dat de waarnemingen in de tweede helft van augustus werden waargenomen.

De Havik is doorgaans een uitgesproken standvogel. In de winter worden op enkele plaatsen buiten het broedgebied Haviken gezien. Het gaat hier dan om juveniele vogels. Na de decastratie toestand van het aantal broedkoppels in de jaren 1950/1960 is de soort bijna geheel op zijn vroegere peil. Een aanmerkelijke stijging van het aantal broedkoppels schijnt zich nog altijd door te zetten; nieuwe broedplaatsen worden echter slechts langzaam ingenomen. Dit jaar werden aanzienlijk wat Haviken waargenomen in onze streek. Het als de vorige jaren overwinterde er een mannetje Havik rond het Zwin. De aanwezigheid van deze soort toont nogmaals het belang van de Zwinbosjes aan. Hier is voldoende dekking aanwezig die belangrijk is in het jachtpatroon van deze soort (verrassingsaanval). De aanwezigheid van de vele duiven speelt waarschijnlijk ook wel een grote rol.

De eerste wmm. viel op 12.10 aan het Zwin (JV), de laatste op 31.01 (PS). Daar tussen liggen nog 9 observaties van PS, HB, DC. Op 19.01 werd een wijfje Havik waargenomen door Pal, daarvoor waren ook al twee onzekere meldingen van 1w Havik aan de Zwinbosjes. Op 06.01 werd ook aan Toproek (Knokke) 1w Havik gezien (Pal). Op 20 en 21.03 telkens 1m (PS). Het is echter de vraag of dit hier steeds hetzelfde ex. betrof (20 dagen tussen deze wmm. en de vorige).

VOORKOMEN VAN DE SPERWER (ACCIPITER NISUS) IN DE BRUGSE REGIO, JULI 1981- JUNI 1982.

door Leo Declercq

WAARNEMINGEN

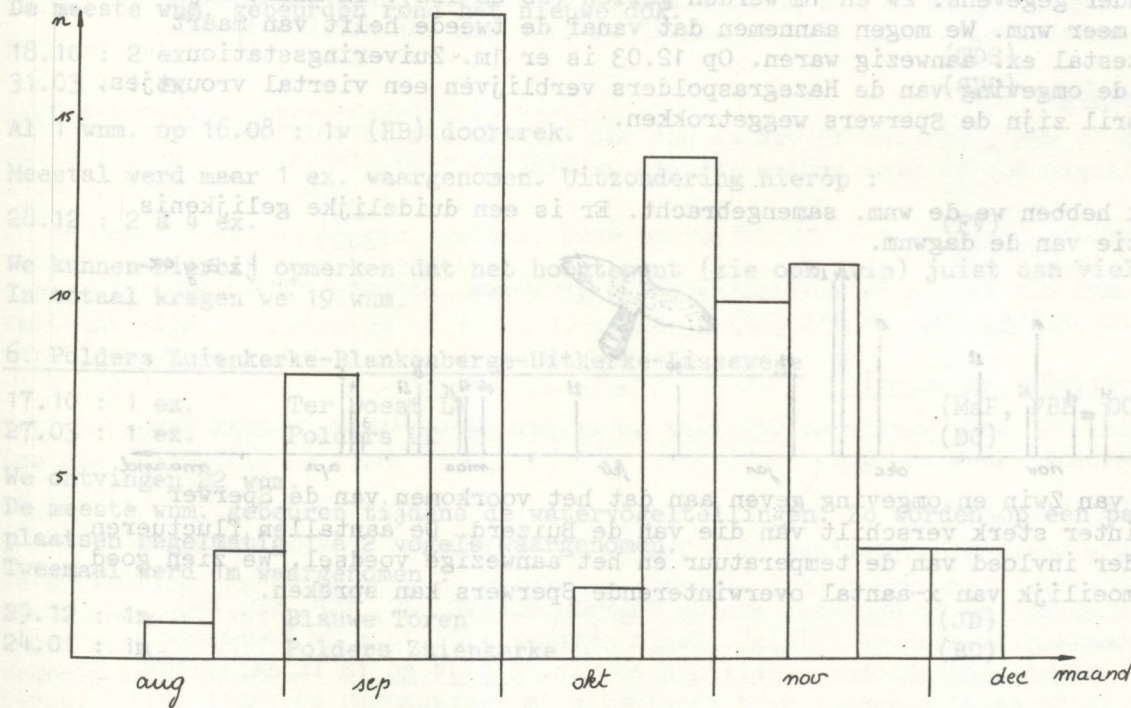
In 1981/82 ontvingen we ruim 770 wnm. van 1 of meer Sperwers. Dat zijn er 320 meer dan vorig jaar. Deze gevoelige stijging kent verschillende oorzaken. Vermeerdering van het aantal waarnemers speelt daar vast en zeker in mee. Maar er moet wel worden gezegd dat zeer veel Sperwers dit jaar onze streek aandeden. We kunnen alleen maar hopen dat deze toestand blijft of verbetert. De bespreking gebeurt chronologisch.

NAJAARSTREK

Van de Sperwer is het niet altijd gemakkelijk te weten of je met een trekker te doen hebt of niet. De vanaf eind november, wanpleisteren. Daarbij komt gebeuren onder invloed Er werden 73 Sperwers jaar. Het trekpatroon dat van vorig jaar. Half waargenomen. In september opvallende piek. Deze dan in 1980. Daarna worden tot eind oktober. In de november worden de meeste vorig jaar het geval. In de onderstaande grafiek vind je het trekverloop.

problemen duiken vooral op neer al veel vogels blijven dan nog dat er ook verplaatsingen van de koude. waargenomen. Iets meer dan vorig vertoont veel gelijkenissen met augustus werden de eerste krijgen we opnieuw een komt ongeveer een week later maar weinig trekkers waargenomen periode eind oktober-eind vogels gezien. Dat was ook

Elk jaar verblijven gedurende de winter een aantal Sperwers in onze regio. Het aantal daarvan bepalen is niet eenvoudig. De Sperwer is immers zeer mobiel. Tijdens de winter gaat 1 ex. zich dan ook niet zo strikt binden aan een bepaald gebied, als bijvoorbeeld de Buizerd. Het is dan ook niet mogelijk om het systeem van overwinteringen aan te houden zoals dat bij, bijvoorbeeld, de Buizerd werd gedaan. Wel baseren we ons op de wnm. van diverse gebieden om een idee te krijgen van het sperwerbestand in de regio. Toch willen we nogmaals benadrukken dat een Sperwer zich zeker niet aan de ons voorgehouden grenzen zal houden. We denken evenwel dat de combinatie en vergelijking van dagwnm. en slaaptrektellingen vrij goed de aantalsgrootte weergeeft. Hierna bespreken we een aantal delen van de regio.

1. Zwin en omgeving

We bespreken hier de 195 wnm. uit de driehoek Knokke-Zwin-Retranchement.

17.08 : 1m	Zwinbosjes	(HB)
10.04 : 1w	Zwinbosjes	(FDS)

Een augustus- en septemberwnm. van 1m. In oktober lopen de aantallen vlug op.

Dagwaarnemingen :

18.10 : 1 ex.	Zwinbosjes	(TDS)
---------------	------------	-------

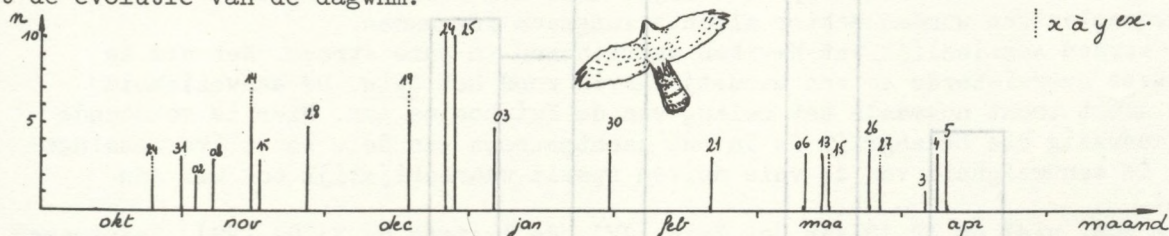
Vanaf 24.10 zijn er een zestal ex. aanwezig.

26.10 : 1m	De Vrede	(FV)
1w	Dievegat	(FV)
3 ex.	Zwinbosjes	(FV)
1w	Graafjansdijk	(FV)

Tijdens de maand november stijgen de aantallen van 6 op 08.11 (LDo, BDe) naar 9 à 10 ex. op 15.11 (TDS). Van 30.11 tot 06.12 zijn er zelfs al min. 15 ex. (GBu). Op 25.12 zijn er al 17 verschillende Sperwers geringd (GBu). De aantallen stijgen nog tot het einde van december wanneer er dan een 20-tal ex. zijn (GBu). Begin januari is er een flinke daling. In de eerste helft van de maand verblijven ongeveer 6 tot 8 ex. in de omgeving. Voor de maand februari beschikken we over opvallend minder gegevens. 2w en 1m werden gezien (PS en TDS). In maart zijn er beduidend meer wnm. We mogen aannemen dat vanaf de tweede helft van maart opnieuw een zestal ex. aanwezig waren. Op 12.03 is er 1m. Zuiveringsstation KN (TDS). In de omgeving van de Hazegraspolders verblijven een viertal vrouwtjes. Tegen half april zijn de Sperwers weggetrokken.

Slaapplaats

In de grafiek hebben we de wnm. samengebracht. Er is een duidelijke gelijkenis met de evolutie van de dagwnm.

De vele wnm. van Zwin en omgeving geven aan dat het voorkomen van de Sperwer tijdens de winter sterk verschilt van die van de Buizerd. De aantallen fluctueren veel meer onder invloed van de temperatuur en het aanwezige voedsel. We zien goed dat je maar moeilijk van x-aantal overwinterende Sperwers kan spreken.

Gedurende vrijwel de hele winter moeten er min. 6 ex. in deze streek hebben verbleven. We willen er ook op wijzen dat het niet altijd dezelfde vogels geweest "moeten" zijn. Een hoogtepunt werd bereikt eind december toen er een 20-tal ex. waren. Let wel, het gaat hier om voor ons nooit eerder opgetekende aantallen. Ook de grote dichtheid is merkwaardig.

2. Hoeke en omgeving

We bespreken de driehoek Sluis-Westkapelle-Lapscheure. We verzamelden 11 wnm. Het is niet uitgesloten dat vogels van de Zwinstreek hier ook komen en omgekeerd.

05.09 : 2m	Hoeke	(HB)
20.03 : 1 ex.	Hoekevaart	(TDS)
20.03 : 1w	HO Steenbakkerij	(TDS)

Gedurende de winter werd hier 1w regelmatig opgemerkt. De eerste wnm. is een uitzondering. Het zijn wellicht trekvogels.

3. Krekengebied van Zeeuws-Vlaanderen

De wnm. zijn sterk teruggelopen, we ontvingen er slechts 2.

20.02 : 1w	Grote Gat Oostburg	(BD)
28.03 : 1 ex.	Biezenkreek	(BJN)

4. Polders Damme, Oostkerke en Koolkerke

24.10 : 1 ex.	Damme	(MS, JS, MaS)
08.03 : 2 ex.	Damme	(KT)

daarna 1 wnm.

03.04 : 1 ex.	Damme	(TDS)
---------------	-------	-------

Meestal werd 1w waargenomen. Op 24.12 : 1 juv. man. in Damme (BC, CG).

Op 17.01 : 2 ex. en op 10.01 : 2 ex., resp. (BJN), (TDS). Overigens 13 wnm. van 1w./ex.

5. Polders te Ramskapelle

Het gaat hier om de streek ten N. van Dudzele en met als westgrens het Zeekanaal.

De meeste wnm. gebeurden rond het nieuwe dok.

18.10 : 2 ex.	(TDS)
31.03 : 1 ex.	(GDP)

Al 1 wnm. op 16.08 : 1w (HB) doortrek.

Meestal werd maar 1 ex. waargenomen. Uitzondering hierop :

28.12 : 2 à 4 ex.	(FV)
-------------------	------

We kunnen hierbij opmerken dat het hoogtepunt (zie ook Zwin) juist dan viel.

In totaal kregen we 19 wnm.

6. Polders Zuienkerke-Blankenberge-Uitkerke-Lissewege

17.10 : 1 ex.	Ter Doest LW	(MaP, FBE, DC)
27.03 : 1 ex.	Polders UK	(DC)

We ontvingen 22 wnm.

De meeste wnm. gebeuren tijdens de watervogeltellingen. Zo worden op een paar plaatsen regelmatig 1 à 2 vogels waargenomen.

Tweemaal werd 1m waargenomen :

29.12 : 1m	Blauwe Toren	(JD)
24.01 : 1m	Polders Zuienkerke	(BD)

Lissewege (7 wnm.) steeds 1 ex., uitgezonderd op 28.12 : 2w (LDq, ID).
Uitkerke (5 wnm.) 1 ex., op 15.01 : 2 ex. (TDS).
Kerkhofput (4 wnm.) telkens 1 ex. Zuienkerke (4 wnm.) 1w.
We mogen aannemen dat er regelmatig een viertal Sperwers in dit gebied verbleven (totaal 23 wnm.).

Ook in de Blankenbergse polder overwinterden 1m, 1w (JVG). Laatste m op 15.03 (JVG).

7. Poldergebied Houtave-Meetkerke-Stalhille

25.10 : 1 ex.	Eendekooi Meetkerke	(FDS)
25.10 : 1w	Moeren Meetkerke	(LDo)
02.04 : 1 ex.	Nieuwege	(WJ)

20 wnm. Telkens werd 1w waargenomen, in januari driemaal 1m.
In het Hagebos kwamen op 06.02 4 ex. slapen (FDS, AA, LVR, TDF). Andere wnm. van deze slaappleats kregen we niet.
Op bepaalde plaatsen zoals Nieuwege, Meetkerkse Moeren, Hagebos werd regelmatig 1w/ex. waargenomen. We mogen veronderstellen dat er in deze streek enkele Sperwers regelmatig aanwezig waren.

8. St.-Pieters-Speyen-Bloemendale

In deze driehoek en zijn nabije omgeving zag men heel wat Sperwers.
We beschikken over 43 wnm. voornamelijk van de volgende plaatsen : Speyen, Bloemendale, Waggelwater, put St.-Pieters en Oude Oostendse steenweg.

18.10 : 1 ex.	Speyen	(JzV)
10.04 : 1w	Grote Moerstraat, OV	(LDo)

Viermaal 1m :

28.10 : 1m	AZ St.-Jan	(MS)
29.11 : 1m	Put St.-Pieters	(MaS)
15.12 : 1m	Idem	(MaS)
14.02 : 1 juv. m	Idem	(MS)

Vanaf 05.11 zeker 2 ex. aanwezig in dit gebied (MS, MaS). Omstreeks half december min. 3 ex. (BD, LDo, JzV). Tegen het einde van de maand komt er nog 1w bij :

25.12 : 3w (BD, MS).

Gedurende de winter verbleven min. 3w, 1m en 1 juv. man in deze streek. Vooral in de tweede helft van december tot half februari werden heel wat wnm. verricht. Het is echter zeer moeilijk om een precies aantal te bepalen, want individuele herkenning is meestal niet mogelijk. De aantallen zijn dan ook strikte minima.

9. Roksem-Ettelgem

We verzamelden 15 wnm., waarvan 13 van de put van Roksem. Het is vnl. door de watervogeltellingen dat we wnm. hebben van dit gebied.

02.11 : 1w	Roksem	(FDS)
04.04 : 1w	Roksem	(BJN)

We mogen aannemen dat er 1 à 2w regelmatig aanwezig waren. Eenmaal werd 1 juv. man gezien : 20.02 (MS, FDS, RV, KT, SK).

10. Bossen St.-Andries en omgeving

Hier werden min. 151 wnm. verricht. Ook hier is er een slaappleats hetgeen het aantal wnm. gevoelig doet stijgen.

Dagwaarnemingen :

De belangrijkste waarnemingsplaatsen zijn Tudor, de Peereboom, Zevenkerke en de "Villa".

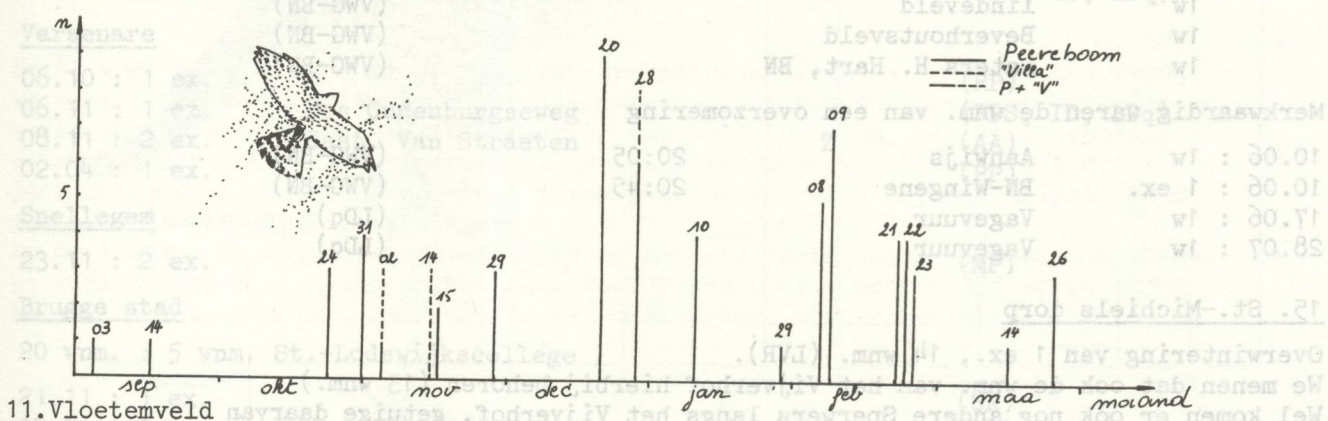
Vanaf 03.09 is er steeds 1w aanwezig aan de Peereboom (LVR, JS, FDS, PD, MS), vanaf 27.09 constant 1w rond de "Villa". Begin oktober : 01.10 : 2w Peereboom (LDq, PD, GS). Tegen eind oktober verblijven er min. 3 à 4w en 1m in de streek (LVR, 31.10). In de maand november werd regelmatig 1m waargenomen en vanaf 14.11

zeker 4w (LVR). Op 29.11 waren er waarschijnlijk zelfs 5w (LVR). Op 05.12 waren er 2m (LVR). De roofvogeltellingen van 20.12 leverde minder Sperwers op dan verwacht : 2 à 3w en 1m (FDS, Rd 22,2). In de periode 05.12-02.01 waren er bijna altijd min. 5w en 1m aanwezig (LVR). Begin januari dalen ook hier de aantallen. Er worden tot het einde van de winter nooit meer dan 2 ex. waargenomen. Opmerkelijk is wel dat er van 27.03 tot 14.04 een koppel aanwezig was. Ook op 17.05 : 2 ex. (HDB). Zeker 1 ex. w tot op 25.06 (HDB, MaS).

Telling slaapplaatsen :

Dit jaar werd de eerste slaaptrek veel vroeger gezien dan vorig jaar : eerste 03.09 : 1 ex. (LVR) aan de Peereboom. Eind oktober zijn er al 4 ex. (LVR). In november worden geen grote aantallen bereikt. Pas naar eind december toe stijgen de aantallen gevoelig : 20.12 : 9 ex. uit de polders die komen slapen (dat zijn er toch min. 2 meer dan vorig jaar) en op 28.12 : 6 ex. Doornstraat (FDS, LVR) en Zevenkerkebrug 2 ex. naar "Villa" (LVR).

In januari zijn de aantallen wisselend, nooit meer dan 4 ex. op 10.01 (LVR, FDS). Februari levert duidelijk grotere aantallen tot 7 ex. op 09.02 (LVR). Van maart zijn er beduidend minder tellingen. Toch 3 ex. op 26.03 (MS, FV, MaS). Er waren geen tellingen van latere datum.

11. Vloetenveld

We kregen 2 wnm.

05.09 : 1w

28.04 : 1 ex.

Er werd telkens 1w waargenomen.

12. Assebroekse Meersen-Oedelem-Ryckvelde

24.10 : 1 ex. Assebroekse Meersen

11.04 : 1 ex. Idem

In de Meersen werden 44 wnm. gedaan. Deze betreffen af en toe vogels die naar de omliggende gebieden vliegen.

Vanaf 25.10 zeker 2w (BJN). Op 02.11 1m (JV).

Wellicht zijn er omstreeks 12.11 al 3w aanwezig (LDq). Het grootste aantal wordt genoteerd op 19.12 : Assebroekse Meersen : min. 2w, 1m (KD)
Egypte, Oedelem : 2w (LDq, ID)

Tot omstreeks half januari blijven 2w en 1m aanwezig (JV, LDq, ID).

Laatste maal 2 ex. op 01.02 (LDq, ID).

16.09 : 1w

Ryckvelde

(LDq, ID)

19.04 : 1 ex.

Idem

(WJ)

In Ryckvelde was de Sperwer al vroeg ter plaatse, 2 septemberwnm. Dan tot 30.10 voor de tweede wnm. (LDq). Er werden 1 à 2 ex. gezien. In dit gebied vanaf eind oktober min. 3w en 1m aanwezig. Het hoogste aantal werd bereikt voorbij half december : 5 à 6 ex. Na half januari lopen de aantallen vlug terug.

13. Bossen te Oostkamp

- Rooiveld : overwintering van 1 ex. (PK)
- Kampveld : " van 1 ex. (PK, 11 wnm. (PK, LDq, ID)
- Merkenvelde : overwintering van 1w, op 26.02 1m (PK) (totaal van min. 6 wnm.)
- Kaleshoek, Fribona : overwintering van 1 ex. (PK), 12 wnm.
- Omgeving Kortrijksestraat : vrijwel elke week 1 ex. (PK).

14. Bossen Hertsberge-Beernem-Wingene

Van deze streek ontvingen we 50 wnm.

18.10 : 1w	Lindeveld	(EK)
18.04 : 2 ex.	Wingene	(BJN)

Er werd slechts tweemaal 1m waargenomen :

30.01 : 1m	Autostrade, BN	(VWG-BN)
07.02 : 1m	Autostrade, BN	(VWG-BN)

Overwinteringen :

1w	Zandwinningsgebied	(VWG-BN)
1w	Omgeving autostrade	(VWG-BN)
1w	lindeveld	(VWG-BN)
1w	Beverhoutsveld	(VWG-BN)
1w	Paters H. Hart, BN	(VWG-BN)

Merkwaardig waren de wnm. van een overzomering :

10.06 : 1w	Aanwijs	20:05	(VWG-BN)
10.06 : 1 ex.	BN-Wingene	20:45	(VWG-BN)
17.06 : 1w	Vagevuur		(LDq)
28.07 : 1w	Vagevuur		(LDq)

15. St.-Michiels dorp

Overwintering van 1 ex., 14 wnm. (LVR).

We menen dat ook de wnm. van het Vijverhof hierbij behoren (13 wnm.)

Wel komen er ook nog andere Sperwers langs het Vijverhof, getuige daarvan de verschillende wnm. van 1 man :

27.11 : 1m	(JD)
16.01 : 1m	(JD)
24.12 : 2 ex.	(KT)

Naast bovenstaande wnm. zijn er nog 2 aanvullende uit het zelfde gebied.

22.02 : 1 ex.	Centrum Godelieve	(SK)
13.05 : 1 ex.	Kraaienhof	(SK)

16. Tillegem

Er waren minder wnm. dan andere jaren.

16.10 : 1 ex.	(ID)
19.10 : 2 + 1 ex.	(ID)
28.10 : 1 ex.	(LDq, ID)
13.03 : 1 ex.	(KT)

De vogels van St.-Michiels zullen zeker af en toe in Tillegem verblijven.

17. Overige winterwaarnemingen

Weer hebben we verschillende gegevens van tussenliggende gebieden.

Loppem

21.02 : 1 ex. Heidelbergstraat (BJN)
03.01 : 1 ex. Doolhof (RV)
27.03 : 1w Lac (JD)

Zerkegem

04.04 : 1w (JD)
06.05 : 1 ex. (JD, JS)

Oostkamp

13 wnm. van verschillende plaatsen (BJN, PK, Pdc, LDq, ID, Ath, CP)

Jabbeke

2 wnm.

27.12 : 1w Vogelzang (BJN)
06.02 : 1 ex. N (FDS, ID, LDq)
1 ex. Z (FDS, ID, LDq)

Varsenare

06.10 : 1 ex. (RP)
06.11 : 1 ex. Bos Oudenburgseweg (FDS, ID, LDq)
08.11 : 2 ex. Kast. Van Straeten Z (AA)
02.04 : 1 ex. (PP)

Snellegem

23.11 : 2 ex. (MP)

Brugge stad

20 wnm. : 5 wnm. St.-Lodewijkscollege :

21.11 : 1 ex. (SK)
15.01 : 1 ex. (BD)

overige : Krakelebrug, St.-Jansdreef, Scheepsdale, PI O.L. Vrouw, Pathoekeweg (Out-board), station, Kongostraat, Katelijnepoort, Daverloopark, FN, Baron Ruzettelaan (JzV, HDB, LDq, BJN, FDS, BC, JD, RV)

Heist

19.03 : 1 ex. Kleiputten (PeL)
12.09 : 1 ex. Park 58 (EA)

Wijnendalebos

08.02 : 1 ex. (BC)

Den Haan

28.02 : 1 ex. (BJN)

Oedelem

17.04 : 1w Voordenaarskreek (RV)

Expresswegput

5 wnm., éénmaal 1m op 27.03 (FDS), laatste wnm. op 05.02 (MaS).

Expressweg-Lege Weg

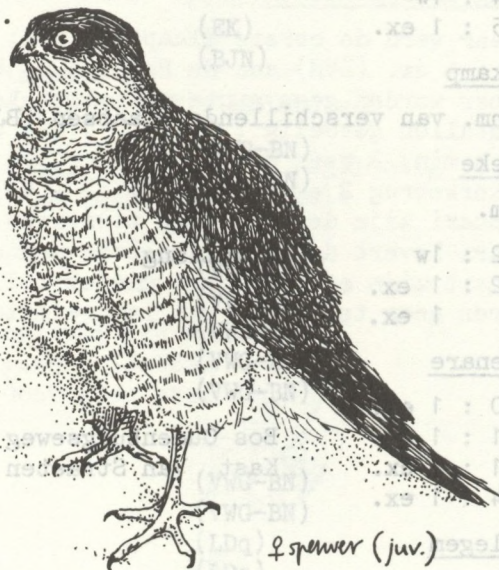
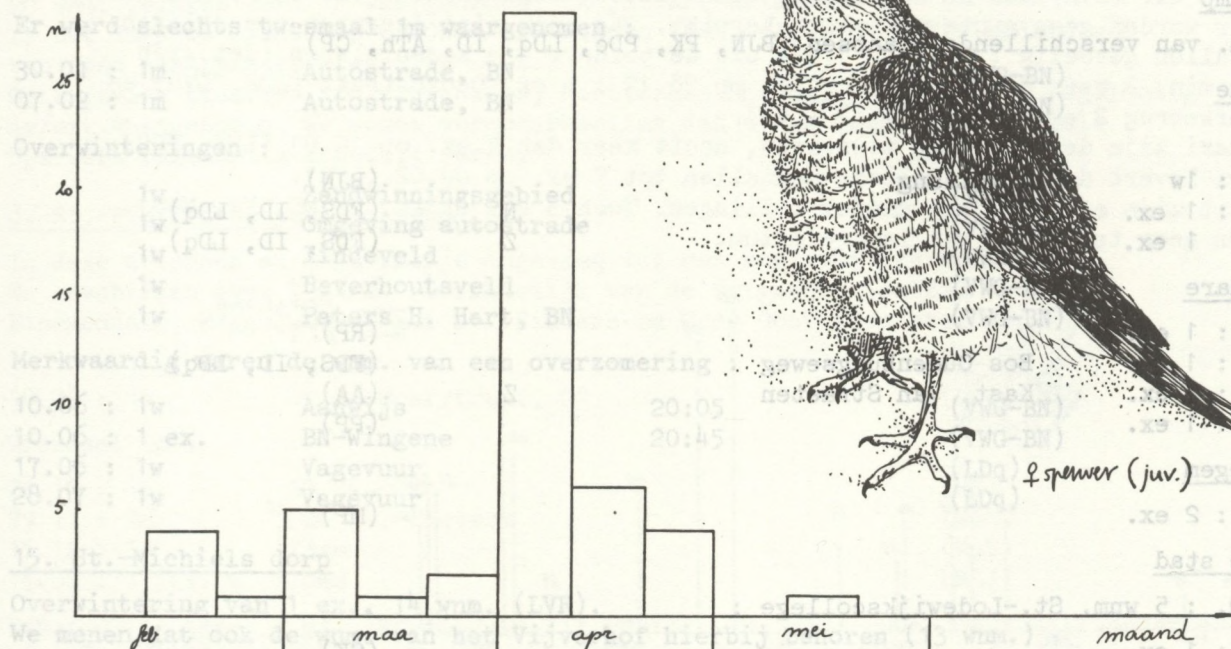
5 wnm. (LDo).

Maldegem

27.10 : 1 ex. Paddepoele (TDS)

VOORJAARSTREK

Tijdens de voorjaars trek werden 52 ex. gezien. Het verloop van de voorjaars trek vertoont eenzelfde evolutie als vorig jaar. In februari kwam de trek (iets vroeger dan vorig jaar) op gang half de maand. Net als vorig jaar is er tijdens de trek één plotse piek. Vorig jaar was die eind maart, dit jaar begin april. Vorig jaar waren in de beste 20 dagen eind maart-begin april 53 % van de Sperwers doorgetrokken. Dit jaar lag dat procent nog hoger : 65 %, tijdens de eerste veertien dagen van april. Hierna nam de trek even plots af, als ze begonnen was. Er was tenslotte nog 1 wnm. half mei.

♀ sperwer (juv.)

SAMENVATTING

1981/82 werd een uitstekend jaar voor wie Sperwers wilde waarnemen; de aantallen kenden een ongekend hoogtepunt voor de regio. De najaars trek kwam vrij goed overeen met die van het vorige najaar. We hebben een opvallende piek in september. Na een duidelijke daling in oktober krijgen we eind oktober-begin november de periode met de meeste doortrekkers.

In de winterperiode werden zeer veel wnm. gedaan. Twee gebieden vallen daarbij erg op; het Zwin en omgeving en de bossen van St.-Andries, hier gebeurden 49 % van de wnm. van dit werkjaar.

We wezen erop dat Sperwers erg mobiel zijn en maar weinig plaatsgebonden de winter doorbrengen. Om die reden werd afgestapt van het bespreken van kleine gebieden. Er werd zoveel mogelijk naar gestreefd om grotere gebieden te bespreken. We hopen zo de dubbeltellingen wat tegen te gaan. Daarbij is het ook zo dat de aantalsveranderingen van de Sperwer tijdens de winter veel groter zijn dan bij bijv. de Buizerd. Globaal kunnen we zeggen dat de aantallen sterk stijgen eind oktober-begin november om een hoogtepunt te bereiken. Begin januari nemen de aantallen af. In bepaalde gebieden is er nog een stijging in februari of maart, misschien onder de invloed van voorjaars trek.

Op bepaalde plaatsen bleven Sperwers tot juni ter plaatse. De voorjaars trek liep eveneens vrij parallel met die van vorig jaar. Iets vroeger dan vorig jaar (tweede decade februari) werden de eerste trekkers opgemerkt. Opnieuw is er een opvallende piek in een anders vrij gelijkmatig trekpatroon. Ditmaal viel die eind maart-begin april. Merkwaardig was tenslotte nog de overzomering die we vaststelden te Beernem.

DE BUIZERD (BUTEO BUTEO) IN HET BRUGSE, SEIZOEN 1981-1982.

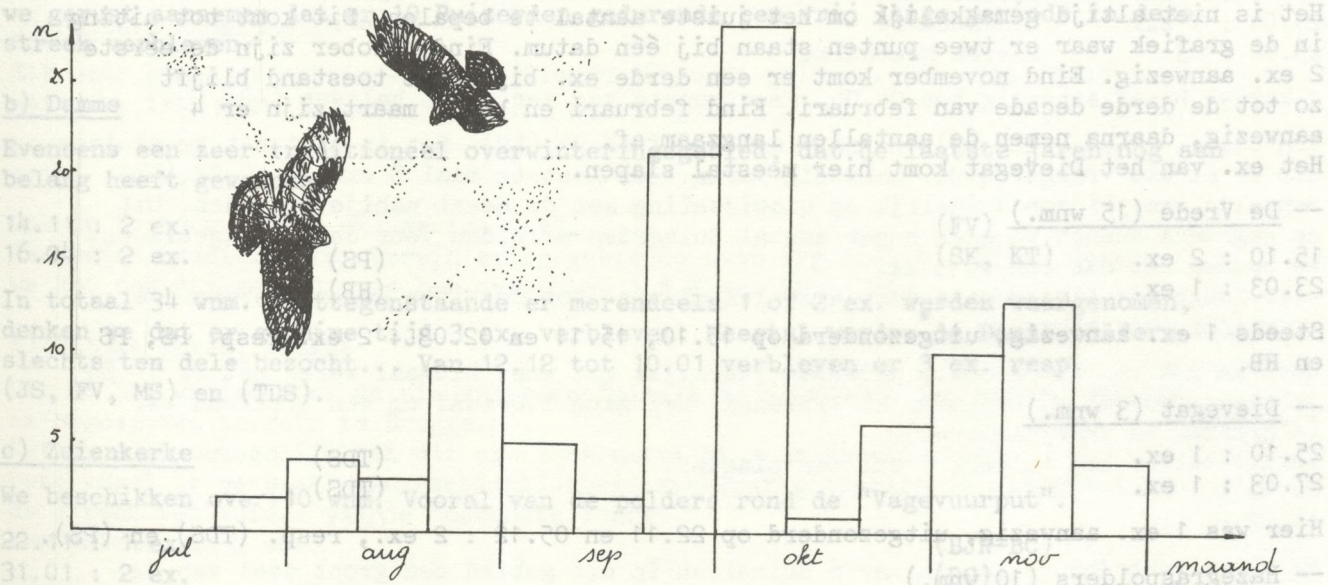
door Leo Declercq

WAARNEMINGEN

We verzamelden ruim 920 wnm., het dubbele t.o.v. vorig jaar. Deze enorme stijging kent verschillende oorzaken; een gevoelige vermeerdering van het aantal waarnemers, het doorspelen van alle basisgegevens en het uitstekende "buizerdjaar" 1981/82 zijn er de belangrijkste van. We houden ons opnieuw aan een chronologische uitwerking.

NAJAARSTREK

De 47 wnm. waren goed voor 107 ex. Het trekpatroon vindt je in grafiek 1 terug. We wijzen hier even op een opmerkelijk verschil met het vorig najaar. Terwijl er vorig jaar al een opvallende doortrektop was half augustus, bleven de aantallen ditmaal klein tot eind september. De overgang september-oktober levert dit jaar het meeste doortrekkers, 44,8 % van het totaal. Deze periode blijkt steeds een goede trektijd voor de Buizerd. In de laatste 20 dagen van november is er net als vorig jaar een kleine toename. We willen hier ook wijzen op het feit dat er regelmatig getrekteld wordt in de bossen van St.-Andries, waar dit in de polders veel minder het geval is.

OVERWINTERINGEN

We geven de verschillende overwinteringsgebieden, die telkens kort worden besproken; aantal, vroegste en laatste datum en enkele opmerkingen.

a) Zwin en omgeving

De wnm. zijn geconcentreerd rond een zestal plaatsen : de Zwinbosjes, de Vrede, het Dievegat, de Hazegraspolders, de Graafjansdijk en Da Costa. Ook van de daartussen liggende gebieden en de nabije omgeving zijn er meerdere wnm.

-- Zwinbosjes (112 wnm.)

13.09 : 1 ex. (FV)
15.10 : 1 ex. (PS)
03.04 : 1 ex. (PDM, PA)

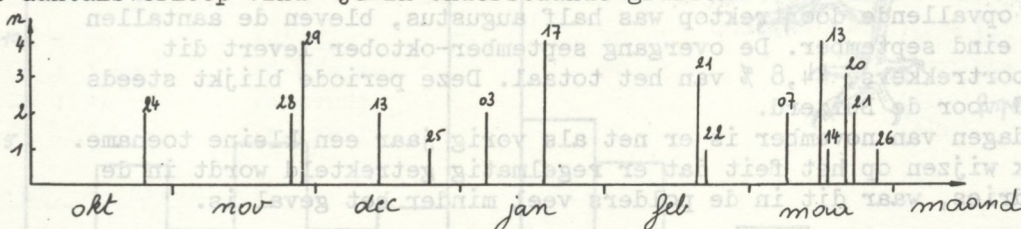
We geven hier de eerste twee wnm., omdat de eerste hoogstwaarschijnlijk een trekvogel betreft. Overdag liepen de aantallen op tot 3 à 4 : van 24.10 tot 21.02 : 3 ex. resp. (TDS) en (PS), max. : 29.10 : 4 ex. (PDM), later ook tot 4 ex. op 06.03 (TDS).
Er wordt niet altijd nauwkeurig vermeld of het om een dagwnm. of een avondwnm. gaat. Willen de waarnemers daar in het vervolg hun aandacht aan schenken bij het doorgeven.

Heel wat wnm. zijn van slaaptrektellingen. We mogen hier de namen van P. Seys en T. Deschuyter niet vergeten te vermelden.

In totaal kregen we van de slaappleats 69 tellingen.

24.10 : 2 ex. (PS)
26.03 : 1 ex. (PS)

Het aantalsverloop vind je in onderstaande grafiek.

Het is niet altijd gemakkelijk om het juiste aantal te bepalen. Dit komt tot uiting in de grafiek waar er twee punten staan bij één datum. Eind oktober zijn de eerste 2 ex. aanwezig. Eind november komt er een derde ex. bij, deze toestand blijft zo tot de derde decade van februari. Eind februari en begin maart zijn er 4 aanwezig, daarna nemen de aantallen langzaam af.

Het ex. van het Dievegat komt hier meestal slapen.

-- De Vrede (15 wnm.)

15.10 : 2 ex. (PS)
23.03 : 1 ex. (HB)

Steeds 1 ex. aanwezig, uitgezonderd op 15.10, 15.11 en 02.03 : 2 ex. resp. PS, PS en HB.

-- Dievegat (3 wnm.)

25.10 : 1 ex. (TDS)
27.03 : 1 ex. (TDS)

Hier was 1 ex. aanwezig, uitgezonderd op 22.11 en 05.12 : 2 ex., resp. (TDS) en (PS).

-- Hazegraspolders (10 wnm.)

30.08 : 2 ex. (PS, FDS, LVR)
26.10 : 1 ex. (FV)
21.03 : 2 ex. (PS)

De augustuswnm. slaat wellicht op pleisteraars.

Er zaten 2 tot 3 ex., uiterlijk tot 06.03 (3 ex., PS).

-- Graafjansdijk (7 wnm.)

25.10 : 2 ex. (TDS)
08.02 : 1 ex. (TDS)

Bij de aankomst waren 2 ex. aanwezig, dit tot 31.12 (PS); in de andere gevallen 1 Buizerd.

-- Da Costa (8 wnm.)

24.10 : 1 ex.

(MS, JS, MaS)

28.02 : 1 ex.

(TDS)

Doorgaans 1 ex., maar op 19.11 2 ex. en op 22.11 3 ex. (TDS).

-- Overige wnm. (32 wnm.)

Van een aantal andere plaatsen zijn er kleinere wnmconcentraties. Van weer andere is het niet altijd duidelijk op welk deelgebied ze juist betrekking hebben.

- Zwinvlakte, park en internationale dijk 17 wnm. (TDS, JS, MS, DD, FV, DC, MaS,

LD, BD, PiV, BDC, SK, KT, TDF, AVES) : 1 à 2 ex.

- Buizerdijk 2 wnm. (FDS, MS, MaS, JS) : 1 ex.

- Willem Leopoldspolder 2 wnm. (PS) : 1 ex.

- Kalfsduinen 2 wnm. (PeL, PDM, KV) : 1 ex.

- Tobroek 2 wnm. (PeL, PaL) : 2 ex.

- Oosthoek 3 wnm. (TDS) : 1 ex.

- Eenmalige wnm. van 1 ex. :

28.12 : 1 ex. Keuvelhoek Knokke

(TDS)

25.12 : 1 ex. Boomgaard WK

(TDS)

31.10 : 1 ex. Schaeperswijk WK

(-)

05.10 : 1 ex. Heistse polder

(HB)

16.02 : 1 ex. Retranchement

(KT)

In de Zwinstreek verbleven er in 1981/82 een tiental Buizerden. Een aantal daarvan slapen in de Zwinbosjes.

Uiteraard is het niet eenvoudig preciese cijfers te geven. Wanneer we echter de aantallen van de verschillende wnmconcentraties optellen, dan kom je al aan negen. De vele wnm. laten ook toe om verschillende sommen te maken van de aantallen die op één dag in het gebied werden waargenomen. Hoewel dubbeltellingen hierbij niet zijn uit te sluiten, mogen we anderzijds niet uit het oog verliezen dat we maar zelden alle Buizerden kunnen waarnemen. Een optelsommetje van de dag 22.11 levert 9 ex. op. Aangezien het niet om het volledige gebied ging mogen we gerust aannemen dat er 10 Buizerden gedurende een vrij lange periode in deze streek verbleven.

b) Damme

Eveneens een zeer traditioneel overwinteringsgebied, dat de laatste jaren nog aan belang heeft gewonnen.

14.11 : 2 ex.

(FV)

16.04 : 2 ex.

(SK, KT)

In totaal 34 wnm. Niettegenstaande er merendeels 1 of 2 ex. werden waargenomen, denken we dat er geruime tijd 3 ex. verbleven. Meestal worden de Damse polders slechts ten dele bezocht... Van 12.12 tot 10.01 verbleven er 3 ex. resp. (JS, FV, MS) en (TDS).

c) Zuienkerke

We beschikken over 10 wnm. Vooral van de polders rond de "Vagevuurput".

22.11 : 1 ex.

(BJN-BC)

31.01 : 2 ex.

(DC)

Gedurende deze periode was er 1 ex. aanwezig. Op 14.01 en 16.01 2 ex. resp. (TDS) en (MaS). Op 16.01 vloog één van de vogels richting Uitkerke, de andere richting Wenduine. Waarschijnlijk is er regelmatig uitwisseling met de grensgebieden.

d) Houtave

Om diverse redenen werd deze streek heel wat meer bezocht dan andere jaren. De wnm. gebeurden vooral rond het Groot en Klein Middelhof. Wellicht gaat het om een uitwijkgebied voor de vogels uit aanpalende gebieden.

5 wnm. : (EK, JD)
 06.01 : 1 ex. (LDq)
 03.02 : 1 ex. (JS).
 Op 02.02 : 2 ex., waarvan één slaaptrek, richting St.-Andries

e) Hagebos

Dit gebied werd slechts later op het jaar bezocht en wel met het oog op het tellen van slaappleatsen.

Overdag verblijft er meestal 1 ex. in de omgeving van het bos.

15.01 : 2 ex. (LDq, ID)
 14.01 : 1 ex. (BJN)

Van de 8 wnm. ging het om 3 wnm. van 2 vogels die kwamen slapen, dit van

15.01 tot 06.02 (FDS, AA, LVR, TDF).

Op 02.02 : 4 ex. (LDq).

In de komende jaren zeker wat meer aandacht waard.

f) Meetkerke-Speyen-Bloemendale-St.-Pieters

In Meetkerke was de Buizerd vrij vroeg aanwezig :

03.09 : 1 ex.

Van 03.01 tot 27.02 : 2 ex. resp. (JzV) en (SK, KT).

Daarna 05.03 tot 01.04 : 3 ex. (JzV).

Op 25.10 een uitschieter : 5 ex. (LD).

Verschillende wnm. hebben betrekking op slaaptrek richting SA.

Er waren zeker 40 wnm. voor de Meetkerkse moeren.

Speyen en vooral Bloemendale werden dit jaar zeer druk bezocht. De uiterste data waren :

25.10 : 1 ex. Speyen (MS)
 25.10 : 1 ex. Bloemendale (JzV)
 25.04 : 1 ex. Bloemendale (LD)
 25.04 : 1j Moeren Meetkerke

1 koppel bleef aanwezig tot 04.06, deze vogels zag men zelfs baltzen (LD).

Van 06.11 : 2 ex. (LD, BD) daarna 3 ex. vanaf 28.01 (LD). Het is niet uit te sluiten

dat er al wat vroeger 3 ex. aanwezig waren. Een laatste maal 3 ex. op 19.02 (LD).

Bepaalde wnm. wijzen duidelijk op uitwisseling met de meest nabije gebieden. Uit

de gegevens kunnen we geen hoger aantal Buizerden afleiden voor deze deelgebieden.

We houden het dan ook op 3 ex.

Hier fungeerde Bloemendale soms als slaappleats. Ook de Witte Paters werden daar mogelijks voor gebruikt.

Rond de Put van St.-Pieters gebeuren jaarlijks wat wnm. Ditmaal waren het er 7. Ze

gebeurden vooral in december en februari. Het ging tweemaal om een trekkend ex.

(slaaptrek en voorjaarstrek).

Verder betrof het telkens 1 ex. ter plaatse.

20.12 : (MS, PH)
 14.02 : (MS)

We mogen veronderstellen dat er 6 Buizerden in dit gebied een groot deel van de

winter hebben doorgebracht. Vooral vanaf januari tot april was de Buizerd hier

zeer goed vertegenwoordigd. Opmerkelijk is zeker het ter plaatse blijven tot in

juni van 2 ex.

In totaal waren er ruim 100 wnm.

g) Hoeke-Lapscheure-Sluis

Van deze streek verzamelden we 17 wnm.

08.11 : 1 ex. Hoeke
27.04 : 1 ex. Hoeke

(BJN)
(HB)

De meeste wnm. gebeurden aan het Lapscheure gat en de stadswallen van Sluis. In dit laatste gebied was er van 05.12 tot 28.02 : 1 ex. resp. (PS) en (TDS).

Op 12.12 waren er 3 ex. aan het Lapscheure gat, die zich 's avonds in verschillende richtingen begaven : Zwin ?, St.-Anna-ter-Muiden ? en Sluis. Tot 03.01 werden hier 1 à 2 Buizerden gezien. De vogels maakten wellicht gebruik van dit hele gebied. 2 à 3 Buizerden hebben hier een bepaalde tijd verbleven.

h) Polders Uitkerke

Eigenlijk een nieuwkomer; vorig jaar geen wnm. ontvangen.
Min. 6 wnm.

11.11 : 1 ex.
31.01 : 2 ex.

(MaP, BFE)
(JVG)

2 overwinterende ex. (DC).

i) Roksem-Jabbeke-Ettelgem

Voor het eerst hebben we hier wnm. die duidelijk wijzen op een overwintering. Voor Roksem beschikken we over volgende gegevens :

15.11 : 1 ex.
30.01 : 2 ex.

(FDS, HDB)
(FDS, MS)

De wnm. lopen nogal uiteen. Max. 4 ex. op 16.01 (FDS, LVR, TDF), dit wijst op uitwisseling met andere gebieden. Een getal is moeilijk aan te geven.

Te Jabbeke-Ettelgem werd 1 ex. gesignaleerd op 16.01 (FDS, LVR, TDF) en 20.01 (BD). Ook op 12.03 : 1 ex. (BD), trekker?

j) Polders Ramskapelle

Elk jaar komen er enkele wintermeldingen uit deze polders. Dit winterhalfjaar waren er iets meer : 5 wnm.

22.10 : 1 ex.
10.01 : 2 ex.

(HB)
(FV)

Ook op 24.10 werden 2 ex. gezien (HB).

Aangezien traditionele overwinteringsgebieden niet erg dichtbij zijn, denken we dat ook dit gebied voor het eerst met 1 à 2 ex. bezet was.

k) Blauwe Toren, Brugge

Dit is het gebied rond de nieuwe begraafplaats en de weiden ten zuiden van het ex-opgespoten terrein te Brugge.

Het is niet onmogelijk dat dit ex. soms uitwijkt naar Ramskapelle.

Deze vogel is naar alle waarschijnlijkheid regelmatig te zien op slaaptrek naar de streek ten zuiden van de Oostendse Vaart.

Een totaal van 8 wnm.

10.12 : 1 ex. ot BR
31.01 : 1 ex. ot BR

(MaS)
(BJN)

1 overwinterend ex.

l) Bakkersdam

Net als de vorige jaren overwintering van 1 ex. 6 goed gespreide wnm.

25.10 :
07.03 :

(TDS)
(TDS)

Alleen op 03.01 : 2 ex. (BJN).

m) Overige Zeelandse krek

- Biezenkreek

1 wnm. : 24.01 : 1 ex. (FDS)

- Plate : 2 interessante wnm. van 2 ex. op 24.01 en 21.02 resp. (FDS) en (RVW).

- St.-Kruiskreek : op 22.02 : 5 ex. (RVW), wellicht gaat het hier (gedeeltelijk) om trekvogels.

Het gebied wordt misschien iets te weinig bezocht om een duidelijk idee te krijgen van de ex. overwinterende Buizerden.

n) Overige polderwinterwaarnemingen

Zoals elk jaar zijn er wnm. die "nergens bijhoren" of betrekking hebben op een al genoemd gebied.

"Expresswegput" Brugge

Vanaf maart zag men hier regelmatig 1 ex. Het gaat dan waarschijnlijk om vogels van Bloemendale, misschien zit er ook wel eens een trekvogel bij.

6 wnm. : 09.03 (LD)

22.04 (LD)

Koolkerke

2 wnm. van 1 ex. : 08.11 en 06.01 resp. (PDc) en (JD, EK).

Waarschijnlijk vogels van Damme.

Stalhille

Op 06.01 : 2 ex. (JD, EK). Enige wnm. die gebeurde aan "'t Pompje"

Oostkerke

We hebben wel de indruk dat hier 1 ex. verblijft. Bepaalde stukken polder worden weinig bezocht.

4 à 5 wnm.

17.10 : 1 ex.

17.01 : 1 ex.

Alleen op 25.10 : 2 ex. (BC).

Losse wnm.

01.01 : 2 ex. Grevelingenpolder

28.02 : 1 ex. Heille

28.02 : 1 ex. Aardenburg

o) Assebroekse Meersen

Opmerkelijk waren de 2 wnm. half augustus :

04.08 : 2 ex.

11.08 : 2 ex.

De volgende wnm. gebeurde pas op 24.10 : 1 ex. (BC). De volgende dag zag men 2 ex. (BJN).

Van 05.11 tot 30.01 : 4 ex. (LDq, PM) en (LDq), tot 02.03 zeker 3 ex. (LDq).

Een maximaantal op 06.02 : 7 ex. (BC, CG).

Laatste wnm. : 18.04 (BJN).

Op 27.06 werd al opnieuw 1 ex. gezien (BC, ID).

In het gebied dat gebruikelijk bezocht wordt, verbleven deze winter 4 Buizerden.

Het is niet uitgesloten dat er in de omliggende gebieden eveneens enkele Buizerden verblijven. De vele bezoeken in de vorige winter (zie JB 1980/81) toonden dit

aan. Vandaar wellicht ook die 7 ex. in februari.

In totaal 45 wnm.

p) Ryckvelde

10 wnm. goed voor de overwintering van 1 ex.

24.10 : 1 ex.

(BC)

14.03 : 1 ex.

(LDq, ID)

Eigenaardig is wel de wnm. van 31.12 : 3 ex. kasteel Male (AA). Wellicht zijn dit vogels van een ander gebied dat ons onbekend is.

q) Bossen te St.-Andries

Stellen dat het aantal overwinterende vogels in bossen niet eenvoudig te bepalen is, wordt zo langzaam een cliché. Gelukkig organiseert Frank Descheemaeker elk jaar een simultaantelling in deze streek, zodat we toch enig idee krijgen van de roofvogelstand te St.-Andries.

Opmerkelijk zijn de zomerwnm. :

05.07 : 1 ex.

"Villa DH"

(BJN)

27.07 : 1 ex.

"Villa DH"

(LVR, FDS)

De eerste wintervogel op 10.10 : (LVR).

Vanaf 14.11 tot 13.12 waren er min. 4 ex. aanwezig rond de "villa", daarna werden 5 verschillende ex. (vanaf 21.12) gezien.

Rond Tudor verbleven 2 ex. vanaf 31.10; af en toe was er uitwisseling met de villa (LVR).

Tot 05.03 werd dit aantal aangehouden (LVR).

Zeer hoge aantallen werden genoteerd op :

21.02 : 7 ex.

(MS, FDS, SK, MaS, HDB)

22.02 : 8 ex.

(LDq, ID, LVR)

15.03 : 9 ex.

(JS)

Wellicht vermengen de wintervogels zich dan met voorbijtrekkende ex.

Op 25.03 nog 4 ex. (JS)

Een totaal van 80 dagwnm.

Slaaptrek

Zoals de voorgaande jaren kwamen er opnieuw Buizerden slapen in deze bossen. Vooral aan de Doornstraat en de "villa" wordt er geteld.

Alleen simultaantellingen geven een vrij volledig beeld van de hele toestand. De meeste tellingen gebeuren individueel, wat de aantallen drukt.

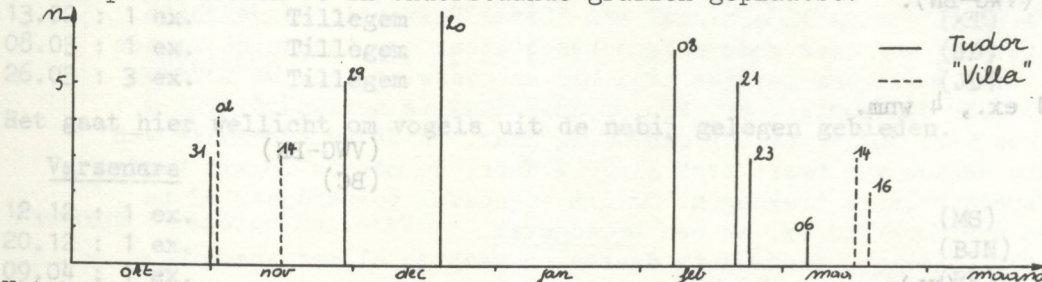
Voor de eerste maal weten we precies waar de vogels gingen slapen :

kasteel Tudor (Rd. 22,2 FDS). Het waren er 4.

Aan de villa slapen er nog eens 4 (de vogels van ter plaatse).

Op de telling van 20.12 kwamen 9 ex. slapen (FDS).

De slaaptrek hebben we in onderstaande grafiek geplaatst.

Het hoge aantal op 20.12 is te wijten aan de koude in de landen ten noorden van ons, wat een verschuiving van de winterpopulatie met zich bracht (FDS, Rd. 22,2).

Er werden 14 tellingen (1 simultaan) uitgevoerd.

r) Vloetenveld Zedelgem

Overwintering van 1 ex.

22.09 : 2 ex.

(LD)

14.03 : 1 ex.

(LD)

8 wnm., alleen op 25.10 nog eens 2 ex.

Tussen dit en bovenstaand gebied werden 3 wnm. verricht van 1 ex. tussen 05.12 en 09.01 (LVR). Mogelijks hebben we dus 2 overwinterraars in deze omgeving.

s) Bossen te Oostkamp

Rooiveld

Overwintering van 1 à 2 ex., 10 wnm. (PK, BC, LDq, ID).

Kampveld-Nieuwenhove

Overwintering van 2 à 3 ex., 11 wnm. (PK, BC, LDq, ID, BJN).

Maximaal 4 ex. op 21.02 (PK).

Kroonhove

Overwintering van 3 ex., 22 wnm. (PK, PDC, SK, LDq, LDC, GS, LVR).

Laatste wnm. op 14.04 : 4 ex. (PDC).

Breydels

Vermoedelijk 1 overwinterend ex., 1 wnm. (PK).

Boskaleshoeck

Weinig bezocht : 1 ex., 3 wnm. (PK).

Gruuthuyse-Warande

Weinig bezocht : 1 ex., 4 wnm. (PK, KD).

Merkenvelde-Doeveren

Overwintering van min. 1 ex., 5 wnm. (PK, LDq, ID).

Eenmaal 2 ex. op 07.11 (LDq, ID).

Losse wnm.

21.02 : 1 ex. Valkaart
20.02 : 1 ex. Listebeek
13.03 : 1 ex. Listebeek
08.03 : 1 ex. Spoorlijn grens OP-BN
13.03 : 1 ex. Spoorlijn grens OP-BN
16.04 : 1 ex. Spoorlijn grens OP-BN

(BJN)
(LDq, ID)
(PeL, KR)
(PDC)
(PDC)
(KD)

t) Bulskampveld Beernem

Overwintering van 2 ex. (VWG-BN), 6 wnm. (VWG-BN, PK).

22.11 : 2 ex.

24.01 : 1 ex.

Ook 1 ex. op 01.05 (VWG-BN).

(VWG-BN)
(PK)

u) Beverhoutsveld

Overwintering van 1 ex., 4 wnm.

01.11 : 1 ex.

26.03 : 1 ex.

(VWG-BN)
(BC)

v) Wildenburg

Overwintering van 2 ex. (NL).

Midden oktober : 2 ex.

18.04 : 2 ex.

(NL)
(BJN)

bnizerd

w) Wijnendalebos

Een plaats die in de toekomst zeker meer zou moeten worden bezocht.

Slechts 1 wnm. : 08.02 : min. 4 ex. (BC).

Vermoedelijk overwinteren hier meerdere Buizerden.

x) Overige winterwnm.

Zoals steeds zijn er ook in de streek ten oosten en ten zuiden van Brugge een aantal niet te catalogeren wnm.

Beernem-Hertsberge

25.09 : 1 ex.	Akkerstraat	(VNS)
24.10 : 1 ex.	Autostrade	(WIG, VWG-BN)
14.11 : 1 ex.	Autostrade	(WIG, VWG-BN)
27.12 : 1 ex.	Autostrade	(WIG, VWG-BN)
03.01 : 1 ex.	Autostrade	(WIG, VWG-BN)
05.11 : 1 ex.	Grens BN-Wingene	(VWG-BN)
26.01 : 1 ex.	Grens BN-Wingene	(VWG-BN)
25.11 : 2 ex.	St.-Amandus Inst.	(VWG-BN)
28.11 : 1 ex.	Beelkens	(VWG-BN)
08.12 : 1 ex.	Reigerlo	(VWG-BN)
16.01 : 1 ex.	Kanaal BR-Gent	(VWG-BN)
30.01 : 1 ex.	St.-Pietersveld	(VWG-BN)
26.02 tot 22.03 :		
1 ex.	Aanwijs	(VWG-BN)
18.04 : 1 ex.	Zandwinning	(VWG-BN)
14.09 : 1 ex.	Kasteeldreef Hertsberge	(PK)
30.12 : 1 ex.	Drie Koningen	(JzV)
21.02 : 2 ex.	Galgetoren Hertsberge	(BJN)
21.02 : 4 ex.	Manderley Hertsberge	(BJN)
21.02 : 1 ex.	Hazeweg, Hertsberge	(BJN)
04.04 : 1 ex.	Vagevuur Beernem	(MS, MaS)
04.04 : 1 ex.	E5 afrit Beernem	(MS, MaS)
05.04 : 2 ex.	Galgetoren Hertsberge	(LDq, ID)

Deze vele wnm. geven duidelijk aan dat er te Beernem-Hertsberge nog wel wat meer Buizerden verblijven in de winter. Meer wnm. zouden zeer welkom zijn.

St.-Michiels-Loppem

07.11 : 2 ex.	Park de Rode Poort	(SK, HK)
21.12 : 1 ex.	Park de Rode Poort	(SK)
25.12 : 1 ex.	Vijverhof	(JD)
03.01 : 1 ex.	Tillegem	(PDc)
13.01 : 1 ex.	Put Zevenkerke	(KT)
13.02 : 1 ex.	Tillegem	(KT)
08.03 : 1 ex.	Tillegem	(JD)
26.03 : 3 ex.	Tillegem	(JD)

Het gaat hier wellicht om vogels uit de nabij gelegen gebieden.

Varsenare

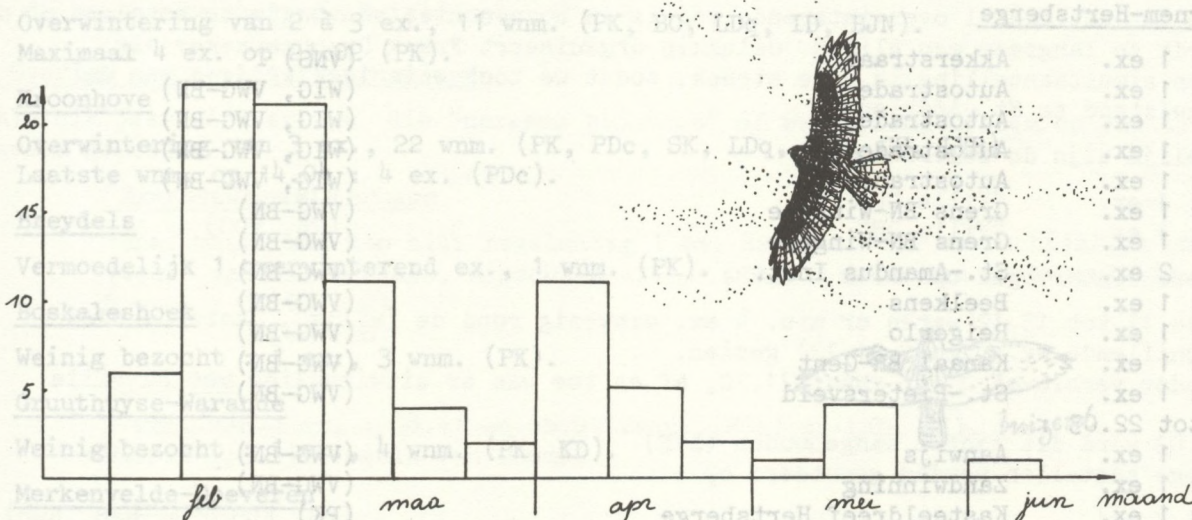
12.12 : 1 ex.		(MS)
20.12 : 1 ex.		(BJN)
09.04 : 1 ex.		(RP)

Overige wnm.

29.12 : 1 ex.	Meat Market	(FDS)
04.04 : 1 ex.	Scheepsdalebrug Brugge	(BJN)

VOORJAARSTREK

We kregen 43 gegevens voor 90 ex. Het trekpatroon is sterk verschillend t.o.v. van vorig jaar. De eerste trekkers werden opgemerkt begin februari. Het hoogtepunt lag duidelijk in de laatste 2 decades van februari en begin maart (60 % van het totaal). Dit hoogtepunt werd bereikt door enkele zeer goede trekdagen. De wnm. zijn immers erg goed over de decades gespreid. Het verloop vind je in onderstaande grafiek.

BROEDGEVALLEN EN ZOMERWAARNEMINGEN

We noteerden 1 geslaagd broedgeval in 1982. Er waren 2 jongen. In de Vagevuurbossen te Beernem verbleef er 1 Buizerd. Een broedgeval is hier uitgesloten. Op 17.06 en 30.06 telkens 1 ex. resp. (LDq) en (LDq, PK, FDS).

SAMENVATTING

Het werkjaar 1981/82 was voor de Buizerd uitstekend. We ontvingen tweemaal meer wnm. tegenover vorig jaar, en toen scoorden we al een record! Tijdens de najaarstrek zag men 107 Buizerden. Het hoogtepunt viel eind september-begin oktober. Eind november was er opnieuw een kleine piek. Tijdens het winterhalfjaar verbleven minimaal een 60-tal Buizerden in de regio. Naast het feit dat we over nog meer medewerkers beschikten, kan toch niet worden ontkend dat er zeer veel Buizerden geruime tijd bleven overwinteren. We noteren zo 20 overwinteraars meer dan vorig jaar, één op drie. Dat is merkwaardig. De terugtrek kende een heel ander verloop dan vorig jaar. In de tweede helft van februari en de eerste decade van maart trok al 60 % door. De meeste vogels werden gezien op voor ons spectaculaire trekdagen. Om dit succesvol buizerdjaar af te ronden hadden we een overzomerend ex. en een broedgeval. We wensen hier tot slot alle medewerkers te danken en wachten al met spanning op de nieuwe waarnemingen.

door Luc Van Rie

De Ruigpootbuizerd is in onze regio een eerder zeldzame gast, enkel in winters met zeer bar weer in noorderlijker regionen komen er meer voor. Op drie uitzonderingen na werden alle Ruigpoten gezien ten noorden van de as Oostendse Vaart-Brugge-Maldegem. Zij werden dus hoofdzakelijk gezien in zeer open agrarische landschappen. Over slaappleatsen zijn geen gegevens bekend alhoewel die zeker moeten bestaan hebben.

De eerste wnm. van een Ruigpoot viel eind november :

29.11 : 1 ex. Weiden Roksem 10:14 W (FDS, MS)
(trek)

Ter vgl. geven we hier ook de eerste data van de vorige twee jaar : 15.11.79 te Ramskapelle en 29.11.80 te Passendaele-Stalhille.

Overwinteringen

Over gans het gebied zijn er wnm. van Ruigpoten verricht. De meeste gegevens komen uit de polders van Uitkerke en Zuienkerke. In blok 1 hebben minstens 2 ex. overwinterd, eventueel kunnen er zelfs 3 ex. verbleven hebben.

Eerste wnm. op 17.12 : 1 ex. in Uitkerke (JVG) en laatste op 24.01 : 1 ex. in Houtave (EK).

Waarnemers : JVG, EK, MaP, BFE, MaS, TDS, LVR.

Hoeke e.o. : 1 ex. (onvolwassen) (3 observaties)

Eerste wnm. : 30.12 : 1 ex. met een Waterhoen als prooi (JS, FV) en laatste geval op 10.01 : 1 ex.

Zwin e.o. : hier zijn er 2 wnm. :

31.12 : 1 ex. (GBu, BD) en 11.01 : 1 ex. (PS).

Mogelijk is dit hetzelfde ex. dat rond Hoeke verbleef.

Bakkersdam : overwintering van 1 ex. :

eerste wnm. op 17.01 : 1 ex. (TDS, FB, PVDV) en laatste wnm. op 28.02 : 1 ex. (TDS)

Waarnemers : MP, GO, TDS, FB, PVDV, TK.

Damme : 1 ex. op 13.12 (JVS).

De Plate : 1 ex. op 22.02 (TK).

Wulgebroeken : 1 waarschijnlijke wnm. op 29.12 : 1 ex. ZW (JD).

Snellegem : 1 wnm. op 29.12 : 1 ex. (MP).

Bossen achter E5 Sint-Andries : 1 ex. op 26.03 te 15:00 NO (LDq, ID).
(deze laatste wnm. is een trekwnm.)

VISAREND - Pandion Haliaetus

door Luc Van Rie

Najaarsdoortrek 1981

Dit najaar zijn er slechts 2 wnm. van Visarenden, terwijl er vorig jaar 6 waren. Dit verschijnsel lijkt enigszins normaal te zijn als we vergelijken met voorgaande jaren.

23.09 : 1 ex.	Merkevelde		TP	(LVH)
29.09 : 1 ex.	Zwin	13:00	Z	(AVES)

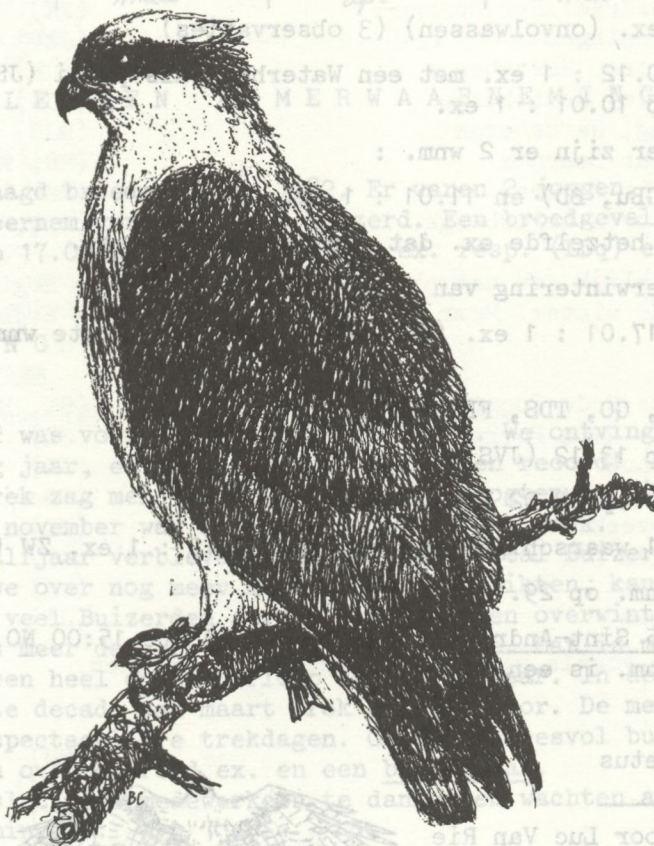
Voorjaarsdoortrek 1982

De Visarend was doortrekker van eind maart tot in de tweede helft van mei. De meeste Visarenden werden in de eerste helft van mei vastgesteld. De wnm. van 27.03 is wel zeer vroeg.

Alle wnm. :

27.03 : 1 ex.	Zwin	14:26	NO	(PVDo, PL)
10.05 : 1 ex.	Tillegem	18:15	RO	(LVR)
14.05 : 1 ex.	Bossen achter E5		NO	(LDq, ID)
	Sint-Andries			
15.05 : 1 ex.	Fonteintjes	11:45	NO	(MaP, FBE)
15.05 : 2 ex.	Fonteintjes		NO	(JVG)
15.05 : 1 ex.	Polders Blankenberge		TP, dan	(MaP, FBE)
			ZO	
15.05 : 1 ex.	Uitkerke		NO	(JVG)

In hoeverre er overlappingsen zijn tussen de wnm. van 15.05 valt niet te achterhalen daar er geen melding werd gedaan van het preciese uur waarop de doortrek plaatsgreep.

Naajaarsdoortrek 1981

Dit najaar zijn er slechts 2 wnm. van Visarenden, terwijl er vorig jaar 6 waren. Dit verschijnsel lijkt enigszins normaal te zijn als we vergelijkten met voorgaande jaren.

DE TORENVALK (FALCO TINNUNCULUS).

door Michel Seys en Marc Seys

INLEIDING

Meer waarnemers en meer inzet leidden tot een groot aantal waarnemingen van de Torenvalk in 1981/82. Dit komt neer op 950 wnm. met 1.660 ex. De maanden mei, juni en december hebben slechts een kleine waarnemingsdichtheid, hoofdzakelijk te wijten aan de examenperiode die vele jonge waarnemers in huis houdt...

In een eerste punt hebben we gepoogd een zo duidelijk mogelijk beeld te schetsen van het voorkomen per blok. Het is hierbij onvermijdelijk dat vele waarnemers hun naam niet vermeld zullen vinden in de bespreking, dit ook in de volgende punten. Een tweede puntje behelst de slaaptrek aan de Pereboom te St.-Andries. Hierna volgt een korte bespreking van de broedgevallen in 1982. Hier vermelden we vooral het kronische gebrek aan gegevens uit de Zwinstreek en de kustpolders. Het is trouwens ondenkbaar dat in heel dit areaal geen enkel paartje Torenvalk tot broeden kwam. Het uitblijven van de vermelding van nestplaatsen is slechts uit 'veiligheidsoverwegingen'. In laatste instantie komen de trekwaarnemingen. Dit gedeelte is eerder onvolledig, vooral dan de grafiek van de jaarverdeling.

BESPREKING PER GEBIED

Polders Uitkerke - Vlissegem

Dit gebied levert ons de meeste waarnemingen en de hoogste aantallen. Tot 31 ex. in de Blankenbergse polders alleen! We ontvingen gegevens van MaP, FBE en JVG. Als gemiddelde waarde mogen we een 15-tal Torenvalken vooropstellen.

Polders Meetkerke - Speyen

Het aantal loopt in dat kleinere gebied op tot een 10-tal ex. Dit cijfer wordt enkel in de maanden september en oktober bereikt. Doorlopend zijn er een 5 ex. Torenvalken aanwezig. Waarnemers: MS, MaS, JzV, LDq, FDS, e.a.

Polders Zuierenkerke - Blauwe Toren - O.T. Brugge

Voor Zuierenkerke noteren we 4 à 8 ex. Torenvalken.

Aan de Zandput Blauwe Toren vertoeven het gehele jaar door 2 ex., evenals aan de vuilverbrandingsoven nabij het Boudewijnkanaal. Wanneer we de weiden van de Abdij Ter Doest erbij tellen, kunnen we gemiddeld 9 ex. aangeven.

De wnm. danken we aan FV, MaS, MS, FDS, PDC, e.a.

Komplex Ramskapelle - Dudzele

Dit gebied dat snel aftakelt door de gestaag voortschrijdende havenuitbouw, is steeds minder interessant als verblijfplaats voor Torenvalken.

Bossen Sint-Andries + Vloetembos

In Vloetembos vertoeven geregeld 2 ex. Torenvalken. (MP, BD). De bossen rond de autosnelweg E5, zijnde Villa, Pereboom en Tudor, herbergen op zijn minst een 5-tal Torenvalken. Een correct overzicht hiervan kan niet gegeven worden. Het gemiddelde komt neer op een 6 ex.

Informatie verstrekt door MS, MaS, JS, FDS, LVR, FV, PD, RC, en andere waarnemers.

P.S.: Uit de streek van Ruddervoorde en Eernegem kregen we geen gegevens binnen.

Blok 4 is een gebied dat voornamelijk bestaat uit bossen en agrarische gebieden. Er is moeilijk een grens te trekken tussen de verschillende delen. Daarom behandelen we deze blok in zijn geheel. Het maximale aantal Torenvalken komt slechts op een 20-tal ex., wat eerder weinig is voor zo'n uitgestrekt gebied. Gemiddeld stellen we een 15-tal Torenvalken voorop, die zich voornamelijk rond Oostkamp, Beernem en Wingene ophouden. Gegevens verkregen van PK, VWG Beernem, WIG, DOD, PDC, KD, e.a.

	:	wnm.	:	ex.	:	wnm.	:	ex.
juli	:	47	:	88	:	95	:	142
augustus	:	78	:	216	:	59	:	88
september	:	132	:	304	:	62	:	90
oktober	:	88	:	154	:	102	:	123
november	:	120	:	222	:	50	:	72
december	:	76	:	113	:	41	:	48

Tabel : Wnm. van de Torenvalk, periode juli 1981 - juni 1982 in de regio Brugge - Oostkust.

Slaapplaats naaldbossen St.-Andries

Uitsluitend in het vroege najaar komen enkele Torenvalken in de naaldbossen rond de Diksmuidse Heirweg te St.-Andries slapen. Dit kan enkel worden verklaard als we aannemen dat dan de pas uitgevlogen jonge valken voor het uitzwermen een tijd op een welbepaalde plek komen slapen. Leeftijd en/of geslacht werden nooit doorgegeven omdat de valken pas laat in de schemering aankomen. De resultaten van deze avondtellingen zijn: 29.08: 5 ex.; 01.09: 5 ex.; 02.09: 6 ex.; 18.09: 7 ex.; 19.09: 7 ex. en 23.09: 6 ex. (waarnemers: LVR, JS, MaS, MS).

BROEDGEVALLLEN

Er zijn gegevens bekend van 17 zekere en 13 waarschijnlijke broedgevallen. Gegevens inzake broedsels rond het Zwin en in de uitgestrekte polders van Blankenberge - Houtave - Nieuwmunster ontbreken geheel. Daartegenover staat dat we heel goede waarnemingen ontvingen van VWG Beernem. In het broedseizoen werd het krekengebied rond Aardenburg vrijwel niet onderzocht. Dit is dan ook de oorzaak van het ontbreken van gegevens van dit gebied.

De spreiding van de broedgevallen is als volgt: blok 1 (3 p.), blok 2 (10 p.), blok 3 (3 p.) en blok 4 (8 p.).

Stad Brugge : 1k.

Regelmatig onderzoek door leden v/h Duimpje (NL) leverde in Zeeuws-Vlaanderen 13 koppels Torenvalken op. (Sluis - St.-Anna uitgezonderd).

TREKWAARNEMINGEN

Het grootste deel van deze wnm. is afkomstig uit de polder- en kuststreek. Er zijn enkele wnm. in de bossen van St.-Andries. Het is zeker niet slecht erop te wijzen dat bij elke trekwaarneming steeds uur en richting moeten worden vermeld.

De najaarstrek kunnen we hoofdzakelijk situeren in de maand september, de voorjaarstrek in april - begin mei.

De gegevens danken we vooral aan JVG, LVR, MS, JS, TDF, en DC.

Najaarstrek

Juli: 3; augustus: 0; september: 8; oktober: 3.

Voorjaarstrek

Februari: 2; maart: 1; april: 13; mei: 3.

Een steeds terugkerend probleem is het onderscheid tussen lokale en trekkende vogels. Torenvalken gaan soms erg hoog vliegen. Dit brengt al gauw verwarring met zich mee. Van de 34 wnm. verricht over 7 maanden, waren er 29 (85,3 %) uit de polders afkomstig en slechts 5 (14,7 %) uit de bosrijke gebieden.

(60 % van de wnm.).

SLOT - DANKWOORD

Dit jaar werd de Torenvalk met meer interesse gevolgd.

We danken de mensen die hun gegevens aan ons hebben doorgegeven.

Hopelijk blijft ook de komende jaren die interesse zo intens.

Dit verslagje geeft in elk geval een idee over de algemeenheid van deze prachtige stootvogel.

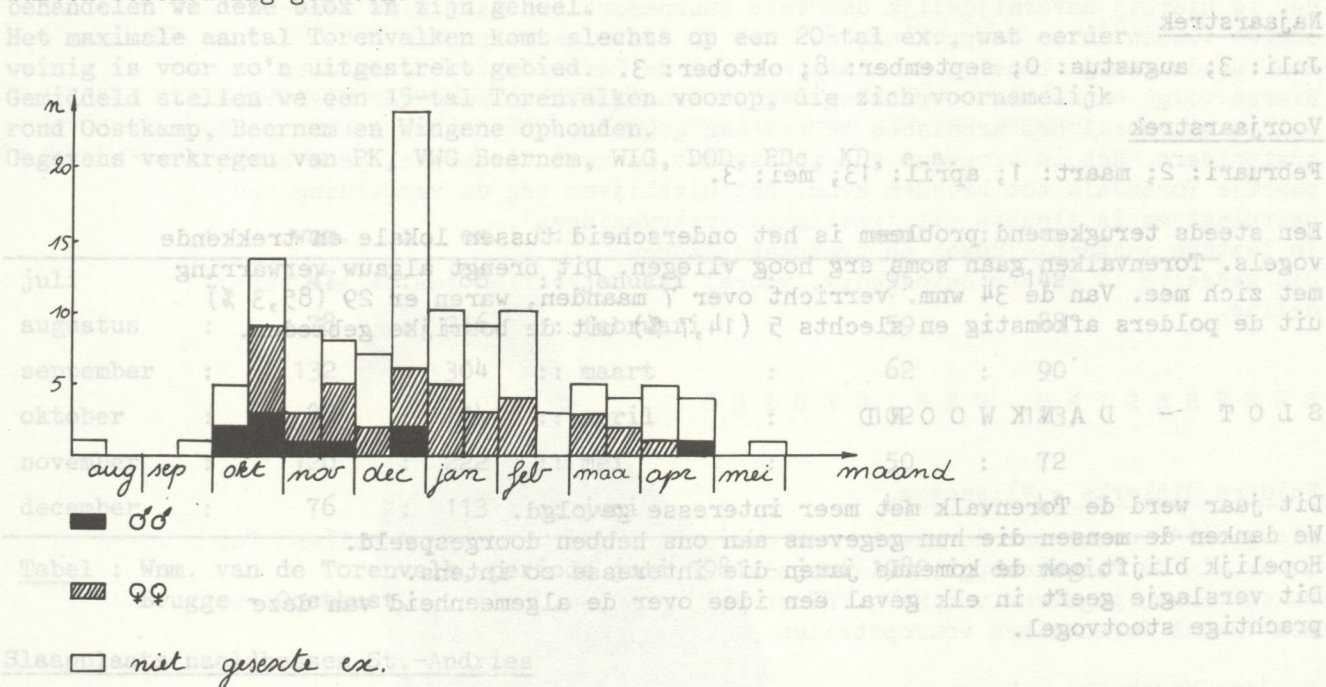
- Polder Sluis - Sluis
- Hoogstwaarschijnlijk (1982) 1 x 1 wnm. (1 x 1 wnm. en 1 x 1 wnm.).
 - Tussen 29.11 en 30.11 waargenomen 4 x 1 wnm. en 1 x 1 wnm. (ex.).
 - Op 06.03 en 17.04 werd telkens 1 wnm. gezien. Het betreft hier waarschijnlijk 2 voorjaarstrekken.

HET SMELLEKEN (FALCO COLUMBARIUS) ROND BRUGGE TIJDENS HET WINTERHALFJAAR 1981-1982.

door Peter Devroye

INLEIDING

Het Smelleken is doortrekker en wintergast in onze regio. Uit de periode juli 1981 - juni 1982 kregen we 204 wnm. binnen van 255 ex. Vooraleer voorjaarstrek, overwinteringen, vorsttrek en najaarstrek te behandelen wordt in Fig. 1 het aantalsverloop van de waargenomen Smellekens weergegeven. Daarbij werden de valken van de avondtellingen in de Zwinbosjes buiten beschouwing gelaten.

Opmerkingen:

- Het hoge aantal Smellekens dat in de tweede helft van oktober werd gezien duidt op een hoogtepunt in de najaarstrek.
- De piek van 16 tot 31 december viel samen met een felle koude periode in noordelijker gelegen gebieden. Tevens werd meer op excursie gegaan in de kerstvakantie.
- 21,7 % van de gesexede ex. waren mannetjes.
- 90 % van de mannetjes werd vóór 1 januari gezien. Dit is wellicht te verklaren door het feit dat de mannetjes vroeger in de broedarealen arriveren dan de wijfjes. Daar slechts 40 % van de Smellekens op het geslacht bepaald is, mogen we de geslachtspercentages niet als absolute cijfers beschouwen. De wnm. op de slaappleats in de Zwinbosjes geven een meer betrouwbaar beeld van de sex-ratio en bevestigen voorgaande cijfers. (Sys, 1982)

N A J A A R S T R E K

De najaarstrek is in onze streek waar te nemen vanaf begin september en loopt tot in november. Het is echter veelal onmogelijk najaarstrekken van pleisterende valken te onderscheiden. Als zekere najaarstrekken worden enkel de wnm. van september beschouwd + deze uit oktober en november waarbij een specifieke trekrichting werd opgegeven (Z). Daarnaast ook de oktober en november wnm. uit een voor het Smelleken niet typisch landschap en deze uit een gebied waar na november geen wnm. meer voorliggen. Er dient duidelijk gesteld dat bij de bespreking van overwinteringen alle wnm. van september tot november najaarstrek kunnen betreffen.

Najaarstrekken:

11.08: Ramskapelle 1 ex.
16.09: Zwinbosjes 1 ex.
07.10: Lieveleed 1 ex. W
08.10: Weiden Oostkamp 1m
17.10: Fonteintjes 1 ex. ZW
21.10: Oostelijke Havendam 1w ZW
24.10: Damme 1w ZW
28.10: Pastoriestraat SA
02.11: Duvelsgat SA 1w Z
07.11: Ramskapelle 1 ex. ZW

MS
LDq
MaP, FBe, DC
TDS
MS, JS en MaS
BD
LVR
EK

Opmerkingen:

- Opvallend is de zeer vroege wnm. van 11.08.
- De meeste Smellekens trokken van half oktober tot in begin november door (60 % van de wnm.).

O V E R W I N T E R I N G E N

Zwinbosjes + polders rond het Zwin

De Zwinbosjes bleken reeds in vorige jaren een belangrijke slaapplek voor een aantal Smellekens die tussen eind september en begin april in de omgeving van het Zwin verbleven. Ook in 1981/82 werden op deze plaats weerom verschillende avondtellingen verricht. Sys (1982) heeft hier een uitvoerige bijdrage aan gewijd. Het gaat om 67 bezoeken waarbij 51 maal het geslacht van alle aanwezige slapende valken kon worden bepaald. Vanaf 30 september tot en met 5 april kreeg het gebied bijna elke avond bezoek van 2 à 4 Smellekens. Op 24.12 en waarschijnlijk ook op 25.12 kwamen 6 ex. de slaapplek opzoeken. Dit maximum viel samen met een felle koude-periode ten noorden van ons land, wat een rush van vogels naar het zuiden ontketende. Wellicht moeten we de gehele winter rekening houden met mogelijke migratie van Smellekens onder invloed van het voedselaanbod. Op 24.10, 26.10, 07.11 en 06.12 kwamen met zekerheid 2m slapen. Hoeveel individuen er werkelijk v/d slaapplek gebruik gemaakt hebben tijdens de periode 1981/82 is onduidelijk. Voor verdere informatie over deze slaapplek moge zoals reeds opgemerkt, verwezen naar de publicatie van Sys (1982).

Polder Sluis-Hoeke

- Hoogstwaarschijnlijk is er uitwisseling met ex. rond het Zwin.
- Tussen 29.11 en 03.01 werd vijfmaal 1 ex. waargenomen (4 x 1w en 1 x 1 ex.).
- Op 06.03 en 17.04 werd telkens 1w gezien. Het betreft hier waarschijnlijk 2 voorjaarstrekken.

- Mogelijks overwinterde 1 ex.
- Wnm. van HB, FV, JS, MS, PD, KT en TDF.

Dammie

Slechts 2 wnm.: 06.12: 1 ex. (VHG, WIK)
10.01: 1 w (TDS)

Polders Dudzele-Zeebrugge-Ramskapelle

- Op 28.10 en 31.10 telkens 1 ex. te Ramskapelle (HD).
- Waarschijnlijk twee najaarstrekkers.
- Tussen 29.11 en 20.02 werden 12 wnm. verricht.
- Op 29.11 werd 1m en 1w of juv. gezien op het OT Brugge (JzV).
- Op 21.12 2 ex. te Ramskapelle. De overige 10 wnm. betroffen solitaire ex.
- 64 % van de wnm. zijn afkomstig uit Ramskapelle. Waarschijnlijk overwinterden hier twee tot drie ex.

Polders Meetkerke-Speyen-Houtave

- Er zijn drie oktoberwnm. (1 x 1m), waarbij het waarschijnlijk om najaarstrekkers gaat.
- We beschikken over 6 wnm. uit de periode december-februari, waarbij het driemaal 1w betrof.
- Op 03.02 werd 1m waargenomen dat richting N trok (LDq). Dit is waarschijnlijk een vroege voorjaarstrekker. Deze wnm. bevestigt het feit dat de mannetjes vroeger het winterkwartier verlaten dan de wijfjes.
- We mogen stellen dat hier minstens 1w overwinterde.
- Op 14.03 en 07.04 werd nog 1 ex. gezien. Daarnaast is er nog 1 wnm. van 1w op 14.04. Deze 3 wnm. kunnen eventueel als voorjaarstrekkers beschouwd worden.

Polders Uitkerke-Zuikerkerke-Blankenberge

- Op 01.11 1 ex. te Uitkerke (JVG). Deze wnm. mag onder de najaarstrekkers geklasseerd worden.
- De laatste wnm. op 27.03: 1w betreft waarschijnlijk een voorjaarstrekker.
- Uit de maanden januari en februari werd minstens 5 x 1 Smelleken gezien.
- 1 ex. overwinterde.
- Waarnemers: MaP, FBe, TDS, DC, AA, BC, KD, LDq.

Krekengebied St.-Kruis-Ratte-Oostburg

We beschikken slechts over 3 wnm. uit deze uitgestrekte polders:

- 18.12: 1w Grote Kreek (LVR)
- 18.12: 1w Draaibrug (LVR)
- 03.02: 1 ex. Biezen (RvW)

Niettegenstaande dit geringe aantal observaties, vooral toe te schrijven aan de lage bezoekfrequentie van dit gebied, mogen we met grote waarschijnlijkheid stellen dat het krekengebied rond St.-Kruis tot de overwinteringskwartieren van het Smelleken kan gerekend worden.

VORSTTREK

Het is bekend dat 's winters nog migratie van Smellekens kan plaatsgrijpen onder invloed van sneeuw en vorst en de daarmee verbonden wegtrek van zangvogels. Volgende wnm. illustreren dit.

- 05.12: Beernem : 1 ex. (VHG, WIG)
- 06.12: Oedelem : 1 ex. (VHG, WEK)
- 20.12: Villa Diks. Heirweg 1m Z (PD, JS)
- 25.12: Beernem : 1 ex. (EK)
- 28.12: Zevekerke : 1m (LVR)
- 03.01: Hoeke : 1w ZW (BJN)
- 16.01: Zuienkerke : 1 ex. ZO (MaS)
- 16.01: Zuienkerke : 1 ex. ZW (MaS)
- 31.01: Ramskapelle : 1w ZW (BJN)

Bossen in het zuiden van St.-Andries

Hier pleisterde waarschijnlijk 1w. Er zijn drie wnm. resp. op 12.12, 16.12 en 02.01 van 1w. Daarnaast zijn ook 2 wnm. van 1 ex. voorhanden, resp. op 28.11 en 15.01. Alle wnm. zijn van LVR.

VOORJAARSTREK

Het Smelleken trekt door vanaf eind februari tot in mei. Bij alle wnm. vanaf eind februari, besproken bij de overwinteringen, kan het dus om voorjaars-trekkers gaan. Mannetjes trekken zelfs mogelijk reeds eind januari weg.

Waarnemingen:

- 06.03: Oostelijke Havendam : 1w (TDS)
- 17.04: Duvelsgat SA : 1 ex. OZO (LVR)
- 19.03: Duvelsgat SA : 1 ex. N (LVR)
- 04.04: Internat. Dijk Zwin : 1 ex. NO (TDS, PS)
- Zwin : 1 ex. NO (GBu)
- 05.04: Internat. Dijk Zwin : 1 ex. NO (JS, MS)
- 10.04: Polder Uitkerke : 1 ex. NO (MaP, FBe)
- 22.04: Fonteintjes : 1 ex. NO (" ")
- Blankenberge : 1m NO (" ")
- 28.04: Dudzele : 1 ex. (GDP)
- 21.05: St.-Kruis (NL) : 1 ex. (MP, RP)

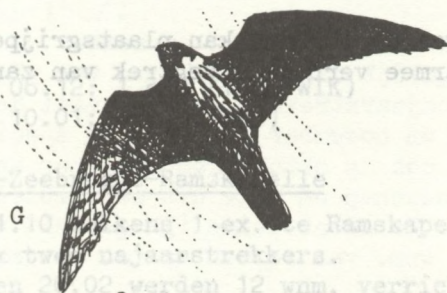
De maand april, waarin 63,6 % van de zekere voorjaarstrekkers gezien werd, was de doortrekmaand bij uitstek. Opvallend is de late wnm. op 21 mei. Dit is tevens de enige meiwnm.

LITERATUUR

Sys, P., 1982. Waarnemingen op een gemeenschappelijke slaappleats van Smellekens (Falco columbarius). De Wielewaal 48: 360-367.

DE BOOMVALK (FALCO SUBBUTEO) IN HET BRUGSE, 1981-1982.

door Jan Seys en Michel Seys

INLEIDING

Ook het broedseizoen 1982 is een succes geworden voor de Boomvalk in onze streek. Na een relatief laag aantal aprilwaarnemingen volgde een meimaand die grote beloften inhield voor het broedseizoen. Zowat overal waar geschikte biotopen (half open naaldbossen) voor handen waren, werden Boomvalken waargenomen. Vaak baltsend of ander vertoon dat op broedgedrag leek. In augustus - de tijd dat de juvenielen uitvliegen - bleek dat de verwachtingen niet volledig zouden worden ingelost, vermits bij vele koppels geen juvenielen of zelfs geen adulten meer werden waargenomen. Toch kunnen we terugblikken op een lichte stijging van het aantal geslaagde broedgevallen t.o.v. 1981. Mogelijk is dit louter toe te schrijven aan een intensiever bezoek van de bossen in de regio, hoewel een toename in onze streek ook niet onmogelijk is.

BROEDGEVALLEN 1982

Zekere broedgevallen

Een broedgeval wordt pas als zeker beschouwd wanneer juvenielen werden waargenomen in juli of augustus op een plaats waar veel voorjaarswmm. voorhanden zijn. Dit jaar waren er 10 zekere broedgevallen in de regio. Daarbij werden in het totaal 20 juvenielen waargenomen. De verdeling per blok was als volgt:

Blok 2	1 Kp	2 juv.
Blok 3	6 Kp	13 juv. resp. 3,2,2,2,2,2.
Blok 4	3 Kp	5 juv. resp. 2,2 en 1.

Hierbij dient opgemerkt dat we voor het eerst sinds jaren nog eens een broedgeval in blok 2, de oostelijke kuststreek, hebben vastgesteld. Vermoedelijk zijn heel wat van de opgegeven aantallen juv. onderschat. Het normale aantal opgekweekte jongen bedraagt immers 3 ex. Op één plaats werden reeds op 31.07 juv. waargenomen. Deze ex. konden waarschijnlijk nog maar amper vliegen. Elders vlogen de juv. uit in de loop van de maand augustus. In de eerste helft van september verdween het merendeel uit de broedplaatsen. Dit lijkt 1 à 2 weken vroeger dan verleden jaar.

Enkele wnm. in Brugge stad wijzen erop dat de Boomvalken, die broeden in de bosstreek, regelmatig tot in de stad zelf vliegen en daar gaan jagen op Gierzwaluwen en mussen.

Mogelijke broedgevallen

Naast de 10 zekere broedgevallen zijn er nog min. 6 plaatsen waarvan vermoed

dat de
er ge-
of in
er een
het
heeft
verde-
is als
blok 3
4. Bij
plaatsen
wnm. een
een
andere
terri-
t.o.v.
dief
werd
gealar-
partners
van een
Maar
terri-
alarme-
continue
voldoen-
beslui-
broedge-
van juv.
dit
tijdens
de
zoek
geschik-
en re-
dient
gelijke

probleem daarbij is echter dat vele koppels dan vermoedelijk nog hebben gevonden en zo verwarrende vermoedens kunnen opwekken bij de waarnemer. Eens juni inzet, valt de activiteit van de Boomvalken schijnbaar stil. Het was werkelijk opvallend hoe weinig wnm. in die periode verricht werden, zelfs in gebieden waar nochtans verschillende koppels dicht bij elkaar jongen grootbrachten.

Besluit

In onze regio werden in het zomerhalfjaar 1982 liefst 10 geslaagde broedgevallen van de Boomvalk vastgesteld, met een totaal van 20 juv. Hierbij komen nog 6 mogelijke broedgevallen. Opmerkelijk is ook het broedgeval in de kustbossen ten noorden van Brugge.

juv. Boomvalken.

wordt

Boomvalk
broed heeft,
elk geval
tijd van
broedseizoen
vertoefd. De
ling per blok
volgt: 3 in
en 3 in blok
enkele van die
zijn aanhoudende
aanwijzing voor
broedgeval. Op
plaatsen werd
toriaal gedrag
bijv. de Wespen-
waargenomen. Ook
op enkele plaatsen
meerd door beide
bij het benaderen
mogelijk broedbos.
blijkbaar zijn
toriaal gedrag,
ren of gewoon het
waarnemen niet
de tot het
ten van een zeker
val. Het waarnemen
blijft primair in
opzicht. Vooral
de meimaand, als
Boomvalken op
zijn naar een
te broedplaats
gelmatig baltsen,
goed gelet op mo-
broedplaatsen. Het

Fig. 2: uurverdeling waargenomen doortrekkende Boomvalken (n= 36).

Najaarsdoortrek 1981

In het najaar beschikken we over 36 zekere wnm. van doortrekkers. Slechts éénmaal werden 2 ex. samen gezien (05.10 MaS). 21 ex. trokken over beboste gebieden, terwijl 17 ex. de polder als trekroute kozen. De eerste doortrekker werd reeds op 02.08 opgemerkt aan het Grote Gat van Oostburg (MS, FV, KDB, FDS, Pdc). Tussen 24 en 30.08 pleisterde waarschijnlijk 1 ex. rond het Zwin (GBu, Aves, FDS, PS). Begin oktober werden nog 4 Boomvalken waargenomen.

05.10: Heideveldje Beisbroek : 2 ex. (MaS).
06.10: Waggelwater : 1 ex. ZW (MS).
09.10: Omgeving St.-Jan AZ : 1 ex. ZW (MaS).

Van mei af verbleven er bijzonder veel Boomvalken op diverse plaatsen in de bossen. Het was in de meeste gevallen onmogelijk om trekkers uit baltsende ex. te houden. Daardoor zijn er veel minder zekere trekkers dan in het voorjaar van 1981. In het totaal 19 ex. Over de bosstreek 5 ex. en boven de polders 14 ex.

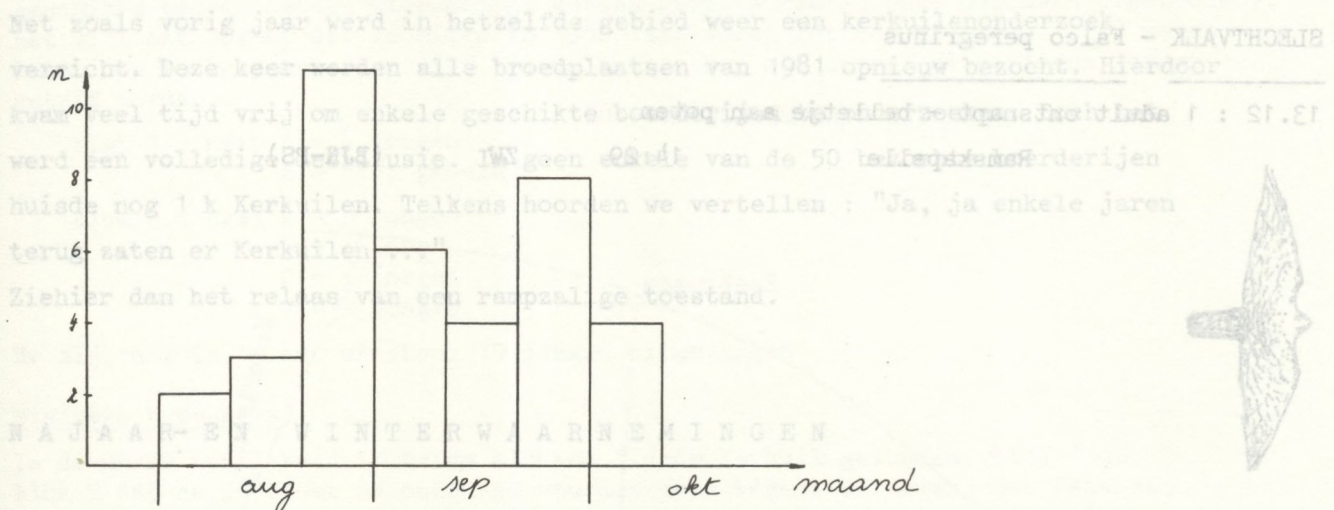

Fig. 1: Doortrek van de Boomvalk per decade in NW-Vlaanderen, voorjaar 1982.

De eerste Boomvalk werd op 3 april gezien aan de Peereboom te St.-Andries. (1 ex. TP van 11:35 tot 12:04 LVR). De eerste en de laatste trekker werden te Blankenberge waargenomen, resp. op 14.04 en 17.06 (MaP, FBe). De wnm. uit het voorjaar komen van MaP, FBe, JVG, MS, DC, HDB, LVR, JM, JD, EK, FDS, PaL, PeL, PDM, GS.

Uurverdeling doortrek Boomvalk

Net als vorig jaar blijkt dat de trek toeneemt in de loop van de morgen, om na een hoogtepunt tussen 10 en 11 uur af te nemen over de middag. In de vroege namiddag krijgen we opnieuw een hoogtepunt dat verder uitdeint naar de avond toe. De opmerking is hier wel op zijn plaats dat Fig. 3 geen resultaat geeft van konsekwent onderzoek. De invloed van de excursieintensiteit speelt zeker een rol.

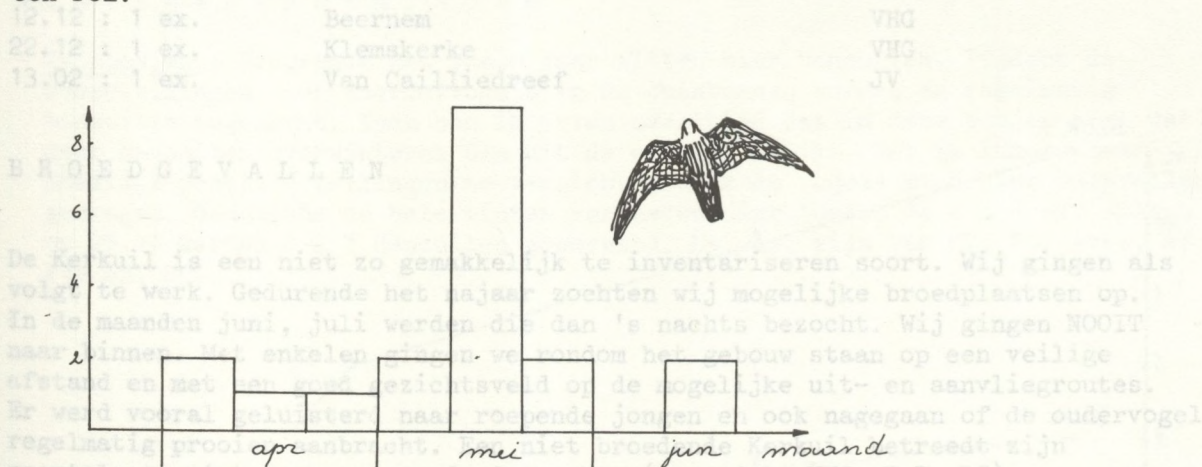

Fig. 2: uurverdeling waargenomen doortrekkende Boomvalken (n= 36).

Onder voorbehoud

26.09 : 1 ex. OT Dudzele (jagend) (TDS)
 27.09 : 1 ex. OT Dudzele (TDS, FB)

SLECHTVALK - Falco peregrinus

13.12 : 1 adult ontsnapt - belletje aan poten

Ramskapelle

14:29

ZW

(BJN-PS)

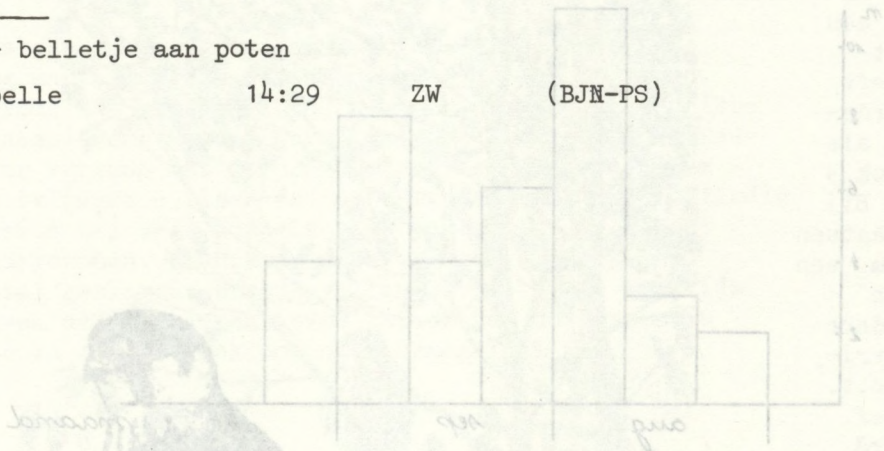

Fig. 1: Doortrek van de Boornvlek per decaad in 1982.

De eerste Boornvlek werd op 3 april geobserveerd in de boom te St.-Andries. (1 ex. TP van 11:35 tot 12:04 LVR). De laatste trekker werden te Blaukenberge waargenomen, resp. op 10 april (MaP, FBe). De wnm. uit het voorjaar komen van: MS, DC, HDB, LVR, JM, JD, EK, FDS, Pal, PDM, GS.

Uurverdeling doortrek Boornvlek

Net als vorig jaar blijkt dat de doortrek van de Boornvlek, om na een hoogtepunt tussen 10 en 12 uur 's ochtts, in de vroege namiddag krijgen we opnieuw een hoogtepunt dat verder uitdijt naar de avond toe. De opmerking is hier wel op zijn plaats dat Fig. 2 geen resultaat geeft van konsekwent onderzoek. De invloed van de verschillende factoren heeft een rol.

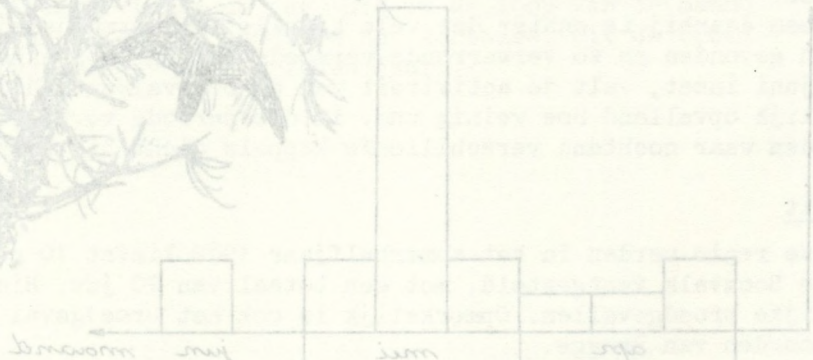

Fig. 2: uurverdeling waargenomen doortrekende Boornvliken (n = 36).

VOORKOMEN VAN KERK-EN RANSUIL IN HET BRUGSE EN DE OOSTKUST.

door Dirk Content

INLEIDING

Net zoals vorig jaar werd in hetzelfde gebied weer een kerkuilenonderzoek verricht. Deze keer werden alle broedplaatsen van 1981 opnieuw bezocht. Hierdoor kwam veel tijd vrij om enkele geschikte boerderijen te onderzoeken. Doch het werd een volledige desillusie. In geen enkele van de 50 bezochte boerderijen huisde nog 1 k Kerkuilen. Telkens hoorden we vertellen : "Ja, ja enkele jaren terug zaten er Kerkuilen ..."

Ziehier dan het relaas van een rampzalige toestand.

NAJAAR- EN WINTERWAARNEMINGEN

Kerkuilen verlaten nogal eens hun broedplaatsen gedurende het najaar en de winter. Hierdoor heb je in deze periode ook de meeste kans om Kerkuilen te zien. De uitgevlogen jongen worden van hun geboorteplaats verjaagd. Deze jonge vogels gaan dan op zoek naar nieuwe broedplaatsen. Daarbij komt nog dat Kerkuilen niet altijd standvogels zijn. Gedurende strenge, harde winters komen door honger gedreven vogels o.a. bij ons overwinteren.

Wij ontvingen dan ook 10 wnm. van Kerkuilen in deze periode tegen 2 in het voorjaar :

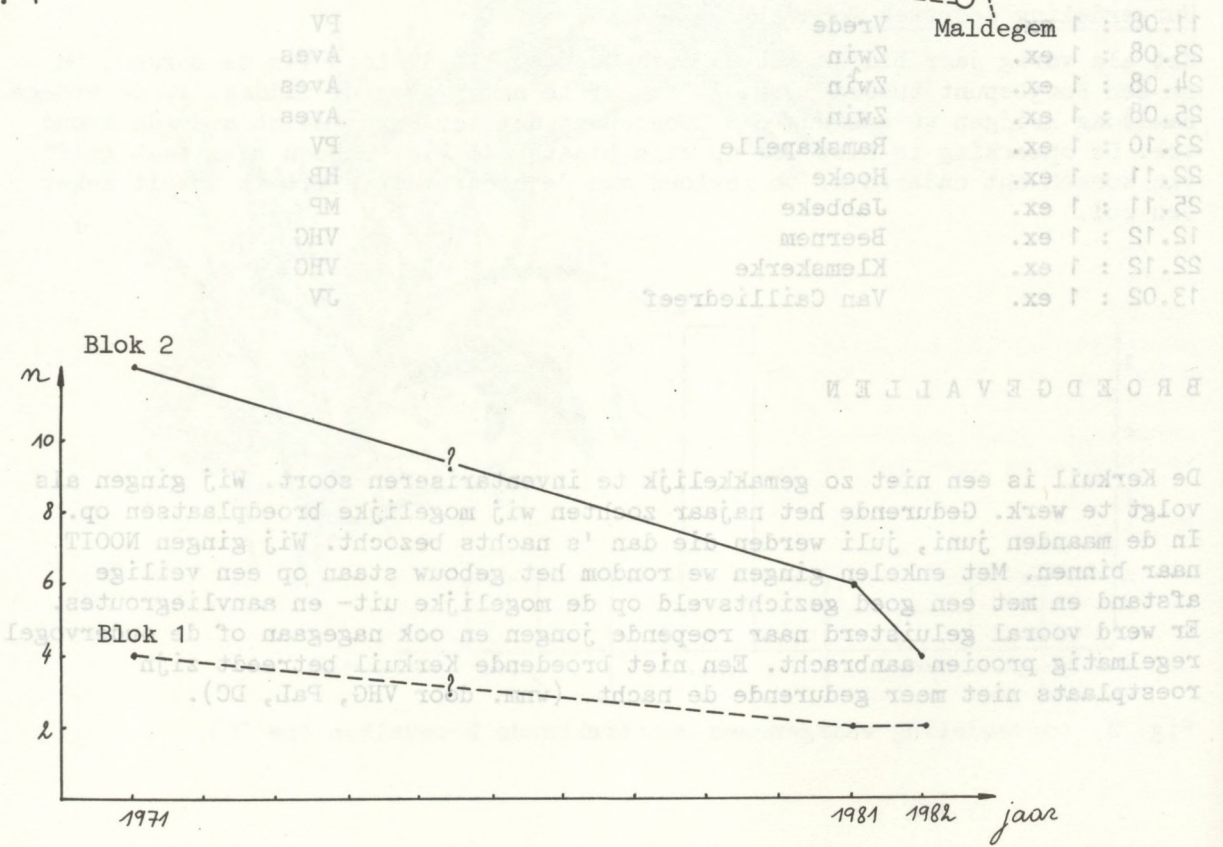
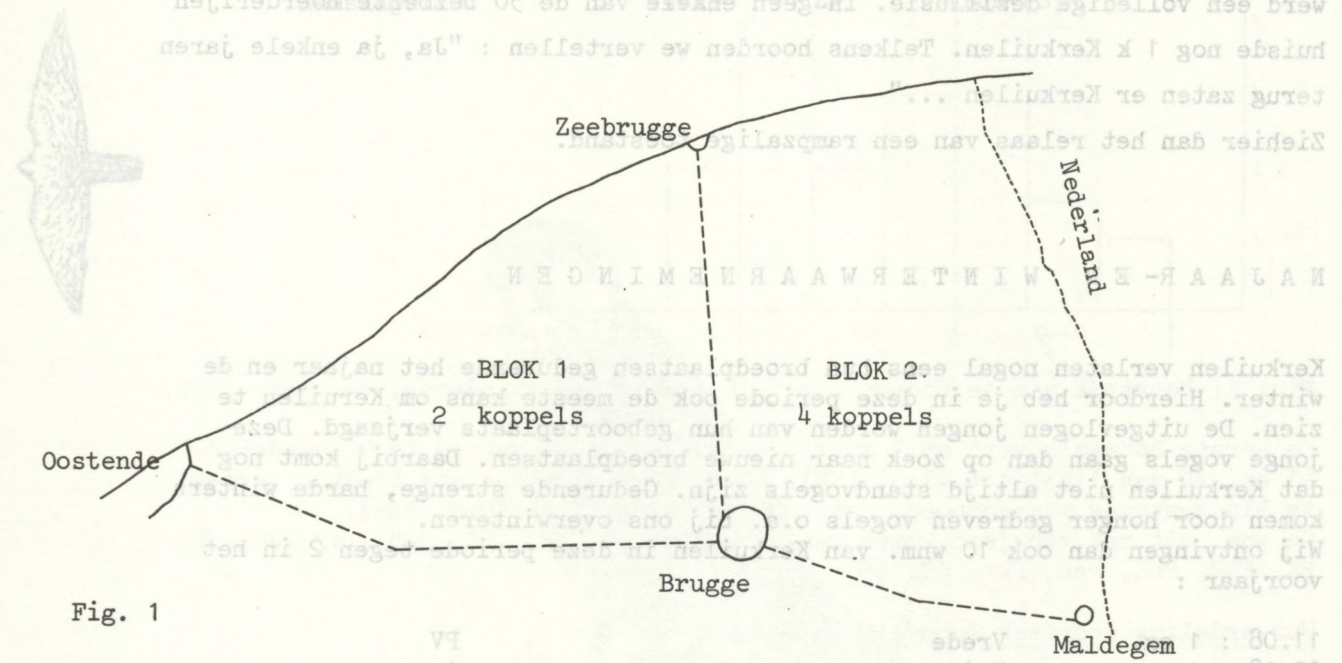
11.08 : 1 ex.	Vrede	PV
23.08 : 1 ex.	Zwin	Aves
24.08 : 1 ex.	Zwin	Aves
25.08 : 1 ex.	Zwin	Aves
23.10 : 1 ex.	Ramskapelle	PV
22.11 : 1 ex.	Hoeke	HB
25.11 : 1 ex.	Jabbeke	MP
12.12 : 1 ex.	Beernem	VHG
22.12 : 1 ex.	Klemskerke	VHG
13.02 : 1 ex.	Van Cailliedreef	JV

BROEDGEVALLEN

De Kerkuil is een niet zo gemakkelijk te inventariseren soort. Wij gingen als volgt te werk. Gedurende het najaar zochten wij mogelijke broedplaatsen op. In de maanden juni, juli werden die dan 's nachts bezocht. Wij gingen NOOIT naar binnen. Met enkelen gingen we rondom het gebouw staan op een veilige afstand en met een goed gezichtsveld op de mogelijke uit- en aanvliegroutes. Er werd vooral geluisterd naar roepende jongen en ook nagegaan of de oudervogel regelmatig prooien aanbracht. Een niet broedende Kerkuil betreedt zijn roestplaats niet meer gedurende de nacht. (wnm. door VHG, PaL, DC).

door Dirk Content
 26.09 : 1 ex. (jagend)
 27.09 : 1 ex. (jagend)

KERKUIL: BROEDSEIZOEN 1982
 Net zoals vorig jaar werd in hetzelfde gebied weer een kerkuilonderzoek verricht. Deze keer werden alle broedplaatsen van 1981 opnieuw bezocht. Hierdoor kwam veel tijd vrij om enkele geschikte broedplaatsen te bezichtigen.

Ik denk wel dat Fig. 1 en 2 van het aantal broedende koppels voor zichzelf spreekt. Alleen over de afname tussen 1971 en 1981 weten we niets. De populatie staat ondermeer in relatie met het voedselaanbod. Hierdoor kunnen als het ware bevolkingsexplosies ontstaan in goede muizenjaren terwijl we in muisarme jaren weinig jongen zien uitvliegen. Hier gaat het evenwel om een stelselmatige achteruitgang van de soort. In elf jaar tijd is het aantal koppels teruggelopen van 16 naar 6 voor de gehele streek ! Oorzaken van deze sterke achteruitgang zijn zeer waarschijnlijk vergiftigingen (sproeimiddelen) en het verdwijnen van geschikte broedplaatsen (kerktorens worden gerestaureerd, oude gebouwen afgebroken). Het viel ons ook op dat de uilen in 1982 laat waren met hun broedsels (+ 3 weken later dan vorig jaar). Van vijf broedplaatsen kon het aantal uitgevlogen jongen geteld worden :

blok 1 : nest A = 4 jongen
B = niet geteld

blok 2 : nest A = 2 jongen
B = 1 jong
C = 5 jongen
D = 3 jongen

Er zijn dus in totaal minstens 15 jongen uitgevlogen.

Mislukte broedsels?

In de maand april werd in beide blokken 1 dode Kerkuil gevonden (blok 1 GB, blok 2 PaL en DC). Het is onbekend waaraan deze vogels stierven. Het feit dat ze in april werden gevonden kan misschien wijzen op broedpogingen daar de Kerkuil in de periode februari-maart op zijn broedplaats aanwezig is. Zekerheid hierover hebben we niet.

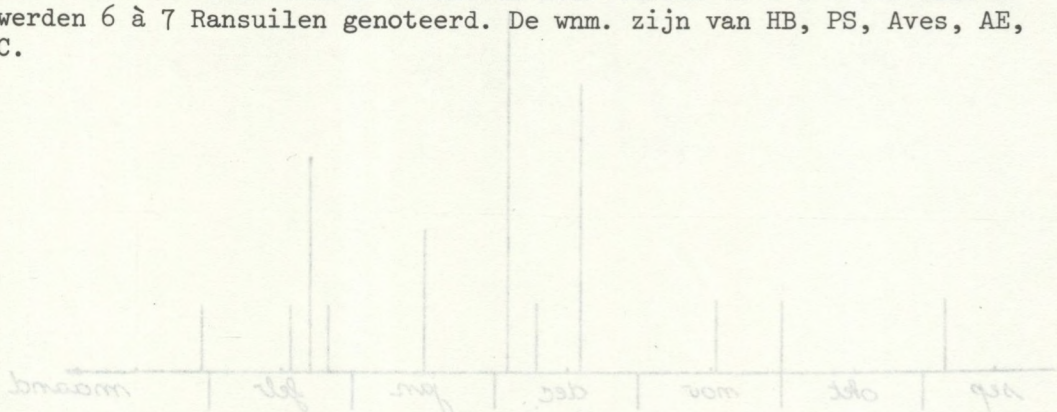
RANSUIL - *Asio otus*

ALGEMEEN

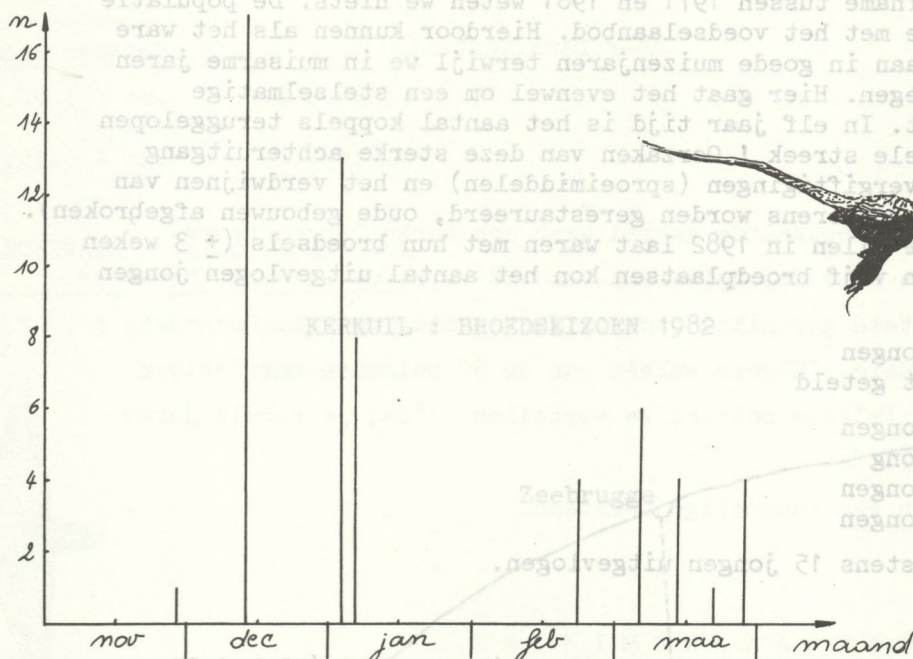
Dit jaar werd duidelijk meer gezocht naar overwinterende Ransuilen dan vorig seizoen (1980-1981). Hierdoor werden enkele nieuwe overwinteringsplaatsen ontdekt. De belangrijkste, ons bekende, zijn : de Zwinbosjes, de duinbossen van DeHaan en Wenduine, het stadspark van Blankenberge, Damme, Zevenkerke.

WINTERWAARNEMINGEN

- Zwinbosjes : Gedurende het ganse jaar zitten hier Ransuilen. Tijdens de avondtellingen voor dagroofvogels in de duinbossen worden er regelmatig Ransuilen opgemerkt. Toch ben ik ervan overtuigd dat in deze bosjes heel wat meer Ransuilen overwinteren dan uit de cijfers blijkt. Het is immers zeer moeilijk preciese tellingen te verrichten daar de vogels zich hier onopvallend gedragen. Gedurende de hele winter verbleven hier tussen de 2 à 4 ex. Alleen op 25.10 werden 6 à 7 Ransuilen genoteerd. De wnm. zijn van HB, PS, Aves, AE, FV, JS, DC.

b) Damme :

Wat onmiddellijk opvalt bij bovenstaande profiel is de piek van 17 ex. op 12.12 waarna de aantallen snel verminderen. Dit is echter gemakkelijk te verklaren. Tijdens de maand januari keren de vogels terug naar hun broedgebieden. In de maand februari zijn ze al druk aan het baltsen.
De wnm. zijn van : JS, FV, DD, SG, KT, JdV, MaS, BJN, FDS, MS.

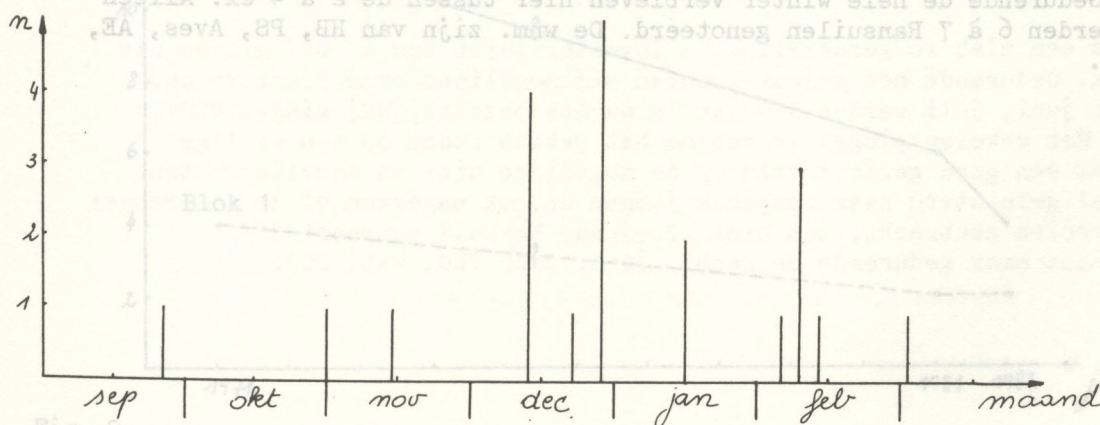
c) Duinbossen van De Haan en Wenduine :

Zoals ik vorig jaar vermeldde overwinteren hier veel Ransuilen. Twee tellingen in de maand januari leverden ons resp. 16 en 15 ex. op. De Ransuilen verbleven in drie groepjes : 5, 7 en 4 ex.
We slaagden er ook in enkele uilen te ringen. Op 10.12 werd reeds een baltsend ex. gehoord.
Wnm. : PaL, DH, JVG, DC.

d) Stadspark Blankenberge :

Dit park ligt vrijwel in het centrum van Blankenberge en toch overwinterden hier Ransuilen. Er werden gans de winter (november-maart) 5 à 6 Ransuilen geteld.
Wnm. : JVG, TDS, MaP, FB, DC).

e) Zevenkerke-Loppem :

De meeste overwinterende vogels vond men ook hier in de maanden december en januari (EA, Lvd).

Losse waarnemingen :

22.09 : 1 ex.	Fonteintjes (tot 25.04)	JVG, MaP, FB, DC
02.11 : 1 ex.	A.Z.	Lvd
29.11 : 1 ex.	Pereboom St. Andries	Lvd
29.11 : 5 ex.	Beernem	VHG, WIG
12.12 : 1 ex.	Krinkeldijk Hoeke-Oostkerke	JS
17.12 : 1 ex.	Pereboom St. Andries	SK, KT
18.12 : 1 ex.	Pereboom St. Andries	SK, KT, HK
22.12 : 1 ex.	A.Z. St. Pieters	Lvd
06.02 : 2 ex.	Beernem	WIG
12.02 : 1 ex.	Rijckeverde	Ldq
18.02 : 4 ex.	Varsenare (oudebrugweg)	Ldq
21.03 : 1 ex.	Blauwe Toren Brugge	BJN, MaS
28.03 : 1 ex.	Krinkeldijk Hoeke-Oostkerke	BJN, MS

Broedgevallen 1982 :

Duinbossen van De Haan-Wenduine : Ook dit jaar gingen heel wat Ransuilkoppels aan het broeden. 8 p werden geteld tegen 9 vorig jaar. Ze brachten elk 1 à 3 jongen groot, vorig jaar werden gelijkaardige gegevens genoteerd.

Zwinbosjes + omgeving : Dit jaar waren er beduidend meer broedkoppels. Er werden 10 k geteld tegen 7 in 1981. Daarbij komen nog 2 k voor het Zwinpark (vorig jaar ontbraken hier cijfers).

Deze 12 k brachten elk 3 à 4 jongen groot, wat ook meer is dan vorig jaar (1 à 3 jongen). Kortom, het was een goed seizoen voor de Ransuilen in en om het Zwin (PaL).

Beernem : In de omgeving van Beernem werden 10 broedparen geteld (VHG, WIG).

Zevenkerke : 2 k die resp. 2 en 3 jongen grootbrachten (LVR).

Assebroekse Meersen : 1 k met 2 jongen (JV).

Naaldbossen van St. Andries : Hier werden meer koppels aangetroffen dan vorig jaar, 5 k tegen 1 k in 1981 (MS, JS, Ldq).

Varsenare (oudebrugweg) : 1 k met 4 jongen (Ldq).

Bloemendaele St. Andries : 1 k (MS, Js).

Witte paters St. Andries : 1 k (Ldq).

Pereboom St. Andries : 1 k (Ldq).

Bulskampveld Beernem : 3 k (WIG).

Van Cailliebos : 1 k met 3 jongen (KD).

Leestjes-bruggen : 1 k (PaL).

Westkapelle : 1 k (PaL, DC).

Losse zomerwmm. :

18.05 : 1 ex.	Mariënhove St. Andries	MS
30.06 : 1 ex.	Veemarkt (St. Michiels)	KV, FV, SB, KT, JS

Steltlopers e. d.

door Jan Desmet

ek hebben we de resultaten vermeld
. Hierna volgen de cijfers die de
t opgeleverd, m.n. de specifieke
vit), de plevieren en de Kluten. N
t materiaal niet in detail gezien

den instaan voor alle uithoeken van
G, GBu en PeL voor hun niet onbela
derzoek.

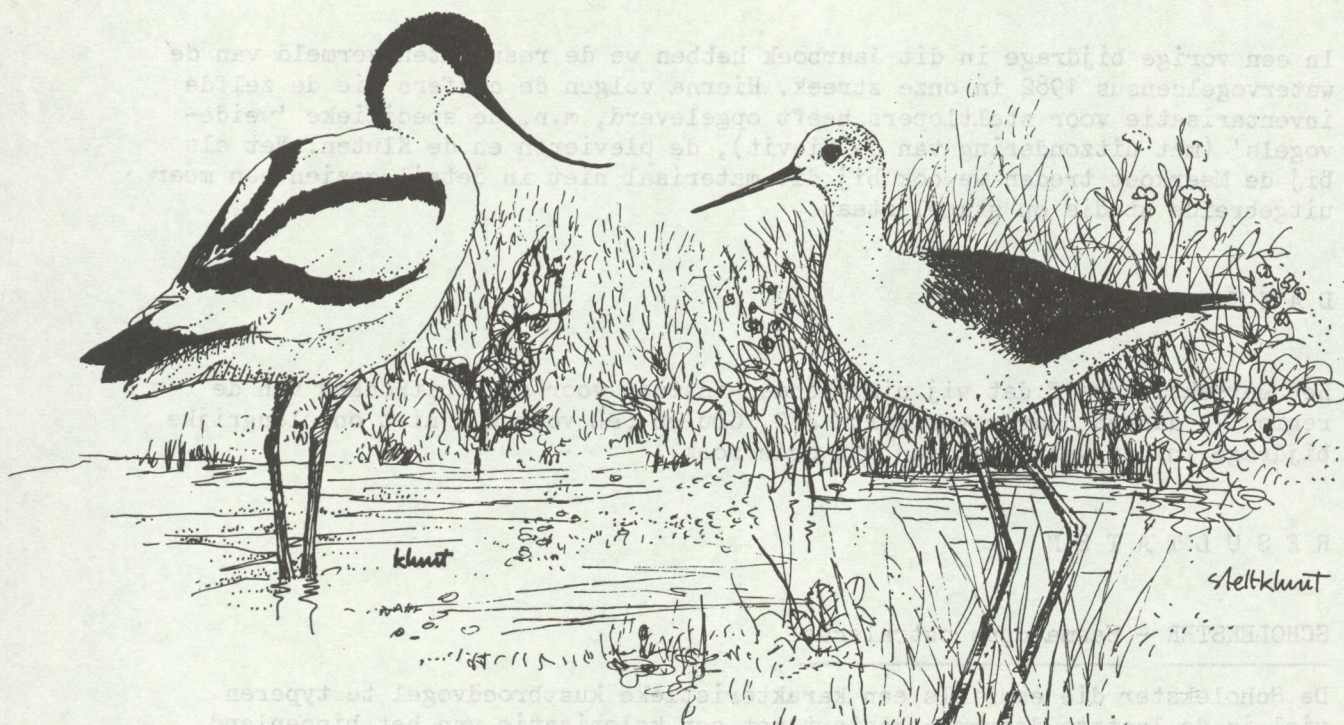
INLEIDING

DANKWOORD

RESULTS

De Scholekster die eens als een karakteristieke kustbroedvogel te typeren viel is de laatste decennia gestart met een kolonisatie van het binnenland. Hiermee ging een steeds minder kieskeuriger broedbiotoopkeuze gepaard. Tijdens de census troffen we hem sterk verspreid in de polders aan, nogal eens op onverwachte plaatsen. De meeste Schols broedden in en rond het Zwin (62 p.). Te Uitkerke waren dit er zo'n 12 à 15 p. De totale broedpopulatie lag in 1982 vermoedelijk tussen de 100 en 110 p.

De Steltkluit is een zeldzame broedvogel in de regio. Het was dan ook verheugend voor 1982 aantekening te kunnen maken van 1 broedpaar in het complex van Ramskapelle. De vogels werden voor het eerst waargenomen op 15 mei (TDF, JSS). Daarna permanent vastgesteld. Twee juvenielen vlogen half juni uit (JD, TDS, GBU). Enkele waarnemers hebben de mogelijkheid geopperd dat zich tot 3 ad. vogels in het gebied hebben opgehouden. Mogelijks een van de broedende Steltkluten werd op 30 mei opgemerkt in de nabije kleiputten van Heist (BV).

KLUUT - *Recurvirostra avosetta*

In het Zwin, het Dievegat en De Vrede broedden in 1982 samen 27 p. Op het opgespoten terrein van Brugge verbleven 4 p. Het complex van Ramskapelle stelde ons voor inventarisatieproblemen. In de weilanden noteerden we in totaal 20-21 p. Geschat wordt dat dit er voor de opgespoten gronden tussen de 30 à 40 waren. Voorts broedde ondermeer 1 p. aan de Zwarte Sluis te Hoeke. In 1982 moeten zo'n 80 à 100 klutenparen in de regio genesteld hebben.

KLEINE PLEVIER - *Charadrius dubius*

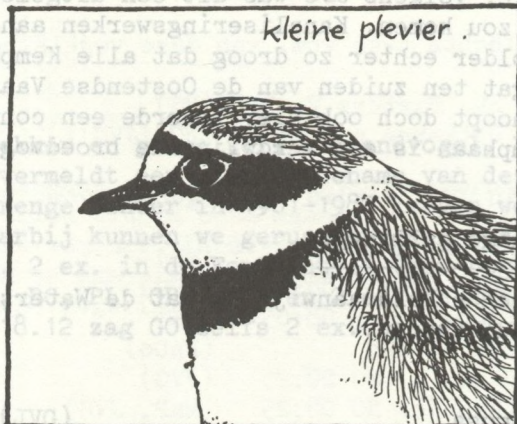
Broedvogel op geschikte terreinen in de polder en zandstreek. Volgende gegevens voor 1982 zijn ons bekend:

- Varsenare Nieuwege	1 p. (MS, BJN)
- put St.-Pieters	1 p. (MS)
- Zwarte Sluis Hoeke	1 p. (TK, FDS, JD)
- kleiputten Oostkerke	2 p. (JD)
- opgespoten terrein Brugge	1 p. (JVG, JD, MS)
- kleiputten Dujardin Knokke	1 p. (JD)
- opgespoten terr. achterhaven Zeebrugge	5 p. (schatting JD)
- polder Ramskapelle-Dudzele	1 p. (JD)
- Kijkuit Beernem	3 p. (WIG)
- Ettelgem	2 p. (RP, MP)

Mogelijke broedsels noteerden we aan de Kaleshoek te Lapscheure (1 p., JD), kleiputten tussen steenbakkerij Hoeke en Damse Vaart (1 p., JD), kleiputten Hoeke St.-Donaas (1 p., JD).

kleine plevier

Gelet op de moeilijkheden die rezen bij het opsporen van broedende Kleine Plevieren-paartjes kunnen op de meest eigenaardige (kiezeldaken!) of zeer tijdelijke terreinen (werven e.d.) opduiken is het aannemelijk de regionale broedpopulatie anno 1982 op 24 à 30 p. te taxeren.

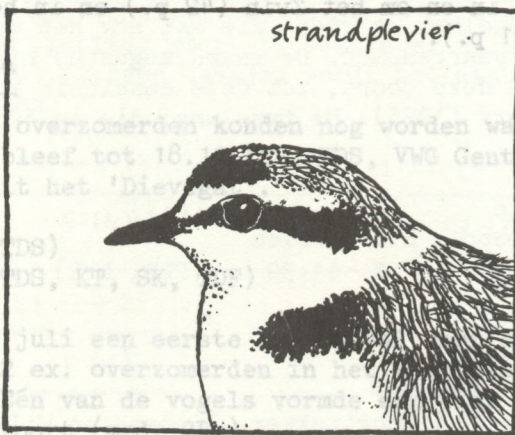
BONTBEKPLEVIER - *Charadrius hiaticula*

In 1982 kregen we 2 p. in het Zwin. Samen met het paartje te Nieuwpoort brengt dit het totaalcijfer voor de gehele Belgische kust op 3 p. In het licht van voorafgaande broedseizoenen een gunstig resultaat voor deze onregelmatige broedvogel in Vlaanderen.

STRANDPLEVIER - *Charadrius alexandrinus*

Door toedoen van de mens heeft de Strandplevier zijn naam moeten verloochenen. Als broedvogel zul je hem inderdaad niet meer aantreffen waar zijn naam het nochtans voorspelt: aan de duinvoet of tussen het vloedmerk van spring- of stormtijden. Vooral de vele kustrekreanten hebben hem er verdreven. Binnen de regio is het Zwin zijn traditioneelste thuis-haven doch ook hier is een afname vast te stellen. In 1982 nog hooguit 8 p. Zeer belangrijk is het recent opgebouwde broedbestand op de opgespoten terreinen in de Zeebrugse achterhaven (Dudzele-Ramskapelle). Uit persoonlijke indrukken en tellingen van PeL durven we een schatting van minstens 25 p. voorop plaatsen. Ongetwijfeld dienen hier nog een 5-tal p. in het zeesluis- en voorhavengebied aan toegevoegd. Op het opgespoten terrein van Brugge noteerden we minstens 6 p. Uit deze cijfers durven we regionaal broedbestand van 40-45 p. destilleren.

strandplevier

KEMPHAAN - *Phillomachus pugnax*

Tijdens de voorjaarsstrek verbleven enige honderden baltende Kemphanen in de polder van Uitkerke. Volgens JVG was dit een uitgelezen situatie waarna het tot broedgevallen zou komen. Kanaliseringswerken aan het Blankenbergs Vaartje trokken de hele polder echter zo droog dat alle Kemphanen het lieten afweten. Ook aan het Paddegat ten zuiden van de Oostendse Vaart werd enige tijd op een broedgeval gehoopt doch ook hier leverde een controlebeurt geen positief gegeven op. De Kempmaan is een verdwijnende broedvogelsoort in Vlaanderen.

WATERSNIP - *Gallinago gallinago*

Dit jaar was er geen enkele aanwijzing dat de Watersnip tot de regionale broedvogelstand zou behoren.

GRUTTO - *Limosa limosa*

De Grutto staat sinds de vroegste inventarisaties te boek als broedvogel in de Oostkustpolders. Wie in dit verband Grutto's zegt, denkt onwillekeurig aan de graslanden van Uitkerke. In 1982 huisden hier een 15-18 p. (JVG). De laatste jaren heeft Ramskapelle de aantallen in Uitkerke overtroffen. Met 21 p. was het poldercomplex van Ramskapelle het beste Grutto-gebied in 1982 in de regio. In de gehele regio vonden we in 1982 66 à 69 zekere, 2 twijfelachtige broedparen. Dit betekent dat in 1982 een 70-tal p. in de regio verbleven.

TURELUUR - *Tringa totanus*

De inventarisatie leverde 85-86 zekere en 6 onzekere broedparen op. Dit betekent dat de Oostkust in 1982 85-90 p. huisvestte. Naar gewoonte broedden de meeste hiervan in en om het Zwin (42 p.) en in het complex van Ramskapelle (20-21 p.).

KLEUT - *Recurvirostra avosetta*

In het Zwin, het Diep en de Vrede broedde in 1982 samen 4 p. Het complex van Ramskapelle werd verlaten door 4 p. In de weilanden nabij de Zwin werd er voor de eerste maal een broedpaar gezien. In de weilanden nabij de Zwin werd er voor de eerste maal een broedpaar gezien. In de weilanden nabij de Zwin werd er voor de eerste maal een broedpaar gezien.

KLEINE PLEVEN - *Charadrius alexandrinus*

Broedvogel (broedvogel) in de Oostkustpolders. Uit persoonlijke indrukken en tellingen van de broedvogel in de Oostkustpolders. Uit persoonlijke indrukken en tellingen van de broedvogel in de Oostkustpolders.

- Vrijland bij de Oostkustpolders 2 p. (JD)
- opgespoten terrein Brugge 1 p. (JVG, JD, MS)
- kleiputten Dujardin Knokke 1 p. (JD)
- opgespoten terr. achterhaven Zeebrugge 5 p. (schatting JD)
- polder Ramskapelle-Dudzele 1 p. (JD)
- Kijkuit Beernem 3 p. (WIG)
- Ettelgem 2 p. (RP, MP)

WAARNEMINGEN VAN REIGERACHTIGEN IN DE REGIO BRUGGE-OOSTKUST.

door Paul Decuypere

ROERDOMP - *Botaurus stellaris*

Deze reigerachtige is bij ons doortrekker en gedeeltelijk standvogel. De literatuur (Lippens en Wille, 1972) vermeldt een sterke toename van deze soort na strenge vorst. Gezien de strenge winter in 1981-1982 kregen we dan ook heel wat waarnemingen binnen. Daarbij kunnen we gerust spreken van drie zekere gevallen van overwintering nl. 2 ex. in de Fonteintjes (tot begin januari, JVG), 1 ex. in het Zwin (JVG, DC, PL, GBu, PD) en 2 ex. te Hoeke (JVG) (zie ook Van Gompel, 1982). Op 18.12 zag GO zelfs 2 ex. in het Zwin. Andere winterwaarnemingen :

04.11 : 1 ex. Uitkerke (JVG)
23.11 : 1 ex. Kwade Hoek (PD, DVE, EE, DC, VR, FB, MaP)
22.12 : 1 ex. St. Pieters (JVG)
(vloog zich te pletter tegen een hoogspanningslijn)

10.01 -

15.01 : 1 ex. Houtave-Vlissegem (AA, JS, MS)
23.02 : 1 ex. Kroonhove Oostkamp (PK)

WOUDAAPJE - *Ixobrychus minutus*

Van deze kleine reiger slechts twee wnm., beide uit de Fonteintjes. Er werd in 1982 geen broedgeval vastgesteld in dit reservaat (med. JVG).

15.05 : 1 ex. Fonteintjes (JVG)
08.07 : 1m Fonteintjes (PK, BC, KD)

KLEINE ZILVERREIGER - *Egretta garzetta*

De 2 ex. die in 1981 in de Zwinstreek overzomerden konden nog worden waargenomen tot 02.10 (PK). Eén van de ex. bleef tot 18.10 (PS, TDS, VWG Gent). Uit 1982 liepen twee wnm. binnen, beide uit het 'Dievegat'.

29.05 : 1 ex. Dievegat (TDS)
01.06 : 1 ex. Dievegat (TDS, KT, SK, TDF)

Nochtans werd in de loop van de maand juli een eerste broedgeval voor België van Kleine Zilverreiger vastgesteld. 2 ex. overzomerden in het Zwinreservaat, hoogstwaarschijnlijk ging het om 2m. Eén van de vogels vormde een paar met een Blauwe Reiger en bracht 2 jongen voort (med. GBu).

PURPERREIGER - *Ardea purpurea*

Na de broedtijd zwerven de jongen van de Purperreiger in alle richtingen uit en blijven gedurende zekere tijd pleisteren op diverse plaatsen.

17.09 : 24 ex. Zwin
23.09 : 2 ex. O.T.B.R. 10:48 (MaS)
27.09 : 7 ex. Ramkapelle ZW (MaP)
28.09 : 28 ex. Zwin 11:03 (TDS)
29.09 : 7 ex. Zwin 14:50 (PK, PaVDo)
24.10 : 61 ex. Zwin 16:30 (MS, JS, MaS, TDS)

31.07 : 1 juv. Dudzele/Zeebrugge (TDS, HDS)
 18.08 : 1 juv. Zwin (PS)
 24.08 : 1 juv. Ramskapelle (AVES)

Verder waren er slechts twee wnm. van deze vogels uit het najaar :

28.09 : 1 ex. put St. Pieters W 09:50 (MS)
 27.10 : 1 juv. in Uitkerke polders (DC, JVG)

In het voorjaar van 1982 werden een negental wnm. van Purperreigers gedaan :

06.04 : 1 ex. Fonteintjes NO 06:45 (MS)
 1 ex. Fonteintjes O 08:56 (JVG)
 20.04 : 1 ex. Zeebrugge dorp 08:05 (SB)
 1 ex. Cloedt weiden (PaDo)
 1 ex. De Haan NO 20:25 (JVG)
 06.05 : 1 ex. Fonteintjes NO 08:25 (MaP, JVG)
 14.05 : 1 ex. Fonteintjes NO 14:20 (PaD, PeL, PaL, FB, GS, GS)
 15.05 : 1 ex. Fonteintjes NO (MaP)
 25.05 : 1 ex. Rode Poort St. Michiels
 W 11:55 (SK)

De literatuur (Lippens en Wille, 1972) vermeldt april en mei als voornaamste doortrekmaanden. Alle gegevens stammen uit deze twee maanden. Ondanks grote broedaantallen in Nederland wordt deze reigerachtige tamelijk weinig waargenomen, dit komt door het feit dat deze soort vooral 's nachts trekt. Iets wat bevestigd wordt door het groot aantal wnm. in de vroege morgen of in één enkel geval de late avond. Toch werd deze vogel ook enkele keren overdag gezien.

ZWARTE OOIEVAAR - ciconia nigra

De Zwarte Ooievaar is een eerder zeldzame passant. Sluiters (1950) vermeldt voor België 'onregelmatige gast' die dan nog het meest in het oosten of zuidoosten wordt waargenomen. De maand augustus biedt het meeste kans tot het waarnemen van deze soort, tot deze conclusie komen zowel Lippens en Wille (1972) als Sluiters (1975). De twee wnm. die in 1981 werden genoteerd stammen uit deze maand.

14.08 : 1 ex. Zwin (PiV)
 15.08 : 1 ex. Pereboom St.-Andries (TDS)
 N 11:30 (FDS, LVR)

OOIEVAAR - ciconia ciconia

De Ooievaar is bij ons doortrekker. Lippens en Wille (1972) geven augustus als voornaamste doortrekmaand. 3 op de 4 najaarswaarnemingen komen uit deze periode.

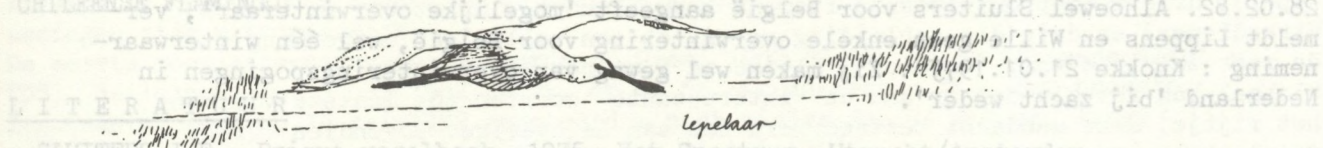
06.07 : 1 ex. Weiden Oostkamp Z (LDq)
 14.08 : 1 ex. Pereboom ZW 11:46 (LVR)
 16.08 : 2 ex. Koude Keuken Z 11:15 (JD)
 20.08 : 1 ex. Assebroekse Meersen (JV)

Uit het voorjaar stroomden heel wat meer wnm. binnen.

05.04 : 1 ex. Witte Molenstr.
 St. Michiels ZO 12:45 (LVR)
 17.04 : 1 ex. Geuzenbeek Oostkamp
 NO 16:30 (RV)

21.04 : 1 ex. Oosthoek (PaD, PeL)
 02.05 : 3 ex. Zwarte Sluis (NL.)
 NW 10:41 (FDS, KT, JVM, YT, PMa, IV)
 10.05 : 1 ex. Witte Molenstr. St. M.
 ZO (LVR)
 11.05 : 1 ex. Fonteintjes NO 13:30 (TDS)
 15.05 : 1 ex. Tillegem NW 18:39 (SK)
 15.05 : 3 ex. polders Uitkerke (TP, JVG, MaP)

De maanden april en mei worden door Lippens en Wille (1972) als voornaamste doortrekmaanden genoemd. Alle wnm. vallen binnen deze maanden. Een lichte piek situeert zich in de tweede decade van mei. In de Zwinstreek is een onderscheid tussen 'wilde' exemplaren en exemplaren van de aldaar sinds 1957 geïntroduceerde vogels niet altijd mogelijk.

LEPELAAR - Platalea Leucorodia

De Lepelaar is bij ons doortrekker in voor- en najaar en dit afzonderlijk of in kleine groepjes. We beschikken over één juliwaarneming uit Ramskapelle (2 ad., TDS). Het havenuitbreidingsgebied betekent, zowel in voor- als in najaar, een belangrijke pleisterplaats voor deze soort. De vogels kunnen er foerageren in de ondiepe plassen. Met betrekking tot de periode augustus-september bereikten ons een zestigtal wnm. van pleisterende, of in deze zin doorgegeven, exemplaren (preciseer uw gegevens a.u.b.). Onderstaande tabel geeft het maximum aantal exemplaren per pentade weer, te Ramskapelle, over de periode eind juli-eind september 1981. Tussen haakjes wordt het aantal wnm. binnen de betrokken pentade gegeven.

25 ---> 31	: 1 ---> 5	: 6 ---> 10	: 11 ---> 15	: 16 ---> 20	: 21 ---> 29	: 26 ---> 31
3 (2)	: 3 (8)	: 4 (7)	: 6 (4)	: 5 (7)	: 19 (7)	: 6 (6)
1 ---> 5	: 6 ---> 10	: 11 ---> 15	: 21 ---> 25	:	:	:
10 (9)	: 1 (4)	: 2 (5)	: 1 (1)	:	:	:

Andere wnm. uit het najaar 1981 :

14.08 : 8 ex. Ramskapelle NO 15:00 (PvDo, PL)
 26.08 : 3 ad. Zwin (TP, FDS, PiV, BDC)
 02.09 : 5 ex. Doornstr. St. Andries
 NO 13:17 (MS)
 17.09 : 24 ex. Zwinnebos- ZW (DM, PaL)
 jes
 23.09 : 2 ex. O.T.B.R. 10:48 (MaS)
 27.09 : 7 ex. Ramskapelle ZW (MaP)
 28.09 : 28 ex. Zwinnebosjes ZW 11:03 (TDS)
 29.09 : 7 ex. Zwin WZW 14:50 (PK, PaVDo)
 24.10 : 61 ex. Zwin (MS, JS, MaS, FDS)

De maand september biedt een rustig doortrekverloop, met 17.09 als uitschieter (24 ex.). Op het einde van de maand valt een sterke doortrek te noteren met 42 ex. in 3 dagen.

Tijdens het najaar 1981 - winter 1982 viel een overwintering van een juveniele Lepelaar te noteren in het Zwin. Vrijwel alle actieve veldornitologen uit de streek brachten wnm. binnen over deze vogel en dit gespreid over de periode 21.08.81 - 28.02.82. Alhoewel Sluiters voor België aangeeft 'mogelijke overwinteraar', vermeldt Lippens en Wille geen enkele overwintering voor België, wel één winterwaarneming : Knokke 21.01.1945 . Zij maken wel gewag van overwinteringspogingen in Nederland 'bij zacht weder'.

04.04	: 2	ex. Zwin	10:20	NO	(BDC)
17.04	: 1	ex. De Vrede			(PiV)
20.04	: 5	ex. Oude Vrede		N	(PaL, DH)
25.04	: 1	ex. Zwin			(BJN)
01.05	: 1	ex. De Vrede			(PaL, DH)
05.05	: 3	ex. Snappeweiden Heist		NO	(PaDo)
10.05	: 1	ex. Zwin			(TK)
13.05	: 6	ex. Varsenare	21:15	NO	(JMa)
14.05	: 2	ex. Ramskapelle			(JD)
16.05	: 1	ex. O.T.B.R.			
	: 2	ex. Palingpot	07.01	TP	(BJN)
19.05	: 1	ex. Ramskapelle			(JD)
23.05	: 1	ex. Zwin			(BDC)
29.05	: 1	ex. Ramskapelle			(TDF)
30.05	: 1	ex. Dudzele			(GDP)
31.05	: 2	ex. De Vrede	12:00		(MS)
01.06	: 1	ex. Palingpot			(TDS)
02.06	: 4	ex. Ramskapelle			(TDS)
04.06	: 1	ex. Ramskapelle			(JS, TDF, SK, MK)
13.06	: 1	ex. Zwin			(PiV)

De Kraanvogel is in de regio Brugge-Oostkust een zeldzame doortrekker in vergelijking met andere delen van het land. Toch werden dit jaarboekseizoen zes wnm. van deze soort verricht, 2 in het najaar en 4 in het voorjaar.

16.11 : 17 ex.	Oostkamp	12:25	WZW	(CV)
02.12 : 1 ex.	Zwinnebosjes			(PiV)
20.03 : 5 ex.	Beernem, Akkerstraat	14:47	NO	(VNS)
04.04 : 1 ex.	Internationale Dijk Zwin	15:54	NO	(TDS, PS)
05.04 : 4 ex.	eendekooi Wenduine	13:42	NO	(TDS)
10.04 : 5 ex.	Dievegat			(PiV)

Te Beernem werd ook verleden jaar de doortrek van 27 ex. genoteerd op 12.04 door VNS (wnm. niet opgenomen in jaarboek 1980-81).

FLAMINGO SPEC. - *Phoenicopterus spec.*

De Flamingo is een dwaalgast in de regio. Uit gevangenschap ontsnapte vogels zwerven echter rond en zorgen voor bijna jaarlijks wnm. van deze soort. Deze winter werd tweemaal een flamingo waargenomen in het Zwin, en dit op 19.12 en 31.12 (BDC, MS, JS, DD). Een andere wnm. komt uit mei 1982 : 31.05 : 9 ex. Zwin (PaD, PaL, DH). Alle wnm. hadden betrekking op een nevensoort : de CHILEENSE FLAMINGO.

L I T E R A T U U R

- SLUITERS J.E., Prisma vogelboek, 1975, Het Spectrum, Utrecht/Amsterdam.
- LIPPENS L. en WILLE H., Atlas van de vogels in België en West-Europa, 1972, Lannoo, Tielt.
- VAN GOMPEL J., 1982, Ornitologische waarnemingen tijdens de winter 1981-82, VWG-mededelingen Oostende 3 : 61-64.

STRANDPLEVIER - *Charadrius alexandrinus alexandrinus*

Bijzondere wnm. te Dudzele-Ramskapelle :

28.07 : 24 ex.; 05.08 : 42 ex.; 13.08 : 46 ex. en 15.08 : 35 ex. (TDS).

BONTBEKPLEVIER - *Charadrius hiaticula ssp*

Opmerkelijke aantallen :

Zwin : 18.08 : 158 ex. (GBu)

22.08 : 150 ex. (AVES)

25.08 : 160 ex. (")

Dudzele : 24.08 : 16 ex.

26.08 : 18 ex.

27.08 : 31 ex.

Beernem : 24.07 : 3 ex.

18.08 - 05.09 : 2 ex. (WIG)

MORINEL-PLEVIER - *Charadrius morinellus*

Dudzele - Ramskapelle : 18.08 : 1 ex. in overgangskleed (TDS)

Zeebrugge : 12.09 : 1 ex. (PS)

STRANDLOPERS IN NW-VLAANDEREN TIJDENS DE PERIODE 1 JULI 1981-30 JUNI 1982.

door Peter Sys

INLEIDING

Tijdens het seizoen 1981-1982 werden er vooral in het kustgebied van NW-Vlaanderen volgende Strandlopersoorten vastgesteld : Bonte strandloper Calidris alpina, Paarse strandloper Calidris maritima, Kanoetstrandloper Calidris canutus, Drieteenstrandloper Calidris alba, Krombekstrandloper Calidris ferruginea, Kleine strandloper Calidris minuta, Temminck strandloper Calidris temminckii, Breedbekstrandloper Limicola falcinellus.

Van de acht soorten is er één waarvan gegevens totaal ontbreken (Bonte Strandloper), drie waarop onvoldoende respons kwam (Kanoet-, Drieteen- en Paarse Strandloper) en drie die aanleiding geven tot een vollediger uitwerking door de zeer talrijke wnm. (Krombek-, Kleine en Temminck Strandloper). Globaal kan gesteld dat er aan de "interessante" soorten (de laatste vier in het rijtje) meer aandacht besteed werd dan aan de overige. Bovendien werden de plaatsen, waar deze (en andere) voorkwamen meer door de waarnemers bezocht dan andere gebieden. Bepaalde terreinen, in zekere periodes vaak uiterst boeiend voor steltloper-tjes (in casu strandlopers) werden weinig tot helemaal niet bezocht en andere, omwille van die zeldzame soorten, juist wel veel. Een dergelijke waarnemingsspreiding kan aanleiding geven tot een vals beeld wat het voorkomen van de soorten betreft. Temminck en Kleine Strandlopers bvb. waren "zeer talrijk" op de opspuitvelden te Ramskapelle, wat in grote mate bepaald werd door de frekwente bezoeken. Bij interpretatie van wat hierna volgt dient rekening gehouden met deze opmerkingen.

BESPREKING SOORTEN

TEMMINCK STRANDLOPER - Calidris temminckii

Temminck Strandlopers werden tijdens de periode 1981-1982 aanmerkelijk meer waargenomen dan tijdens het vorig jaarboekseizoen. Tabel 1 maakt dit duidelijk aan de hand van het aantal wnm. en het aantal ex. voor beide periodes :

	WNM.	EX.
Najaar 1980	6	20
Voorjaar 1981	1	3
<u>Totaal</u>	<u>7</u>	<u>23</u>
Najaar 1981	48	151
Voorjaar 1982	4	23
<u>Totaal</u>	<u>52</u>	<u>174</u>

Wat zowel wnm. als aantallen betreft voor de beide periodes, bekomen we meer najaar- dan lentegegevens. Hiervoor kunnen twee redenen opgegeven. Tijdens de lente maken de Temminck Strandlopers van een andere trekroute gebruik dan tijdens de herfst, waarbij ze alleen in laatstgenoemd seizoen aan onze kusten verschijnen. Een dergelijk verschijnsel noemt men "ellipstrek" - een trekpatroon, dat, zoals uit de wnm. zal blijken, ook waargenomen wordt bij Kleine en vooral bij Krombekstrandlopers -. Een andere reden is dat, voor wat de opgespoten terreinen te Ramskapelle betreft, rekening moet gehouden worden met een aantal dubbeltellingen vanwege de zeer frekwente bezoeken. De volgende tabel geeft opnieuw het aantal wnm. en aantal ex. op, maar nu per maand :

	V	VI	VII	VIII	IX	X	Totaal
W	4	-	1	30	16	1	52
E	23	-	1	92	49	9	174

Temminck Strandlopers op voorjaarsstrek werden uitsluitend in mei waargenomen, en tijdens de najaarsstrek vooral in de maanden augustus en september. Oktoberwaarnemingen zijn uitzonderlijk.

De eerste voorjaarswaarneming gebeurde op 9 mei 1982 (2 ex. op de Reigaartsvliet - TDS), de laatste op 15 mei 1982 (2 ex. op de St.-Kruiskreek - TK). Het hoogste lenteaantal werd op 14 mei 1982 genoteerd : niet minder dan 11 + 4 ex. langs veedrinkputten te Ramskapelle ten zuiden van Distri (JD). Alle najaarsgegevens liggen tussen de volgende data :

29.07 : 1 ex. te Ramskapelle (FDS, LVR) en
07.10 : 9 ex. te Ramskapelle (TDS en Wiel.48 : 381)

De opgespoten terreinen te Ramskapelle fungeerden als een belangrijke aantrekkingspool voor deze soort, zoals uit de volgende tabel blijkt :

	Aantal waarnemingen			Aantal exemplaren		
	VJ	NJ	T	VJ	NJ	T
Opgespoten terrein Brugge	-	1	1	-	1	1
Zwin	-	1	1	-	1	1
Reigaartsvliet	1	-	1	2	-	2
St.-Kruiskreek	1	-	1	2	-	2
Opgespoten terrein Ramskapelle	2	46	48	19	149	168
<u>Totaal</u>	4	48	52	23	151	174

VJ : voorjaar; NJ : najaar; T : totaal

Op 02.09 werd 1 ex. waargenomen op het OT Brugge (FDS) en op 26.08 1 ex. in het Zwinreservaat (BD). Van gebieden waar anders regelmatig Temminck Strandlopers gemeld worden, zoals de kleiputten van de Vrede of te Hoeke en Oostkerke, zijn voor dit seizoen geen gegevens voorhanden.

92,3 % van de wnm. en 86,7 % van het aantal ex. werd te Ramskapelle vastgesteld. De globale maandverdeling tijdens het najaar van de wnm. en aantallen aldaar vastgesteld was als volgt :

	VII	VIII	IX	X	Totaal
W	1	29	15	1	46
E	1	91	48	9	149

Volgende maxima per decade werden er bekomen :

07 en 08.08 : 4 ex. (TDS, PiV, FB); 19.08 : 5 ex. (TDS); 29.08 : 8 ex. (DV, Wiel.48 : 304); 06 en 07.09 : 9 ex. (BD, TDS); 11.09 : 6 ex. (EA); 24.09 : 1 ex. (TDS); 07.10 : 9 ex. (TDS, Wiel.48 : 381).

Talrijk waren de waarnemers die meldingen van deze soort opzonden :

TK, JD, PiV, LVR, FDS, TDS, PVDO, PL, PK, FV, EA, MS, KDB, FVH, HDB, LDq, ID, BG, GS, MaP, FB, BD, PaL, PDM, AG, DH, PeL, DV, AVES, PS.

KLEINE STRANDLOPERS - *Calidris minuta*

Zoals bij de vorige soort bekwamen we dit seizoen meer wnm. dan voor 1980-1981. Er werden niet minder dan 1.002 - 1.004 ex. opgetekend, gespreid over 108 wnm. Vergelijk met 1980-1981 : 281 ex. in 61 wnm. Zoals verder zal blijken staan slechts 2 gebieden in voor de hoge 1981-1982 score.

In de volgende tabel werden terug het aantal wnm. en het aantal ex. per maand opgesplitst :

	V	VI	VII	VIII	IX	X	Totaal
W	1	1	4	55	45	2	108
E	10	4	25	457-459	443	63	1.002-1.004

De meeste ex. worden tussen juli en oktober waargenomen. De voorjaarsstrek is, zoals bij de Temminck Strandloper, veel minder uitgesproken; we bekwamen in die zin slechts één gegeven : 01.05 : 10 ex. in het Zwinreservaat (GBu).

De juni-waarneming dienen we speciaal te vermelden : 09.06 : 4 ex. te Ramskapelle - Palingpot (JD). Aangezien de Kleine Strandloper een hoogartische broedvogel is in een gebied waar de lente slechts laat doorbreekt, zou dit gegeven als late lentetrek kunnen beschouwd worden. Tsch heeft Van Impe (1977) er reeds op gewezen dat de soort in ons land kan overzomeren.

De eerste najaarstrekkers werden op 18.07 gezien (Ramskapelle : 5 ex. - FB, TDS); de laatste op 17.10 ("Molentje" te Blankenberge : 1 ex. - PiV). Het hoogste aantal bekwam TDS op 01.10 : niet minder dan 62 ex., terug te Ramskapelle.

Voor de belangrijkste gebieden bekwamen we de volgende maandspreiding der wnm. (W) en aantallen (E) :

	V		VI		VII		VIII		IX		X		TOTAAL
	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	E
B	-	-	-	-	-	-	11	101	9	89	-	-	20 190
R	-	-	1	4	4	25	36	340-342	24	324	1	62	66 755-757
Z	1	10	-	-	-	-	8	16	6	11	-	-	15 37
T	1	10	1	4	4	25	55	457-459	39	424	1	62	101 982-984

B : opgespoten terrein Brugge; R : opgespoten terrein Ramskapelle; Z : Zwinreservaat.

Ramskapelle is duidelijk op alle gebieden "voor" : 61 % van het aantal wnm. en 75,3 % van het aantal ex. werd hier genoteerd.

Voor het Zwin werden in verhouding weinig Kleine Strandlopers opgegeven. Gezien het belang van het gebied voor de soort kan dit ongetwijfeld toegeschreven worden aan het niet opzenden van alle wnm. Het hoogste aantal werd het voorjaarsgegeven ! De talrijke observaties op het opgespoten terrein Brugge verdienen een nadere toelicht :

Eerste melding : 1 ex. op 04.08 (JS, PD)
 Laatste melding : 1 ex. op 26.09 (FV)
 Hoogste aantal : 19 ex. op 31.08 en 03.09 (FDS - JS, FDS, KDB, PaL)
 Een geringd ex. op 30.08 is eveneens het vermelden waard (FV).

Waarnemingen op de kleiputten van De Vrede, enkel uit september 1981 :

11.09 : 3 ex. (PK), 15.09 : 8 ex. (PK), 18.09 : 1 ex. (PK), 24.09 : 1 ex.
 auditief (PK), 25.09 : 4 ex. (PK).

Wat Ramskapelle betreft haalden we uit de beschikbare gegevens de volgende maxima per decade :

18.07 : 5 ex. (FB, TDS), 28.07 : 10 ex. (TDS), 03.08 : 19 ex. (TDS), 20.08 :
 8 ex. (LVR), 30.08 : 38 ex. (LVR, TDS), 10.09 : 28 ex. (TDS), 17.09 : 35 ex.
 (TDS), 28.09 : 45 ex. (TDS), 01.10 : 62 ex. (TDS en Wiel.48 : 381).

Volgende waarnemers stelden gegevens van deze soort ter beschikking :

LDq, RV, PI, LVR, GO, PVDO, PL, GL, TDS, FB, PiV, MaP, FV, JD, FDS, JI, EA, PD,
 JS, KDB, PaL, HDB, PK, BD, GBu, "Aves", PS.

KROMBEKSTRANDLOPER - Calidris ferruginea

Van het sierlijke Krombekje bekwamen we 533-543 ex., gespreid over nauwelijks
 70 wnm. De per maand opgesplitste wnm. (W) en ex. (E) geven een volgend beeld :

	V	VI	VII	VIII	IX	X	TOTAAL
W	1	1	5	40	19	4	70
E	1	4	29	369	124-134	6	533-543

We krijgen een vrijwel identiek patroon als van de vorige soorten : een onop-
 vallende voorjaarsstrek en herfststrek tussen juli en september.

De meeste wnm. en aantallen werden opgetekend in het Zwin (Z) en te Ramskapelle
 (R) zoals uit de volgende tabel af te leiden valt :

	V		VI		VII		VIII		IX		X		T	
	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E
Z	1	1	1	4	1	5	15	152	8	91-101	4	6	30	259-269
R	-	-	-	-	4	24	20	173	8	20	-	-	32	217
T	1	1	1	4	5	29	35	325	16	111- 121	4	6	62	476-486

88,5 % van de wnm. en 89,2 % van het aantal ex. werden in deze gebieden opgetekend.

Waarnemingen op andere plaatsen :

Opgespoten terrein Brugge : 5 ex. 27.08 (PK); 1 ex. 02.09 (FDS); 6 ex. 03.09
 (FDS, JS, KDB); 6 ex. 04.09 (PK).

"Molentje" te Blankenberge : 1 ex. 26.08 (MaP).

Eerste najaarswaarneming : 02.07 (2 ex. te Ramskapelle - TDS)

Laatste najaarswaarneming : 31.10 (1 ex. in het Zwin - PS)

Hoogste najaarsaantal : 32 ex. in het Zwin van 07 tot 28.08 (BJN Brugge en GBu
 e.a. in Wiel.48 : 304)

Vermeldenswaardig zijn de mei- en juniwaarneming :

08.05 : 1 ex. in het Zwin (BD)

12.06 : 4 ex. in het Zwin (HB)

De juniwaarneming beschouwen we, zoals reeds vroeger ter sprake kwam, als late lentetrek.

Waarnemers : RV, LV, PI, LDq, PVDO, PL, MaP, FB, HDS, BD, PK, FDS, LVR, KDB, TDS, JS, HB, GBu, "Aves", PS.

KANOETSTRANDLOPER - Calidris canutus

Van deze soort die zowel op voorjaars- als op najaarstrek niet zeldzaam is werden vrij weinig waarnemingen doorgegeven. Dit komt omdat de Kanoet in slechts weinig gebieden kan aangetroffen worden; enkel in het Zwin of boven zee, op trek, kan de soort regelmatig waargenomen worden. In andere gebieden kan hij als een zeldzame verschijning beschouwd.

Van het enige gebied waar de Kanoetstrandloper regelmatig blijft pleisteren, namelijk het Zwin, beschikken we over weinig waarnemingen. Enkel tijdens de zomerperiode werden een aantal systematische steltloperstellingen gehouden. Het materiaal blijft evenwel fragmentair en daarom moeten we ons hier beperken tot een opgave van een globaal voorkomen.

Voorjaarswaarnemingen

17.05 : 2 ex. te Ramskapelle (HB)

19.05 : 4 ex. te Ramskapelle (HB)

Zeer weinig observaties voor een soort die op sommige lentedagen in zeer grote aantallen voor onze kust kan doortrekken.

Belangrijk zijn de twee juni-waarnemingen die we, nogmaals, als late voorjaarstrek beschouwen :

09.06 : 11 ex. in zomerkleed te Ramskapelle - Palingpot (JD)

19.06 : 1 ex. te Ramskapelle (TDS en Wiel.48 : 303)

Najaarswaarnemingen

Eerste : 30.07 : 2 ex. te Beernem (VHG, WIG). Een uitzonderlijke wnm. buiten het kustgebied.

Laatste : 11.11 : 1 ex. in het Zwin (Wiel.48 : 381)

Hoogste aantal : 13.09 : 65 ex. in het Zwin (GBu)

Tussen 15 en 31.08 (11 tellingen) varieerden de aantallen in het Zwin tussen 1 en 24 ex. (FDS, PS)

Vanaf augustus werden er te Ramskapelle niet meer dan 3 ex. (27.08 - FDS, FB) gezien.

Waarnemers : VHG, WIG, HB, JD, MaP, TDS, FDS, FB, JVG, GBu, Aves, PS.

BONTE STRANDLOPER - Calidris alpina

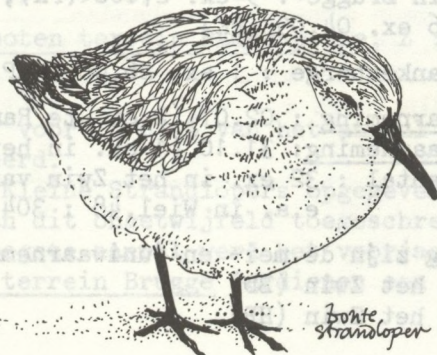
We beperken ons hier tot het opsommen van enige gepubliceerde of persoonlijke wnm., aangezien van het bontje zeer weinig opgestuurd werd.

Zwin : 1 ex. overzomert (GBu)

Tussen 15 en 31.08 (11 tellingen) schommelden de aantallen bontjes tussen 30 (15.08) en 165 ex. (26.08 - FDS, Aves, PS)

Op 18.10 zaten er een 100-tal ex. (Wiel.48 : 382)

Op 13.12 een max. van 350 ex. (GBu).

Strand tussen Blankenberge en Wenduine - Uitkerkse Polder :
JVG geeft voor begin november 80 ex. op langs het strandtraject in kwestie; vanaf december stegen de aantallen daar tot 350 ex. De bontjes foerageren bij laagtij op het strand en overtijden bij hoog water in de nabijgelegen Uitkerkse polder. Gezien de aantallen kunnen we dus spreken van een belangrijke pleisterplaats.

Kleiputten van de Vrede :

4 ex. op 24.08 (Aves). Vooral tijdens de zomermaanden worden er wel eens bontjes op de Vrede waargenomen; minder tijdens de winter.

Ramskapelle :

Enkele augustus-gegevens (slechts 4 wnm.) met als belangrijk maximum : 132 ex. op 27.08 (Aves).

DRIETEENSTRANDLOPER - Calidris alba

Van deze echte "strand"loper werden niet meer dan 36 wnm. over niet minder dan 1.504 ex. doorgegeven. Dit wijst er reeds op dat op enkele dagen erg veel Drieteentjes waargenomen werden. Dit blijkt alvast uit de volgende maandtabel, met terug een uitwerking der wnm. (W) en aantallen (E) :

	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	T
W	1	5	3	6	5	2	6	3	1	3	1	36
E	1	10	13	592	374	28	164	268	42	11	1	1504

Opvallend is de abrupte aantalstoename vanaf oktober; een maand waarin veel Drieteenstrandlopers hun winterkwartier bezetten. Uit de tabel is overigens weinig af te leiden omdat er weinig systematisch geteld werd, niet alle wnm. opgezonden werden en de tellingen per gebied en periodisch sterk in intensiteit wisselden. Belangrijk is dat deze soort aan onze kust een echte wintergast is, wat niet zo is bij de meeste andere soorten strandlopers. De enkele systematisch opgezette tellingen verdienen een nadere toelichting. Vooral de tellingen van MaP en FBe op het traject Blankenberge - Wenduine (Den Haan) zijn interessant :

Strand tussen Blankenberge en Wenduine : 1 ex. op 02.09; 11 ex. op 23.09; 183 ex. op 15.10; 200 ex. op 18.10; 97 ex. op 21.10; 153 ex. op 08.02.

Strand tussen Blankenberge en Den Haan : 208 ex. op 03.11 en 114 ex. op 17.02.

Dit zijn aantallen die, naar vlaamse normen, belangrijk zijn. Dit strandtraject is voor deze soort een belangrijk overwinteringsgebied.

Enkele andere trajecttellingen verdienen wegens hun opzet eveneens een afzonderlijke vermelding :

Strand tussen het Zwin en Zeebrugge : 14 ex. op 15.11 (PS).

Strand tussen Zeebrugge en Blankenberge - Pier : 32 ex. op 11.01 (TDS).

Enkele plaatselijke gegevens :

Heist (strand) : 7 ex. op 05.12 (TDS), 2 ex. op 08.01 (TDS), 1 ex. op 15.01 (TDS), 1 ex. op 08.02 (TDS).

Zeebrugge (gebied Nieuwe Muur, strand) : eerste ex. op 28.07 (TDS en Wiel.48 : 303); 1 ex. op 05.08 en 13 ex. op 19.10 (TDS).

Blankenberge (o.a. Staketsel en Pier) : eerste ex. op 02.09 (MaP, FBe), 18 ex. op 03.11; 21 ex. op 22.12; 19 ex. op 07.01; laatste 6 ex. op 19.04 (TDS).

Wenduine (strand) : 97 ex. op 28.10 (MP); 49 ex. op 06.01; 61 ex. op 07.01; 42 ex. op 05.03; laatste ex. op 27.04 (TDS).

Den Haan (strand) : 1 ex. op 10.05 (TDS).

Beernem : 3 ex. op 26.08 (WG Serinus en Wiel.48 : 303)

Waarnemers : MaP, FBe, TDS, MP, WG Ser, Aves, PS

PAARSE STRANDLOPER - Calidris maritima

Zoals Drieteenstrandlopers zijn Paarse Strandlopers aan onze kust typische wintergasten die uitsluitend aan het strand (meestal rotsige "biotopen" als golfbrekers, strekdammen, staketsels, zeeweringen, ...) waargenomen worden.

Enkele gegevens :

Strand tussen Blankenberge en Wenduine : 1 ex. op 21.10; 2 ex. op 03.11; 18 ex. op 08.02 (MaP).

MaP en FBe schatten het aantal overwinteraars te Blankenberge op een 10-15 ex. Te Zeebrugge zouden, volgens zelfde waarnemers, een 15 à 25 ex. overwinterd hebben. Enkele jaren terug was de Nieuwe Muur te Zeebrugge nog een vaste pleisterplaats voor deze soort; een gebied dat nu door de havenwerken verdwenen is.

Van Zeebrugge vermelden we nog volgende gepubliceerde wnm. :

13.08 : 6 ex. (TDS en Wiel.48 : 304)

14.08 : 7 ex. (id.)

17.08 : 2 ex. (id.)

19.08 : 9 ex. (id.)

De golfbrekers vóór het Zwin en Knokke, eertijds belangrijke waarnemingsplaatsen voor de soort, hebben door de verregaande opspuitingen veel aan waarde moeten inboeten.

Toch nog wat observaties :

15.11 : 17 ex. op het kusttraject Zwin - Zeebrugge (PS)

22.11 : 15 ex. op de golfbrekers voor het Zwin (GBu)

Te Knokke werd op de golfbrekers bij laagtij gefoerageerd; overtijning gebeurde o.a. in het reservaat, waar de soort tegen de duinrand gemengde groepjes vormde met Bontjes en Steenlopers. Behalve een veilige en rustige hoogwaterplaats genoten de vogels het bijkomende voordeel verder te kunnen foerageren. Het afsluiten van het deel van het reservaat dat tegen de duinrand ligt is erg gunstig voor de steltloperijtjes.

Waarnemers : VHG, WEK, MaP, FBe, BD, GBu, TDS, Aves, PS

BREEDBEKSTRANDLOPER - Limicola falcinellus

03 en 04.08 : 1 ex. in de Strandloperplassen te Ramskapelle (PaL, PeL, PA).

L I T E R A T U U R

Van Impe, J., 1977, Overzomering van Kleine Strandlopers, *Colidris minuta*, in het Belgisch-Nederlands grensgebied, Giervalk 67: 461-462.

door Patrick DEMAECCKER

De Kemphaan is in het besproken gebied een algemene doortrekker van begin juli tot half september en van half maart tot half mei. In deze periodes is hij soms in grote groepen te zien in elk geschikt biotoop. Voor onze streken zijn dit hoofdzakelijk vochtige weilanden en ondiepe plassen.

We beschikken over 84 wnm., als volgt verspreid over de verschillende maanden : 13 in juli, 24 in augustus, 5 in september, 1 in november, 9 in december, 3 in maart, 19 in april, 10 in mei.

05.07 :	106 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
08.07 :	107 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
11.07 :	65 ex.	Polders Ramskapelle	(DC)
12.07 :	45 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, BV, PA)
18.07 :	72 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FB)
19.07 :	50 ex.	O.T. Brugge	(AV)
25.07 :	28 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PA, DVT)
27.07 :	34 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
28.07 :	12 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
	95 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
29.07 :	11 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PeL, PA)
31.07 :	25 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS, TDS)
01.08 :	41 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS, TDS)
02.08 :	30 ex.	De Vrede	(FDS)
03.08 :	53 ex.	Ramskapelle (Polders)	(FDS, TDS)
12.08 :	8 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS, TDS)
	+ 100 ex.	De Vrede	(FDS)
15 -			
31.08 :	+ 40 ex.	De Vrede	(FDS)
15.08 :	77 ex.	Plas Lage Moeren Meetkerke	(JD)
17.08 :	10 ex.	't Zwin	(FDS)
18.08 :	3 ex.	't Zwin	(FDS)
19.08 :	4 ex.	't Zwin	(FDS)
	125 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
20 -			
30.08 :	500 ex.	Slaapplaats 't Zwin	(Aves)
22.08 :	3 ex.	't Zwin	(FDS)
24.08 :	58 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
25.08 :	110 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
26.08 :	24 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
	+ 150 ex.	't Zwin	(FDS)
27.08 :	54 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
	+ 100 ex.	Muur Zeebrugge	(Aves)
28.08 :	+ 100 ex.	Muur Zeebrugge	(Aves)
30.08 :	114 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
	3 ex.	't Zwin	(FDS)
31.08 :	2 ex.	't Zwin	(FDS)
06.09 :	22 ex.	Polders Ramskapelle	(BJN Heist)
09.09 :	4 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
10.09 :	26 ex.	De Vrede	(PDM, EVDB)
	24 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
17.09 :	31 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
07.11 :	1 ex.	Distri Ramskapelle	(EK)
03.12 :	230 ex.	't Zwin	(GBu)
12.12 :	168 ex.	Zwinbosjes (ov. nr. 't Zwin)	(PS)
	+ 10 ex.	Speien	(JK)
	35 ex.	Zwinbosjes (ov.)	(PDM)

13.12 :	1 ex.	Polders Ramskapelle		(BJN Heist)
	9 ex.	Koude Keuken St. Andries	Z	(JD)
	450 ex.	't Zwin		(GBu)
17.12 :	6 ex.	Roksem	ZW	(JD)
25.12 : +	8 ex.	Polders Ramskapelle		(BC, PK)

Te Beernem (Kijkuit) tot 34 ex. in de periode 18.07 tot 26.08 (VWG Beernem).

06.03 :	3 ex.	O.T. Brugge		(AV)
14.03 :	22 ex.	Ganzeweiden Ramskapelle		(BJN Heist)
27.03 :	19 ex.	Polders Ramskapelle		(PDM, PeL)
01.04 :	10 ex.	Kleiputweiden Heist		(PDM)
04.04 :	5 ex.	Kleiputten Heist		(PDM, PeL, DVT)
	13 ex.	Nieuwe dokken Ramskapelle		(BJN Heist)
	3 ex.	Strandloperplassen Ramskapelle		(BJN Heist)
11.04 :	280 ex.	Kleiputten van Heist		(BJN Heist)
	13 ex.	Strandloperplassen		(BJN Heist)
11.04 :	3 ex.	Beernem	Q	(WIG)
14.04 :	75 ex.	Kleiputten Heist		(BJN Heist)
15.04 :	2 ex.	Zwinbosjesweiden		(PDM, MDV, GW)
	12 ex.	O.T. Brugge		(HDB, TDU)
16.04 :	2 ex.	Blauwe Sluis		(PDM, PeL, GW, PA)
18.04 :	18 ex.	Kleiputten van Heist		(BJN Heist)
	4 ex.	Strandloperplassen Ramskapelle		(BJN Heist)
	5 ex.	Snippeplassen Ramskapelle		(BJN Heist)
21.04 :	17 ex.	Kleiputweiden Heist		(PDM, PeL)
	27 ex.	Kleiputten van Heist		(PDM, PeL)
	13 ex.	Zwinbosjesweiden	N	(PDM, PeL)
	+ 50 ex.	Dudzele		(GO)
23.04 :	25 ex.	Weiden Kleiputten Oostkerke	NO	(JD)
08.05 :	23 ex.	Kleiputten Heist		(PDM, PeL, KVD)
	5 ex.	Strandloperplassen Ramskapelle		(PDM, PeL, KVD)
	5 ex.	Ganzeweiden Ramskapelle		(PDM, PeL, KVD)
12.05 :	38 ex.	Kleiputten Heist		(PDM)
13.05 :	+ 34 ex.	Paddegat Zuid		(JD)
14.05 :	16 ex.	Polders Ramskapelle		(JD)
15.05 :	9 ex.	Kleiputten Heist		(PDM, PeL, DVT, KVD, TR, HR)
16.05 :	15 ex.	Ettelgem		(MP, AP)
19.05 :	7 ex.	Strooiendorpweiden		(JD)
30.05 :	1 ex.	Strandloperplassen		(BJN Heist)

BOKJE - Lymnocyrtus minimus

door Frank De Scheemaeker

In totaal liepen 19 wnm. binnen, dit tussen 30.09 en 28.02. De verdeling van de wnm. over de verschillende maanden is de volgende : 2 in september, 4 in oktober, 4 in november, 6 in december, 1 in januari, 2 in februari.

Er stammen 10 wnm. uit het zandwinningsgebied te Beernem. Het eerste ex. werd er op 10.10 gezien. Daarna zijn er tot 13.12 wekelijkse wnm. Topdag 06.12 met 9 ex. Een laatste wnm. op 14.02 met 2 ex.

Op 15.12 werd 1 ex. over zee te Blankenberge gezien. De overige 8 wnm. stammen alle uit de polder (Zwin, Ramskapelle, Lissewege en Klemskerke). Het betrof steeds 1 à 3 ex.

De wnm. zijn afkomstig van WIG, VHG, DOD, TDS, EA, DC, WEK, HD, MS, JS, DD, FVH, PK, KD, GS en BC.

WATERSNIP - Galinago galinago

door Frank De Scheemaeker

In tegenstelling tot afgelopen jaar werden de grote concentraties van de Watersnip beter geteld en doorgegeven. Wat betreft het najaar 1981 ont-houden we volgende maxima :

Ramskapelle : 19.08 : 211 ex. (TDS)

31.08 : 211 ex. (TDS, LVR)

07.09 : 145 ex. (TDS)

Polder Uitkerke : 29.10 : 200 ex. (MaP)

06.12 : 200 ex. (MaP)

Opgespoten terrein Brugge : 03.11 : 250 ex. (MS)

Damme : 12.12 : 70 ex. (EK)

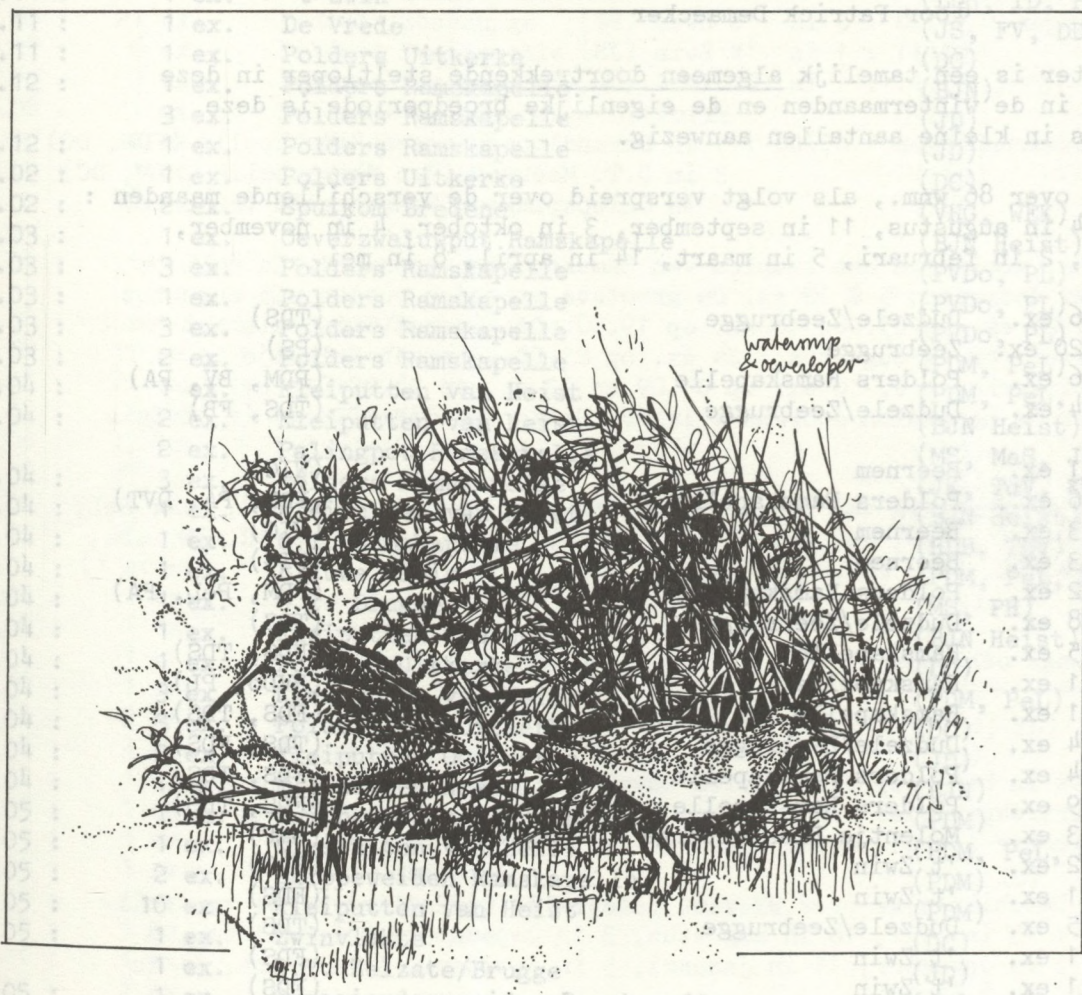
Nieuwmunster : 25.10 : 100 ex. (WIG, DOD, VHG)

Leiemeersen Oostkamp : 05.12 : min. 92 ex. (KD)

Speyen : 15.08 : 55 ex. (JD)

12.12 : 120 ex. (EK)

Uit deze gegevens kan wellicht het besluit getrokken dat verschillende duizenden Watersnippen vanaf augustus tot december in de regio pleisteren en doortrekken. Begin januari lijken alle Watersnippen verdwenen. De strenge temperaturen zullen daar wel de oorzaak van zijn. Uit het voorjaar zijn de gegevens erg schaars. In Hoeke, Ramskapelle en Heist werden enkele kleine troepjes opgemerkt. Op 20.06 werd 1 ex. in de Damse vestingen opgemerkt.

Watersnip
& overloper

HOUTSNIP - Scolopax rusticola

door Frank De Scheemaeker

In het totaal liepen 76 wnm. binnen tussen 23.10 en eind mei. De Zwinnebosjes zijn opnieuw het gebied met hoogste aantal wnm. Maxima zijn : 07.11 : 8 ex. (JS, FV, DD); 22.11 : 12 ex. (PS); 12.12 : 31 ex. (PS); 25.12 : 23 ex. (PS, e.a.); 27.12 : 16 ex. (DC); 20.01 : 8 ex. (DC).

De overige wnm. liggen verspreid over niet minder dan 22 verschillende gebieden. Uit de bossen te St.-Andries en de Brugse randgemeenten liggen elk 7 wnm. voor. Uit de omgeving van 't Zwin zijn er 5, uit de Assebroekse Meersen en Damme 3, uit Beernem, Damme en de Fonteintjes elk 2. De rest ligt verspreid over zowat alle gemeenten van de regio, zowel in de polder als in de bossen.

De verdeling van de wnm. over de verschillende maanden is als volgt : 2 in oktober, 16 in november, 25 in december, 11 in januari, 5 in februari en 5 in maart.

Broedverdacht gedrag werd vastgesteld in regioblok 2. Een ex. zat er op nest. Juvenielen werden niet waargenomen. (MS, SK)

Waarnemers : drie en meer wnm. van PS, LDq, ID, JS, AA, BC, PK, FV, MaP, MS, PD, FVH, WIG, TDS, FDS, KT, SK, DC.

ZWARTE RUITER - Tringa erythropus

door Patrick Demaecker

De Zwarte Ruiter is een tamelijk algemeen doortrekkende steltloper in deze streek. Enkel in de wintermaanden en de eigenlijke broedperiode is deze ruiter slechts in kleine aantallen aanwezig.

We beschikken over 86 wnm., als volgt verspreid over de verschillende maanden : 11 in juli, 24 in augustus, 11 in september, 3 in oktober, 4 in november, 3 in december, 2 in februari, 5 in maart, 14 in april, 8 in mei.

02.07 :	16 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
04.07 :	15 à 20 ex.	Zeebrugge	(PS)
12.07 :	6 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, BV, PA)
18.07 :	4 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FB)
18.07 :	1 ex.	Beernem	(WIG)
25.07 :	6 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PA, DVT)
26.07 :	3 ex.	Beernem	(WIG)
27.07 :	3 ex.	Beernem	(WIG)
29.07 :	2 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PeL, PA)
30.07 :	38 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
31.07 :	15 ex.	Ramskapelle	(FDS, TDS)
01.08 :	11 ex.	Ramskapelle	(PVDo, PL)
01.08 :	21 ex.	Ramskapelle	(FDS, TDS)
02.08 :	24 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FDS)
03.08 :	24 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS, TDS)
12.08 :	19 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS, TDS)
17.08 :	3 ex.	Molentje Blankenberge - Uitkerke	(MaP)
18.08 :	2 ex.	't Zwin	(FDS)
19.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
20.08 :	25 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
22.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
22.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)

23.08:	1 ex.	't Zwin	(FDS)
23.08:	20 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
24.08:	123 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
25.08:	22 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
26.08:	16 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
	3 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
	1 ex.	't Zwin	(FDS)
27.08:	15 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
28.08:	40 ex.	Muur van Zeebrugge	(Aves)
29.08:	15 ex.	Zeebrugge	(PS)
30.08:	59 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
	1 ex.	't Zwin	(FDS)
31.08:	7 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
01.09:	18 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
02.09:	5 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
03.09:	4 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
04.09:	13 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
06.09:	5 ex.	Polders Ramskapelle	(BJN Heist)
07.09:	4 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
10.09:	16 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
13.09:	2 ex.	De Vrede	(PS)
17.09:	28 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
23.09:	110 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
28.09:	35 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
15.10:	1 ex.	De Vrede	(PS)
16.10:	6 ex.	Polder Blankenberge	(FBE, MaP)
25.10:	1 ex.	De Vrede	(PS)
01.11:	1 ex.	De Vrede	(PS)
03.11:	1 ex.	't Zwin	(LDq, ID, PMa)
07.11:	1 ex.	De Vrede	(JS, FV, DD)
19.11:	1 ex.	Polders Uitkerke	(DC)
13.12:	1 ex.	Polders Ramskapelle	(BJN)
	3 ex.	Polders Ramskapelle	(JD)
16.12:	1 ex.	Polders Ramskapelle	(JD)
06.02:	1 ex.	Polders Uitkerke	(DC)
20.02:	2 ex.	Spuikom Bredene	(VHG, WEK)
14.03:	1 ex.	Oeverzwaluwput Ramskapelle	(BJN Heist)
17.03:	3 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
20.03:	1 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
23.03:	3 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
27.03:	2 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PeL)
04.04:	1 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM, PeL, DVT)
11.04:	2 ex.	Kleiputten van Heist	(BJN Heist)
	2 ex.	Palingpot Ramskapelle	(MS, MaS, JV)
13.04:	3 ex.	Polders Ramskapelle	(JK, TdV, KT, HK)
14.04:	1 ex.	Kleiputten van Heist	(BJN Heist)
15.04:	1 ex.	O.T. Ramskapelle	(HDB, TDV)
16.04:	1 ex.	Blauwe Sluis	(PDM, PeL, PA, GW)
17.04:	1 ex.	O.T. Brugge	(MS, PH)
18.04:	1 ex.	Kleiputten van Heist	(BJN Heist)
20.04:	1 ex.	Polders Uitkerke	(DC)
21.04:	3 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM, PeL)
22.04:	3 ex.	Polders van Uitkerke	(DC)
23.04:	2 ex.	Kleiputten Oostkerke	(JD)
25.04:	1 ex.	Kleiputten Hoeke	(BJN)
05.05:	1 ex.	Snippeweiden Ramskapelle	(PDM)
08.05:	1 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM, PeL, KVD)
10.05:	2 ex.	Snippeweiden Ramskapelle	(PDM)
12.05:	10 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM)
15.05:	1 ex.	Zwinvlakte	(DC)
	1 ex.	O.T. Zelzate/Brugge	(JD)
19.05:	1 ex.	Strooiendorpweiden Ramskapelle	(JD)
20.05:	1 ex.	Kleiputten van Heist	(BJN Heist)

POELRUITER - Tringa stagnalis

De Poelruiter is een dwaalgast.
1 begin juli en 1 begin augustus.

Dit jaar zijn er 2 ex. waargenomen, nl.

02.07 :	1 ex. (zomerkleed)	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
03.07 :	1 ex.	Achterhaven Ditrigas	(PiV)
04.07 :	1 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
	1 ex.	Zeebrugge	(PS)
05.07 :	1 ex.	Zeebrugge	(PS)
01.08 :	1 ex. (zomerkleed)	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FDS)
05.08 :	1 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FB)
06.08 :	1 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)

GROENPOOTRUITER - Tringa nebularia

door Patrick Demaecker

De Groenpootruiter is in het besproken gebied een algemeen voorkomende doortrekker, evenwel solitair of in relatief kleine groepjes. Vanaf april tot eind mei kan men deze ruiter in elk geschikt biotoop aantreffen, evenzo van begin juli tot eind september. In de zomer en vooral in de winter is de Groenpoot eerder zeldzaam.

We beschikken over 82 wnm., als volgt verspreid over de verschillende maanden : 9 in juli, 28 in augustus, 13 in september, 1 in oktober, 2 in november, 1 in februari, 9 in april, 16 in mei en 3 in juni.

Winterwaarnemingen :	31.10 :	2 in 't Zwin (PS)
	02.11 :	1 in 't Zwin (JS)
	07.11 :	1 in Cadzand (JS, FV, DD)

1ste voorjaarswaarnemingen : 09/06 : 1 in Strandloperplassen Ramskapelle (PDM, DC)
3 in O.T. Meeuwewelden Ramskapelle (PDM, DC)
1 in Snippeplassen Ramskapelle (PDM, DC)

Meer dan 30 wnm. werden in het complex van Ramskapelle verzameld. In juli verblijven hier doorgaans 5 à 12 ex. De grootste groepjes worden uit augustus gesignaleerd : 26 ex. op 05.08, 18 ex. op 19.08. Ook in het Zwin valt het hoogste najaarscijfer in augustus : 24 ex. op 23.08. Dan het Molentje te Blankenberge-Uitkerke, o.a. 18 ex. op 01.09 en 13 ex. op 04.09. In het voorjaar lijken de aantallen doorgaans lager. Uitzonderlijk 180 ex. in 't Zwin op 01.05.

Andere wnm. zijn afkomstig van TDS, PDM, BV, PA, VWG Beernem, FB, WIG, DVT, PeL, FDS, MaP, Aves, BJN Heist, PS, JS, FV, DD, VHG, WEK, MS, ADL, HDB, PH, JM, GBu, Kurt Vandesande, DC, PaL, FBE.

WITGATJE - Tringa ochropus

door Patrick Demaecker

Het Witgatje is in het besproken gebied zowat het ganse jaar door te zien. Tijdens de doortrekperiodes van eind maart tot begin mei en van begin juli tot begin september is het aantal wnm. wel het grootst.

In het totaal beschikken we over 97 wnm., als volgt verdeeld over de verschillende maanden : 13 in juli, 18 in augustus, 3 in september, 8 in oktober, 8 in november, 13 in december, 11 in januari, 5 in februari, 1 in maart, 11 in april, 1 in mei en 5 in juni.

Deze aantallen zijn wel wat misleidend daar waarschijnlijk ongeveer alle winterwaarnemingen doorgegeven werden, maar lang niet alle voor- en najaarswaarnemingen.

De beschikbare gegevens van deze laatstgenoemde periode zijn immers afkomstig van een eerder beperkt aantal waarnemers, terwijl er voor de winterwaarnemingen heel wat bijkomen.

Uit de beschikbare wnm. kunnen we nu wel besluiten dat het Witgatje zelfs 's winters regelmatig voorkomt. Bovendien komt het Witgatje ook frekwenter voor in de kuststreek dan dieper in het binnenland.

05.07 :	3 ex.	Weiden Blankenberge	(MaP, FBE)
08.07 :	1 ex.	Uitkerke polders	(DC)
	4 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
11.07 :	5 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(DC)
12.07 :	7 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, BV, DVT, PA)
16.07 :	2 à 3 ex.	Beernem	(VWG-Beernem)
(tot eind augustus)			
19.07 :	1 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS, FB)
25.07 :	4 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PA, DVT)
27.07 :	1 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
28.07 :	2 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
29.07 :	3 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PA, EW, PeL)
30.07 :	9 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
31.07 :	5 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
01.08 :	4 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
02.08 :	8 ex.	De Vrede	(FDS)
03.08 :	12 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
04.08 :	8 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
05.08 :	21 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
12.08 :	6 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
16.08 :	3 ex.	Polders Ramskapelle	(PVDo, PL)
17.08 :	1 ex.	Molentje Blankenberge-Uitkerke	(MaP)
18.08 :	2 ex.	't Zwin	(FDS)
19.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
	18 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
20 -	1		
30.08 :	1 tot 3 ex.	't Zwin	(Aves)
20 -			
30.08 :	3 tot 5 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
24.08 :	17 ex.	Dudzele/Ramskapelle	(Aves)
26.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
28.08 :	2 ex.	Muur Zeebrugge	(Aves)
30.08 :	13 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
10.09 :	5 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
28.09 :	6 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
29.09 :	16 ex.	Polders Ramskapelle	(PK)
(1 groep)			
11.10 :	1 ex.	Beernem	(WIG)
17.10 :	1 ex.	Oostpolderkreek	(AA)
	1 ex.	Monnikenmoere Lissewege	(DC)
25.10 :	1 ex.	Weiden Oostkamp	(BJN)
26.10 :	3 ex.	Palingpot	(PVDo, PL)
27.10 :	1 ex.	Weiden Oostkamp	(LDq)
30.10 :	1 ex.	Moereweg Meetkerke	(AA)
31.10 :	1 ex.	Bulskampveld Beernem	(LDq)
06.11 :	1 ex.	Weiden Oostkamp	(LDq)
07.11 :	1 ex.	Weiden Oostkamp	(LDq, ID)
08.11 :	1 ex.	Slootje voorbij E5 Legeweg Jabbeke	(AA)
09.11 :	1 ex.	Put St. Pieters	(JD)
19.11 :	1 ex.	't Zwin	(PDM)
22.11 :	1 ex.	Damme	(EK)

23.11 :	2 ex.	't Zwin	(HB)
27.11 :	1 ex.	Dievegat Zoute	(HB)
12.12 :	3 ex.	Speien	(EK)
	1 ex.	Vrouwkenshoekkreek	(AA)
13.12 :	1 ex.	Polders Ramskapelle	(BJN)
	1 ex.	Polders Ramskapelle	(DC)
	2 ex.	Polders Ramskapelle	(BJN Heist)
17.12 :	1 ex.	Vagevuurput Zuienkerke	(JD)
20.12 :	1 ex.	Smissekreek Lege Weg Varsenare	(AA, GDV)
25.12 :	1 ex.	Westkapelle	(PS)
27.12 :	2 ex.	Lege Weg Varsenare	(JM, LDq)
	1 ex.	Achterhaven Zeebrugge	(DC)
28.12 :	1 ex.	Beek ZK en Z Herdersbrug	(LDq, ID)
29.12 :	1 ex.	Speien	(EK)
	3 ex.	De Vrede	(HB)
03.01 :	2 ex.	St. Anna St. Andries ZO	(BJN)
	2 ex.	Damse Vaart Hoeke	(BJN)
06.01 :	1 ex.	Middelhof Stalhille	(JD)
	1 ex.	Palingpot Ramskapelle	(JD, EK)
10.01 :	1 ex.	Minnewater Poertoren	(JD)
12.01 :	1 ex.	Westkapelle	(PS)
15.01 :	1 ex.	Polders Ramskapelle	(BC, CG)
17.01 :	1 ex.	Achterhaven Zeebrugge	(DC)
	2 ex.	Zeekanaal Brugge	(JD)
30.01 :	1 ex.	Beernem	(WIG)
31.01 :	1 ex.	O.T. Brugge	(BJN)
03.02 :	2 ex.	De Vrede	(HB)
06.02 :	2 ex.	Hagebos Zuienkerke	(FDS, LuR, AA, TDF)
10.02 :	1 ex.	Moeren Meetkerke	(LDq, ID)
20.02 :	1 ex.	Jagersputje Stalhille	(MS, RV, FDS, SK, KT)
28.03 :	1 ex.	Kleiputten Hoeke	(BJN)
04.04 :	1 ex.	Beernem	(VWG)
	1 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM, PeL, DVT)
11.04 :	3 ex.	Beernem	(WIG)
12.04 :	1 ex.	Beernem	(WIG)
13.04 :	1 ex.	Villa DH St. Andries	(MS, JS, PV)
14.04 :	1 ex.	Put St. Pieters	(MS)
16.04 :	1 ex.	Blauwe Sluis	(PDM, PeL, PA, GW)
17.04 :	2 ex.	Villa DH St. Andries	(MS)
20.04 :	1 ex.	Polders Uitkerke	(DC)
21.04 :	1 ex.	Fonteintjes	(DC)
22.04 :	1 ex.	Zwinweiden	(PDM)
05.05 :	1 ex.	Snippeweiden Ramskapelle	(PDM)
03.06 :	1 ex.	Gemene Weide Assebroekse Meersen	(KD)
06.06 :	1 ex.	Eendekooi Meetkerke	(BJN)
11.06 :	1 ex.	Jachtputje Eendekooi Meetkerke	(JD)
15.06 :	1 ex.	OT Brugge	(JD)
17.06 :	1 ex.	Steenbakkerij Hoeke	(MS, JS)

BOSRUITER - Tringa glareola

door Patrick Demaecker

De Bosruiter werd vooral in de kuststreek waargenomen. Deze eerder zeldzame ruiter is doortrekker in relatief kleine aantallen van half juli tot begin september en van begin mei tot eind mei. In de eerstvermelde periode is de Bosruiter wel algemener dan in de tweede periode, meer wnm. in het najaar dus.

04.07 :	5 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
12.07 :	5 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, BV, PA)
20.07 :	12 ex.	Beernem	(WIG)
24.07-			
12.08 :	2 ex.	Beernem	(VHG, WIG)
25.07 :	2 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM, PA, DVT, TDS)
27.07 :	2 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
28.07 :	6 ex.	Polders Ramskapelle	(PDM)
	7 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
29.07 :	3 ex.	Strandloperplassen	(PeL, PDM, BV, PA, Eddy Wille)
31.07 :	5 ex.	Ramskapelle (polders)	(FDS)
01.08 :	4 ex.	Ramskapelle (polders)	(FDS)
02.08 :	4 ex.	't Zwin	(GBu)
03.08 :	6 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
03.08 :	3 ex.	Strandloperplassen Ramskapelle	(PeL, PaL, PA)
05.08 :	3 ex.	Strandloperplassen Ramskapelle	(PeL, PA)
	19 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
12.08 :	2 ex.	Polders Ramskapelle	(FDS)
13.08 :	1 ex.	Molentje Blankenberge/Uitkerke	(MaP)
18.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
19.08 :	1 ex.	't Zwin	(FDS)
	7 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
23.08 :	5 à 7 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(Aves)
25.08 :	5 à 7 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(Aves)
27.08 :	5 à 7 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(Aves)
30.08 :	14 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
10.09 :	4 ex.	Dudzele/Zeebrugge	(TDS)
08.05 :	1 ex.	Kleiputweiden Heist	(PDM, PeL, Kurt Vandesande)
11.05 :	1 ex.	Kaleshoek Lapscheure	(JD)
13.05 :	1 ex.	Heist	(TDS)
15.05 :	3 ex.	Kleiputten van Heist	(PDM, PeL, Tom Rappé, DVT, Kurt Vandesande, Hendrik Rappé)
30.05 :	2 ex.	Kleiputten Heist	(BJN Heist)
20.06 :	3 ex.	Kleiputten Heist	(BJN Heist)

ROSSE FRANJEPOOT - Phalaropus fulicarius

15.10 :	1 ex.	Polder Uitkerke	(DC, MaP)
16.10 :	1 ex.	Polder Uitkerke	(DC, MaP)
24.10-			
07.11 :	1 ex.	Spuikom Blankenberge	(MaP, FBe, DC)
ca.18.06 :	1w (in zomerkleed)	Ramskapelle	(FVDV)

GRAUWE FRANJEPOOT - Phalaropus lobatus

20.08 :	1 ex.	O.T. Brugge	(LVR)
10.10 :	1 ex.	Pier Blankenberge	(DC)
29.10 :	1 ex.	Polder Uitkerke	(MaP)

Zangvogels & Varia

KWARTEL - Coturnix coturnix

door Patrick Keirsebilck

De Kwartel is een zeldzame en onregelmatige broedvogel in de regio. Doortrek gebeurt vnl. in mei - begin juni, zelfs tot half juni. Dit jaar traditioneel erg weinig wnm.

Op 09.06 1 ex. roepend ten noorden van Damme (DC, PDM, PaL, PeL).
Waarschijnlijk 2 à 3 koppels in Willem-Leopoldpolder Knokke (PS), de waarnemingsdata hebben mij niet bereikt.

Landbouwers uit de streek Ruddervoorde-Wingene beweren dat er nog jaarlijks enkele koppels in die streek broeden.

NACHTZWALUW - Caprimulgus europaeus

1 broedgeval in blok 3 (HL).

DE IJSVOGEL - Alcedo atthis

door Michel Seys

1) Inleiding

Het is algemeen bekend dat het voorkomen van Ijsvogels erg afhankelijk is van de temperatuur tijdens het winterhalfjaar.

Wanneer deze een langere periode onder het nulpunt blijft, dan vriezen zoet- en brakwaterputten en beken volledig dicht. Alleen kanalen blijven dan nog ijsvrij, doch deze zijn heel wat minder geschikt voor onze Ijsvogel om er zijn voedsel te vinden. Dit is zowat de belangrijkste reden waarom er in bepaalde winters een grote sterfte optreedt. Zoals reeds in andere verslagen beschreven, kenden we in de winter 1981/82 een drietal vorstperiodes, nl. in december (11.12 tot 27.12), in januari (05.01 tot 23.01) en in februari (14.02 tot 29.02).

2) Spreiding wnm. over het boekjaar

Een eerste opmerking die we moeten maken is dat er geen enkele maand voorbij is gegaan zonder meldingen van Ijsvogels. In de maanden juli en augustus, april, mei en juni, kunnen we gerust over doortrek spreken, dus geen overzomerings. September was het tijdstip waarop de Ijsvogels op enkele plaatsen arriveerden, er soms pleisterden, terwijl er ook van trek naar de meer zuidelijk gelegen overwinteringsplaatsen sprake was.

Een laatste in het oog springend punt is wel de plotselinge daling van het aantal na november, de overgangsperiode december-januari en ten slotte de volgende maanden met opvallend weinig meldingen.

3) Trek- en zwerfbewegingen

Alle eenmalige wnm. op een welbepaalde plaats (mits deze meer dan één keer is bezocht) worden geïnterpreteerd als zijnde doortrek met eventueel kortstondig pleisteren. Dit jaar beschikken we over 14 gevallen.

02.08 : 1 ex.	Fonteintjes		(JVG)
29.08 : 1 ex.	Zeekanaal Dudzele		(RV)
06.09 : 1 ex.	Kleiputten Heist		(PeL)
13.09 : 1 ex.	Damse Vaart		(?)
20.09 : 2 ex.	Blauwe Toren		(MaP, FBE)
21			
-			
22.09 : 1 ex.	Fonteintjes		(JVG)
18.10 : 1 ex.	Reservaat Hoeke	15:55	(BJN)
03.11 : 1 ex.	O.T. Brugge	11:56	(MS, FS)
05.11 : 1 ex.	St. Pieters	10:31	(MaS)
13.12 : 1 ex.	Dudzele		(DC)
10.01 : 1 ex.	Zeekanaal Lissewege		(FV)
05.04 : 1 ex.	Kleiputten Heist		(TDS)
13.06 : 1 ex.	Assebroekse Meersen		(JV)

4) Tijdelijk pleisteren

Beernem : gedurende minstens 3 dagen verbleven er 2 ex. in het zandwinningsgebied Kijkuit (WIG).

Zwin : eind augustus : 1 ex. verscheidene keren gezien aan de Internationale Dijk (GBu, PS, TDS, MS, e.a.).

Vijverhof + Put Zevenkerke : vanaf 21.08 t.e.m. oktober : 1 à 2 ex. (gezien door JD, PD, BJN-Brugge).

Loppem : 1 Ijsvogel op 05 en 07.10 (CP, BC).

Omgeving Waggelwater-Speyen : 4 wnm. in 2 weken tijds, nl. eind september. Hier ging het om 1 à 2 Ijsvogels (MS, MaS, HDB).

5) Langdurig pleisteren

Put St.-Pieters : Eén koppeltje verbleef hier zeer regelmatig tussen september en half december (MS, JzV, MaS).

Zwinstreek : Dit geval betrof 1 ex. dat zich geregeld ophield nabij de Vrede en aan de Internationale Dijk (MS, JS, FV, TDS, PS, GBu, e.a.).

Weiden Oostkamp : Weerom 1 Ijsvogel tot 01.02 ! (PK, KD, LDq, ID).

Assebroekse Meersen : 1 ex. (KD, CG, BC, e.a.).

6) Wnm. uit de lente 1982

07.03 : 1 ex.	Beernem	(DOD, WIG)
05.04 : 1 ex.	Kleiputten Heist	(TDS) (zie ook "Trek")
11.04 : 1 ex.	Beernem	(WIG)
07.05 : 1 ex.	St.-Joris-ten-Distel	(GO)
13.06 : 1 ex.	Assebroekse Meersen	(JV) (cfr. "Trek")
27.06 : 1 ex.	Bulskampveld	(WIG)

7) Slotbemerking

Ondanks het hogere aantal wnm. liep het voor de Ijsvogels deze winter niet zo goed af. Een reeks sterke vorstperiodes dreven de meeste wellicht weg naar het zuiden, anderen kwamen zeer waarschijnlijk van honger om. Dit alles resulteerde in een zomer zonder broedgevallen.

Dit korte verslagje heeft niet de bedoeling alle informatie correct te verschaffen aan éénieder die het wil weten.

Diegene die zich geïnteresseerd denkt, zal vanaf het volgende jaar alle kennis en informatie kunnen opdoen in het archief.

Vandaar de erg beknopte uiteenzetting over de pleistergevallen.

HOP - Upupa epops

25, 26 en 28.04 : 1 ex. Zwinbosjes Knokke-Zoute (GBu, BD, e.a.)

DRAAIHALS - Jynx torquilla

door Thierry De Schuytter

In vergelijking met vorig jaar een veel groter aantal meldingen (24 !).

Een opvallend groot aantal najaarswaarnemingen in vergelijking met de vorige jaren valt hierbij aan te stippen.

Najaar 1981

15.07 : 2 ex. Vijvekapelle (HB)

Zijn dit zeer vroege doortrekkers of betreft het hier een onopgemerkt broedgeval?

29.08 : 1 ex. Zwinbunker (AVES)

29.08 : 1 ex. Zwinbosjes (DH)

29.08 : 1 ex. Komplex Ramskapelle (FV)

30.08 : 2 ex. Knokke-Oosthoek (PS)

03- Wagelwater

09.09 : 1 ex. Polders Dudzele tegen 2 vaarten (PDM, TDS, FB, MaP, PVDo, PL)

De naarstrek greep plaats in de 3e decade van augustus en 1e decade van september met een hoogtepunt op 29 en 30 augustus 1981.

Voorjaar 1982

01.05 : 3 ex. Zwinbosjes (TDS, 's avonds nog 2 ex. gezien door FB)

05.05 : 1 ex. Zwinbosjes (PeL, DH)

07.05 : 1 ex. Duinbosjes Wenduine (TDS)

07.05 : 1 ex. St. Kruiskreek (RvW, RB)

08.05 : 1 ex. Groenpleinduin Knokke (TDS)

08.05 : 1 ex. Zwinbosjes (TDS + VWG Gent)

08.05 : 1 ex. Bremlaan Knokke (TDS + VWG Gent)

09.05 : 1 ex. Zwinbosjes (HB)

12.05 : 1 ex. Ryckvelde (HB)

30.05 : 1 ex. 2 kanalen tussen Syphon en Moerkerke (PD, KV)

11.06 : 1 ex. Park van Loppem (PK)

(zingend!)
29.06 : 1 ex. tegenover Tudor langs Diksmuidse Heerweg (TDF)

Sint-Andries

Net zoals vorig jaar gebeurde de voornaamste doortrek in de eerste helft van mei (9 wnm., 11 ex.) met nog een late doortrekker eind mei. Het zingend ex. in het park van Loppem wijst duidelijk op een mogelijk broedgeval. In het voorjaar van 1981 verbleef daar ook een lange tijd een koppel.

KLEINE BONTE SPECHT - Dendrocopos minor

door Kris Decleer

Het aantal wnm. van dit sympathieke spechtje blijkt, in vergelijking met voorgaande jaren, stijgen (25 t.o.v. 10 en 4 wnm.).

Uit de verschillende vindplaatsen blijkt dat de "Kleine Bonte" zeer sterke voorkeur vertoont voor oude, gemengde bossen (bv. Tillegem, Waggelwater, Vloetenveld, Rooyveld, ...), maar ook voor meer open biotopen met oude bomen (bv. Park van Loppem, Brugse Vesten, boomgaarden, ...).

Het feit dat deze soort tijdens de broedtijd iets luidruchtiger is, zou het grote aantal wnm. in deze periode kunnen verklaren (nl. 17 wnm. in april, mei, juni en juli).

Overzicht van de wnm.

1981

03.08 : 1 ex.	St. Andries, Gistelse steenweg	(LDq)
16.08 : 1 ex.	St. Michiels, FN	(LDq, ID)
03.09 : 1 ex.	Brugge, Katelijnevest	(JzV)
22.09 : 1 ex.	?	(LDq, ID)
01.10 : roep	Oostkamp, boomgaard Legeweg	(KD)
02.10 : roep	Oostkamp, boomgaard Legeweg	(KD)

1982

07.02 : 1m	Beernem	(VWG Beernem)
16.02 : 1m	Ter Straeten	(JS)
07.03 : 2m + 1w	Oostkamp, Kaleshoek	(PK)
13.03 : 1 ex.	Waggelwater	(HDB)
18.03 : 2m	Tillegem	(LVR)
27.03 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
28.03 : 1 ex.	Vloetenveld	(LDc)
10.04 : roep	Oostkamp, boomgaard Legeweg	(KD)
14.04 : 1 ex.	Oostkamp, Rooyveld	(LDq, ID)
24.04 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
06.05 : 1 ex.	St. Michiels, Rode Poort	(JD)
19.05 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
21.05 : 1 ex.	Oostkamp, Van Cailliedreef Assebroekse Meersen	(JV)
25.05 : 1 ex.	Oostkamp, boomgaard Legeweg	(KD)
31.05 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
06.06 : 1 ex.	Knokke, Zwinbosjes	(HB)
20.06 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
22.06 : 1 ex.	Loppem, Bessendreef	(RV)
27.06 : 1 ex.	Brugge, tuin vrouwengevang	(JVG)
09.07 : 1m	Beernem	(SER, WIG)

Broedgevallen

1 zeker en min. een 5-tal waarschijnlijke broedgevallen :

- Oostkamp, Legeweg (hoogstamboomgaard) : min. 2 jongen uitgevlogen
(op 11.6 1 juv. dood gevonden (KD))
- Oostkamp, Assebroekse Meersen (de soort werd er ook voorgaande jaren regelmatig aangetroffen).

ZW Pal80 PBuss Jan

Op 13.09 : 1
periode als v
niet was als
op een landig
(18. FV. FVH. HDB. MS)

VOORJAAR 1985

1961.10.10

DUINPIEPER - Anthus campestris campestris

door Thierry De Schuyter

Dit jaar terug 4 wnm. van deze zeldzame doortrekker. Toch blijkt uit recente wnm. dat de Duinpieper in de toekomst meer zal waargenomen worden (zie o.a. een geval van 20 ex. op de Maasvlakte (Nederland) vorig najaar). Daarvoor is echter een goede kennis nodig van de doortrekperiode (sterk afhankelijk van het weer) en biotoop waar deze vogel op trek kan waargenomen worden.

Najaar 1981

1 wnm. die zich situeert in de 2e decade van september, dit is dezelfde periode als vorig jaar :

13.09 : 1 ex. te Dudzele op een zandig opgespoten terrein met korte begroeiing (JS, FV, FvH, HdB, MS)

Voorjaar 1982

3 wnm. die zich situeren in de eerste en tweede decade van mei, dezelfde periode waarin vorig jaar Duinpiepers zijn vastgesteld :

07.05 : 1 ex. Zwinbosjes (TDS)
08.05 : 1 ex. Zwinbosjes (TDS, FB, PS)
12.05 : 1 ex. Zwinbosjes (HB)

De Duinpiepers in de Zwinbosjes werden steeds waargenomen op zandige plaatsen met steengruis, een moslaag en zeer korte begroeiing of in de duingraslandjes.

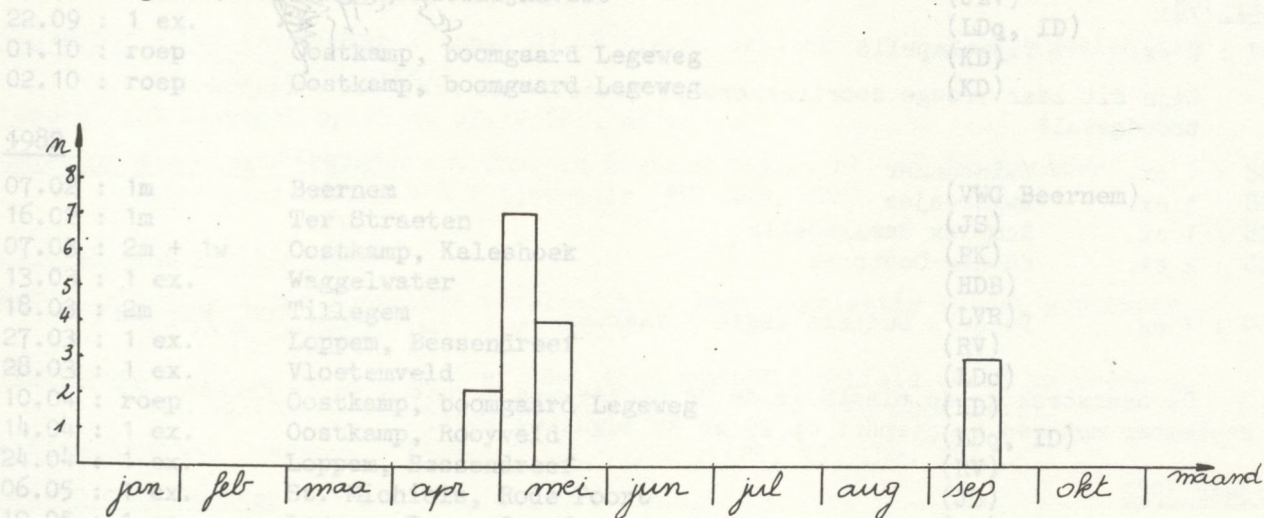

Fig. : aantal wnm. van de Duinpieper in noordelijk West-Vlaanderen, periode 1979 tot juni 1982.

ENGELSE GELE KWIKSTAART - Motacilla flava flavissima

De eerste Engelse Gele werd waargenomen op 04.04 (in 1980 op 11.04), in totaal zijn er 16 wnm. uit het voorjaar 1982. De gegevens zijn gelijkmatig verspreid tussen 04.04 en 14.05.

Alle waarnemingen voorjaar 1982

04.04 : 1 ex. Kleiputten Heist NO (PeL)
13.04 : 1 ex. Zwankendamme (CSK, JaV)
14.04 : 3 ex. OT. Brugge 15:05 TP (MS, PH)
14.04 : 3m Molentje Uitkerke (TDS)

15.04 :	2 ex.	OT. Brugge	17:40	(MS)
15.04 :	1m	OT. Brugge		(TDF, MDB, JS)
20.04 :	1m	Molentje Uitkerke		(MaP, FBE)
(lange tijd aanwezig)				
25.04 :	1 ex.	Zwinbosjes Knokke		(BJN)
07.05 :	1m	Golf Klemskerke		(TDS)
07.05 :	1m	Heist		(TDS)
08.05 :	1m	Zwinbosjes		(TDS + VWG Gent)
08.05 :	1m	Heist		(TDS + VWG Gent)
08.05 :	1w	Palingpotweide		(PDM, PeL)
14.05 :	5 ex.	Bunkerfonteintje	ZW	(PDM, PeL, PaL, FB, GS)

Op 1 wnm. na komen alle meldingen uit de directe omgeving van de kust. Van een massale doortrek zoals bij de Noorse Gele was geen sprake.

NOORDSE GELE KWIKSTAART - *Motacilla flava thunbergi*

Net zoals vorige jaren viel het hoogtepunt van de doortrek in het voorjaar rond half mei, een groot gedeelte van de kwikstaarten die in deze periode doortrekken behoren tot de ondersoort thunbergi. In totaal zijn er 14 wnm. gebeurd tussen 05 en 25.05, vorig jaar gebeurden de wnm. tussen 03 en 10.05.

Alle waarnemingen voorjaar 1982

05.05 :	2 ex.	Laguna Beach/Heist	(HB)
08.05 :	3m	Zwinbosjes/Knokke	(TDS, VWG Gent)
09.05 :	1m	Zwinbosjes/Knokke	(TDS, FB)
10.05 :	2m	Heist	(TDS)
11.05 :	1 ex.	Zwinbosjes/Knokke	(PeL, PaL)
12.05 :	1 ex.	Zwinbosjes/Knokke	(HB)
13.05 :	22m	Wenduine	(TDS)
13.05 :	min. 60 ex.	Fonteintjes/Blankenberge	(MaP)
13 -			
14.05 :	enorme trek van Gele Kwikstaart (1.500 ex.) waarvan 30 % Noordse Gele Kwikstaart		(MaP, FBE)

Op 13 en 14.05 moet er een enorme stuwtrek gebeurd zijn boven de kuststreek, met vele honderden ex., een fenomeen dat sinds drie jaar wordt vastgesteld en dat vroeger nooit opgemerkt is. Volgend jaar zal er zeker weer uitgekeken worden naar Noordse Gele rond half mei in de kuststreek. De wnm. op 23 en 25.05 betroffen hetzelfde ex.; dit zijn vrij late wnm.

door Roland Vannieuwenhuyze

werden.)

Tabel 2 : Aantal wnm. in oktober en november, per decade.

Uit Tabel 1 blijkt dat de meeste gegevens telkens afkomstig zijn van oktober-november. Het hoogtepunt van deze herfsttrek valt in 1981-1982 iets later dan in de winter ervoor. In Tabel 2 zien we dat in 1981-1982 een duidelijke piek is in het begin van november terwijl de wnm. in de winter 1980-1981 meer gelijkmatig verspreid zijn en iets talrijker zijn in de "traditionele" trekmaand oktober dan in november. Een mogelijke verklaring hiervoor zou de zeer grote neerslag kunnen zijn in oktober 1981, waardoor de traditionele oktobertrek misschien uitgesteld werd tot in de eerste regenarme periode, die in de eerste decade van november viel. Vergelijk hiervoor met de grafiek van het weer, elders in dit jaarboek.

11. Wien. 40. 525). (TDS)
04.04 : 1 ex. (TDS) Puttner Heist
13.04 : 1 ex. (Map) Zankendorf
14.04 : 3 ex. OT. Brugge
14.04 : 3 ex. (Map) Zankendorf

Na de duidelijke herfsttrek in oktober-november verminderden de aantallen. De belangrijkste oorzaak van de geringe echte winterwaarnemingen is de vorst. De plotse vermindering van het aantal wnm. na de eerste decade van november gaat samen met de eerste nachtvorst (08 en 09.11). Vermeldenswaardig in dit verband is de wnm. van 20.02. De meeste kleinere waters waren in die dagen toegevroren en er kwamen dan ook praktisch geen Grote Gele voor in onze streek. Op 20.02 zat er echter 1 ex. in een grachtje langs de Legeweg te Jabbeke op een plaats met sterke stroming, waardoor deze plaats ijsvrij gebleven was (MS, RV, FDS, SK, KT). Dit wijst er op dat de Grote Gele niet door de temperatuur zelf verdreven wordt, maar wel door het verloren gaan of onbereikbaar worden van zijn voedsel. Eveneens merkwaardig is de wnm. op :
 27.12 : put "Fribona" te Oostkamp : 1 ex. op het ijs (PK) en
 06.02 : zelfde plaats : eveneens 1 ex. op het ijs (PK).

Van een lentetrek viel weer weinig te bespeuren. Zoals bij zovele soorten, zal deze trek zich dus veel oostelijker afspelen dan de herfsttrek. De laatste wnm. gebeurden in april :
 02.04 : 1 ex. N in Tillegem te Sint-Michiels (LVR).
 15.04 : 1 ex. O bij Peereboom te Sint-Andries (MS).

De Grote Gele komt bijna steeds bij water voor. Een opvallend biotoop waar hij zoals ieder jaar weer talrijk waargenomen werd zijn de reien in de Brugse binnenstad. Vermeld werden de volgende plaatsen : Lange Rei en Potterierei, Rozenhoedkaai, Carmersbrug ... Ook de Brugse vestingen zijn favoriet : Minnewater, Stil Ende, Kathelijnebrug, Nijverheidsdokken (Krakele), Gentpoort, Dampoort, Scheepsdalebrug ... De meeste andere wnm. gebeurden langs de verschillende kanalen (Damse vaart, Zeekanaal, Oostendse vaart, Afleidingskanalen) of beken (Kerkebeek en Leiselebeek te Sint-Michiels, Speye te Meetkerke, Rivierbeek te Oostkamp). Enkele grotere vijvers werden eveneens genoemd : Waggelwater te Sint-Andries, Laguna Beach te Knokke-Heist, Put "Fribona" te Oostkamp, Spuikom te Blankenberge, put Sint-Pieters. Zelfs heel smalle grachtjes kunnen soms volstaan : grachtjes langs Rijselstraat te Sint-Michiels, grachtje langs Legeweg te Jabbeke, grachtje langs Legeweg te Oostkamp ...

De Grote Gele Kwikstaarten die niet bij water waargenomen werden, waren steeds overvliegende, trekkende of slaaptrekkende exemplaren.

Een merkwaardige zaak en weinig vermeld in de literatuur is slaaptrek bij de Grote Gele. Dit jaar zijn er jammer genoeg geen wnm. van de slaappleaats langs de Rozenhoedkaai te Brugge. Wel werden nu Grote Gele waargenomen die, afzonderlijk of samen met Witte Kwikstaarten, 's avonds op slaaptrek vlogen boven Oostkamp :
 02.11 : 2 ex. (PK)
 07.11 : 3 ex. tussen Witte Kwikstaarten (PK)
 22.11 : 1 ex. tussen Witte Kwikstaarten (PK)

Stuwtrek langs de kust werd slechts drie maal duidelijk vermeld :
 06.09 : 1 ex. Duinen Den Haan ZW (FV)
 20.09 : 1 ex. Strand te Blankenberge N-V (PK)
 27.09 : 1 ex. Zwin te Knokke ZW (PS)

Er gebeurden echter nog een aantal wnm. langs de kust waarbij niet vermeld werd dat het trekkende ex. betrof. Hopelijk betreft het geen vergetelheid van de waarnemers en gaat het inderdaad gewoon over pleisterende exemplaren.

L I T E R A T U U R

Vannieuwenhuysse, R., 1982. Grote Gele Kwikstaart - Motacilla cinerea.
 In Orn. Jb. Brugse 1980-1981 : 169-170.

ROUWKWIKSTAART - Motacilla alba yarrellii

door Thierry De Schuyter

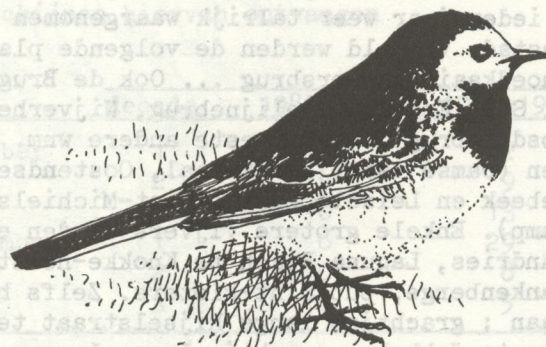
De vorige jaren werd de Roukwikstaart bijna uitsluitend in de kuststreek waargenomen, waar hij ook enkele jaren na elkaar broedde. Dit jaar kon geen broedgeval vastgesteld worden. In het voorjaar van 1982 kwamen een 22 wnm. binnen gespreid over geheel Noord-West-Vlaanderen.

Alle waarnemingen voorjaar 1982

Het Vijverhof Sint-Michiels Brugge.

Hier verbleef een Roukwikstaart vanaf 11.02 tot en met 30.05, de vogel werd door verschillende waarnemers vastgesteld. KT en SK namen de vogel zeer regelmatig waar. Tot nu toe was er slechts 1 februari-waarneming bekend, de wnm. van SK in februari vormt dan ook een welkome aanvulling.

11.02 : 1 ex.	12:45	(SK)
16.03 : 1 ex.	13:05 en 18:10	(SK)
17.03 : 1 ex.	08:05 en 12:30	
	16:30	(SK, KT)
18.03 : 1 ex.	07:50	(SK)
2 ex.	09:50	(JD)
2 ex.	13:00	(SK)
1 ex.	17:30 en 18:30	(SK)
20.03 : 1 ex.	18:30 en 16:20	(SK, KT)
26.03 : 1 ex.	18:30	(SK)
30.03 : 1 ex.	13:00	(SK)
08.04 : 1 ex.	14:45	(SK)
30.05 : 1 ex.	07:35	(SK)

De Roukwik verbleef meestal tussen Witte Kwikstaarten in de nabijheid van het Vijverhof (weiden Leiselebeek). 30.05 is een zeer late wnm., is een broedgeval in deze omgeving uitgesloten of betrof het een ongepaard ex.?

Andere plaatsen

06.03 : 1m	Oosthoek/Knokke	(TDS)
07.03 : 2m	Oosthoek/Knokke	(TDS)
15.03 : 1 ex.	Snellegem	(MP)
17.03 : 2 ex.	Laguna Beach/Heist	(HB)
29.03 : 2m 2p	Oosthoek Knokke-Zoute	(TDS)
04.04 : 1m	Oosthoek Knokke-Zoute	(TDS)
05.04 : 2 ex.	St.-Kruiskreek Zeeuws-Vlaanderen	(TK)
08.04 : 1 ex.	De Vrede Knokke	(HB)
14.05 : 1m	Weg Loppem-Veldegem	(LD)

De Roukwikstaart werd op trek waargenomen van begin maart tot begin april met nog een late wnm. half mei.

Najaar 1981

05.07 : 1m	Hazegras Knokke	(PS)
------------	-----------------	------

Ex. van het broedgeval in 1981 in deze omgeving??

door Patrick Keirsebilck

Najaarstrek 1981

De najaarstrek van Nachtegaal verloopt onopgemerkt. Alleen vangsten voor ringwerk kunnen hier een idee over geven. Dergelijke gegevens zijn voorlopig onbekend.

Voorjaarstrek 1982

Zijn Nachtegale in de nazomer erg stil en verborgen, dan kan dat van sommige voorjaarstrekken niet gezegd. Het was dan ook aan hun luide zang te danken dat ze werden opgemerkt. Alle doortrekwaarnemingen betroffen dus mannetjes die 1 tot meerdere dagen (tot 1 week) op een geschikte plaats pleisterden en daarna weer verdwenen. Daarbij kan men zich vele vragen stellen : zingen alle doortrekkende mannetjes, in hoeverre speelt het weer een rol, enz. Het grootste probleem bij dit alles is een doortrekker onderscheiden van een vogel met "serieuze" broedplannen. Het verplicht de waarnemer dan ook te controleren of de Nachtegaal die rond half mei zo overtuigend zat te zingen in een ideaal biotoop, dat ook nog enkele weken later deed. Daarbij komt nog dat sommige ex. reeds eind mei hun zangverplichtingen voor gezien houden. Dit verklaart het rubriekje "onzekere broedvogels". De meeste zingende doortrekkers die ook een tijdje bleven "hangen" werden genoteerd tussen 13.05 en 16.05. Daarbij valt op te merken dat er tussen 11.05 en 16.05 een weersperiode lag met vrij hoge temperaturen, weinig bewolking en zwakke wind : het ideale weertje om een Nachtegaal op zang te krijgen. Het kan dus ook gerust zijn dat deze doortrekkers zich bij slechter weer gewoon niet laten horen.

Waarnemingen :

Kust :

08.04 : min. 1 ex.	Zwin	ZP	(GBu)
22.04 : 2 ex.	Zwinbosjes		(TDS)
? : enkele	Fonteintjes		(JVG)
	(geen broedgevallen)		
? : 70 (!) ex.	Bosjes De Haan-Wenduine		(JVG)

Brugse :

01.05 : 1 ex.	Buffelbrug, Brugge	(FDS)
06.05 : 1 ex.	Heideveldje, St. Andries	(LD)
09.05-		
10.05 : 1 ex.	's Heerboudewijnbrug, Assebroek	(LDq, ID)
13.05 : 1 ex.	Doornstraat, St. Andries	(JD)
11.05-		
19.05 : 1 ex.	Expressweg, St. Michiels	(LVR)
15.05-		
16.05 : 1 ex.	Spoorweg, Oostkamp	(LVR)
15.05 : 1 ex.	Moerbrugge	(LVR)
16.05 : 1 ex.	Steenbrugge	(PK)

Onzekere broedgevallen :

Duvelsgat (St. Andries) : gehoord periode 08.05 tot 14.05 (FDS, LDq, ID, e.a.)
 FN (St. Michiels) : van 05.05 tot 09.05 : 1 ex.; op 22.05 : 1 ex., daarna niets meer gehoord (LDq, ID)

Broedgevallen :

- Kuststrook : de grootste dichtheden van de regio :
 - Zwinbosjes : 23 paar (GBu)
 - Duinbosjes Den Haan/Wenduine : 22 paar (JVG)
- Polders : langs de zgn. kanaalbermen (populier, eik, ... met als ondergroei vlier, brandnetel) van :
 - Leopold- en Schipdonkkanaal : 2-3 p (JVG)
 - Zeekanaal : 2 p.
- Kreken Zeeuws Vlaanderen : Toniobosje : 1 p. ('t Duumpje, FDS)
- Ten W en Z van Brugge :
 - St. Michiels : bos "Rode Poort" achter Boudewijnpark : 1 p. (LVR, PK)
 - hoek Expressweg/Witte Molenstraat : 1 p. (LVR)
 - St. Andries/Zedelgem :
 - Villa St. Andries : 2-3 p. (JS)
 - Zevenkerke : 1 p. (LVR)
 - Vloetenveld (binnen Militair Domein) : 15-20 p. (MP)
 - Oostkamp : een lichte afname t.o.v. verleden jaar (PK) :
 - Gruuthuyse/Celles : 3 p.
 - Warande (bij spoorweg) : 2-3 p.
 - Kroonhove : 1 p.
 - Breydels : 1 p.

Zoals vorig jaar reeds opgemerkt is de Nachtegaal hier sterk gebonden aan vochtige bossen met een sterke ondergroei van brandnetel. De meeste worden dan ook aangetroffen in de beekbegeleidende bossen langs Rivier- en Velddambeek.

- Waardamme : Rooiveld : 1 p. (PK)
- Ruddervoorde : Schapebrug : 1 p. (PK)

beide in bossen langs hetzelfde beekstelsel

- Loppem : Merkenvelde : 2 p. (PK)
- Beernem : Bulskampveld : 3 p. (VWG Beernem)

Een resultaat van minstens 85 p. Nachtegaal, dat de werkelijkheid wellicht al vrij goed benadert, en alleszins vollediger is dan de schatting van vorig jaar (+ 50), toen van enkele belangrijke broedgebieden geen cijfers opgenomen waren. Misschien zijn er in de streek Beernem/Wingene/Ruddervoorde Hertsberge wel nog enkele koppels meer, maar veel zullen dat er wellicht niet meer zijn.

De Rouwkwikstaart werd op trek genomen van begin april
nog een late wint. (PK)

Najaar 1981

Overzichtsgegevens :
Duvelgat (St. Andries) : gehoord periode 08.05 tot 14.05 : 1 ex.
PK (St. Michiels) : van 02.05 tot 09.05 : 1 ex., op 22.05 : 1 ex., daarna
niet meer gehoord (ID, ID)

WAARNEMINGEN VAN PAAPJE, ROODBORSTTAPUIT EN TAPUIT IN HET BRUGSE (1981-1982).

door Michel Seys

INLEIDING

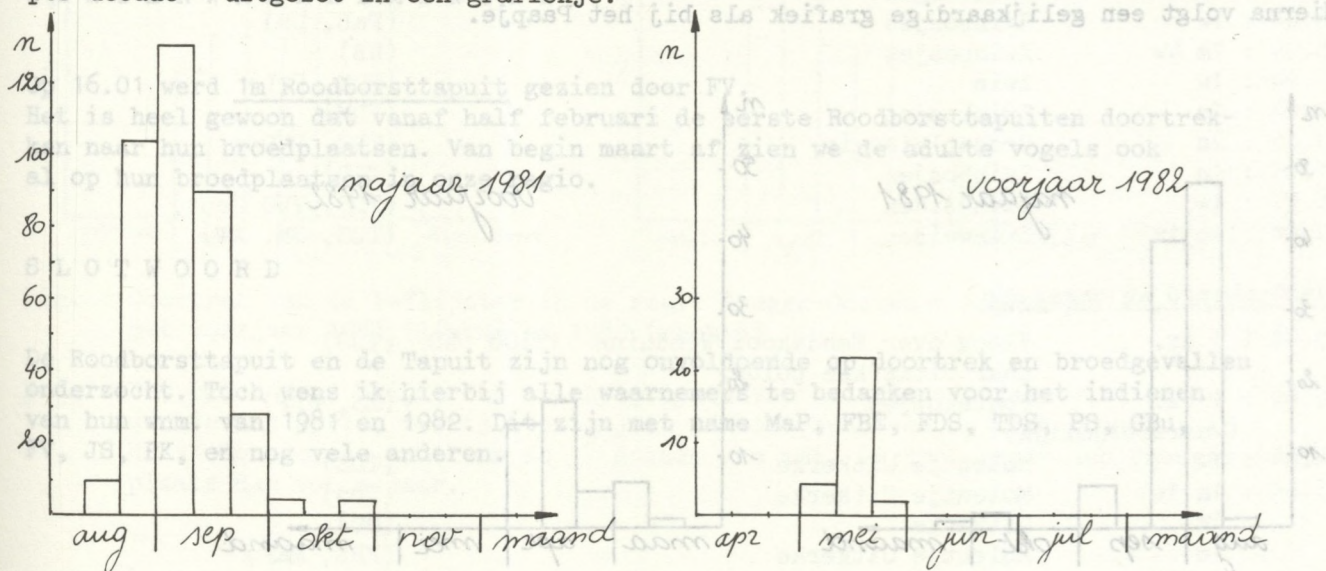
De 2 kleinste soorten, het Paapje en de Roodborsttapuit, vinden we in onze regio in min of meer gelijkaardige biotopen. Beide broeden ze op braakliggende terreinen, met struikgewas begroeide spoor- en wegbermen, duinbosjes en weiden met wat rietkragen en veel prikkeldraadomheiningen. De Tapuit vinden we meer in open grazige gebieden zoals de Zwinstreek en ook wel de weiden achter de duingordel van Blankenberge en Wenduine. Alle drie zijn het insekteneters, wat je merkt aan de fijne korte snavel (zaadetende vogels hebben een dikke, korte snavel, bv. de vinkachtigen).

DOORTREK

PAAPJE - *Saxicola rubetra*

Doortrek is het eenvoudigst vast te stellen bij het Paapje. De laatste 3 jaren stellen we een massale najaarstrek vast, een trek die op gang komt rond half augustus en stilvalt in oktober. De eerste wnm. werd verricht op 15/08/81 te Meetkerke. (1 ex. door JD gezien). Dan verhoogt het aantal wnm. aanzienlijk, tot een maximum wordt bereikt in september : 82 wnm. van in totaal 250 ex. ! De wnm. in oktober schijnen de allerlaatste nakomers te zijn. Op 21 en 27.10 verbleef nog 1 ex. aan Costa. (Zwinstreek, waarnemer was TDS).

In het voorjaar werden alleen in mei Paapjes gezien, nl. 27 ex. Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het trekverloop, werden de aantallen - per decade - uitgezet in een grafiekje.

De doortrekpiek werd bereikt op 05 en 06.09 met resp. 37 en 41 verschillende ex. (wnm. van o.a. PK, MS, JS, PeL, PS, BDC, e.a.).
In mei 1982 werd deze piek bereikt met heel wat minder vogels, nl. op 14.05 met 12 Paapjes (TDS, JS, MS, SK).

Het gebied bij uitstek voor Paapjes is zonder twijfel de Zwinstreek en de polderstreek tussen Heist en Ramskapelle.

Vele wnm. zijn ook afkomstig van de opgespoten terreinen in de achterhaven van Zeebrugge. Dit gebied gaat qua natuurhistorische waarde onvermijdelijk en pijlsnel de diepte in. Het belang van zulke terreinen is zeker overroepen en bovendien zéér tijdelijk.

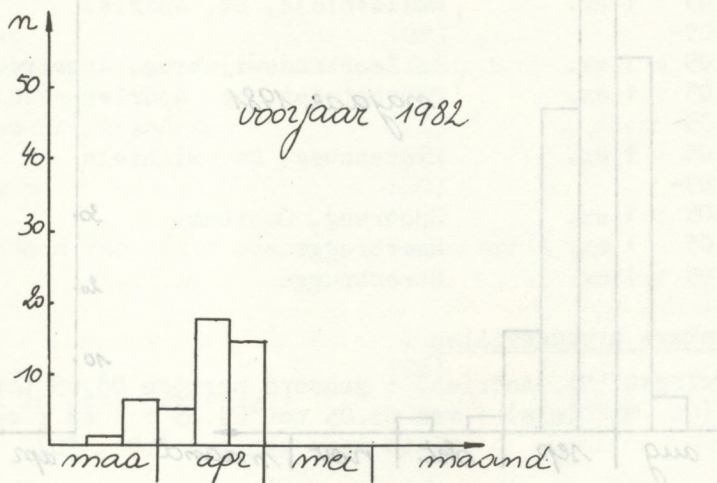
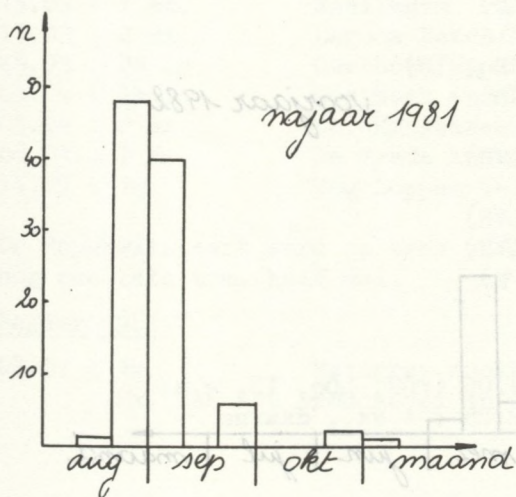
ROODBORSTTAPUIT - *Saxicola torquata* ssp

We kunnen met zekerheid stellen dat alle wnm. dieren betroffen, die op de plaats van de wnm. of in de directe omgeving daarvan broeden. Over trek kunnen we hier niet spreken, daar dit waarschijnlijk solitair en dus onopvallend gebeurt.

TAPUIT - *Oenanthe oenanthe* ssp

Om een min of meer juist beeld te krijgen v/h trekverloop van de Tapuit, zijn we verplicht om de zekere en de waarschijnlijke broedplaatsen, zoals de Zwinstreek en de streek van Wenduine - De Haan buiten beschouwing te laten. De voornaamste overblijvende gebieden zijn het aftakelende gebied van de Zeebrugse achterhaven én Uitkerke. Ook daar zijn waarschijnlijk broedgevallen over het hoofd gezien. Hierna volgt een gelijkaardige grafiek als bij het Paapje.

In het Zwin werd op 28.08 een Groenlandse vorm van de Tapuit (Oenanthe oenanthe leucorhoa) geringd. Dit gegeven werd ons verstrekt door AVES.

Broedgevallen

We kregen nog laattijdige gegevens binnen betreffende het broedseizoen 1981. Deze gegevens kwamen van GBu, MaP en FBE.

In 1981 broedden er minstens 33 p Tapuit in de Zwinstreek. Vooral de Zwinbosjes zijn doorzaaid met konijneholen, waar de Tapuiten in broeden (GBu). Een tweede gegeven is dat van 1 p Paapje dat heeft gebroed aan de Eendekooi van Wenduine (MaP, FBE).

In 1982

- a) Tapuit : Er broedden zeker meerdere koppels Tapuit in het Zwin en ook in de Blankenbergse polders. Aantallen werden niet opgegeven (MaP, FBE).
- b) Paapje : In 1982 broedde geen enkel paartje Paapje in de regio.
- c) Roodborsttapuit : In het Belgische deel van de regio broedden dit jaar 19 p Roodborsttapuit, misschien zelfs 20 p. Blok 2 in de regio telt slechts 2 koppels.

Blok n° aantal paar

1	7 à 8
2	2
3	6
4	4

N.B. In de herfstuitgave van het tijdschrift van de vereniging 't Duumpje van onze Nederlandse collega's, werden de gegevens van broedvogels in Zeeuws-Vlaanderen gepubliceerd (seizoen 1982). West-Zeeuws-Vlaanderen telde in 1982 minstens 17 p Roodborsttapuit. Op de Zandplaat broedde ook de Tapuit.

WINTERWAARNEMINGEN

Op 16.01 werd 1m Roodborsttapuit gezien door FV.

Het is heel gewoon dat vanaf half februari de eerste Roodborsttapuiten doortrekken naar hun broedplaatsen. Van begin maart af zien we de adulte vogels ook al op hun broedplaatsen in onze regio.

SLOTWOORD

De Roodborsttapuit en de Tapuit zijn nog onvoldoende op doortrek en broedgevallen onderzocht. Toch wens ik hierbij alle waarnemers te bedanken voor het indienen van hun wnm. van 1981 en 1982. Dit zijn met name MaP, FBE, FDS, TDS, PS, GBu, FV, JS, PK, en nog vele anderen.

BEFLIJSTER - Turdus torquatus torquatus

door Thierry De Schuyter

Het aantal wnm. van deze lijster is iets afgenomen (34 waargenomen) in vergelijking met vorig jaar (41 wnm.). Het grootste aantal wnm. komt uit de kuststreek.

Najaar 1981

In de vorige 2 jaarboeken zijn geen wnm. terug te vinden van Beflijsters in het najaar, dit jaar is er 1 wnm. van 1 vogel die langdurig verbleef in de Zwinbosjes en de vondst van 1m te Heist. Toch moet er in het najaar van 1981 trek geweest zijn van deze vogels. Op Texel werd toen o.a. één groep van 400 ex. foeragerend waargenomen in de duinen in de maand oktober. Blijft het aantal wnm. in het najaar laag omdat de vogels 's nachts onopgemerkt doortrekken of foerageren op andere plaatsen? In het jaar zijn de Beflijsters goed waar te nemen omdat ze veelal voedsel zoeken op graslanden en in de duinen. In het najaar zijn deze vogels aangewezen op bessen (duindoorn, vlier) en daardoor meestal aan het zicht onttrokken als ze foerageren.

27.09 -

19.12 : 1 ex. pleisterend in de Zwinbosjes (Wiel.48:321-323 en PS)

14.10 : 1m dood gevonden Oostelijke Havendam Heist (TDS, FB, DB)

Voorjaar 1982

Het aantal voorjaarswaarnemingen ligt merkkelijk lager dan vorig jaar, ook het aantal waargenomen ex. is ongeveer de helft van wat in 1981 was vastgesteld. De eerste vogels werden opgemerkt op 04.04 net zoals vorig jaar (05.04 1980), de laatste wnm. gebeurde op 01.06. De spreiding van de gegevens per maand : april 23, mei 5, juni 1; 2 wnm. zonder datum. De wnm. worden per gemeente weergegeven.

Knokke-Heist

04.04 : 2 ex.	Internationale dijk	10:17 NO (TDS)
08.04 : 1m	Zwinbosjes	(HB)
12.04 : 3m	Zwinbosjes	(HB)
14.04 : 1w	Zwinbosjes	(PaL)
16.04 : 4 ex.	Zwinbosjes	(PaL, DH)
16.04 : 1m	Zwinbosjes	(PiV)
18.04 : 1w	Zwinbosjes	(PaL, DH)
18.04 : 7m 4w	Zwinbosjes	(HB)
21.04 : 1w	Zwin	(PDM, PeL)
22.04 : 1m	Zwinbosjes	(PDM)
01.05 : 2m	Groenpleinduin	(TDS, PVDo)
07.05 : 1m	Zwinbosjes	(TDS)
08.05 : 1w	Zwinweiden	(TDS, VWG Gent)
01.06 : 1m 1w	Zwinweiden	(TDS, SK, KT)

Blankenberge en omgeving

05.04 : 1 ex.	Vloog over Eendekooi Wenduine	17:08 NO (TDS)
06.04 : 1 ex.	naar Uitkerkse polder	
	Fonteintjes	(MS, JrF)
	(waarschijnlijk)	
14.04 : 1w	Molentje Uitkerke	(TDS)
15.04 : 1m 1w	Molentje Uitkerke	(TDS)
	Uitkerke	(DC)
	Molentje Uitkerke	(FBE, MaP)

St. Andries

22.04 : 1m Ter Straeten + 11:00 NO-N (JS)
 05.04 : 1m Villa Diksm. Heirweg (MS, JS)
 zittend en later NO

West-Zeeuws-Vlaanderen (Nederland)

05.04 : 5m 1w Cadzand NO (MS, JS)
 07.04 : 1m Ned. Zwin duin (Tic)
 16.04 : 1m Cadzand duinbosjes 07:04 NO (JS)

Wingene-Ruiselede

18.04 : 1 ex. Vorte Bossen + 17:00 (BJN)

Maldegem

24.04 : 1m 1w Kanalen tussen Leentjesbruggen (PaL)
 en Paddepoele

Varsenare

04.05 : 1m Bunderhoek (JM)

Groot-Damme

09.05 : 1w Kleiputten Oostkerke (TDS)

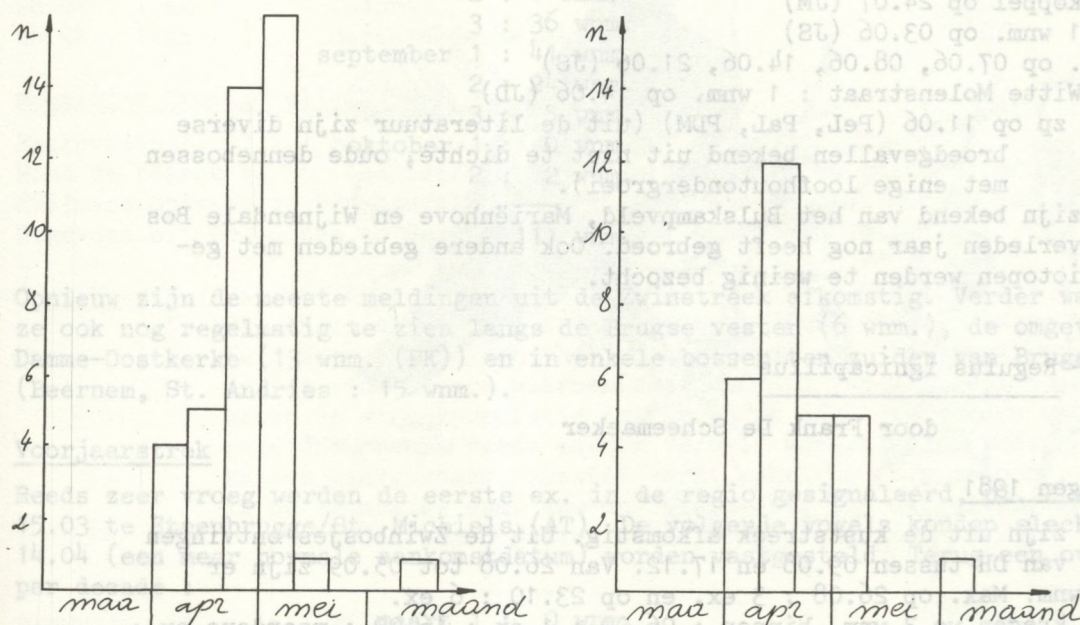

Fig. : Doortrek van de Beflijster in de regio Brugge-Oostkust tijdens het voorjaar 1981 (links) en 1982 (rechts).

Nota : Uit beide Fig. blijkt dat het hoogtepunt van de trek dit jaar viel in de 2° decade van april, terwijl vorig jaar de hoofdbrok van de trek gebeurde in de 3° decade van april en de 1° decade van mei. De trek greep dus vroeger plaats dan vorig jaar.

door Kris Decleer

Voor wie de kenmerkende fluitstrofe kent, levert het vaststellen van Fluiters geen problemen op. Dit jaar liggen 24 wnm. voor. Het gros trok door tijdens de eerste 2 decaden van mei (12 wnm.). Er waren echter ook nog 2 aprilwaarnemingen. Moeilijker is het met zekerheid bevestigen van broedgevallen: de soort trekt immers nog in juni door, ook ongepaarde mannetjes zingen intensief en nesten of jongen kunnen uiterst zelden worden gezien.

Voorjaarstrek

22.04 : 1 zp	Assebroek, Prins Karellaan	(BC)
27.04 : 1 zp	Assebroek, Prins Karellaan	(BC)
02.05 : 3 zp	Vloetenveld	(LDq)
02.05 : 1 zp	Bos Knokke	(TDS)
03.05 : 1 zp	Tillegem	(RP)
06.05 : 1 zp	Tillegem	(JD)
08.05 : 1 zp	Bos Knokke	(TDS)
12.05 : 1 zp	Vloetenveld	(LDo)
13.05 : 1 zp	Vloetenveld	(JS)
17.05 : 1 zp	Ryckeveld	
21.05 : 2 zp	Ryckeveld	(BC)

Waarschijnlijke broedgevallen

- Snellegem : 1 koppel op 24.07 (JM)
- Vloetenveld : 1 wnm. op 03.06 (JS)
- Tillegem : wnm. op 07.06, 08.06, 14.06, 21.06 (JS)
- St. Michiels, Witte Molenstraat : 1 wnm. op 14.06 (JD)
- Zwinbosjes : 2 zp op 11.06 (PeL, PaL, PDM) (uit de literatuur zijn diverse broedgevallen bekend uit niet te dichte, oude dennebossen met enige loofhoutondergroei).
- Geen gegevens zijn bekend van het Bulskampveld, Mariënhove en Wijnendale Bos waar de soort verleden jaar nog heeft gebroed. Ook andere gebieden met geschikte broedbiotopen werden te weinig bezocht.

VOURGOUDHAANTJE - *Regulus ignicapillus*

door Frank De Scheemaeker

Najaarswaarnemingen 1981

Alle najaarswnm. zijn uit de kuststreek afkomstig. Uit de Zwinbosjes ontvingen we 15 (ring)wnm. van DH tussen 09.08 en 17.12. Van 26.08 tot 05.09 zijn er bijna dagelijks wnm. Max. op 26.08 : 3 ex. en op 23.10 : 6 ex. Ook uit het Zwin kregen we 3 wnm. binnen : 06.09 : 1 ex.; 16.09 : meerdere ex.; 23.10 : 2 ex.

Tot slot : 08.09 : 1 ex.	Knokke bos	(TDS)
06.10 : 1m	Blankenberge	(DC)
16.10 : 1m	Fonteintjes	(MaP, DC, FBE)

Broedgevallen 1982

- Tillegem-Witte Molenstraat St. Michiels : 1 k. (LVR)
- Tudor : 2 à 3 k. (LVR, LDq, FDS, BJN)
- Villa-Duvelsgat : 1 à 2 k. (LVR)
- Heideveldje Beisbroeck : 1 k. (PD, JD, LVR)
- Vloethem : 5 k. (MP)

Mogelijke broedgevallen 1982

- Zevekerke : 1 zp tussen 29.04 en 22.05 (LVR)
- Bulskampveld : 1 zp op 17.06 (LDq)

Losse wnm. uit 't voorjaar

- 21.03 : 3 ex. Kroonhove (in loofbos) (PK)
- 19.04 : 1 ex. Albert 1 Park Bl'berge (TDS)
- 22.04 : 1 zp. Torhoutsestwg-Peereboom (LDq, ID)
- 03.05 : 1 ex. Aardenburg (RVW)
- 17.05 : 6 ex. Bos Heist (HB)

BONTE Vliegenvanger - Ficedula hypoleuca

door Kris Decler

Zeer veel wnm. (nl. 148) zijn dit jaar voorhanden.

Najaarstrek

De eerste vogels werden te Brugge (Gentpoortvest) gemeld op 03.08 (JzV). Onderstaand tabelletje geeft een overzicht van de aantallen per decade :

augustus	1 : 2 wnm.
	2 : 1 wnm.
	3 : 36 wnm.
september	1 : 41 wnm.
	2 : 24 wnm.
	3 : 5 wnm.
oktober	1 : 0 wnm.
	2 : 2 wnm.
	111 wnm.

Opnieuw zijn de meeste meldingen uit de Zwinstreek afkomstig. Verder waren ze ook nog regelmatig te zien langs de Brugse vesten (6 wnm.), de omgeving van Damme-Oostkerke (13 wnm. (PK)) en in enkele bossen ten zuiden van Brugge (Beernem, St. Andries : 15 wnm.).

Voorjaarstrek

Reeds zeer vroeg werden de eerste ex. in de regio signaleerd, nl. 2 ex. op 15.03 te Steenbrugge/St. Michiels (AT). De volgende vogels konden slechts op 14.04 (een meer normale aankomstdatum) worden vastgesteld. Terug een overzicht per decade :

maart	1 : 0 wnm.
	2 : 2 wnm.
	3 : 0 wnm.
april	1 : 0 wnm.
	2 : 2 wnm.
	3 : 1 wnm.
mei	1 : 23 wnm.
	2 : 5 wnm.
	3 : 4 wnm.
	37 wnm.

Noot : Er zijn geen juli-wnm.

26 wnm. zijn uit de duinstreek afkomstig, waardoor ik mij niet kan ontdoen van de indruk dat Bonte vliegenvangers bij voorkeur langs onze kust zouden trekken.

Broedgevallen

Nu reeds voor de derde maal broedde één koppel met succes te Beernem in een nestkast (SER, WIG). WIEME (1982) geeft hierbij enkele vaststellingen en bedenkingen.

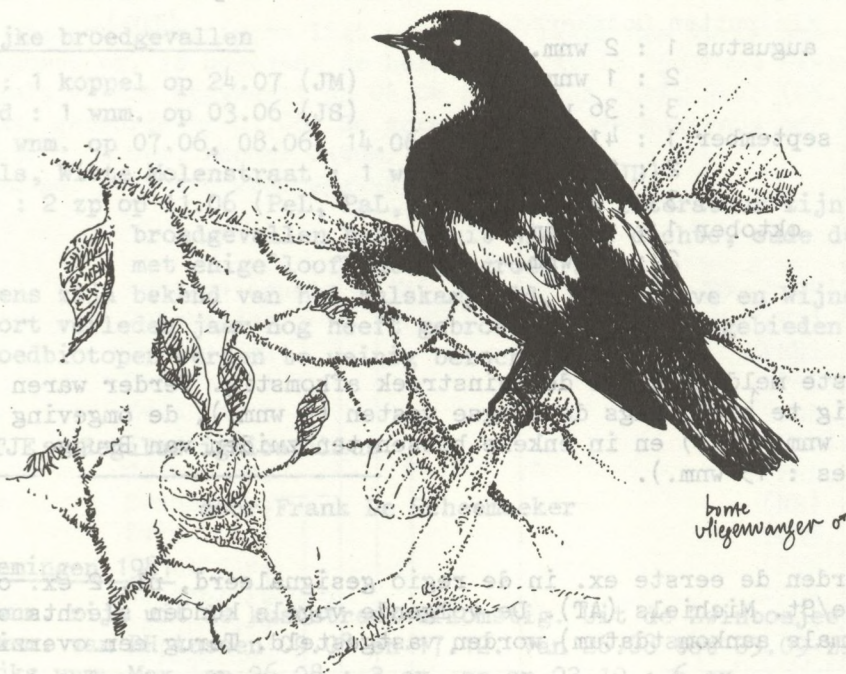
Uit het vroegere broedgebied te Hertsberge kwamen geen gegevens binnen. Door de binding aan nestkasten is het nochtans vrij eenvoudig broedgevallen te constateren. Talrijke andere gebieden in de regio zouden nog als broedplaats kunnen fungeren gezien de geringe eisen die eraan worden gesteld. MEEK (1979) beweert immers dat eender welk bostype, ongeacht de grootte, als er maar hoge bomen en nestkasten aanwezig zijn, een geschikt biotoop vormt. Misschien zouden de Zwinbosjes wel eens bijzonder aantrekkelijk kunnen worden voor deze soort als er enkele nestkasten zouden hangen, wie weet?

Literatuur

- MEEK H.A., 1979 . Bonte Vliegenvanger in 'Atlas van de Nederlandse Broedvogels' : pp. 320-321, Natuurmonumenten, 's Graveland.

- WIEME G. , 1982 . Merkwaardige vaststellingen bij het nest van de Bonte Vliegenvanger, VOT, 5 : 103-110.

- Snellegeren : 1 koppel op 24.07 (JM)
- Vloetenveld : 1 wna. op 03.06 (8)
- Tillegem : wna. op 07.06, 08.06
- St. Michiels : 1 wna. op 07.06
- Zwinboogjes : 2 x op 07.06

KUIFMEEES - *Parus cristatus*

door Luc Van Rie

De Kuifmees is een typische bewoner van naaldbossen. Dit seizoen opnieuw tamelijk veel wnm. De laatste jaren konden echter geen broedgevallen meer vastgesteld worden; oorzaak hiervan is waarschijnlijk het onvoldoende bezoeken van de bossen in de broedtijd en het onopvallende gedrag. Zoals reeds vooropgesteld in het vorig jaarboek komen voor broedgevallen vooral in aanmerking de bossen ten zuidwesten van Brugge (as St. Andries - Zedelgem/Snellegem), de bossen rond Beernem-Hertsberge, maar tevens de duinbossen te Den Haan en Ryckveldebos zijn potentiële broedplaatsen voor deze soort.

Mogelijk broedgeval 1981

Op 28 en 29.07 werd telkens 1 ex. te Vloetenveld gezien (BD). Betreft het hier een mogelijk broedgeval of zijn dit wnm. van vroege doortrek?

Waarnemingen

14.09 : 1 ex.	Hertsberge	(PK)
01.10 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
02.11 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
04.11 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LDq)
16.11 : 12 ex. (!)	Zwinbosjes	(HB)
05.12 : 1 ex.	Tillegem	(LVR)
12.12 : 1 ex.	Tillegem	(LVR)
1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
21.12 : 1 ex.	Zevekerke	(LVR)
25.12 : 1 ex.	Tillegem	(LVR)
15.01 : 2 ex.	Lac Loppem	(LVR)
1 ex.	Tudor St. Andries	(LVR)
06.02 : 1 ex.	Tillegem	(LVR)
12.02 : 1 ex.	Ryckvelde	(LDq, ID)
13.02 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
20.02 : 1 ex.	Tillegem	(LVR)
27.02 : +2 ex.	Tudor	(LVR)
01.03 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
05.03 : 3 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
17.03 : 1 ex.	Bossen achter E5 St. Andries	(LVR)
26.03 : 1 ex.	Tudor	(LVR)
04.04 : 1 ex.	Merkevelde Zedelgem	(RV)

Mogelijke broedgevallen 1982

Ryckvelde 17.07 : 1 ex.

Rond de bossen te St. Andries/Varsenare werd in juli en augustus af en toe een

Kuifmees opgemerkt. Broedgevallen als zodanig konden niet worden vastgesteld.

Gegevens uit de bossen te Beernem/Hertsberge ontbreken volledig.

Opmerkingen : Uit het hoge aantal wnm. aan de bossen te St. Michiels en te St. Andries mag niet direct geconcludeerd als zouden er veel

Kuifmezen verblijven; het grote aantal wnm. is vooral te danken aan de hoge waarnemingsdichtheid van dit gebied. Hoe groot de winterpopulatie is, kan niet afgeleid worden uit deze gegevens. Zoals reeds eerder vermeld worden de Kuifmezen slechts zelden waargenomen, meestal wordt enkel de roep gehoord. Opvallend is de éénmalige wnm. aan de Zwinbosjes. Een dergelijk aantal wordt zelden samen gezien tenzij in jaren van invasies.

BARMSIJS - Carduelis flammea

Door Luc van Rie

Waarnemingen buiten de broedtijd

In tegenstelling tot de vorige twee jaren werden meer Barmsijsjes gezien in het najaar. De eerste wnm. viel reeds op 04.08 aan de Witte Paters te Varsenare : 1 ex. (LDq).

De volgende vier wnm. hebben betrekking op ex. die verbleven in de Zwinbosjes of op doortrek waren : op 26, 28, 29.08 en op 06.09 werd er telkens één waargenomen (Aves, LDO, BD). Vanaf oktober enkel aan de bossen nog Barmsijsjes opgemerkt. Op 14, 16, 19 en 20.10 resp. 1, 1, 2 en 1 ex. op doortrek over Tillegem St. Michiels (JD). Ook op 08.11 1 ex. op trek boven Tillegem (JD).

Op 29.11 : 1 ex. te Beernem (SER, WIG, VHQ).

De voorjaarsdoortrek verliep iets minder opvallend dan vorig jaar; 11 wnm. gespreid over een vijftigtal dagen. Het doortrekverloop vertoont een tamelijk analoge curve in vergelijking met vorig jaar; de top ligt in de tweede decade van april, uitdeinend in de eerste helft van mei.

26.03 : 1 ex. Vijverhof (JD)
2 ex. Bossen achter E5 St. Andries (LVR)
03.04 : 1 ex. Bessendreef Loppem (RJ)
1 ex. Bossen achter E5 St. Andries (LVR)
1 ex. (LVR)
1 ex. (LVR)
15.04 : 1 ex. Zwinbosjes (PeL, PaL)
16.04 : 2 ex. Bossen achter E5 St. Andries (LVR)
18.04 : +15 ex. Vloetenveld (LDo, BDo)
21.04 : 5 ex. Vloetenveld (LDo, BDo)
01.05 : 5 ex. Vloetenveld (MP, RP)
11.05 : 1 ex. Zwinbosjes (PeL, PaL)
16.05 : 1 ex. Zwinbosjes (PeL, PaL)

Broedgevallen 1982

Er zijn ons geen broedgevallen bekend gemaakt. Mogelijks zijn er toch geweest, daarbij denken we aan vroegere broedsels in de Zwinbosjes en te Vloetenveld.

KRUISBEK - Loxia curvirostra

door Luc Van Rie

De Kruisbek is een algemene broedvogel van de uitgestrekte naaldbossen van voornamelijk Noord- en Oost-Europa, de Alpen en de Vogezen. Zijn aanwezigheid in onze regionen hangt wellicht in grote mate af van de zaadoogst in de noordelijke en oostelijke broedgebieden. Invasies treden op in jaren met een geringe zaadoogst, vooral zaden van sparren, dennen, lariksen, lorken. Doortrek kan reeds plaats vinden vanaf begin juni en kan aanhouden tot eind december.

Van 03.08 tot en met 27.08 verbleef 1w in de bossen te St. Andries (LVR, BC, GS, LDq, ID).

Overige waarnemingen

17.08 : 1 ex. Brugeoisebrug overvliegend ZW (LVR)
29.10 : 1m (zingend) Kampveld Oostkamp (PK)
31.10 : +10 ex. Kasteeldreef, Hertsberge (LDq, ID)
(ter plekke)
01.11 : 9 ex. Tobroek (PS)
22.02 : 1 ex. Put Zevekerke en omgeving (Loppem) (ID)
(zingend)
19.05 : 3 ex. Bulskamp (LDq, FDS)

IJSGORS - Calcarius lapponicus

door Filip Vanhee

Deze wintergast en doortrekker wordt de laatste jaren steeds meer in onze regio waargenomen. Het is een vogel die veel voorkomt tussen Sneeuwgorzen en dan ook veelal een zelfde biotoop heeft : zandplaten, schorren, slikken, akkers (stoppelvelden) en weilanden.

Er zijn vijf gebieden in de regio die als verblijfplaats werden gesignaleerd.

1) Zwin en omgeving (11 wnm.)

vroegste wnm. 03.10 : 1 à 2 ex. Internationale Dijk ZW (PS)
01.11 : 1 ex. Zwin-duinen (PS)
07.11 : 1 ex. Zwin (PS)
14.11 : 1 ex. Zwin (FV)
laatste wnm. 07.03 : 2w Zwin (HB)
06.03 : 1 ex. Internationale Dijk NO (TDS)

2) Ramskapelle complex (10 wnm.)

vroegste wnm. 07.11 : 1m + 2w (PV)
17.11 : 8 ex. (FV)
laatste wnm. 15.02 : 3 ex. (LDq)

3) Uitkerke polder (5 wnm.)

vroegste wnm. 06.01 : 6 ex. (TDS, EK, JD)
laatste wnm. 14.04 : 1m (overgangskleed) (TDS)

4) OT Brugge-Pathoekeweg

één wnm. 15.04 : 1m (in prachtkleed) (MS)

5) Fonteintjes Blankenberge

21.12 : 1 ex. (JVG)

STRANDLEEUWERIK - Eremophila alpestris flava

door Filip Vanhee

De Strandleeuwerik is een vogel waarvan de laatste jaren steeds meer en meer wnm., binnenlopen. Nochtans valt het te betwijfelen of deze vogels ook in gelijklopend aantal toenemen. Alle wnm. (n=33) komen uit eenzelfde plaats, nml. het Zwin. Nochtans zijn elders in de regio nog potentiële overwinteringsgebieden voorhanden. In het Zwin overstijgen de maximale aantallen van de laatste jaren echter wel deze van de voorgaande.

- vroegste wnm. : 21.10 : 2 ex. (TDS)
24.10 : 24 ex. (MS, JS, MaS)

- maximale aantallen : 14.11 : 27 ex. (FV, MS, JS)
19.11 : 25 ex. (PDM)
22.11 : 25 ex. (GBu, BD)

- in vgl. met vorig jaar zijn de aantallen wel wat gedaald :
maxima : 30.11 : 50 ex.
14.12 : 41 ex.

FRATER - Carduelis flavirostris ssp

door Filip Vanhee

Overwinteraar in de regio en dit uitsluitend in twee gebieden, nml. het Zwin en Ramskapelle. Het Zwin is een traditionele overwinteringsplaats. De Fraters vertoeven er vnl. in de schorrevegetaties. Ze voedden zich o.a. met zaden van Lamsoor en Zeeaster. In Ramskapelle vertoeven de Fraters vooral op akkers, stoppelvelden en opgespoten terreinen.

1) Ramskapelle : 4 wnm.

16.12 : 5 ex.
17.12 : 4 ex.
30.12 : 25 ex.
06.03 : 10 ex.

(JD)
(FV)
(JS)
(RV)

2) Het Zwin

26.08 : 4 ex.
17.10 : 10 ex.
18.10 : 3 ex.

(AVES)
(MS, JS)
(DC)

Vanaf begin november bij tientallen opgemerkt, 150 ex. op 07.11 (FV, JS, DD), tot 350 ex. op 20.12 (GBu). Op 10.01 : 64 ex. (DC).

SNEEUWGORS - Plectrophenax nivalis ssp

door Filip Vanhee

De Sneeuwgorst is in onze regio vooral een doortrekker en wintergast in wisselend aantal. Het is een broedvogel uit het Hoge Noorden, net zoals de Ijsgors. In het totaal liepen dit jaar 32 wnm. binnen allemaal uit de maanden oktober, november, december en januari. Het aantal wnm. bedraagt het dubbele van verleden jaar. De soort werd op drie plaatsen gezien.

1) Het Zwin en omgeving (24 wnm.)

- vroegste wnm. : 23.10 : 2 ex.
27.10 : 9 ex. (1m)
31.10 : 10 ex.
- laatste wnm. : 30.12 : 1m
10.01 : 3 ex.
- grootste aantal : 17.12 : 30 ex.

(TDS)
(TDS)
(BV)
(FV, JS)
(DC)
(DC)

2) Polder Uitkerke (3 wnm.)

- alle wnm. : 16.10 : 3 ex.
18.10 : 10 ex.
01.12 : 30 ex.

(MaP, FBe)
(MaP, FBe)
(PeL, DH)

ZW

3) Dudzele-Ramskapelle (4 wnm.)

- alle wnm. : 28.10 : 8 ex. Palingpot
09.11 : 24 ex. Dudzele weiden
13.12 : 4 ex. Dok Zeebrugge
16.12 : 7 ex. Ramskapelle
- N.B. : 13.01 : 1m te NW van Houtave

(HB)
(GO)
(BJN)
(JD)
(MS)

ORTOLAAN - Emberiza hortulana

door Thierry De Schuyter

Deze schaarse doortrekker werd terug waargenomen dit jaar op verschillende plaatsen. Vroeger werd de Ortolaan bijna uitsluitend in de omgeving van het Zwin opgemerkt. Voor Noord-West-Vlaanderen werd nu voor de tweede maal een vogel in het najaar genoteerd.

Najaar 1981

05.09 : 1m aan de Vrede te Knokke (PK)

Een vroegere najaarswaarneming gebeurde op 21.08.1968. Het betrof één 's nachts overtrekkende vogel, gehoord door H. Wille (zie Lippens (1980)). De vogels van het Zwin en van Knokke-Heist, p. 118).

Voorjaar 1982

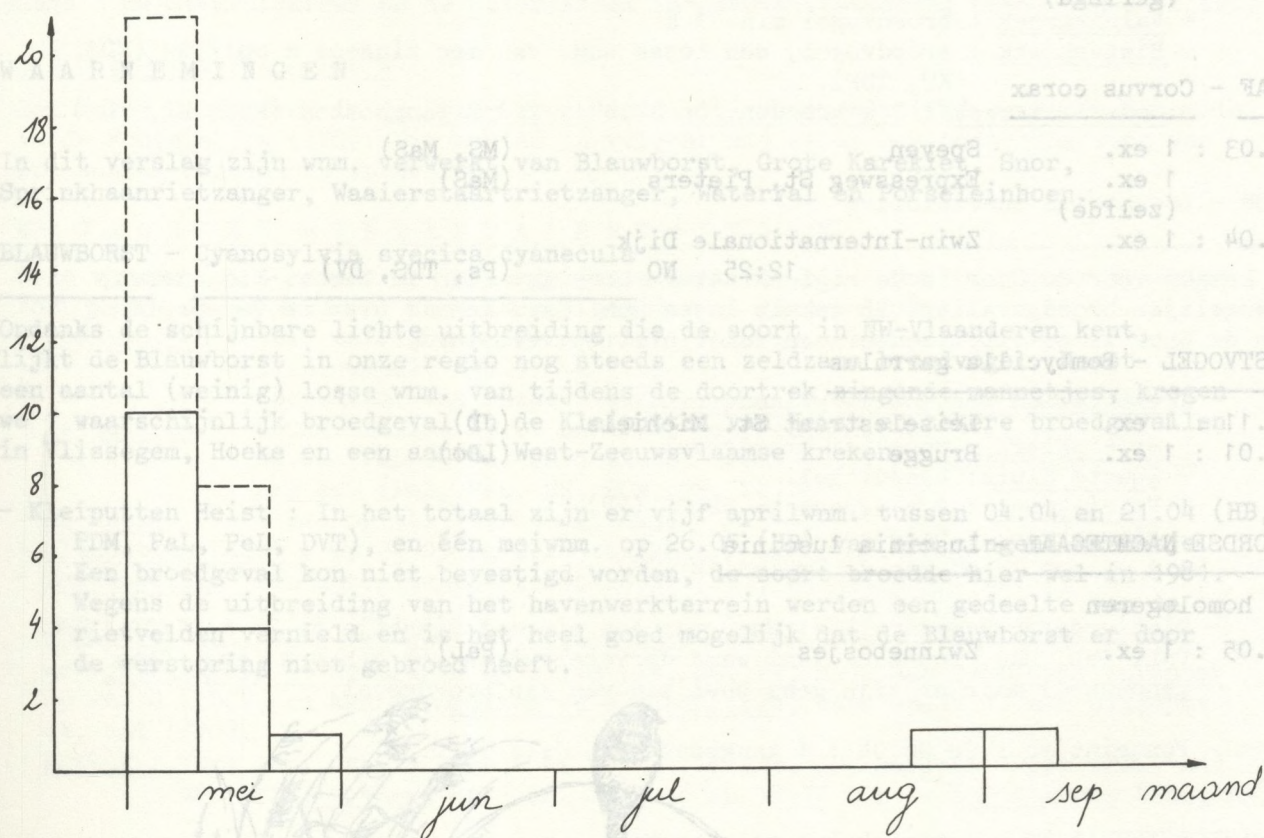
12.05 : 1m Heirweg St. Kruis (Nederland) (FS, TK, EM, JS)

15.05 : 1m Fonteintjes (JVG, MaP, PBE)

15.05 : 1 ex. Zwinbosjes (AVES)

Buiten de regio is er nog 1 wnm. in de streek, nl. op 16.05 : 1 ex. Zeedijk Groese duintjes (West-Zeeuws-Vlaanderen) (het Duumpje 8 jg. nr. 9, p. 66). De voorjaarstrek is dus gebeurd in de 2e decade van mei wat goed overeenstemt met het algemeen doortrekpatroon in Noord-West-Vlaanderen.

Fig. : Doortrekpatroon van de Ortolaan in NW-Vlaanderen aan de hand van gekende waarnemingen sinds 1950.

— : aantal wnm.

--- : aantal ex.

KLAPEKSTER - *Lanius excubitor*

18.10 : 1 ad. Zwinbosjes (TDS, VWG Gent)
 22.10 : 1 ex. + Zeebrugge (JVG)

GRAUWE KLAUWIER - *Lanius collurio*

02.05 : 1m Fonteintjes (SK, JeS)

GROTE PIEPER - *Anthus novaeseelandia*

Te homologeren
 01.11 : 1 ex. Zwin (PPL)

PALLAS' BOSZANGER - *Phylloscopus proregulus*

Te homologeren
 05.11 : 1 ex. Zwin (GBu e.a.)
 (geringd)

RAAF - *Corvus corax*

05.03 : 1 ex. Speyen (MS, MaS)
 1 ex. Expressweg St. Pieters (MaS)
 (zelfde)
 04.04 : 1 ex. Zwin-Internationale Dijk (Ps, TDS, DV)
 12:25 NO

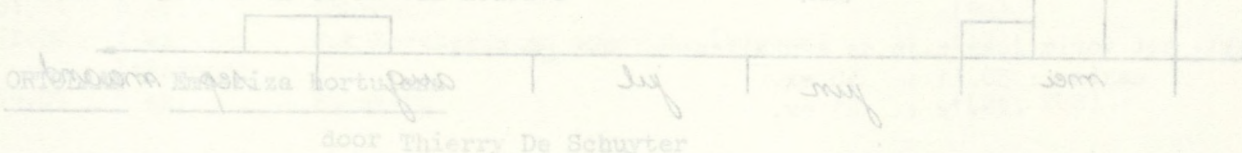
PESTVOGEL - *Bombycilla garrulus*

10.11 : 1 ex. Leiselestraat St. Michiels (JD, FBe)
 29.01 : 1 ex. Brugge (LDo, FBe)

NOORDSE NACHTEGAAL - *Luscinia luscinia*

Te homologeren
 16.05 : 1 ex. Zwinnebosjes (PaL)

- N.B. : 13.01 : 1m te NW van Houtave

Deze schaarse doortrekker werd terug waargenomen dit jaar op verschillende plaatsen. Vroeger werd de Ortolaan bijna uitsluitend in de omgeving van het Zwin opgemerkt. Voor Noord-West-Vlaanderen werd nu voor de tweede keer vogel in het najaar genoteerd.

WAARNEMINGEN VAN ENKELE RIETZANGVOGELS EN RALACHTIGEN IN NOORD-WEST-VLAANDEREN EN ZEEUWS-VLAANDEREN.

door Anny Anselin

INLEIDING

Net zoals verleden jaar worden hier opnieuw een aantal rietbewonende soorten samen besproken. Voor de problemen in verband met het verzamelen van gegevens van deze groep verwijs ik naar het verslag van 1981 (ANSELIN, 1981).

Vergeleken met verleden jaar kregen we vooral van de Waterral heel wat gegevens meer binnen. De gegevens van rietzangvogels in het 'Belgische' deel van de regio laten opnieuw heel wat te wensen over. Nog te veel rietvelden worden te sporadisch bezocht om redelijke conclusies over broeddichtheden te bekomen. Dankzij een inventarisatie van het Zeeuwsvlaams gedeelte hebben we van dat gebied wel een beter overzicht dan in 1981.

Algemeen kunnen we zeggen dat de aantallen nog steeds onderschattingen zijn en we van deze soortgroep slechts weinig kunnen besluiten over voor- of achteruitgang in de regio.

WAARNEMINGEN

In dit verslag zijn wnm. verwerkt van Blauwborst, Grote Karekiet, Snor, Sprinkhaanrietzanger, Waaiersaarrietzanger, Waterral en Porseleinhoen.

BLAUWBORST - *Cyanosylvia svecica cyanecula*

Ondanks de schijnbare lichte uitbreiding die de soort in NW-Vlaanderen kent, lijkt de Blauwborst in onze regio nog steeds een zeldzame broedvogel. Naast een aantal (weinig) losse wnm. van tijdens de doortrek zingende mannetjes, kregen we 1 waarschijnlijk broedgeval in de Kleiputten van Heist en zekere broedgevallen in Vlissegem, Hoeke en een aantal West-Zeeuwsvlaamse kreken.

- Kleiputten Heist : In het totaal zijn er vijf aprilwnm. tussen 04.04 en 21.04 (HB, PDM, PaL, PeL, DVT), en één meiwnm. op 26.05 (HB) van een zingend mannetje. Een broedgeval kon niet bevestigd worden, de soort broedde hier wel in 1981. Wegens de uitbreiding van het havenwerkterrein werden een gedeelte van de rietvelden vernield en is het heel goed mogelijk dat de Blauwborst er door de verstoring niet gebroed heeft.

- Hoeke en omgeving :

- Als losse wnm. hebben we op 16.04 een koppel met zingend mannetje aan de Kleiputten van Hoeke (LDq, Id) en een late wnm. op 22.09 van een mannetje langs de Damse Vaart bij Hoeke (HB).

- Steenbakkerij Hoeke : Op 17.06 werd een juveniele vogel gezien door MS en JS. Alhoewel hier geen vroegere wnm. voorhanden zijn, bevestigt deze wnm. het broedgeval. Dit voorbeeld toont nog eens aan hoe moeilijk deze soort te inventariseren is bij weinig bezoeken. De Blauwborst broedde met zekerheid in 1979 en 1981, in 1980 waren er enkele wnm. van een zingend mannetje, maar geen bevestiging.

- Vlissegem : Op 01.07 werden 2 à 3 m met 1w en juveniele ex. waargenomen in een graanveld, op 03.07 2m (FDS, FV). Dit wijst op een broedgeval in de omgeving.

- Zwinbosjes : 1 wnm. van een zingend mannetje op 28.04 (PaL).

- Krekengebied West-Zeeuws-Vlaanderen : Dankzij de veelvuldige bezoeken van leden van "t Duumpje" in de omgeving van St-Kruis/Aardenburg kunnen we ons een beeld vormen van een aantal kreken. Jammer genoeg zijn niet steeds absolute aantallen gekend van broedparen maar enkel de aanwezigheid als broedvogel (KRAMER, 1982).

- Stierskreek : zeker broedgeval.

- Ratte : zeker broedvogel, een losse wnm. van een zingend mannetje op 29.05 (FDS)

- Zwarte Sluis: zeker 1-2 broedkoppels

- Valeiskreek : broedvogel min. 1 k

- Biezenkreek : broedvogel, een losse wnm. van een zingend m op 17.04 (FDS, KT, TDF).

- Godsvlietkreek : 2 k broeden. Op 17.04 : 2 à 3 zangposten (FDS, KT, TDF).

SNOR - Locustella luscinioides

We kregen voor de Snor in de regio 2 zekere broedgevallen in Zeeuws-Vlaanderen, 2 mogelijke broedgevallen, en enkele losse wnm. Onze kennis over de verspreiding van de Snor is er dit broedseizoen zeker niet op verbeterd.

- Krekengebied West-Zeeuws-Vlaanderen :

- Stierskreek : mogelijk broedgeval.

- Zwarte Sluis: broedvogel.

- Valeiskreek : 1 zangpost op 02.08 (FV).

- Biezenkreek : broedvogel.

- 1 ex. op 12.05 aan de Kruisdijk (TK).

- Distigrasput Ramskapelle : Wnm. van een zingend mannetje op 24 & 27.05 (PDM, PaL, PeL, DH). Tot eind juni werd de vogel af en toe gehoord (geen data genoteerd) maar er zijn geen bewijzen van een broedgeval.

- Fonteintjes : Op 06.04 : 1 zangpost (MS, JzV).

ZWARTKOPRIETZANGER - Acrocephalus melanopogon

Te homologeren : 1 ex. op 17.06 in de Fonteintjes te Blankenberge.

SPRINKHAANRIETZANGER - Locustella naevia

Net zoals verleden jaar opnieuw weinig wnm.

- Zwinbosjes : 3 wnm. van een zingend ex. op resp. 01.05, 15.05 en 16.05 (TDS, PVDo, PaL, PeL, RVT).

- Vloetenveld, Snellegem : Op 04.05 en 05.05 telkens 1 zangpost (MP-RP, LDo).

De enige (!) wnm. betreffen hier een mogelijk broedgeval aan de Stierskreek, waar de soort ook in 1978 broedde (DE SCHEEMAEKER, 1980). Op 15.05 werd door EB een zingend ex. waargenomen en op 29.05 op dezelfde plaats eveneens 1 ex. (FDS). Daar de soort laat doortrekt moeten we voorzichtig zijn wat eventueel broeden betreft. Jammer genoeg is deze Grote Karekiet (de enige wnm. in onze regio sinds 2 jaar) niet beter in het oog gehouden.

WAAIERSTAARTRIETZANGER - *Cisticola juncidis*

Dit jaar 6 wnm. van een tijdelijk pleisterend ex. in de Kleiputten van Heist op resp. 09, 12, 14, 15, 17 en 18.08. (PS, FV + BJN, PiV, PVDo, PeL, TDS, FDS, LVR).

WATERRAL - *Rallus aquaticus*

Van deze ralachtige liepen flink wat meer gegevens binnen dan vorig jaar. Naast enkele voorjaars- en veel winterwnm. zijn er van 3 plaatsen broedgevallen bekend : de St-Kruiskreek en de Stierskreek in Zeeuws-Vlaanderen en de Fonteintjes.

- BROEDGEVALLEN

Een zeker broedgeval in de Stierskreek en de St-Kruiskreek (TK) en 2 broedkoppels in de Fonteintjes (JVG). Dit aantal is volgens mij zeker een onderschatting van het aantal broedparen in de regio.

- NAJAAR- EN WINTERWAARNEMINGEN

Deze vormen zoals steeds het belangrijkste deel van alle wnm. Door haar typische roep verraaft de Waterral haar aanwezigheid vrij gemakkelijk.

- Fonteintjes : Vrij talrijke overwinteraar (15 ex., vermoedelijk meer) (Van Gompel, 1982).

Losse wnm. van resp. 1 en 2 ex. op 29.09 en 21.01 (MaP, FBE).

- Zwinbosjes : 6 wnm. tussen 19.01 en 11.02 met een max. van 6 ex. op 19.01 en 08.02 (PaL en DC) en 5 ex. op 20.01 (DC). De andere wnm. waren 2-3 ex. (PaL, PeL, DH, PDM, PS, DC).

- De Vrede : 1 ex. op 14.11 (MS, JS, MaS).

- Kleiputten Heist : Op 24.09 en 27.03 telkens 1 ex. (TDS, PeL, PDM).

- Ramskapelle : Een autoslachtoffer op 06.11 (HB), en telkens 1 ex. op 16 en 22.12 (HB, JD).

- Eenmalige wnm. waren er aan de Isabellavaart te Westkapelle op 15.11 (PS), de Spoorwegberm te Zeebrugge op 21.12 (JS, MS, FV, Ma), aan de Blauwe Torenput op 26.10 (LDC), en aan de Spuikom te Blankenberge, waar op 17.11 een uitgeput ex. zat (JVG).

- Kreken : Twee wnm. van telkens 1 ex. op 24.10 (MS, JS, MaS) en 19.12 (FDS, AA) aan het Lieveleed en 1 ex. roepend op 19.12 aan de Stierskreek (FDS, AA).

PORSELEINHOEN - *Porzana porzana*

In het totaal 5 wnm. van de Porseleinhoen, opnieuw een soort die hoogstwaarschijnlijk onderschat wordt.

- Fonteintjes : 3 wnm. van telkens 1 ex. op 12.08, 30.08 en 15.05 (JVG, MaP, FBE).

- Op 01.10 1 ex. te Ramskapelle (AE) en op 28.03 1 ex. aan het Zwin (GBu).

L I T E R A T U U R

- ANSELIN, A. 1981 : Het voorkomen van enkele Rietvogels in Noord-West-Vlaanderen. Veldornithologisch Jaarboek van NW-Vlaanderen 1980/1981 : p. 148-152.
- DE SCHEEMAEEKER, F. 1980 : Kreekeninventarisatie te St-Kruis (West-Zeeuws-Vlaanderen). De Roerdomp, 20 (2) : 9-16.
- KRAMER, T. 1982 : Broedvogels 1982 in West-Zeeuws-Vlaanderen. 't Duumpje : 8 (3) : 73-80.
- VAN GOMPEL, J. 1982 : Ornithologische waarnemingen in de omgeving van Blankenberge tijdens de winter 1981/1982. Mededelingen V.W.G. Oostende, 4 (3) : 62.

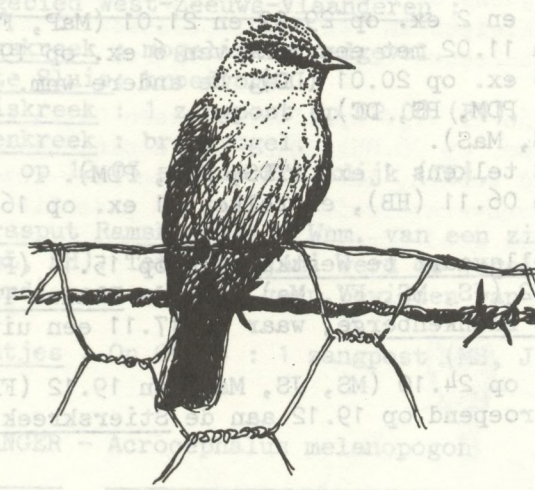
Kreekengebied West-Zeeuws-Vlaanderen : Dit jaar 6 winters van een bijzonder rijk vogelbestand. In de winter van 1981/1982 zijn er op resp. 09, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 december telkens 1 of 2 vogels waargenomen. Het totaal aantal vogels is 10. Dit is niet steeds absolute aantallen van broedparen maar enkel de aanwezigheid als broedvogel (KRAMER, 1982).

- Stierskreeke : zeker broedgeval.
- Ratte : zeker broedgeval, een nest met 3 jongen.
- Zwarte kieke : 1 ex. op 14.11 (MS, MS).
- Biezenkreeke : 1 ex. op 14.11 (MS, MS).

Een zeker broedgeval in de St-Kruiskreek (TK) en 2 broedpels in de Fonteinjes (JVG). Dit aantal is volgens mij zeker een onderschatting van het aantal broedparen in de regio.

WINTERVAARWATERMINGEN : Deze vormen deels het belangrijkste deel van alle wint. roep van de waterrijke omgeving van Blankenberge. Het aantal broedparen is 12 ex., vermoedelijk meer.

- Fonteinjes : Vrij talrijke overwinteraars (Van Gompel, 1982).
- Zwarte kieke : 6 wint. tussen 19.01 en 11.02 met 1 ex. op 14.11 (MS, MS).
- De Vrede : 1 ex. op 14.11 (MS, MS).
- Kieftent Heist : Op 24.09 en 27.09 telkens 1 ex. op 14.11 (MS, MS).
- Ramskapelle : Een autoschiet op 08.11 (HB).
- Fonteinjes : 1 ex. op 14.11 (MS, MS).
- Kreeken : Twee wint. van telkens 1 ex. op 24.11 (MS, MS).

- Fonteinjes : 3 wint. van telkens 1 ex. op 12.08, 30.08 en 12.09 (JVG, MS, MS).
- Ramskapelle : 1 ex. op 28.03 (JVG).
- Zwarte kieke : 3 wint. van telkens 1 ex. op 12.08, 30.08 en 12.09 (JVG, MS, MS).
- Vloetenvald : 1 ex. op 12.08, 30.08 en 12.09 (JVG, MS, MS).

FENOLOGIE VOORJAAR 1982.

door Frank De Scheemaeker

Zomertaling	14.02	Put Roksem 1 w.	FDS, FV, e.a.
Purperreiger	06.04	Fonteintjes 1 ex. NO	MS
Lepelaar	04.03	Heistse Polder 2 ex.	HB
Grutto	15.02	OT Brugge 7 ex.	JD
Strandplevier	21.03	Polder Heist 1 ex.	HB
Kleine plevier	24.03	Ramskapelle 1 ex.	HB
Tortelduif	28.04	St.-Andries 1 ex.	BD
Koekoek	08.04	Vijve-Kapelle 1 ex.	HB
Gierzwaluw	08.04	Vijve-Kapelle 1 ex.	HB
	25.04	Zwinnebosjes 1 ex.	TDS
Huiszwaluw	10.04	St.-Michiels 1 ex.	KT
Boerezwaluw	07.03	Knokke 1 ex.	HB
Oeverzwaluw	07.03	Knokke 2 ex.	HB
Boompieper	17.03	St.-Andries 1 ex.	JD
Gele kwikstaart	28.03	St.-Kruis (NL) 1 ex.	BJN
Engelse gele kwik	04.04	Kleiputten Heist 1 ex. NO	PeL
Noordse gele kwik	05.05	Laguna Beach Heist 2 ex.	HB
Snor	06.04	Fonteintjes 1 zp.	MS, JzV
Sprinkhaanrietzanger	01.05	Zwinnebosjes 1 zp.	TDS, e.a.
Rietzanger	05.04	Fonteintjes 1 ex.	JVG
Kleine karekiet	25.04	Hoeke 1 zp.	BJN
Grote karekiet	15.05	Stierskreek (NL) 1 zp.	EB
Blauwborst	04.04	St.-Kruis (NL) 1 zp.	RVW
	04.04	Heist 1 zp.	PaL
Spotvogel	13.05	St.-Andries 1 zp.	LDo
Grasmus	18.04	St.-Kruis (NL) 1 zp.	RVW
Zwartkop	30.03	St.-Michiels 1 zp.	JD
Braamsluiper	14.04	St.-Andries 1 zp.	BD
Fluiter	22.04	Assebroek 1 zp.	BC
Fitis	23.03	Heist 1 ex.	HB
Grauwe vliegenvanger	05.05	Knokke 1 ex.	DH
Bonte vliegenvanger	15.03	St.-Michiels 1 ex.	AT
Grauwe klauwier	02.05	Fonteintjes 1 m	SK, JeS
Nachtegaal	08.04	Zwinnebosjes 1 zp.	GBu
Zwarte roodstaart	15.03	St.-Pieters 1 ex.	MS
Gekraagde roodstaart	06.04	Zwin 1 ex.	GBu
Wielewaal	21.04	St.-Pieters 2 ex.	MS, MaS
Beflijster	05.04	St.-Andries 1 ex.	MS, JS
	05.04	Cadzand 6 ex.	MS, JS
Bruine kiekendief	23.03	Heist 3 ex.	HB
Grauwe kiekendief	15.05	Fonteintjes 5 ex. NO	BJN
Wespendief	04.04	Zwin 2 ex. NO	GBu, BD, e.a.
	04.04	Damse Vaart 1 ex. NO	AA, ADB, MDB
Visarend	27.03	Zwin 1 ex. NO	PVDo
Boomvalk	03.04	St.-Andries 1 ex.	LVR